

1	Opatrenia zabezpečujúce súlad so stratégiou Únie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu	3
1.1	Analýza rozdielov, potrieb v oblasti rozvoja a potenciálu rastu, vzhľadom na tematické ciele a územné výzvy a kľúčové činnosti definované v spoločnom strategickom rámci podľa potreby s prihliadnutím na národné programy reforiem a príslušné špecifické odporúčania pre jednotlivé krajiny podľa článku 121 ods. 2 ZFEÚ a príslušné odporúčania Rady podľa článku 148, ods. 4.....	3
1.2	Zhrnutie ex ante hodnotení programov alebo kľúčových záverov ex ante hodnotení PD.....	69
1.3	Zhrnutie vybraných tematických cieľov a zhrnutia hlavných výsledkov očakávaných pre každý z EŠIF v prípade každého z vybraných tematických cieľov	Chyba! Záložka nie je definovaná.
1.4	Orientačné rozdelenie podpory Únie podľa tematického cieľa na vnútroštátnej úrovni pre každý z EŠIF, ako aj celková orientačná výška podpory plánovaná na ciele súvisiace so zmenami klímy	99
1.5	Uplatňovanie horizontálnych princípov a cieľov politiky pre využívanie EŠIF.....	101
1.6	Zoznam programov v rámci EFRR, ESF a KF, s výnimkou programov v rámci cieľa Európskej územnej spolupráce a zoznam programov v prípade EPFRV a EFNRH spolu s príslušnými orientačnými pridelenými finančnými prostriedkami podľa EŠIF a roku.....	106
2	Opatrenia na zabezpečenie efektívnej implementácie EŠIF	107
2.1	Mechanizmy, v súlade s národným inštitucionálnym rámcom, na zabezpečenie koordinácie medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory na národnej úrovni, úrovni EÚ, ako aj zabezpečenie koordinácie s EIB	107
2.2	Informácie potrebné na predbežné overenie súladu s pravidlami o doplnkovosti.....	109
2.3	Súhrnné hodnotenie plnenia ex ante kondicionalít na vnútroštátnej úrovni a činností, ktoré sa majú vykonať, ako aj zodpovedné orgány a harmonogram ich vykonávania v prípade, že ex ante kondicionality nie sú splnené	109
2.4	Metodika a mechanizmus na zabezpečenie súladu vo fungovaní výkonnostného rámca.....	175
2.5	Vyhodnotenie nutnosti posilnenia administratívnych kapacít orgánov zapojených do riadenia a kontroly operačných programov, v prípade vhodnosti, aj na strane prijímateľov a prípadné zhrnutie aktivít potrebných na tento účel	176
2.6	Zhrnutie aktivít plánovaných v rámci operačných programov, vrátane predbežného harmonogramu na dosiahnutie zníženia administratívnej záťaže na strane prijímateľov.....	177
3	Popis integrovaného prístupu k územnému rozvoju podporovaného z EŠIF, alebo súhrn integrovaných prístupov k územnému rozvoju na základe obsahu operačných programov.....	179
4	Opatrenia na zabezpečenie účinnej implementácie PD SR a operačných programov	190
4.1	Vyhodnotenie existujúcich systémov elektronickej výmeny údajov a zhrnutie plánovaných aktivít na postupný prechod výmeny všetkých informácií medzi prijímateľmi a orgánmi riadenia a kontroly programov prostredníctvom elektronickej výmeny údajov.....	190
5	Strategické environmentálne posudzovanie (SEA).....	194
6	Prílohy	195
6.1	Prílohy k analytickej časti (kap. 1.1).....	195
6.2	Prílohy k strategickej časti (kap. 1.3)	204
6.3	Príloha (kap. 1.5).....	208

1 Opatrenia zabezpečujúce súlad so stratégiou Únie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu

1.1 Analýza rozdielov, potrieb v oblasti rozvoja a potenciálu rastu, vzhľadom na tematické ciele a územné výzvy a kľúčové činnosti definované v spoločnom strategickom rámci podľa potreby s prihliadnutím na národné programy reforiem a príslušné špecifické odporúčania pre jednotlivé krajiny podľa článku 121 ods. 2 ZFEÚ a príslušné odporúčania Rady podľa článku 148, ods. 4

Slovenská republika (ďalej len „SR“) patrí v rámci Európskej únie (ďalej len „EÚ“) k najrýchlejšie rastúcim ekonomikám. Hrubý domáci produkt na obyvateľa v parite kúpnej sily vzrástol zo 47 % priemeru EÚ-27 v roku 1995 na 73 % v roku 2012. Rýchlosť konvergencie k priemeru EÚ-27 bola v SR vyššia ako v ostatných nových členských krajinách v strednej Európe. Hospodárska kríza zasiahla slovenskú ekonomiku vo väčšej miere ako väčšinu ostatných krajín, predovšetkým vďaka závislosti na zahraničnom obchode a špecializácii produkcie na procyklické odvetvia, ako automobilový a elektrotechnický priemysel. V tandeme s vývojom u našich obchodných partnerov, sa ekonomika momentálne zotavuje s nadpriemernou rýchlosťou a dosiahnutý ekonomický rast patrí medzi najvyššie v EÚ. Na druhej strane dosiahnutý rast ekonomiky len malou mierou prispieva k zlepšovaniu situácie na trhu práce a kvalite života v SR.

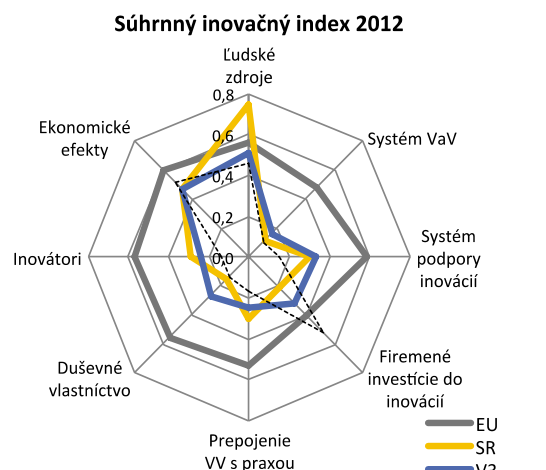
Typ konkurencie, ktorý si SR vybrala, je prevažne založený na nízkych daniach a mzdových nákladoch, nie však na investíciách do výskumu a inovácií. Z dlhodobého hľadiska je takýto trend vývoja neudržateľný¹.

Analýza rozdielov, potrieb v oblasti rozvoja a potenciálu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu vyjadrených kľúčovými disparitami a rozvojovými potrebami voči cieľom stratégie Európa 2020 a cieľom Národného programu reforiem (ďalej len „NPR“) v členení podľa jednotlivých tematických cieľov.

1.1.1 Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

SR je medzi EÚ-27 až na 19. mieste a stále patrí do skupiny takzvaných miernych inovátorov s druhou najnižšou inovačnou výkonnosťou v skupine². Jedinou oblasťou, v ktorej je SR nadpriemerná je počet ľudí schopných realizovať inovácie³.

Zánik firemnej vývojovej základne najmä v regiónoch mimo Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „BSK“), mal negatívny dopad na konkurencieschopnosť a inovačnú výkonnosť

¹ Zdroj: Hlavné vývojové trendy v slovenskej ekonomike z hľadiska int. zdroji: Innovation Union Scoreboard 2013 akadémie vied pre potreby Ministerstva hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVŠ SR“)

² European Innovation Scoreboard 2013

³ Treba však dodať, že tento trend je daný najmä masovým nárastom vysokoškolákov (bližšie v kapitole 1.1.1.2) bez dostatočnej reflexie na potreby trhu práce. Pozitívom vývoja v predchádzajúcom období je aj nárast podielu high-tech exportu na celkovom exporte, ťahaný hlavne rekordne rastúcou exportnou výkonnosťou odvetví digitálnej ekonomiky.

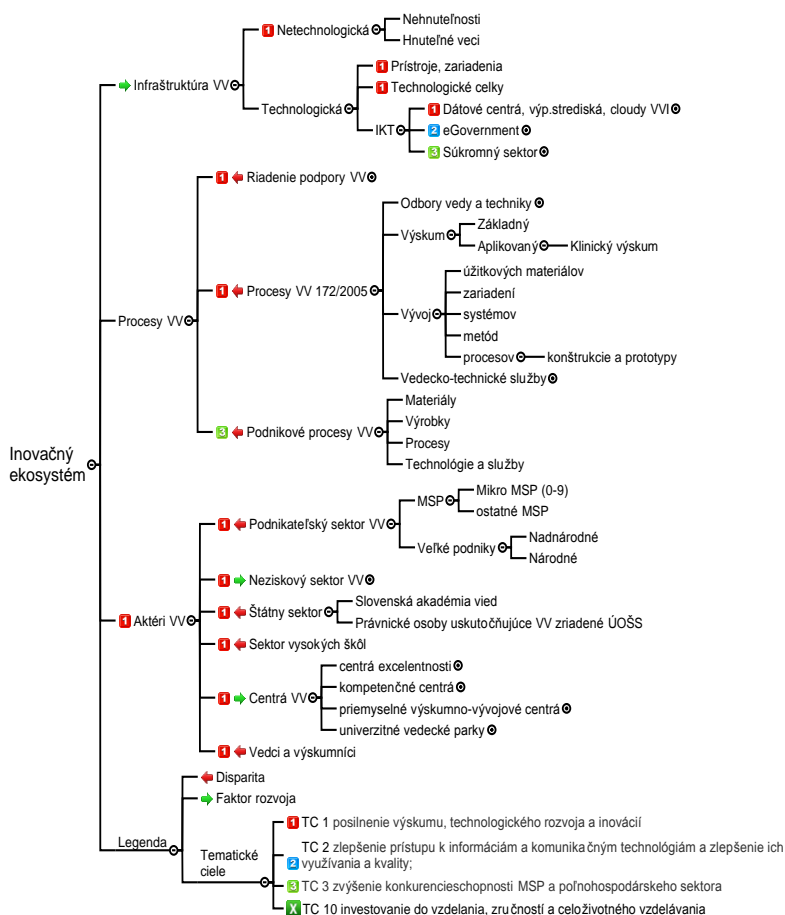
priemyslu v týchto krajoch. V podrobnejšom delení inovačnej výkonnosti⁴ podľa regiónov NUTS II v roku 2011 sa BSK radí k miernym inovátorom s vysokou výkonnosťou (stabilne od roku 2007, mimo roku 2009), Západné a Stredné Slovensko k miernym inovátorom so strednou výkonnosťou (Západné Slovensko malo v roku 2007 vysokú výkonnosť, naopak Stredné Slovensko nízku) a Východné Slovensko k miernym inovátorom s nízkou výkonnosťou (od roku 2007).

1.1.1.1 Rozvojové potreby a disparity

V roku 2011 celkové výdavky na výskum a vývoj (ďalej len „VaV“) predstavovali len 0,63 %⁵ HDP (EÚ-15 2,12 % a V4 1,27 %). Dôvodom tohto stavu je predovšetkým nízka úroveň súkromných investícií. Celkovo od roku 2005 podiel priemyslu na finančnej stimulácii VaV poklesol z 54 % na 35 % a v roku 2010 predstavoval len 0,27 % HDP⁶. Do roku 2020, aj v zmysle stratégie Európa 2020, chce SR zvýšiť podiel súkromných zdrojov na celkových výdavkoch na výskum a inovácie (ďalej len „Val“) pri zachovaní minimálne súčasného podielu verejných zdrojov na celkových výdavkoch na Val tak, aby podiel verejných a súkromných zdrojov bol 1:2, pri celkových výdavkoch na Val minimálne 1,2 % HDP⁷.

SR zatiaľ nedokázala vybudovať funkčný národný inovačný systém, ktorý by zvýšil objem výdavkov na Val a dokázal by zabezpečiť rast produktivity práce z národných zdrojov. Vybudovanie takéhoto systému je základnou podmienkou pre dlhodobú udržateľnosť systému verejných financií, ako aj pre zabezpečenie základných sociálnych služieb štátu pri starnúcej populácii⁸.

Z hľadiska najvyššej miery globálnej excelentnosti a so zohľadnením miestnej relevantnosti boli pre potreby inteligentnej špecializácie - materiálový výskum a nanotechnológie, Informačné a komunikačné technológie (ďalej len „IKT“) a biomedicína a biotechnológie - určené ako priority výskumu a vývoja. Z

⁴ Regional innovation scoreboard 2012

⁵ SLOVSTAT.

⁶ OECD Science, Technology and Industry Outlook 2012

⁷ Aj keď SR definovala tento cieľ v zmysle stratégie Európa 2020 na úrovni 1 % z HDP, pri príprave Stratégie inteligentnej špecializácie dochádza k jeho revízii na úroveň 1,2 % z HDP.

⁸ Zdroj: Hlavné vývojové trendy v slovenskej ekonomike z hľadiska inteligentnej špecializácie

hľadiska spoločenskej potreby deklarovanej zástupcami priemyslu a spoločenskej praxe boli v oblastiach s evidentným potenciálom pre špecializáciu, rast a/alebo zamestnanosť vybrané technologické tematické priority v oblasti energií a energetiky, poľnohospodárstva a potravín a oblasti internetovej ekonomiky a digitálnej agendy. V oblasti spoločenských vied sú stanovené spoločenské tematické priority s ohľadom na najpálčivejšie problémy spoločnosti, ktoré najviac zaťažujú slovenskú spoločnosť desaťročia. Sú to predovšetkým multietnicita, sociálna inklúzia a problémy chudoby niektorých skupín obyvateľstva, starnutie populácie a kvalita života a uplatnenie mladých ľudí v meniacich sa podmienkach⁹.

Implementáciu operačného programu VaV v programovom období 2007 - 2013, negatívne ovplyvnili nasledovné zásadné faktory: chýbajúca stratégia implementácie pre celé programové obdobie, nedostatočné prepojenie na politiky výskumu, vývoja a inovácií, neúmerné administratívne zaťaženie žiadateľov, neexistencia komplementarity medzi operačným programom VaV a ostatnými zdrojmi financovania VaV (Agentúra na podporu výskumu a vývoja; 7. Rámcový program EÚ pre výskum a vývoj - Európsky výskumný priestor).

Pre roky 2014 - 2020 bude kľúčové dosiahnuť komplementaritu medzi Európskymi štrukturálnymi a investičnými fondmi (ďalej len „EŠIF“) a ostatnými zdrojmi na národnej úrovni, ako aj iniciatívami v rámci Európskeho výskumného priestoru (Horizont 2020, Dunajská stratégia, EIT, ESFRI, EUREKA a pod.), ako napríklad: komplementárne financovanie projektov schválených v rámci príslušných iniciatív Európskeho výskumného priestoru, kvázi-automatizované financovanie projektov Európskej výskumnej rady, financovanie projektov medzinárodného charakteru v rámci iniciatív (Dunajská stratégia, Európsky technologický a inovačný inštitút a pod.), vyhlasovanie spoločných, resp. komplementárnych výziev v rámci pripravovaného operačného programu Val a Agentúry na podporu výskumu a vývoja, administratívna synergia medzi pravidlami uplatňovanými v rámci podpory výskumu a vývoja zo štrukturálnych fondov EÚ v rokoch 2014 - 2020 a Horizontom 2020.

Vo všetkých komponentoch inovačného ekosystému v súčasnosti existujú významné disparity, a to najmä vo verejnej infraštruktúre VaV, procesoch VaV vrátane riadenia podpory VaV, ktoré je potrebné čo najskôr odstrániť a vytvoriť tým predpoklady pre naštartovanie rastu inovačnej výkonnosti v prioritných oblastiach inteligentnej špecializácie, ktorými sú:

1.1.1.1.1 Nedostatočná infraštruktúra a kapacity výskumu a inovácií

Oblasť výskumu a vývoja bola zdecimovaná hlbokým podfinancovaním, ktoré začalo po roku 1989. Vznikol tým obrovský technologický dlh v inštitúciách realizujúcich VaV, ktorý sa začal skutočne odstraňovať až v programovom období 2007 - 2013. Operačný program VaV tak paradoxne neplní úlohu komplementarity k financovaniu vedy z národných zdrojov, ale stal sa základným nástrojom na financovanie VaV v SR. V období 2007 - 2013 bola zahájená výstavba a modernizácia infraštruktúry na všetkých úrovniach, a to: dátových centier a výpočtových stredísk VaV; centier excelentnosti, najlepších a najperspektívnejších pracovísk s dôrazom na vedeckú excelentnosť a kreovanie tímov; kompetenčných centier s cieľom vytvorenia limitovaného počtu výskumných zoskupení, zložených z akademických inštitúcií a z priemyselných subjektov, ktoré budú vybavené špičkovou výskumnou infraštruktúrou; priemyselných výskumno-vývojových centier priemyselného (aplikovaného)

⁹ Finálne znenie priorít bude určovať Stratégia inteligentnej špecializácie SR do roku 2020 a ich konkrétna aplikácia bude realizovaná prostredníctvom implementačných mechanizmov, v ktorých aktívnu úlohu budú zastávať odberatelia výsledkov výskumu a vývoja.

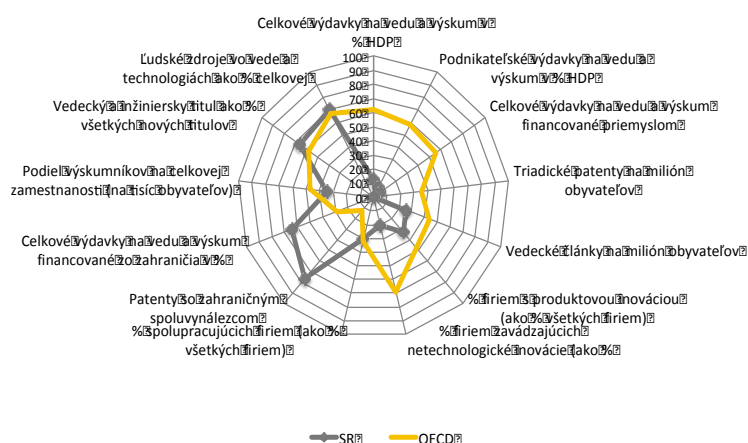
výskumu a experimentálneho vývoja a na priamu spoluprácu podnikov s akademickou sférou; univerzitných vedeckých parkov a národných výskumných centier.

Účinnosť jeho použitia je však, vzhľadom na reálny prínos v inovačnom procese veľmi nízka¹⁰. Napriek čiastočnému zlepšeniu technickej infraštruktúry vysokých škôl (ďalej len „VŠ“) a Slovenskej akadémie vied (ďalej len „SAV“) vďaka využívaniu štrukturálnych fondov EÚ (ďalej len „ŠF“) v predchádzajúcich rokoch nie je možné jej stav považovať za uspokojivý - z technologického hľadiska ide často o priestory, ktoré sú energeticky neefektívne s nevyhnutnou potrebou ich hĺbkovej rekonštrukcie. V tejto oblasti sa vyskytli dokonca aj extrémne prípady priamo ohrozujúce život a zdravie občanov¹¹.

Nerovnomerné rozdelenie výskumno-vývojovej infraštruktúry, ako aj ľudského kapitálu a smerovania financií z národných zdrojov kopírujú rozloženie potenciálu VaV v území SR. Podľa Štatistického úradu SR (ďalej len „ŠÚ SR“)¹² je v rámci BSK zamestnaných až 50,7 % všetkých zamestnancov VaV rovnako presahujú polovicu celkových výdavkov na VaV v rámci SR (51,8 %), v Košickom samosprávnom kraji pôsobí 13,6 % a v Žilinskom samosprávnom kraji 8,8 % a iba zvyšných 26,9 % zamestnancov VaV pôsobí v ostatných samosprávnych krajoch.

Profil SR vo výskume a inováciách v roku 2010

Source: OECD Science, Technology and Industry Outlook 2010

Práve z uvedených faktov a potenciálu naakumulovaného v BSK, vyplýva nevyhnutná potreba zabezpečiť kontinuálne financovanie BSK v oblasti výskumno-vývojovej infraštruktúry pre roky 2014 - 2020 ako funkčného územia VaV s najvýznamnejším potenciálom rastu. Špeciálny dôraz na financovanie vedy v BSK je potrebné klásť aj z dôvodu budovania veľkých infraštruktúr v Brne, Viedni, či Budapešti a spoločnej stratégii rozvoja podunajskej oblasti.

1.1.1.1.2 Nízka úroveň procesov VaV

1.1.1.1.2.1 Nízka inovačná kapacita akademického sektora

1.1.1.1.2.1.1 Nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pre VaV

V oblasti VaV v SR pracuje len 1,2 %¹³ z celkového počtu zamestnaných osôb. Napriek tomu podľa správy OECD je stav ľudského potenciálu v oblasti výskumu a technologického rozvoja považovaný za nadpriemerný voči priemeru krajín OECD¹⁴. V posledných rokoch je nadpriemerný rast počtu absolventov a doktorandov (voči EÚ-27 a V4) významne

¹⁰ Z pohľadu multiplikačných efektov projektov výskumu a vývoja pre hospodárstvo a spoločnosť je potrebné si uvedomiť, že najzásadnejšie výsledky sa budú realizovať až v horizonte 5 rokov po skončení realizácie projektov - v tomto spočíva hlavné špecifikum podpory výskumu a vývoja.

¹¹ Str. 67, Správa o stave vysokého školstva.

¹² http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_500/Veda-a-technika/publ/rocnka_vt_2012_s_obalom.pdf

¹³ http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_500/Veda-a-technika/publ/rocnka_vt_2012_s_obalom.pdf

¹⁴ OECD Science, Technology and Industry Outlook 2010, <http://www.oecd.org/sti/inno/41559370.pdf>

ovplyvnený „masifikáciou“ vysokoškolského štúdia najmä v netechnických odboroch v posledných rokoch a poklesom kvality (bližšie v kapitole 1.1).

Okrem toho sa veda stala pre mladých ľudí málo atraktívna. Dokumentuje to fakt, že SR sa prepadá v podiele mladých vedcov a výskumníkov do 35 rokov a 35 - 44 rokov¹⁵. Ide o generáciu, ktorá by mala prevziať nosnú úlohu a určiť ďalšie smerovanie vedy. Táto generácia však dnes SR chýba. Tento stav je čiastočne spôsobený aj tým, že veľa výskumných pracovníkov odišlo a aj odchádza za lepším ohodnotením¹⁶, technickým a technologickým zázemím a perspektívou do zahraničia, alebo nájde uplatnenie vo výrobnom sektore. Operačný program VaI bude v nasledujúcom období generovať veľkú dodatočnú potrebu vysoko vzdelanej pracovnej sily - najmä v prírodovedných a technických smeroch, ktorá tlak na dostupných vedcov a výskumníkov zvýrazní.

1.1.1.1.2.1.2 Slabá angažovanosť SR v medzinárodnom výskume a vývoji

Miera internacionalizácie výskumu SR, meraná počtom medzinárodných vedeckých publikácií aspoň s jedným spoluautorom mimo EÚ a počtom doktorandov zo štátov mimo EÚ je veľmi nízka. Počet doktorandov je však primeraný atraktívnosti SR ako „kariérovej destinácie vedeckého rastu“. Na základe týchto dvoch ukazovateľov môžeme konštatovať značnú uzavretosť slovenskej vedy a nízku mieru zapojenia do medzinárodného výskumného kontextu, čo môže mať vplyv na znižovanie kvality slovenskej vedy a výskumu ako predpokladu národnej inovačnej výkonnosti.

SR patrí k najmenej aktívnym partnerom v medzinárodných výskumných projektoch EÚ¹⁷. Chýbajúca národná „road map“ na budovanie výskumných infraštruktúr, absencia podpory vo forme styčnej kancelárie pre podporu zapájania SR do rámcových programov a ďalších iniciatív EÚ v Bruseli a obmedzené národné zdroje neumožňujú aktívnejšie zapojenie sa do výskumných infraštruktúr Európskeho strategického fóra pre výskumnú infraštruktúru (ESFRI), vstup do európskych infraštruktúr je často zo strany SR realizovaný vďaka osobnej iniciatíve výskumníka/špičkového výskumného tímu, ad hoc, čo nie je systémové riešenie. V zahraničí sa presadzuje predovšetkým tých niekoľko oblastí, v ktorých slovenská veda dosahuje excelentné výsledky v celosvetovom porovnaní, ako napríklad biotechnológie, lekárske vedy, nanovedy, nanomateriály a nové materiály, IKT a energetika.

SR sa len obmedzene zapája do nových foriem spolupráce členských krajín EÚ ako napr. Spoločné programovanie a to hlavne z dôvodu nedostatku finančných zdrojov. Neexistuje funkčné a efektívne systémové riadenie cezhraničnej vedecko-technickej spolupráce, napr. v rámci podunajského regiónu.

1.1.1.1.2.2 Chýbajúce rámce pre spoluprácu aktérov VaV

Prekážky efektívnej spolupráce medzi všetkými aktérmi VaV na strane akademického sektora sú predovšetkým dôsledkom nasledujúcich parametrov:

- *Absencia politik, pravidiel a nástrojov na podporu spolupráce výskumnej a priemyselnej sféry*

¹⁵ Annual data on HRST and sub-groups, by sex and age[hrst_st_ncat], Eurostat

¹⁶ <http://portal.statistics.sk/files/KrajskeSpravy/KE/gender2012/2/2-trh-prace-58-69.pdf>

¹⁷ keď sa umiestnila na 25. mieste (z 27) a naši výskumníci žiadali 78,97 € na jedného obyvateľa a podali v priemere 356,21 žiadostí na mil. obyvateľov. Horšie z hľadiska aktivity je na tom už len Poľsko a Rumunsko. Medzi najmenej aktívne krajiny patrí SR aj z pohľadu pomeru prostriedkov k HDP, ktorý hovorí, že aktivita slovenských vedcov je približne o tretinu nižšia ako priemer EÚ, zdroj: http://www.7rp.sk/uploads/tx_main/2013/02/21/Sprava_o_ucasti_SR_7RP_01.pdf

- Najväznejším problémom, ktorý bol identifikovaný, je absencia jasne definovaných politických línií a na nich naviazaných opatrení a nástrojov. Opatrenia v tejto rovine budú definované S3 Stratégiou a bude sa nimi riadiť aj podpora EŠIF v oblasti výskumu a inovácií.
- *Nedostatočná stimulácia v oblasti ochrany a využívania duševného vlastníctva*
  - Politika v oblasti duševného vlastníctva sa orientuje prevažne na stimulovanie zverejňovania výstupov výskumnej činnosti. Len v ojedinelých prípadoch stimuluje ochranu a ekonomické zhodnotenie vlastníctva výsledkov výskumu a súvisiacich práv duševného vlastníctva. Takisto chýba politika pre vytváranie spin-off spoločností, či pre spoluprácu s priemyselnými partnermi, ako aj inými univerzitami a verejnými inštitúciami.
  - Zásadným problémom je aj obmedzený prístup k profesionálnym službám vedomostného transferu, ako aj ponuka týchto služieb (vrátane právnych, finančných, obchodných, IP poradcov), a to ako na inštitucionálnej, tak aj národnej úrovni. Práve to sú podľa odporúčaní EK¹⁸ základné prvky efektívneho riadenia duševného vlastníctva. V tejto súvislosti je vnímaný nedostatok odborného personálu s potrebnou kvalifikáciou a skúsenosťami.
- *Chýbajúce platformy pre rozvoj spolupráce*
  - Spolupráca akademického a súkromného sektora môže mať rôzne formy. K najbežnejším patria kontraktný výskum (prípadne zmluvný výskum alebo konzultácie) a spolupráca pri príprave sylabov, či inom formovaní študijných odborov. Ani jedna z týchto foriem spolupráce nie je v SR na dostatočnej úrovni.
  - Spoločné výskumno-vývojové pracoviská, ktoré vznikli vďaka podpore operačného programu VaV boli zriadené na pôde akademických organizácií a vzhľadom na mnohé obmedzenia vyplývajúce z nastavenia ŠF neumožnili vznik skutočných spoločných pracovísk.
  - Nedostatočne zvládnutá činnosť riadenia VaV, ktorej výsledkom v kombinácii s chýbajúcou stratégiou špecializácie je, že podpora VaV bola a je riadená projektovo (zdola nahor, na základe ponuky projektov univerzít) nie programovo (zhora nadol, na základe dopytu zo strany Riadiacich orgánov (ďalej len „RO“))
- *Nedostatočná informovanosť zo strany akademického sektora o realizovanom výskume a možnostiach organizácie*
  - Fungovanie oddelení vonkajších vzťahov organizácií zastrešujúcich spoluprácu s praxou nie je vo väčšine prípadov slovenských univerzít a výskumných organizácií efektívne, zamerané na propagáciu štúdia na univerzite, či zapojenie do medzinárodných asociácií. Chýba aktuálna ponuka expertíz, ktorá by definovala kooperačný profil univerzity a jej jednotlivých súčastí. Univerzity nezverejňujú zoznam partnerov zo súkromného sektora ani projekty, na ktorých s nimi spolupracovali.
  - Zároveň zlyháva aj komunikácia výskumných organizácií voči širokej verejnosti a médiám. Komplexnosť vedeckého výskumu spôsobuje, že je ťažké ho komunikovať v jednoducho zrozumiteľnej podobe a je potrebné sa to naučiť. V zahraničí je bežnou praxou nielen štúdium vedeckej komunikácie, ale aj podpora rôznych iniciatív zameraných na propagáciu vedy, ktoré učia akademickú obec prezentovať svoju prácu zaujímavými interaktívnymi spôsobmi, a tiež aby verejnosť tejto téme porozumela. V SR podobné iniciatívy chýbajú.

---

¹⁸ Commission recommendation on the management of intellectual property in knowledge transfer activities and Code of Practice for universities and other public research organisations (2008)

- *Rozhodovacie procesy na úrovni univerzít*
  - Nepružný systém riadenia VŠ je daný zákonom, ktorý určuje vnútornú štruktúru univerzít aj s celou radou kolektívnych rozhodovacích orgánov na rôznych vnútorných úrovniach. Za najväčší zdroj nepružnosti v riadení univerzít možno označiť povinnú „divíziu“ štruktúru v podobe fakúlt s explicitne priznanými právami. Pre zásadnejšie rozhodnutia musí riadenie univerzity získať súhlas akademického senátu, ktorý je zložený z rovnakého počtu zástupcov každej fakulty a preto sa do rozhodovania premietajú partikulárne záujmy fakúlt a nie celku. Zloženie senátu z učiteľov a nie manažérov zodpovedajúcich za výkon v určitej oblasti má konzekvenciu v silnej konzervatívnosti systému. Tieto problémy boli identifikované v audite vykonanom Európskou asociáciou univerzít ešte v roku 2007, no jeho závery neboli doteraz premietnuté do zlepšenia legislatívneho prostredia VŠ.

1.1.1.1.2.3 Nedostatočne rozvinutá spolupráca s podnikateľským sektorom a ďalšími aktérmi VaV

Dopyt podnikov po inováciách je hnacou silou inovačnej výkonnosti. Jeho nízka úroveň v SR je jednou z hlavných príčin nízkej inovačnej výkonnosti v súčasnosti (bližšie v kapitole 1.1.3).

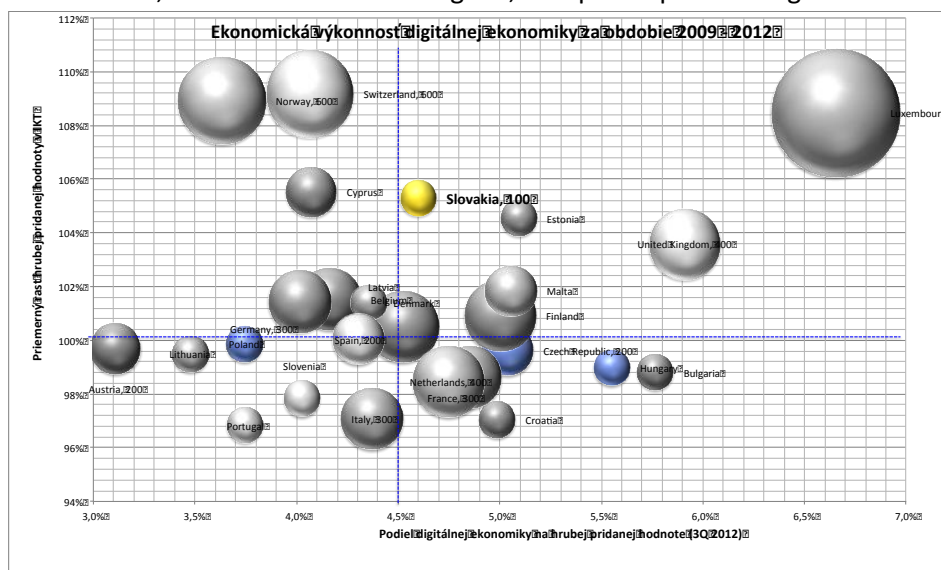
Intenzita spolupráce priemyslu v SR nedosahuje dostatočnú úroveň. Celkovo priemyselné investície do VaV pokrývajú len približne 9 % verejného výskumu. Schopnosť krajín aplikovať výsledky VaV do praxe je základným predpokladom konkurencieschopnosti v medzinárodnom meradle. Dlhodobé podfinancovanie VaV v SR sa odzrkadľuje vo veľmi nízkej úrovni výstupov vedeckej činnosti a obmedzuje sa zväčša na publikačnú činnosť s nedostatočným prepojením výsledkov vedy do praxe nielen na úrovni SR, ale aj EÚ. Dôležitú úlohu v tejto oblasti zohráva ochrana duševného vlastníctva. Počet patentov sa najčastejšie používa ako merná jednotka výsledkov výskumnej činnosti, ktoré sú použiteľné v hospodárskej praxi alebo v spoločnosti. Patentová výkonnosť SR patrí dlhodobo k najhorším z pomedzi krajín EÚ.

Nízka dynamika inovačných procesov a nedostatok kreatívneho myslenia sa prejavuje aj v obmedzených sociálnych inováciách, ktorých potreba vyvstáva predovšetkým v problematike sociálneho začleňovania, vzdelávania, boja proti chudobe a efektivity verejnej správy. Aplikovaný výskum pre sociálne inovácie je nevyhnutný pre výzvy doby, ktoré odolávajú tradičným postupom a programom a vyžadujú si nové sociálne inovácie na úrovni verejnej správy i komunít. Týka sa to predovšetkým oblastí sociálneho začleňovania, boja proti chudobe a efektivity verejnej správy. Najmä v prostredí neziskového sektora je skrytý potenciál posilňovať previazanosť praxe s konceptmi, ktorých aplikácia v praxi (v podobe verejných politík) si vyžaduje praktické overenie, ktoré sa bežne nevykonáva a zároveň otvára priestor pre zapojenie nových komunít s perspektívou posilnenia inovačnej dynamiky ako aj kultúrneho a kreatívneho sektora.

1.1.2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

Odvetvia digitálnej ekonomiky (ďalej len „DE“) reprezentujú najinovatívnejší a najagilnejší segment celosvetovej ekonomiky. Svedčí o tom fakt, že najviac udelených patentov je v oblasti IKT, alebo v oblastiach, ktoré s DE súvisia¹⁹. O agilitě, schopnosti pružne reagovať na zmeny a šoky v ekonomike zasvedčí fakt, že rast v odvetviach DE nezastavila ani kríza,

a predovšetkým vďaka službám a nástupu tzv. „new wave“ technológií (smartfóny, tablety, sociálne siete, mobilné aplikácie, cloud computing, app markety) si udržali rast na úrovni 6-10 %²⁰.

Vplyv DE na životnú úroveň obyvateľov je zásadný. Na jednej strane odvetvia digitálnej ekonomiky ponúkajú dostatok voľných²¹ a najlepšie platených pracovných miest²² v SR, ktoré dostávajú rozpočty domácností pracovníkov v DE vysoko nad priemernú slovenskú domácnosť. Na druhej strane používanie IKT zásadne zvyšuje produktivitu práce ľudí na pracovisku, alebo doma, mobilitu a kvalitu voľného času.

Odvetvia DE zamestnávali k 1. polroku 2012 v SR 56 tisíc zamestnancov (2,5 % celkovej zamestnanosti SR), pričom viac ako 2/3 pracovných síl je zamestnaných v malých a stredných podnikoch (ďalej len „MSP“). Od roku 2009 rástla zamestnanosť v priemere o 9,5 %. Priemerná mesačná mzda v IKT sektore prevyšuje 1 645 €²³. K 1. polroku 2012 bol podiel digitálnej ekonomiky na HDP (vyjadrenom v hrubej pridanej hodnote) 4,7 %, čím predstihol odvetvia ako je poľnohospodárstvo, bankový sektor a dostáva sa na úroveň maloobchodu²⁴.

SR patrí posledné roky do skupiny krajín, s nadpriemernou dynamikou rastu HDP vytvoreného v odvetviach digitálnej ekonomiky. Tento rast je generovaný okrem domácej spotreby hlavne exportom. Cieľovým stavom je udržanie rastu, zvýšenie ekonomickej výkonnosti digitálnej ekonomiky SR, a zvýšenie jej podielu na tvorbe HDP na úroveň lídrov EÚ.

Predpokladá sa, že DE v SR bude rásť ročne o 12 %. Zároveň sa predpokladá, že táhúňmi rastu budú súkromná spotreba, export IKT služieb a softvéru. Čistý export IKT služieb a softvéru by mal byť hlavným faktorom rastu s príspevkom dosahujúcim 51 %²⁵.

¹⁹ <http://www.oecd.org/sti/inno/oecdpatentdatabases.htm>

²⁰ OECD Internet Economy Outlook 2012; ICT Skills and Employment (OECD Digital Economy Paper No. 198)

²¹ dlhodobo medzi najžiadanejšími profesiami na trhu sú IT analytici, IT architekti, IT konzultanti, IT manažéri, IT projektoví manažéri, IT tester, IT technickí špecialisti, ostatné najžiadanejšie pozície vyžadujúce IT zručnosti grafickí dizajnéri, operátori, administratívni pracovníci, referenti, asistenti; zdroj: http://www.profesia.sk/praca/?roll_by=position_id

²² priemerná mesačná mzda v roku 2013 v sektore wordanimácie a komunikácia“ bola € 1.645, čo je najviac spomedzi nefinančných odvetví hospodárstva; zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=63070>

²³ priemerná mesačná mzda v roku 2013 v sektore IKT; zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=63070>

²⁴ Hrubá pridaná hodnota a jej zložky v stálych cenách predchádzajúceho roka dosiahla; zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=5657>

²⁵ Zdroj: Online šanca pre Slovensko, BCG, Google, 2012

Na základe údajov Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu (ďalej len „SARIO“) ²⁶ dosiahla schválená štátna investičná pomoc pre sektor IKT v období 2002 - 2010 výšku 29,5 mil. € (2,6 % z celkového objemu). V automobilovom sektore predstavovala investičná pomoc na jedno pracovné miesto 33 541 €, v sektore IKT to bolo 9 951 €. V automobilovom

sektore doba návratnosti poskytnutej pomoci presahuje 4,5 roka, pričom v sektore IKT je to necelý jeden rok. Na základe indexu záujmu ²⁷ zamestnávateľov je najväčší dopyt na trhu práce po absolventoch odborov zameraných na informatiku. Prvenstvo informačných technológií (ďalej len „IT“), ako najlepšie plateného sektora, ešte umocňuje veľký odstup od ostatných skupín odborov, medzi ktorými má na trhu práce suverénne najlepšie postavenie.

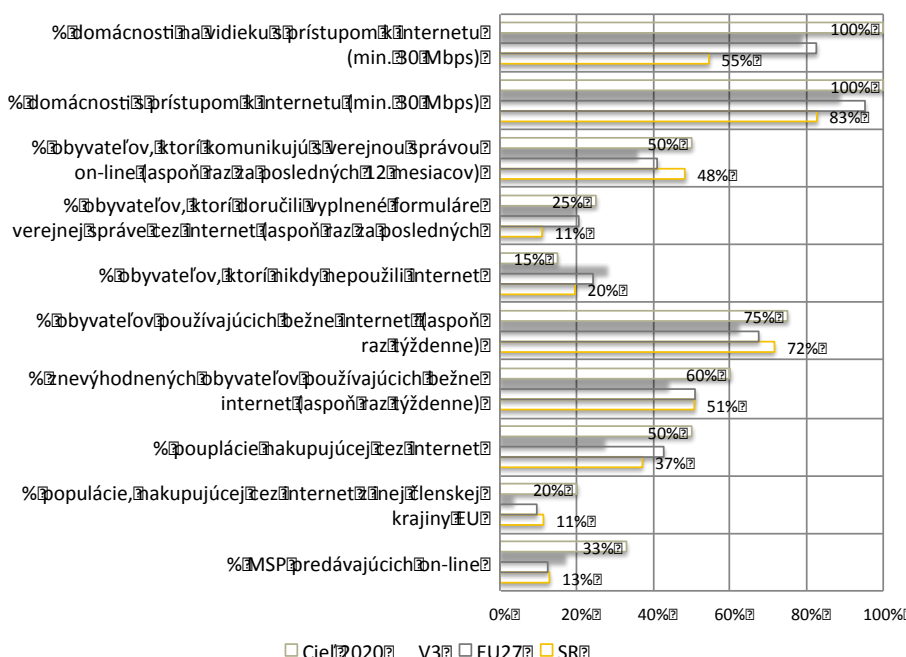
1.1.2.1 Rozvojové potreby a disparity

Stratégia Európa 2020 pripisuje IKT 50 % podiel na hospodárskom raste EÚ za posledných 15 rokov, a považuje digitálnu ekonomiku ²⁸ za hlavný motor pokrízového zotavenia európskeho hospodárstva. Tento potenciál sa však nemôže naplno rozvinúť pre chýbajúci dostatočný prístup k rýchlemu internetu, online obsahu, výskumu a príslušných zručností.

SR patrí k najrýchlejšie rastúcim exportérom IKT služieb v rámci OECD ²⁹. Zaostáva však za krajinami s najvyššou digitálnou ekonomikou ³⁰ (USA, Nórsko, Singapur), ako aj za svojimi susedmi (Česko, Rakúsko) v EÚ v mnohých parametroch ³¹:

- SR je v skupine krajín (štvrté odspodu) s najnižšou úrovňou penetrácie širokopásmového internetu, najmä na vidieku, aj keď tempo rastu je mierne nad priemerom EÚ-27 ³²; viac ako 30 % podiel optických technológií (FTTH, FTTB) širokopásmových sietí radí SR po Japonsku a Kórei na 3 miesto krajín s najvyššou úrovňou siete ďalšej generácie; ³³

Digitálna agenda

²⁶ Sektorová analýza IKT, 2011

²⁷ Záujem zamestnávateľov o absolventov VŠ, ARRA a Profesia.sk

²⁸ Podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností: 58 nakladateľské činnosti, 59 Výroba filmov, videozáznamov a televíznych programov, príprava a zverejňovanie zvukových nahrávok, 60 Činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie, 61 telekomunikácie, 62 počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby, 63 informačné služby

²⁹ OECD Factbook 2011: Economic, Environmental and Social Statistics - ISBN 978-92-64-11150-9 - OECD 2011

³⁰ zdroj: Global Innovation Index 2012, BCG e-intenzity 2011

³¹ <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/slovakia>

³² V roku 2012, miera rozšírenia pevného širokopásmového pripojenia je 17,8 % obyvateľstva, čo je o 1,3 percentuálneho bodu (pb) rok-na-rok, ale stále 9,9 pb pod priemerom EÚ 27,7 %. Zdroj: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/slovakia>

³³ OECD Internet Economy Outlook 2012

- Angažovanosť verejnej správy a podnikov v online službách je relatívne nízka (k EÚ-27, V4 a cieľom stratégie Európa 2020); len 13 % MSP predáva on-line, z 21 základných služieb eGovernmentu bolo v roku 2010 dostupných online pre podnikateľov 86 % a pre občanov 46 % (z toho väčšinou s maximálnou úrovňou sofistikovanosti)³⁴;
- Dopyt po elektronických službách a penetrácia digitálnych technológií sú relatívne vysoké (k EÚ-27, V4 a k úrovni penetrácie v SR); svedčí o tom percentuálny podiel populácie nakupujúcej cez internet, alebo fakt, že 79 % populácie SR je on-line³⁵;
- Okrem toho že SR investuje veľmi málo do VaV a zaostáva v objeme investícií, situácia nie je priaznivá³⁶ ani z hľadiska štruktúry vynakladaných výdavkov. V roku 2010 tvorili IT len 6,7 % z BERD³⁷, čo je po Rumunsku (4,8 %) najmenej v celej EÚ, pričom investície do VaV v oblasti IT prevažujú vo väčšine vyspelých krajín³⁸ a sú hlavným zdrojom inovačnej výkonnosti, reprezentovanej napr. podielom patentov udelených v IT.

Vyššie uvedené nedostatky predstavujú bariéry dynamického rastu DE, ktoré patria do kategórie predpokladov vytvorenia užitočných aplikácií IKT pre prioritné témy stratégie Európa 2020, a to:

1.1.2.1.1 Nízka penetrácia internetu

Širokopásmové siete a služby sú jedným z najefektívnejších nástrojov na podporu ekonomickej a spoločenskej konkurencieschopnosti SR. Zvyšujú efektívnosť a účinnosť verejných i súkromných investícií. Ich využitie umožňuje zvýšiť inteligenciu sietí, šetriť energiu, asistovať starším ľuďom a zlepšovať bezpečnosť. SR patrí nielen v rámci EÚ, ale aj v rámci OECD dlhodobo medzi krajiny s najnižšou penetráciou širokopásmového internetu.

Na základe údajov Eurostatu³⁹ v roku 2012 malo len 75,2 % domácností v SR prístup k pevnému širokopásmovému pripojeniu (>144 Kbps; EÚ-27 95,5 %), pričom na vidieku je to necelých 55 % (EÚ-27 82,5 %)⁴⁰. Siete novej generácie (>30Mbps) boli v roku 2012 dostupné pre 51,1 % domácností (EÚ-27 53,8 %).

Penetrácia základného širokopásmového pevného pripojenia bola v januári 2013 len 19,3 % (28,8 % v EÚ-27). Podiel vysokorýchlostného pripojenia (>30Mbps) bol 19,5 % (14,8 % v EÚ-27) a ultra-rýchlej prípojky (>100 Mbps) predstavoval 3,4 % všetkých odberov (3,4 % v EÚ).

Mobilný internet 3. generácie (HSPA) a 4. generácie (LTE) bol v roku 2012 dostupný 85,5 % (HSPA) a 0,2 % (LTE) obyvateľom (96,3 % a 26,2 % v EÚ-27). Penetrácia mobilného širokopásmového pripojenia (HSPA) dosiahla v SR v januári 41,2 % (54,5 % v EÚ-27).

V SR sú dostupné všetky štandardné⁴¹ technológie poskytovania širokopásmového prístupu s prevažujúcou technológiou na maloobchodnom trhu xDSL s podielom 43,4 % celkového počtu prístupov, nasleduje WiFi s podielom 20 %. Významné postavenie má FTTx s trhovým

³⁴ Eurostat, Information society statistics

³⁵ K 31.11.2011 bolo v SR 4,3 mil. používateľov internetu (79,1 % penetrácia) a 2,0 mil. používateľov Facebooku (37,1 %); pre porovnanie: ČR (73 %, 37,7 %), Estónsko (78 %, 39,4 %); zdroj: Internet and Facebook Usage in Europe, <http://www.internetworldstats.com>

³⁶ z pohľadu trendov vo vyspelých krajinách

³⁷ výdavky podnikov na výskum a vývoj

³⁸ podiel IT na BERD Fínska v roku 2011 predstavoval 57 %, Švédska 29,6%, ČR 16,30 %; zdroj: OECD

³⁹ Digital Agenda Scoreboard 2013

⁴⁰ Broadband Coverage in Europe by IDATE

⁴¹ xDSL, FTTX, fixný bezdrôtový širokopásmový prístup, širokopásmový prístup cez koaxiálnu káblovú sieť, mobilný širokopásmový prístup, prístup prostredníctvom prenajatých okruhov, PLC, satelit

podielom

20,4 %, ako aj prístup prostredníctvom rozvodov káblovej televízie s podielom 11,1 %. Na základe vývoja trhu je zreteľné spomaľovanie rastu počtu širokopásmových prístupov xDSL, rast optických širokopásmových prístupov. Rast bezdrôtových širokopásmových prístupov súvisí s rozmachom najmenších lokálnych poskytovateľov, ktorí spolu v súčasnosti tvoria nezanedbateľný trhový podiel v rámci bezdrôtových prístupov. Zároveň to svedčí nielen o záujme obyvateľstva v riedko osídlených oblastiach o širokopásmový prístup, ale hlavne o nedostatočnej rozvinutej infraštruktúre fixného širokopásmového prístupu v týchto oblastiach⁴².

Hlavným dôvodom nízkej penetrácie internetu na vidieku a vysokého podielu sietí ďalšej generácie, je skutočnosť, že v SR nefunguje efektívna súťaž⁴³. Nedostatok širokopásmových pripojení úzko súvisí s nákladmi na vybudovanie prístupových širokopásmových sietí, ktoré sa v SR budujú nesystémovo. Prístupné siete budujú komerční prevádzkovatelia predovšetkým v mestách a obciach s vysokou hustotou osídlenia alebo koncentráciou podnikateľských aktivít. Na okraji záujmu ostávajú teda predovšetkým vidiecke oblasti, horské oblasti a ekonomicky slabé regióny. Podrobnejšie údaje sú uvedené v prílohe 6.1.2.

SR sa pomaly blíži k európskemu priemeru a v ďalšom programovom období plánuje dokončiť ciele vytýčené prioritnou osou 3 operačného programu Informatizácia spoločnosti (ďalej len „OP IS“) v oblasti rozvoja regionálnych sietí (backhaul infrastructure) s využitím ŠF. Snahou bude tiež propagácia širokopásmového pripojenia a zvyšovanie jeho cenovej dostupnosti, s cieľom navýšiť počet pripojených domácností k pevnému širokopásmovému internetu. Komplementárne možnosti pripojenia na mobilný širokopásmový internet s aktuálnou penetráciou 7,4 % mierne zaostávajú za európskym priemerom 8,8 %. Vyššia dostupnosť a penetrácia mobilného širokopásmového pripojenia v ďalšom období by mala byť dosiahnutá aj vďaka plánovanej aukcii na voľné frekvencie v pásme 800, 1800 a 2600 MHz.

1.1.2.1.1.1 Nízka angažovanosť podnikov a verejnej správy – málo užitočných aplikácií

1.1.2.1.1.1.1 Nízka úroveň eGovernmentu

Ak porovnáme súčasný stav elektronickej verejnej správy voči cieľovému stavu, ktorým je inteligentná verejná správa⁴⁴, tak napriek pokroku v zavádzaní služieb eGovernmentu a vytváraní legislatívneho rámca⁴⁵, niektoré bariéry na národnej a európskej úrovni pretrvávajú vo všetkých doménach architektúry⁴⁶ európskeho rámca interoperability.

1.1.2.1.1.1.1.1 Semantická interoperabilita

Jedným z kľúčových zdrojov inteligentného rastu sú verejné dáta - všetky informácie, ktoré verejné orgány v EÚ produkujú, spracovávajú, alebo nakupujú.

Na úrovni EÚ boli dosiahnuté niektoré čiastkové kroky, vytvárajúce rámec implementácie na národnej úrovni⁴⁷. Z pohľadu dátovej domény celoeurópskej architektúry jednotného digitálneho trhu je najväčšou výzvou prechod na novú paradigmu ukladania a riadenia dát.

⁴² ANALÝZA veľkoobchodného relevantného trhu č. 5, Telekomunikačný úrad SR, 2012

⁴³ rozhodnutie Telekomunikačného úradu SR č. 146/OER/2013 z 28. 2. 2013

⁴⁴ poskytujúca kvalitnejšie verejné služby za menej verejných zdrojov; nazývaná aj ako neviditeľná, automatická a všadeprítomná; alebo ako inovatívna, integrovaná a inteligentná; <http://ec.europa.eu/dgs/informatics/pdf/abecasispres.pdf>

⁴⁵ Zákon o eGovernmente, schválený vládou SR dňa 30.5.2013

⁴⁶ http://en.wikipedia.org/wiki/European_Interoperability_Framework

⁴⁷ prijatie Nariadenia o znova použití informácií verejného sektora, spustenie sektorových politických iniciatív: Prístup k environmentálnym informáciám a nariadenie INSPIRE⁴⁷, akčný plán zavedenia inteligentného dopravného systému⁴⁷, otvorený prístup k vedeckým informáciám⁴⁷, politiky digitalizácie kultúrneho dedičstva; implementácia programov v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, zameraných na použitie sémiotických technológií pre harmonizáciu služieb a lepšie použitie dát na národnej a európskej úrovni: The Linked Open Data (LOD2)⁴⁷, projekt OpenAIRE⁴⁷ a v neposlednom rade aktivita ISA SEMIC.EU

Za týmto účelom je nosnou celoeurópskou platformou iniciatíva „open data“ a program ISA⁴⁸, ktoré vyplývajú z nariadenia EÚ⁴⁹. Otvorené dáta verejnej správy pri efektívnom používaní podporujú transparentnosť, spoluprácu medzi verejnou správou a mimo nej, podporujú aktívnu účasť v digitálnej spoločnosti aj formou pútavého obsahu (napr. sprístupňovaním zdigitalizovaných artefaktov kultúrneho dedičstva), umožňujú vytváranie nových, inovatívnych služieb s pridanou hodnotou a zlepšujú kvalitu rozhodovania.

SR patrí medzi krajiny s najnižšou mierou otvorenosti v dostupnosti verejných dát, vrátane referenčných údajov spravovaných v registroch verejnej správy⁵⁰ potrebných pre výkon verejnej moci. Jedinou významnejšou iniciatívou je portál data.gov.sk. Portál bol inicializovaný komunitou, je spravovaný Úradom vlády SR (ďalej len „ÚV SR“) a obsahuje v súčasnosti 88 datasetov s rôznymi užitočnými dátami z Internetu pre informatívne účely. Portál neobsahuje referenčné údaje v zmysle zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ani semanticky interoperabilné dáta a tým pádom ani sofistikovanejšie funkcie⁵¹.

Obrazom súčasnej kvality a otvorenosti verejných dát je úroveň sofistikovanosti elektronických služieb verejnej správy⁵² v SR (uvedená vyššie). Tá totiž vyžaduje dostupnosť referenčných registrov, ktoré neexistujú a niektoré základné z nich (registre právnických osôb, fyzických osôb, priestorových informácií) je len v implementácii s plánom sprístupnenia do roku 2015.

Napriek tomu, že verejná správa v SR má k dispozícii dostatočné množstvo údajov, z technických a najmä právnych dôvodov ich však nie je schopná efektívne používať. Dnes neexistuje zdroj najčastejšie používaných referenčných údajov pri výkone verejnej správy, ktoré sú nevyhnutné pre implementáciu akéhokoľvek užitočného informačného systému (ďalej len „IS“) vo verejnej správe. Chýbajú referenčné registre, číselníky ako aj vlastné dáta. Nie je prijatá žiadna komplexná právna úprava, ktorá by všetkým orgánom zabezpečila kvalitné a nepochybniteľné údaje, ktoré potrebujú pre výkon svojej pôsobnosti.

V poslednom čase bol urobený pokrok v oblasti otvorených dát (projekty základných registrov, eID, zverejňovanie zmlúv,...), najvýznamnejšie bariéry však pretrvávajú. Cieľovým stavom je vybudovanie jednotnej údajovej základne pre výkon verejnej moci a implementácia integrovanej dátovej architektúry podľa konceptu Open data v súlade s platnými štandardami EÚ, ako súčasti stratégie Európa 2020⁵³.

1.1.2.1.1.1.1.2 Organizačná interoperabilita

Na základe hodnotenia pokroku v transpozícii pravidiel jednotného trhu, SR v poslednom období zdynamizovalo úsilie, a dostalo sa na úroveň 0,3 % deficitu transpozície pravidiel, čím je pod hranicou platného 1 % cieľa, ako aj pod hranicou navrhovaného 0,5 % cieľa na nasledujúce obdobie (priemer EÚ je 0,6 % deficit). Z pohľadu praktickej implementácie konkrétnych systémov a dátových výmen v roku 2011, nezabezpečovala SR ani jednu zo základných aplikácií v oblasti jednotných kontaktných miest (ďalej len „JKM“), Your Europe – občania (dane, pobyt, vozidlá)⁵⁴. V roku 2012 boli JKM v SR zabezpečované v prevádzkovom režime⁵⁵.

⁴⁸ Interoperability Solutions for European Public Administrations (ISA)

⁴⁹ Smernica 2003/98/ES EP a Rady zo 17. novembra 2003 o opakovanom použití informácií verejného sektora

⁵⁰ The State of Open Data, http://www2012.wwwconference.org/proceedings/nocompanion/wwwwebsci2012_braunschweig.pdf

⁵¹ typu Business Intelligence, alebo Master data management

⁵² Digitizing Public Services in Europe: Putting ambition into action. 9 th. Benchmark

⁵³ http://ec.europa.eu/information_society/policy/psi/docs/pdfs/directive_proposal/2012/open_data.pdf

⁵⁴ Making the Single Market deliver, Annual governance check-up 2011

⁵⁵ bližšie v kapitole 1.1.11.1.1.2

SR zaostáva vo vytváraní jednotného digitálneho trhu, ako aj užitočných službách eGovernmentu. Úroveň vyspelosti aplikácií a elektronických služieb v SR dokumentujú prieskumy EK⁵⁶ a Spojených národov⁵⁷ z ktorých vyplýva, že v roku 2012 sa SR medzi krajinami EÚ umiestnila na 4. mieste od konca v hodnotení vyspelosti eGovernmentu, pričom najviac zaostávajúcimi (50 % úrovne) oblasťami sú online služby a telekomunikačná infraštruktúra (broadband). Relatívne vysokú úroveň dosahuje SR v oblasti ľudského kapitálu, daného predovšetkým nadpriemernou digitálnou gramotnosťou a dopytom obyvateľov po elektronických službách. Z hľadiska vyspelosti elektronických služieb podľa hodnotenia Spojených národov, ktoré hodnotí dostupnosť a sofistikovanosť služieb, sa SR v roku 2012 umiestnila na 2. mieste od konca. Verejná správa ako tvorca legislatívneho prostredia, štandardov a poskytovateľ kľúčových elektronických služieb dlhodobo zaostáva za reálnymi potrebami ekonomiky a vývojom v okolitých krajinách. Výrazný pokrok v investíciách do eGovernmentu a e-legislatívy za posledné roky sa len pomaly premieta do zefektívňovania verejnej správy a rastu digitálnej ekonomiky.

1.1.2.1.1.1.1.3 Technická interoperabilita

Prevažujúcou charakteristikou technologického prostredia verejnej správy SR je roztrieštenosť a rezortný prístup pri budovaní IKT infraštruktúry a služieb, čo sa odráža aj vo vysokých nákladoch na IT⁵⁸. Infraštruktúra IKT je už z historického hľadiska budovaná rezortným prístupom či už z pohľadu technologického alebo z pohľadu riadenia IKT, pričom tento stav v podstate pretrváva a aktuálne riešenia projektov OP IS tento stav konzervuje. Na druhej strane však existujú tendencie smerujúce ku zdieľaniu IKT na nadrezortnej úrovni. Ako príklad je možné spomenúť projekt dátového centra obcí a miest (DCOM) alebo DataCentrum Ministerstva financií SR (ďalej len „MF SR“).

„Cloud computing“ možno zjednodušene chápať ako ukladanie, spracovávanie a používanie údajov na vzdialených počítačoch dostupných cez internet. To znamená, že používatelia môžu

na požiadanie disponovať takmer neobmedzenou výpočtovou kapacitou, nemusia vynakladať veľké kapitálové investície na splnenie svojich potrieb a môžu údaje získať odkiaľkoľvek prostredníctvom internetového spojenia. Cloud computing má potenciál výrazne znížiť výdavky IT a umožniť vývoj mnohých nových služieb. Prijatie dôveryhodných riešení cloudu verejnými obstarávateľmi by mohlo povzbudiť MSP, aby ho prijali tiež. Takisto existujú obavy, že hospodársky vplyv cloud computingu nedosiahne svoj plný potenciál, pokiaľ túto technológiu neprijmú verejné orgány aj MSP.

1.1.2.1.1.1.2 Nízka angažovanosť podnikov v DE

Len 11 % obyvateľov vykonáva transakcie s verejnou správou (odoslanie vyplnených formulárov), čo je hlboko pod priemerom EÚ-27, ako aj V4. Napriek nedostupnosti sofistikovanejších služieb eGovernmentu je aktivita slovenských používateľov internetu relatívne (k priemeru EÚ-27 aj V4) vysoká, keď približne 48 % z nich aspoň raz za posledných 12 mesiacov komunikuje s úradmi online.

Slováci sú motivovaní nakupovať online aj vzhľadom na malú ponuku v kamenných obchodoch

a hľadanie nižších cien. Počet online nakupujúcich vzrástol oproti minulému roku o 12 % a je najvyšším v rámci strednej a východnej Európy (37 %), ale stále tvorí len 50 % používateľov internetu. Vyššia kvalita e-commerce služieb vrátane cieleného digitálneho marketingu by

⁵⁶ Digitizing Public Services in Europe, 9th Benchmark Measurement

⁵⁷ United Nations eGovernment Survey 2012

⁵⁸ podľa údajov MF SR Výdavky štátnej správy na IKT boli v roku 2009 : 251,6 mil. EUR; 2010: 336,8 mil. EUR; 2011: 327,2 mil. EUR.

však tempo rastu online nakupujúcich ešte zrýchlila (transparentnosť, profesionálne online služby, garancie a pod.). Ak už Slováci začnú nakupovať online, tak potom utrácajú relatívne vyššie čiastky⁵⁹.

Ďalším paradoxom je, že aj keď si mnohé firmy uvedomujú dôležitosť internetu a väčšina z nich má webovú stránku alebo možnosť online predaja či objednávok (B2C online služby poskytuje 20 %), veľmi pasívne sa chovajú v rámci vlastných online nákupov. B2B online služby používa len 14 % podnikov, čo je najnižšia hodnota v EÚ. Len 13 % obratu MSP v roku 2011 tvoril obchod cez internet. Zároveň majú slovenské firmy ešte veľký potenciál konvertovať používateľov internetu na online nakupujúcich, a to celých 50 % používateľov internetu. K tomu je potrebné, aby slovenské firmy lepšie využívali možnosti digitálneho marketingu a nových technológií a zvýšili tak kvalitu ponúkaných e-commerce služieb⁶⁰. Podrobnejšie údaje sú uvedené v prílohe 6.1.2.

1.1.3 Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade ERNRH)

MSP sú v súčasnosti ohrozené pretrvávajúcou ekonomickou krízou a zároveň prebiehajúcimi zmenami v podnikateľskom prostredí. V dôsledku toho bol zastavený ich rast a prebieha ich marginalizácia spojená s útlmom podnikateľských aktivít, znižovaním počtu pracovných miest a ohrozením ekonomickej udržateľnosti podnikov. Klesá takisto motivácia obyvateľov pre vstup

do podnikania, čo potvrdil prieskum GEM 2012. Dostupné formy a mechanizmy podpory z verejných zdrojov spravidla nezohľadňujú potreby MSP a preto o ne zo strany MSP nie je veľký záujem. Prejavuje sa tak na jednej strane efekt mŕtvej váhy, ktorý sa prejavuje v prípade viacerých realizovaných opatrení, na druhej strane sa vytvára výrazná medzera vo financovaní a nedochádza k prenosu know-how, kompetencií a zavádzaniu inovácií v niektorých kategóriách MSP, osobitne v kategórii mikropodnikov, ktorá tvorí 96,6 % všetkých podnikov.

V dôsledku týchto existenciálnych problémov MSP majú len obmedzený priestor na expanziu, rozširovanie podnikania, zavádzanie inovácií a zvyšovanie počtu pracovných miest.

1.1.3.1 Rozvojové potreby a disparity

1.1.3.1.1 Nízka systémová konkurencieschopnosť spracovateľského priemyslu

Slovenská ekonomika prešla v procese svojej transformácie od roku 1991 bezprecedentným vývojom, známym z iných národných ekonomík za obdobia polstoročí. V roku 1995, 135 podnikov tvorilo 66 % celkovej produkcie, 70 % vývozu, 51 % zamestnanosti a 63 % aktív spracovateľského priemyslu ako dlhodobu rozhodujúceho odvetvia hospodárstva. 90 % z nich bolo vtedy v štátnom, resp. domácom súkromnom/zmiešanom vlastníctve a najefektívnejšia časť predstavovala horizontálne i vertikálne integrované podniky s vysokou mierou koncentrácie a úspor z rozsahu a sortimentu. V roku 2010 tvorilo prakticky identické podiely na slovenskej ekonomike cca 215 spoločností s 85 % zahraničným vlastníctvom, a s poklesom zamestnanosti od roku 1995 o takmer 50 %. Pritom podiel exportu v tomto kľúčovom segmente sa zvýšil v období 1995 – 2010 o viac než 30 % HDP na úroveň ďaleko cez 80 % HDP; miera vnútroodvetvového zahraničného obchodu stúpla zo 40 % na 75 %.

⁵⁹ Zdroj: Online šanca pre Slovensko, BCG, Google, 2012

⁶⁰ Zdroj: Online šanca pre Slovensko, BCG, Google, 2012

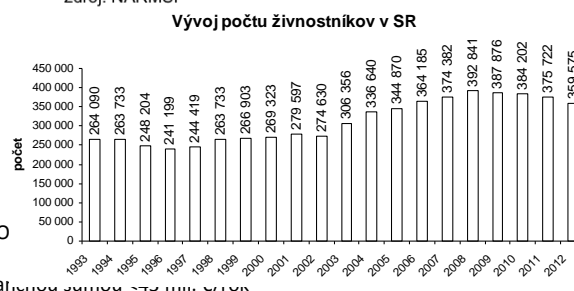
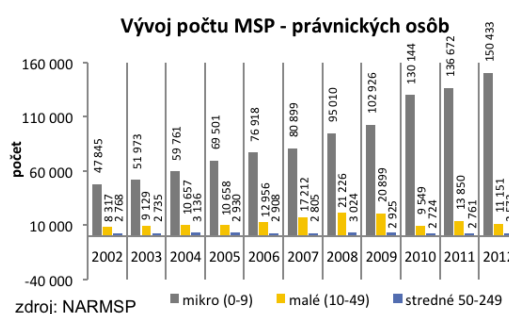
Pri hodnotení konkurencieschopnosti jednotlivých krajín Eurozóny⁶¹ a jej vývoja v období 1999 – 2010 v prípade SR vyplýva absolútne výnimočná dichotómia medzi vývojom nákladovosti a produktivity tzv. obchodovateľného (z hľadiska zahraničného obchodu) a neobchodovateľného sektoru ekonomiky. Táto dichotómia nie je vysvetliteľná inak ako dramatickým poklesom systémovej konkurencieschopnosti spracovateľského priemyslu v dôsledku: a) dezintegrácie vertikálnych štruktúr, poklesom produkčných synergií, alebo b) predimenzovaným zapojením tejto rozhodujúcej časti ekonomiky do oligopolných globálnych dodávateľských sietí - efekt tzv. „montážnej“ ekonomiky, alebo c) dramatickým nárastom cien hlavných výrobných surovinových a energetických vstupov, resp. d) kombináciou týchto faktorov a) – c). Navyše celá makroekonomicky výrazná miera zhoršenia výmenných relácií hospodárstva SR bola dramaticky prehĺbená⁶² nárastom pracovných a iných nákladov v sektore neobchodovateľných tovarov, a to bez akéhokoľvek prírastku produktivity. Sektor tzv. neobchodovateľných tovarov zahŕňa pritom: stavebníctvo, veľkoobchod a maloobchod, hotely a reštaurácie, dopravu, finančné sprostredkovanie a realitný biznis – teda prakticky všetky odvetvia s absolútne dominantným vplyvom MSP⁶³. SR je najviac zapojenou ekonomikou EÚ a OECD do tzv. „value supply chains“ (hodnotových reťazcov) s 85 % mierou synchronizácie hospodárskeho cyklu s konjunktúrou „starej“ EÚ-15. Tieto globálne extrémne hodnoty miery ekonomickej integrácie sú v podstate naďalej dlhodobo neutržateľné.

Slovenské hospodárstvo stále stojí a zároveň padá na nákladovo veľmi tvrdom konkurenčnom boji rozhodujúceho sektora stredných a veľkých podnikov v odvetviach na export orientovaného spracovateľského priemyslu. Straty z dezintegrácie sústavy a bezprecedentného zvyšovania cien jeho základných vstupov (predovšetkým cien energií), ako aj úbytok konkurencieschopnosti rezultujúci z narušenia ekonomickej logických vertikalizačných väzieb smerom k špecializovaným inovačným procesom a k systematicky vzdelávanému technicky orientovanému ľudskému kapitálu, sú za obdobie transformácie aj po vstupe do EÚ natoľko preukázateľné, že možno konštatovať rozhodujúcu úlohu väčších podnikov na štrukturálnych zmenách spojených so zvyšovaním energetickej efektívnosti, generickej i špecializovanej inovačnej kooperácie s akademickým sektorom, ako aj na zásadnej zdrojovej a organizačnej resystematizácii odborného učňovského školstva v rámci nasledovného programového obdobia 2014 – 2020.

1.1.3.1.2 Marginalizácia MSP

Po období kontinuálneho rastu v rokoch 2002 – 2008 zaznamenal vývoj MSP v období posledných 4 rokov viaceré negatívne zmeny, ktoré vyústili do utlmovania podnikateľských aktivít MSP, obmedzenia expanzie a sťahovania sa z trhov. To sa prejavilo výrazným nárastom mikropodnikov na úkor väčších veľkostných kategórií MSP. Tieto zmeny následne vplývajú na znižovanie produkcie, ziskovosti a konkurencieschopnosti MSP a ohrozujú ich udržateľnosť na trhu.

Firmy, ktoré obzvlášť prispievajú k vytváraniu nových pracovných miest sú malé začínajúce

⁶¹ Competitiveness and External Imbalances Within the Euro Area“ (O

⁶² v období 1999 – 2007 o viac než 80 %

⁶³ podnik do 250 zamestnancov a s obratom <50 mil. €/rok, resp. bilancom

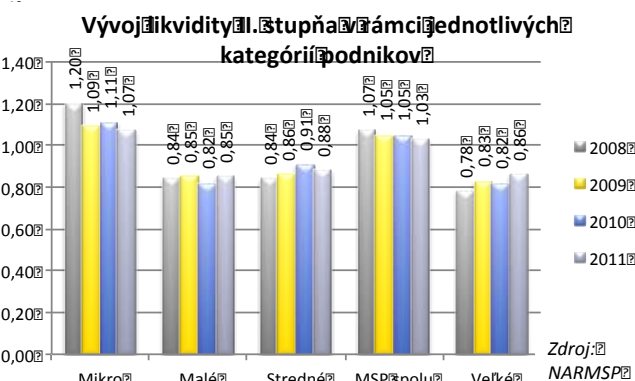
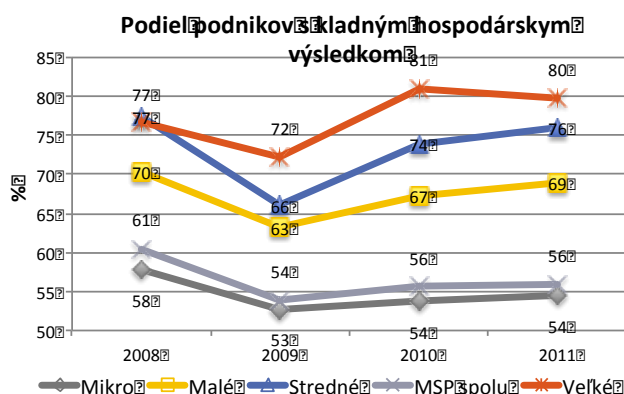
firmy prinášajúce inovatívne produkty a služby, zväčša na báze technológií a kreativity, ktoré majú aj potenciál aj ambície preraziť na zahraničných trhoch⁶⁴. MSP schopné konkurovať na medzinárodnom trhu sa profilujú v odvetviach výroby s vysokou technologickou úrovňou⁶⁵ a poznatkovo intenzívnych služieb⁶⁶. V nich sú MSP zastúpené 3 % podnikov a 0,8 % podnikateľov – fyzických osôb v odvetví priemyslu (sektory s vysokou technologickou úrovňou) a 35,4 % podnikov a 26,8 % podnikateľov – fyzických osôb v odvetví služieb (sektory s poznatkovo intenzívnymi službami) pričom tento podiel sa v posledných rokoch nemení, mierne sa zvyšuje len v oblasti poznatkovo intenzívnych služieb.

1.1.3.1.3 Nízka konkurencieschopnosť MSP

V dôsledku vonkajších ekonomických vplyvov a nízkej konkurenčnej schopnosti dochádza v poslednom období k znižovaniu ziskovosti MSP, čo sa prejavuje poklesom predovšetkým v kategóriách MSP. Priemerný zisk MSP medzi rokmi 2008 a 2011 poklesol takmer o 1/3. Celkovo len 56 % MSP (právnické osoby) dosahuje kladný hospodársky výsledok, pričom v kategórii mikropodnikov je to ešte menej. Významným problémom v SR je druhotná platobná neschopnosť. Tento problém zasahuje všetky kategórie podnikov. Pri zohľadnení likvidity II. stupňa⁶⁷ zaznamenali MSP v r. 2011⁶⁸ veľký prepád v oblasti uhrádzania krátkodobých záväzkov.

Okrem globálnych vplyvov krízy a poklesu dopytu je kľúčovým problémom nízkej konkurencieschopnosti MSP v SR nízka inovačná aktivita, daná:

- bariérami rozvoja MSP vo väzbe na zavádzanie inovácií⁶⁹,
- nízkej systémovej podpory MSP v súlade s princípmi iniciatívy EK Small Business Act (ďalej len „SBA“)⁷⁰

⁶⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/documents/2012/do-smes-create-more-and-better-jobs_en

⁶⁵ zahrňujú výrobu farmaceutických výrobkov a prípravkov, v lietadiel a kozmických lodí a podobných zariadení

⁶⁶ zahrňujú vodnú dopravu, leteckú dopravu, nakladateľské prípravu a zverejňovanie zvukových nahrávok, činnosti pri programovaní, poradenstvo a súvisiace služby, informačné zabezpečenie (okrem povinného sociálneho poistenia), pomôcky, vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia, arci vedecký výskum a vývoj, reklama a prieskum trhu, ostatné sprostredkovanie práce, bezpečnostné a pátracie služby, zdravotníctvo, starostlivosť v pobytových zariadeniach (re umelecké a zábavné činnosti, činnosti knižníc, archívov, mú kancelárií, športové, zábavné a rekreačné činnosti)

⁶⁷ vyjadruje podiel obežných aktív bez zásob k celkovým krátko posledné dostupné údaje

⁶⁹ realizované v období január - február 2013, identifikovali ako najväčšie bariéry rozvoja MSP vo väzbe na zavádzanie inovácií: nízka kapitalizácia MSP, vysoká zadlženosť, oneskorené platby - druhotná platobná neschopnosť, nedostatok finančných zdrojov pre rozvoj/ expanziu podnikateľských aktivít, príliš vysoké náklady na zavádzanie inovácií, rozvoj zručností a zvyšovanie pridanej hodnoty, chýbajúce systémove nástroje na prenos know-how medzi veľkými medzinárodnými podnikmi a ich domácimi dodávateľmi, vysoká administratívna záťaž podnikania, nedostatok poradenstva pre začínajúcich podnikateľov, nedostatočná podpora a propagácia podnikania na školách, nedostatočná podpora verejných programov, chýbajúce motivácie pre zavádzanie opatrení energetickej efektívnosti a eko-inovácií, chýbajúca systémovej podpora pre internacionalizáciu MSP.

⁷⁰ SBA je hlavná iniciatíva EÚ na podporu MSP a hlavným nástrojom plnenia cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti ekonomického rozvoja a podpory podnikania. SR dosahuje celkovo podpriemerné výsledky v aplikovaní princípov SBA. Jedinou oblasťou, v ktorej krajina dosahuje lepšie výsledky, než je priemer EÚ, je využívanie výhod, ktoré ponúka jednotný trh Zdroj:

Potrebu inovovať, ako predpoklad dlhodobej konkurencieschopnosti si väčšina začínajúcich slovenských MSP neuvedomuje⁷¹, preto veľa z nich po skončení „novosti“ ich produktov úplne zaniká alebo musí hľadať nový predmet podnikania. Svedčí o tom fakt, že SR patrí medzi krajiny s nadpriemerným podielom vzniknutých a zaniknutých subjektov a zároveň medzi krajiny s najnižšou mierou prežitia novovzniknutých subjektov⁷², ako aj fakt, ktorý uvádza prieskum Hodnotenie uplatňovania princípov SBA z januára a februára 2013 viac ako 4/5 podnikov investovalo do výskumných a inovačných aktivít menej ako 10 % svojho ročného obratu.

Dôsledkom izolovaného pôsobenia MSP nielen od aktuálneho výskumu a vývoja, ale aj od iných konkurenčných alebo komplementárnych podnikov je zaostávanie v oblasti rozvoja inovačných a kreatívnych klastrov (ČR na 47. mieste, Fínsko na 4. mieste). Problematická pre konkurencieschopnosť MSP je aj nízka kvalita absolventov potrebných na pozície v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou a nesúlad ponuky kvalifikácií a požiadaviek súkromného sektora. Podľa GII je SR v metrike „Dostupnosť vedcov a inžinierov“ na 74. mieste (ČR na 42., Fínsko na 1.)

1.1.3.1.4 Nedostatočné zdroje financovania a podpory inovatívnych firiem

Existujúce nástroje podpory na základe priamych dotácií sa okrem nedostatočnej kvality riadenia ukazujú ako ekonomicky neefektívne⁷³ a málo účinné, čo potvrdzuje aj nezáujem o podporné programy. Na základe prieskumu Hodnotenie uplatňovania princípov SBA z januára a februára 2013, hodnotí možnosti získania finančných zdrojov z podporných programov pre svoje podnikanie viac ako polovica (53 %) oslovených MSP ako nedostatočné⁷⁴. Podpora MSP je nedostatočná tak na úrovni firiem, ako aj v úrovni vytvárania spoločných podporných služieb. Riadenie podpory je organizačne roztrieštené medzi rezorty, ako aj medzi rôzne organizácie spadajúce pod to isté ministerstvo⁷⁵. Verejne podporované nástroje založené na revolvingovom investičnom princípe prakticky neexistujú⁷⁶.

V porovnaní s inými krajinami v regióne je dostupnosť kapitálu na rozbeh a rozvoj inovatívnych firiem v SR hlboko poddimenzovaná. SR má jednu z najnižších úrovní rozvojového a rizikového kapitálu v Európe. Ekvitné investície predstavujú len 0,022 % HDP; priemer EÚ je 0,31 % HDP. To znamená, že v SR existuje priestor pre približne pätnásťnásobné navýšenie.

Investícií domácich fondov rizikového kapitálu a „private equity“ fondov je málo, sústreďujú sa väčšinou na málo inovatívne firmy v neskorších fázach vývoja, ktoré nemajú ambície a schopnosť preraziť na zahraničných trhoch. Situácia sa dlhodobo zhoršuje, najmä v porovnaní so zaostalejšími ekonomikami v regióne. Zahraničné fondy rizikového kapitálu sa SR venujú len okrajovo a ich pobočky sú často virtuálne. Pomaly sa rozbiehajú neformálne aj formálnejšie investičné kluby, ako aj združenia podnikateľských anjelov.

---

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/countries-sheets/2012/slovakia_sk.pdf

⁷¹ Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2012, realizovaného v období júl - august 2012

⁷² Podľa údajov Eurostatu je aktívnych po prvom roku od svojho vzniku 74,9 % subjektov. Po piatom roku od svojho vzniku je na Slovensku aktívnych len 44,4 % subjektov, pričom priemer EÚ je viac ako 50 %.

⁷³ Pozičný dokument EK

⁷⁴ Podľa toho istého prieskumu takmer dve tretiny (63 %) oslovených podnikateľov uviedlo, že nežiadalo, ani nemá v budúcnosti záujem o využívanie verejných podporných programov. Približne 9 z 10 (89 %) podnikateľov sa ani nepokúsilo získať finančné zdroje z podporných programov na realizáciu svojich inovačných aktivít

⁷⁵ (napríklad MH SR má tri agentúry, ktoré sa explicitne zaoberajú podporou MSP – Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania (ďalej len „NARMSP“), Slovenská inovačná a energetická agentúra (ďalej len „SIEA“) a SARIO – a ich koordinácia je v tejto oblasti málo citeľná, ani nehovoriac o koordinácii s agentúrami na podporu MSP pôsobiacimi v iných rezortoch, napríklad MŠVVaŠ a jeho agentúry na podporu výskumu a vývoja (APVV) a pre štrukturálne fondy EÚ (ASFEU.)

⁷⁶ Výnimkou je Fond inovácií a technológií nedávno spustený NARMSP

V kontexte revolvingových nástrojov na podporu inovatívnych firiem prebieha implementácia iniciatívy JEREMIE v SR. Cieľom iniciatívy je zlepšiť prístup financiám pre MSP formou rôznych finančných nástrojov. V zmysle schválenej investičnej stratégie je:

- na celú iniciatívu vyčlenených 100 mil. € z verejných zdrojov (prostredníctvom troch operačných programov);
- 63 mil. € je určených na záručnú a úverovú schému (nástroj portfóliových záruk prvej straty, nástroj portfóliového úveru zdieľaného rizika) realizovanú prostredníctvom komerčných bánk;
- 31 mil. € určených pre nástroj rizikového kapitálu na podporu inovatívnych MSP v podobe fondov rizikového kapitálu.

Na konci 1. štvrťroku 2013 boli po 6 rokoch prípravy podpísané zmluvy s komerčnými bankami pre spustenie nástroja portfóliových záruk prvej straty a v druhom polroku 2013 budú spustené operácie fondov rizikového kapitálu. Paralelne s iniciatívou JEREMIE EIF v spolupráci s jednou komerčnou bankou spustil koncom januára 2013 programy Úverových záruk a Záruk mikroúverov.

V prípade spustenia všetkých nástrojov v aktuálnom programovom období a ich včasnom poskytnutí prijímateľom v plnej miere by momentálna alokácia vo výške 100 mil. € v prvom kole priviedla k dodatočnému financovaniu pre MSP vo výške 355 mil. €. V takom prípade by tiež existoval priestor pre navýšenie prostriedkov pre iniciatívu v programovom období 2014 - 2020. Podľa analýzy EIF v roku 2007 existoval v rámci iniciatívy JEREMIE priestor pre rôzne záručné, úverové a kapitálové nástroje v objeme 510 mil. €. Podľa aktuálnej analýzy trhu uskutočnenej NARMSP v 4. štvrťroku 2012 predstavuje absorpčný potenciál mikro a malých podnikov pre nástroj mikroúverového programu, realizovaný na území SR s výnimkou BSK v podobe mikropôžičky s priemernou uvažovanou výškou 15 tis. €, dokonca až 757,4 mil. €.

Praktické skúsenosti z nezávislých mikropôžičkových programov naznačujú, že pre MSP v prvom až druhom roku existencie, ktoré sú pre začínajúce podniky najrizikovejšie, podpora vo forme poradenstva a servisu poskytujúceho vyššie spomenuté odborné služby je veľmi významná. Takáto podpora by mohla mať formu siete dobre nadizajnovaných podnikateľských inkubátorov. Na druhej strane existuje aj možnosť vytvárať inkubátory iného typu – obecné podniky, ktoré by pomáhali znevýhodneným skupinám vytvoriť si platformu pre budúce vlastné podnikanie. Vďaka tomu by bolo možné podporovať aj tzv. netypických podnikateľov, ako sú ženy, dlhodobo nezamestnaní, či marginalizované skupiny. Ponúka sa tiež možnosť prepojiť pôsobenie takýchto inkubátorov s dobre nastavenou podporou sociálnej ekonomiky – k tomu viď kapitoly 1.1.8 a 1.1.9.

Medzi ďalšie príčiny patrí obmedzený prístup k odborným službám a zdrojom v oblasti personalistiky, marketingu, strategického plánovania, vytvárania biznis plánov a pod. Existujúce nástroje nevedú k želaným výsledkom, čo môže indikovať nevhodnosť alebo neefektívnosť existujúcich programov a aktivít financovaných z verejných prostriedkov. V rokoch 2001 – 2008 bolo zo zdrojov EÚ, štátneho rozpočtu a ďalších donorov v rôznych regiónoch Slovenska vybudovaných 16 podnikateľských a technologických inkubátorov a 1 výukový inkubátor (tzv. virtuálny). Vplyvom chýbajúcej systémovej podpory ich prevádzky na národnej a regionálnej úrovni, viaceré inkubátory nedisponujú dostatočnými odbornými kapacitami ani požadovanou úrovňou profesionálneho riadenia. Viaceré z nich po niekoľkých rokoch boli nútené ukončiť svoju činnosť. Zároveň inovačný ekosystém na úrovni univerzít, občianskych združení, firiem ako aj médií sa v posledných rokoch prebúdzá v podobe iniciatív (StartUp Camp, StartUp Weekend, StartUp Live ako aj súťaže Vyhráj investora a Startup Awards.SK, ReŠtart Slovensko), ktoré vznikajú na pomedzí podnikateľského a neziskového sektora. Vznikajú súkromne financované co-workingové centrá a akcelerátory (The Spot, Connect, MozgoHouse a Eastcubator). Aktivita sa objavuje hlavne v mestách s univerzitami a fakultami technického zamerania (Bratislava, Košice a Žilina). Tieto

súkromné „bottom-up“ aktivity, generujúce veľký záujem zo strany podnikateľov, naopak zatiaľ nenachádzajú oporu zo strany verejného sektora a tvorby politiky.

1.1.3.1.5 Nedostatočná diverzifikácia ekonomických aktivít na vidieku

Napriek tomu, že SR je krajinou s nadpriemerným zastúpením vidieckeho obyvateľstva, v tejto malej krajine pretrvávajú výrazné rozdiely medzi výkonnosťou regiónov prevažne mestského typu a výkonnosťou zmiešaných alebo vidieckych regiónov. Špecifickým problémom je pretrvávajúca vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti. V tomto ukazovateli je SR na prvých priečkach spomedzi krajín EÚ. Ku koncu roka 2007 (t. j. tesne pred krízou) – až 75 % nezamestnaných bolo nezamestnaných viac ako 12 mesiacov. Sú to ľudia na súčasnom trhu prakticky „nezamestnateľní“, bez kvalifikácie a skúseností. V minulosti boli zamestnaní práve v pôdohospodárstve a s poklesom zamestnanosti v tomto sektore postupne strácali uplatnenie.

Relatívne vysoká efektivita odvetví pôdohospodárstva a nedostatočná diverzifikácia ekonomických činností vo vidieckych oblastiach sú príčinou negatívneho javu pretrvávajúcej dlhodobej nezamestnanosti. Nezamestnanosť je koncentrovaná predovšetkým vo vidieckych oblastiach a regiónoch so zmiešaným osídlením. Možnosťami ako diverzifikovať vidiecku ekonomiku sú predovšetkým posilnenie spracovateľských kapacít v odvetviach nadväzujúcich

na prvovýrobu v sektore pôdohospodárstva (podpora MSP s dôrazom na výrobu s vyššou pridanou hodnotou a inovácie), rozvoj cestovného ruchu (agroturistika), obnova kultúrnych pamiatok, čím sa podporí rozvoj podnikateľských aktivít, tvorba pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnaných, ďalej rozvoj produkcie biopalív ako trvalo udržateľného zdroja energie s dostatkom lokálne produkovaných surovín (s pozitívnym dopadom na zamestnanosť a objem produkcie), a v neposlednom rade realizácia programu protipovodňových opatrení (či už líniových pozdĺž tokov alebo plošných s cieľom posilniť vodozadržnú funkciu územia).

Pozemkové úpravy sú významným a chýbajúcim integrujúcim nástrojom. Sú zamerané na rozvoj vidieckych oblastí, zlepšenie výroby, prevádzkových pomerov, infraštruktúry, ako aj na podporu investičných aktivít MSP v rámci poľnohospodárskeho sektora. Pozemkové úpravy výrazne prispievajú k zvýšeniu konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho sektora a k zabezpečeniu prístupu k pozemkom.

1.1.3.1.6 Nízka konkurencieschopnosť potravinárskeho priemyslu

Potravinársky priemysel je nadväzujúci sektor na živočíšnu a rastlinnú produkciu, ktorý zvyšuje pridanú hodnotu, podieľa sa na regionálnej tvorbe priamych a nadväzných pracovných miest s priamou väzbou na potravinovú sebestačnosť.

V mnohých výrobných odboroch nie je potravinársky priemysel konkurencieschopný⁷⁷. Potravinársky priemysel je málo špecializovaný a v niektorých výrobných odboroch neprebehla ešte celkom reštrukturalizácia. Priemysel je kapacitne predimenzovaný a kapacity sú využívané nedostatočne. Pri hlavných výrobkoch sa využíva menej ako 60 % výrobných kapacít⁷⁸. Od roku 2002 výroba potravinárskeho priemyslu stagnuje⁷⁹ a podiel

⁷⁷ za nákup surovín z domácej produkcie má vyššie náklady ako je schopný späťne získať predajom vyrobených potravín na domácom a zahraničnom trhu. Tiež často nie je schopný kompenzovať výpadky príjmov prvovýrobcov vyvolané nižšími podporami iba cenou za produkciu, najviac s relatívne vysokou cenovou volatilitou. Vo viacerých odboroch musí čeliť priekupníckemu predaju slovenských poľnohospodárskych produktov, čo často núti spracovateľov nakupovať suroviny v zahraničí.

⁷⁸ Informácia o využití kapacít potravinárskeho priemyslu v roku 2011 je uvedená v prílohe 6.1.3

⁷⁹ Index priemyselnej produkcie (výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov) sa pohybuje v intervale od 93,7 (2003) do 106,5 (2011)

slovenských výrobkov v obchodnej sieti podstatne klesol⁸⁰. Tiež je však nutné konštatovať, že slovenský spotrebiteľ nemá ucelenú predstavu o slovenskej potravine a dôvodoch, prečo by ju mal kupovať.

1.1.3.1.7 Nízka konkurencieschopnosť rybolovu a akvakultúry

V SR má väčšina produkčných jednotiek v chove rýb charakter MSP, s úzkym zameraním produkcie trhových rýb, ktorá je vysoko závislá od sezónneho dopytu. Vychádzajúc z návrhu Viacročného národného strategického plánu pre rozvoj akvakultúry, ako aj strategického výberu identifikovaných potrieb pre spolufinancovanie z Európskeho fondu pre námorné a rybné hospodárstvo (ďalej len „EFNRH“) v novom programovom období, možno za kľúčové potreby, naplnenie ktorých je cestou pre zvyšovanie konkurencieschopnosti sektora akvakultúry, označiť modernizáciu existujúcich a budovanie nových produkčných jednotiek, zvýšenie využívania inovatívnych technológií a riadiacich techník, zvýšenie pridanej hodnoty, zlepšenie imidžu sektora s cieľom zvýšiť povedomie spotrebiteľov o trvalo udržateľných a environmentálne priaznivých produktoch akvakultúry, lepšie uplatnenie subjektov na lokálnom trhu a diverzifikáciu aktivít mimo akvakultúrnych činností, čo vytvára priestor pre vedľajšie využitie rybochovných zariadení a zabezpečenie doplnkových príjmov hlavne mimo sezóny.

Súčasnú spracovateľskú kapacitu produktov rybolovu a akvakultúry sú pre potreby SR s ohľadom na množstvo vyprodukovaných rýb a aj s ohľadom na spotrebu postačujúce. Rozvoj spracovateľského sektora by sa mal preto uberať smerom k rozšíreniu sortimentu, resp.

ku skvalitneniu a doplneniu technologického vybavenia, zavádzaniu trvalo udržateľných inovatívnych výrobných procesov priaznivých k životnému prostrediu a k zvyšovaniu pridanej hodnoty.

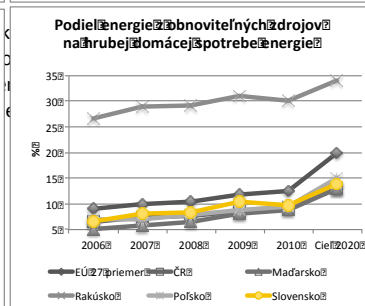
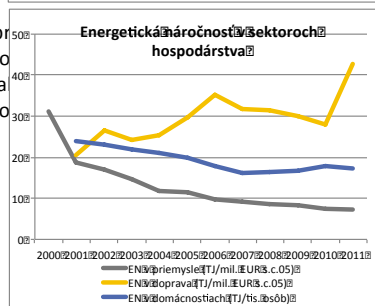
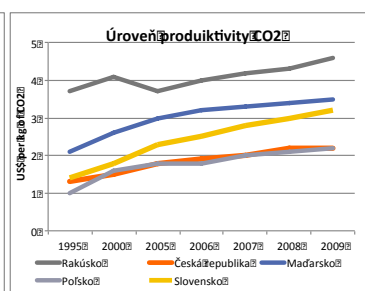
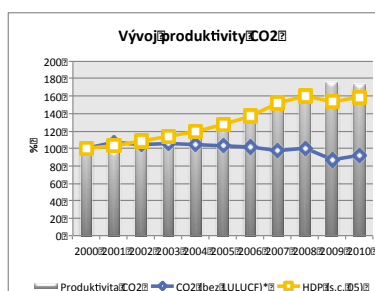
1.1.4 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

SR za posledné roky urobila dramatický pokrok a z hľadiska environmentálnej výkonnosti patrí medzi svetových lídrov⁸¹.

Je to dôsledok kombinácie viacerých vplyvov, od prísnej environmentálnej legislatívy v oblasti ochrany ovzdušia, ktorá bola spojená s reštrukturalizáciou spaľovacích zariadení smerom k BAT technológiám a významným poklesom spotreby tuhých a kvapalných palív v prospech zemného plynu, cez pokračujúcu reštrukturalizáciu v priemysle a znižovanie celkového podielu energeticky náročných odvetví.

Emisie CO₂ majú podľa údajov Slovenského hydrometeorologického ústavu (ďalej len „SHMÚ“) od roku 2000 mierne klesajúci trend aj v podmienkach rastu HDP (tzv. decoupling). Emisie CO₂

zo spaľovania palív v podnikateľskom sektore, verejnom sektore a v sektore domácností klesli od roku 1990 najviac – takmer o 60 %. Emisie skleníkových plynov z poľnohospodárstva už nie sú

⁸⁰ Podiel produktov slovenského hydriarskeho priemyslu približne o 40 p.b.. O tretinu klesol aj po

⁸¹ Podľa Environmental Performance Index dosia skupiny s vysokou, resp. najvyššou úrovňou enviro

veľmi významné – predstavujú 7 % celkového objemu emisií. Od roku 1990 sa tieto emisie znížili o takmer 58 %, a to predovšetkým vďaka zníženiu počtu hospodárskych zvierat a zníženým objemom aplikovaných hnojív. Sektor využívania pôdy a lesníctvo má negatívnu emisnú bilanciu, záchyty sú teda vyššie ako emisie z niektorých činností. Do roku 2004 zostávali pomerne stabilne na úrovni 8 – 10 % celkových emisií skleníkových plynov. V roku 2004 sa pohlcovanie znížilo z dôvodu zvýšeného výskytu škodcov a nepriaznivých poveternostných podmienok.

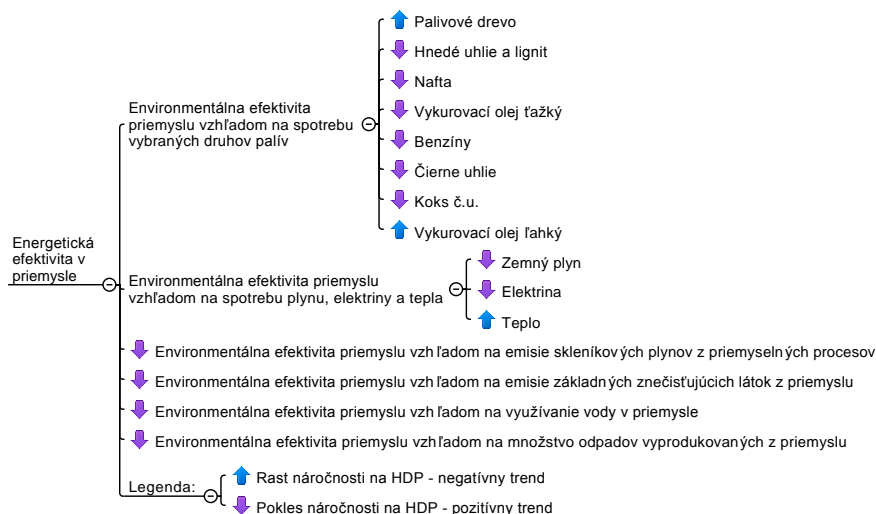
V oblastiach mimo Európskej schémy obchodovania (ďalej len „ETS“) dochádza k pozvoľnému nárastu emisií skleníkových plynov. SR pozorne sleduje a analyzuje emisný cieľ definovaný v rozhodnutí Európskeho parlamentu (ďalej len „EP“) a Rady č. 406/2009/ES o úsilí členských štátov znížiť emisie skleníkových plynov s cieľom splniť záväzky Spoločenstva týkajúce sa zníženia emisií skleníkových plynov do roku 2020, ktoré pre SR ustanovuje možnosť nárastu emisií skleníkových plynov mimo ETS do roku 2020 o 13 % v porovnaní s rokom 2005. Najväčší nárast emisií skleníkových plynov sa očakáva v sektore dopravy.

Projekcie emisií skleníkových plynov sú pravidelne analyzované a zverejňované v tzv. Biennial report predkladaných EK (rok 2011 a 2013)⁸².

1.1.4.1 Rozvojové potreby a disparity

Napriek dynamickému zlepšovaniu energetickej efektívnosti, má SR piatu najvyššiu energetickú náročnosť, ktorá preyšuje priemernú úroveň EÚ-27 približne trikrát. Podľa smernice EP a Rady 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti si SR stanovila na roky 2014 - 2020 kumulatívny cieľ úspor energie vo výške 130 690 TJ, čo predstavuje zhuba 20 % zníženia spotreby primárnych energetických zdrojov⁸³.

Opatrenia na dosiahnutie uvedeného cieľa budú podrobnejšie rozpracované v pripravovanej aktualizácii Koncepcie energetickej efektívnosti SR a treťom akčnom pláne energetickej efektívnosti na roky 2014 - 2016, v ktorom budú zohľadnené skúsenosti pri implementácii Akčného plánu energetickej efektívnosti na roky 2011 – 2013. Dlhodobé opatrenia budú plynule pokračovať a doplnia sa novými opatreniami nielen na strane spotreby, ale aj na strane výroby a distribúcie energie tak, aby sa v roku 2020 dosiahol plánovaný cieľ úspor energie. Opatrenia s krátkou dobou návratnosti už boli realizované v predchádzajúcom období a významnou mierou prispeli k značnému poklesu

⁸² <http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/colqjacfg/envuulpw>, resp. http://cdr.eionet.europa.eu/sk/eu/colqjazmw/envtx_jpg.

⁸³) Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013, uznesenie vlády SR č. 198 z 24. apríla 2013

energetickej náročnosti SR. Z toho dôvodu bude potrebné mobilizovať finančné prostriedky na opatrenia s vyššou investičnou náročnosťou.

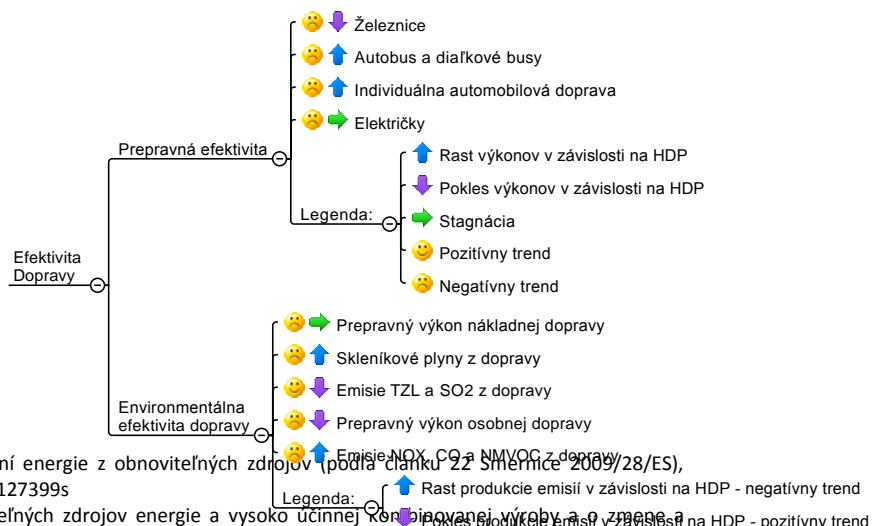
Ciele, stanovené v Národnom akčnom pláne pre energiu z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „OZE“) sú nastavené tak, aby SR v roku 2020 zabezpečila podiel výroby z OZE na úrovni 14 % z hrubej konečnej energetickej spotreby, pričom na výrobe tepla sa OZE budú podieľať 14,6 % a podiel výroby elektriny OZE je plánovaný na 24 %. Podľa vyhodnotenia využívania OZE na energetické účely v roku 2010⁸⁴ predstavoval podiel výroby tepla 9,2 % a podiel výroby elektriny 18,6 %. Podiel elektriny z OZE sa postupne zvyšuje v dôsledku podporného mechanizmu prostredníctvom pevných výkupných cien (taríf), ktorý nadobudol účinnosť od roku 2010⁸⁵. Uvedený mechanizmus sa však v súčasnosti prehodnocuje, nakoľko zvyšuje ceny elektriny pre konečných odberateľov vo všetkých sektoroch národného hospodárstva teda aj pre priemysel. Podobne to platí aj pre podporu výroby elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla.

1.1.4.1.1 Nízka energetická efektívnosť v priemysle

Reštrukturalizácia priemyslu a prílev priamych zahraničných investícií sú hlavným zdrojom technologickej modernizácie, ktorá sa okrem iného prejavuje aj zvyšovaním energetickej efektívnosti v priemysle a poklesom konečnej energetickej spotreby v posledných rokoch. Napriek dynamickému zvyšovaniu energetickej efektívnosti, má SR piatu najvyššiu energetickú náročnosť, ktorá prevyšuje priemernú úroveň EÚ-27 približne trikrát.

Na základe vývoja spotreby vstupov a produkcie v sektore priemyslu v závislosti na vývoji HDP je možné konštatovať väčšinou pozitívne trendy v energetickej efektívnosti⁸⁶. Napriek týmto trendom je zaostávanie SR v environmentálnej efektívnosti priemyslu a služieb značné.

Výzvou pre nasledujúce obdobie je preto uplatnenie efektívnych nízkouhlíkových technológií a výrobných postupov, ktoré prispievajú k výraznejšiemu a rýchlejšiemu zníženiu energetickej náročnosti tvorby HDP a environmentálnej efektívnosti produkcie a budú ekonomicky motivovať podnikateľov k prechodu na nízkouhlíkovú výrobu. Ide o rozsiahlu úlohu implementácie nových komplexných obchodných modelov⁸⁷ do technologickej infraštruktúry a výrobných procesov.

⁸⁴) Správa o pokroku v presadzovaní a využívaní energie z obnoviteľných zdrojov (podľa článku 22 Smernice 2009/28/ES), <http://www.mhsr.sk/dolezite-dokumenty-5714/127399s>

⁸⁵) Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výrobe a o zмене a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

⁸⁶ <http://www1.enviroportal.sk/indikatory/kategoria.php?kategoria=120>

⁸⁷ Obchodný model postavený na životnom cykle produktu, alebo služby, využíva redukcii nákladov zavedením zdieľania výrobných prostriedkov, zdrojov a medziproduktov medzi podnikmi. Druhým princípom je princíp C2C (cradle to cradle), ktorý je zameraný na znižovanie nákladov produkcie recykláciou surovín a odpadu počas celého životného cyklu produktu. Obchodný model postavený na znižovaní nákladov, zvyšovaní produktivity výroby a energetickej efektívnosti zavádzaním IKT do výroby a poskytovania služieb. Ide o zavádzanie množstva aplikácií na monitorovanie a riadenie spotreby, inteligentných sietí, cloud computingu naprieč všetkými sektormi ekonomiky. Špecifickou aplikáciou IKT s významným dopadom na energetickú efektívnosť je eMobilita obsahujúca celý rad aplikácií, od užitočných aplikácií pre mobilné telefóny až po telekonferencie, alebo teleworking.

1.1.4.1.2 Neudržateľná doprava

Hlavným sektorom, v ktorom sa SR nedarí stabilizovať rast podstatného objemu⁸⁸ emisií skleníkových plynov, je sektor cestnej dopravy v dôsledku rozmachu individuálnej automobilovej dopravy⁸⁹. Zatiaľ, čo podiel emisií zo stacionárnych zdrojov klesá, podiel emisií z dopravy sa neustále zvyšuje. Od roku 1990 podiel emisií z dopravy na celkových emisiách vzrástol o 11,5 %. Ako jeden z kľúčových prvkov zníženia emisných látok a podielu kvapalných palív v cestnej doprave sa javí aj podpora elektromobility.

Najväčší podiel spotreby palív v sektore dopravy tvorí konečná spotreba kvapalných palív (97 %), zatiaľ čo podiel konečnej spotreby tuhých palív, plyných palív a elektrickej energie je malý. Najväčší podiel na celkovej spotrebe kvapalných palív v sektore dopravy má cestná doprava (95 %). Naopak, najväčší podiel konečnej spotreby elektriny v sektore dopravy pripadá na železničnú dopravu (95 %), v konečnej spotrebe kvapalných palív je podiel železničnej dopravy malý.

Na celkových emisiách bilancovaných znečisťujúcich látok za rok 2010 je významný 25 % podiel dopravy na emisiách CO₂, približne 51 % podiel NO_x a 11 % podiel nemetánových tektutých organických zlúčenín (ďalej len „NMVOC“). Na celkových emisiách tuhých znečisťujúcich látok sa doprava v roku 2010 podieľala 8 % a emisiách SO₂ 0,40 %. Podiel dopravy na emisiách ťažkých kovov je cca 3 %. Množstvo emisií CO₂ z dopravy medziročne narástlo o 7,1 %, ale k roku 2000 zaznamenalo nárast o 60 %.

1.1.4.1.3 Nízka energetická efektívnosť budov a služieb

Na konečnú energetickú spotrebu domácností, sektora obchodu a služieb, vrátane služieb poskytovaných verejnou správou má najväčší vplyv spotreba budov.

Do konca roku 2011 sa obnovilo zhruba 32 % fondu bytových budov postavených po roku 1992.

Pri súčasnom trende obnovy budov sa predpokladá, že do roku 2020 bude zateplená asi polovica existujúcich budov a do roku 2030 tento podiel ešte vzrastie⁹⁰. V období 2008 - 2010 sa zlepšením tepelno-technických vlastností budov ušetrilo cca 10 GWh (hodnota stanovená na základe 9 343 certifikátov). Inštalácia individuálnych meradiel tepla a termoregulačných ventilov na vykurovacích telesách taktiež prispieva k zníženiu spotreby tepla.

Podľa analýzy Európskej investičnej banky (ďalej len „EIB“) predstavuje celkový nedostatok financovania na trhu pre renováciu bytových domov objem 9,3 mld. €.

V programovom období 2014 - 2020 sa očakáva pokračovanie implementácie obdobných aktivít, aké obsahovala iniciatíva JESSICA, s možným navýšením objemu prostriedkov. Prostredníctvom úverových produktov v rámci iniciatívy JESSICA budú implementované finančné prostriedky EŠIF v objeme 11,529 mil. € v programovom období 2014 - 2020 na zateplovanie bytových domov. Z fondu energetickej efektívnosti budú v nasledujúcom období poskytované zvýhodnené úvery na projekty v kombinácii s vlastnými zdrojmi prijímateľa, resp. úverom z komerčnej banky.

⁸⁸ Podiel emisií v sektore energetika vrátane dopravy na celkových emisiách skleníkových plynov v roku 2010 bol 70 % (vo vyjadrení na CO₂ ekvivalenty), emisie z dopravy v rámci sektora energetika tvorili 21 %.

⁸⁹ Stupeň automobilizácie v SR permanentne rastie a v roku 2010 bol 3,26 obyvateľov pripadajúcich na jeden osobný automobil, pričom v BSK bol v roku 2010 stupeň automobilizácie 2,18 a na druhej strane v Prešovskom kraji bola hodnota tohto ukazovateľa 4,17. Počty dopravných prostriedkov v železničnej a vodnej doprave (environmentálne najvhodnejšie druhy dopravy v preprave osôb a tovarov) za posledných 10 rokov poklesli o cca 40 %.

⁹⁰ Podľa smernice EP a Rady 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti bude potrebné od roku 2014 zabezpečiť obnovu budov ústredných orgánov štátnej správy. Ročne bude potrebné obnoviť toľko budov, ktoré zodpovedajú 3 % celkovej podlahovej plochy budov nad 500 m², neskôr nad 250 m².

Predpokladá sa, že týmto pilotným prístupom sa z prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ podporí zlepšenie energetickej efektívnosti približne 1000 bytových jednotiek. Správcom fondu bude Štátny fond rozvoja bývania.

1.1.4.1.3.1 Neefektívne zásobovanie teplom

Emisie z výroby elektriny a tepla predstavujú 24 % emisií CO₂ zo spaľovania palív. Od roku 1990 do roku 2008 klesli o viac ako 34 %. Produkcia elektrickej energie a tepla však v tomto období nijako významne neklesla⁹¹.

SR je charakterizované rozvinutým systémom centralizovaného zásobovania teplom (ďalej len „CZT“), ktorý pokrýva viac ako 30 % celkovej spotreby tepla. Do systémov CZT je teplo dodávané prevažne z kombinovanej výroby elektriny a tepla (ďalej len „KVET“). Ostatná výroba tepla je zabezpečovaná hlavne v lokálnych resp. okrskových zdrojoch tepla (kotolne, výhrevne) s vlastnými rozvodmi tepla.

Podľa SIEA je potrebné v najbližších rokoch vzhľadom na vek, technické parametre ako aj druh používaného paliva v systémoch CZT očakávať zvýšené investície vyvolané potrebou obnovy zariadenia na výrobu tepla v súvislosti so zabezpečením požiadaviek na plnenie nových sprísnených emisných limitov, ktoré budú platné od roku 2016. Vplyv na ekonomiku výroby tepla bude mať aj zmena pravidiel pri obchodovaní s emisiami skleníkových plynov. Ďalšie zvýšenie investičných nákladov do systémov CZT si vyžiada postupná rekonštrukcia technicky a ekonomicky zastaraných rozvodov tepla a prípadne aj zmena spôsobu zásobovania teplom. V dôsledku toho stúpne cena tepla, čím môžu narastať tendencie odpájania sa odberateľov tepla od systémov CZT. Nekoordinovaným odpájaním sa odberateľov bude cena tepla pre ostatných odberateľov CZT neúmerne rásť, až následne môže dôjsť ku kolapsu celého systému CZT.

1.1.4.1.3.2 Nízky podiel obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe a nízky podiel KVET

Pri výrobe tepla z OZE je možné konštatovať, že celková výroba v sledovanom období bez zohľadnenia klimatických podmienok ostáva na približne rovnakej úrovni, s minimálnym medziročným nárastom. Zvýšený nárast výroby bol zaznamenaný len pri výrobe tepla zo slnečnej energie a z bioplynu.

V roku 2012 bola spotreba OZE na úrovni 50 PJ, čo predstavuje 11 % z hrubej konečnej energetickej spotreby. Okrem environmentálneho prínosu zvyšuje využívanie OZE, najmä tých

s predikovateľnou výrobou, aj sebestačnosť a tým aj energetickú bezpečnosť, čo je jednou z priorít energetickej politiky SR. Podľa Národného akčného plánu pre energiu z obnoviteľných zdrojov SR zvýši využívanie OZE zo 6,7 % hrubej konečnej energetickej spotreby v roku 2005 na 14 % v roku 2020, čo predstavuje približne 80 PJ.

V súčasnosti sa v SR zhruba 20 % elektriny vyrába vysoko účinnou kombinovanou výrobou. Podiel jednotlivých druhov palív použitých na KVET zostáva približne zachovaný. Od roku 2007

sa postupne zvyšuje podiel drevnej štiepky, čo je spôsobené najmä environmentálnou politikou znižovania emisií oxidov síry, ale aj národnou podmienkou podpory výroby elektriny z biomasy

len v zariadení na kombinovanú výrobu.

Úspory primárnych energetických zdrojov z KVET sa postupne zvyšujú, ale znižovanie emisií oxidu uhličitého nekopíruje krivku znižovania úspor primárnych energetických zdrojov. Je to

---

⁹¹ Energy Policies of IEA Countries - The Slovak Republic -- 2012 Review

ovplyvnené najmä podielom plynu, jadrového paliva a biomasy na celkových úsporách primárnych energetických zdrojov.

Napriek pokroku v oblasti vysoko účinnej kombinovanej výroby do roku 2007, sa po roku 2007 podiel výroby elektriny vyrobenej vysoko účinnou kombinovanou výrobou znižuje.

Prioritou budú technológie, ktorých použitie priblíži cenu energie z OZE trhovým cenám a ich nákladovo-efektívna podpora, ktorá zabráni prekryvaniu viacerých podporných nástrojov, ktoré by malo za následok zvyšovanie koncových cien elektrickej energie. Okrem doterajších mechanizmov podpory zdrojov bez ohľadu na ich výkon je potrebné zaviesť mechanizmus podpory rozvoja malých obnoviteľných zdrojov energie (do 10 kW), pretože rozptýlená výroba v malých zdrojoch prináša synergický prínos a takmer neutrálny vplyv na elektrizačnú sústavu.

Projekty v oblasti OZE, napríklad hydroenergie a geotermálnej energie, s dlhodobou návratnosťou, si často vyžadujú značné objemy dlhodobého financovania, ktoré nie sú na trhu dostupné, respektíve sú dostupné za podmienok, za ktorých je realizácia takýchto projektov neefektívna, a ktoré nekorešpondujú s návratnosťou týchto projektov. Existuje preto priestor pre využitie verejných zdrojov pre podporu dlhodobých projektov v tejto oblasti. Podobne, ako je tomu v iných oblastiach, využitie prostriedkov zo ŠF v kombinácii so zdrojmi domácich a zahraničných súkromných investorov, násobiacimi tieto prostriedky, by prinieslo významný pozitívny dopad na financovanie nových dlhodobých strategických projektov v oblasti životného prostredia⁹².

1.1.4.1.3.3 Nízka penetrácia inteligentých meracích systémov a sietí

Transpozíciou smernice EP a Rady 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou do nového zákona o energetike a zákona o regulácii sú s účinnosťou od 1. 9. 2012 stanovené postupy a termíny v rámci:

- zavádzania inteligentných meracích systémov (ďalej len „IMS“),
- podpory rozvoja inteligentných sietí a optimalizácie využívania elektriny.

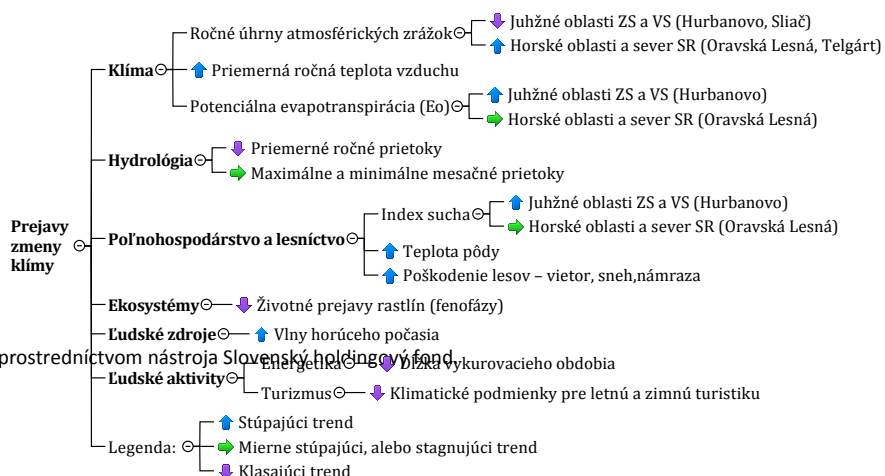
Zavádzanie IMS v SR je uvažované v priebehu rokov 2013 až 2020. Do projektu budú zaradené odberné miesta s ročným odberom nad 4 MWh, ktoré predstavujú približne 23 % zo všetkých predpokladaných odberných miest na úrovni nízkeho napätia (ďalej len „NN“) v roku 2020. Cieľový stav v roku 2020 je 603 750 inštalácií s odberom približne 53 % z celkového ročného množstva spotrebovanej elektriny na napäťovej úrovni NN.

Rozvoj distribučných sietí bude orientovaný aj do oblasti inteligentných sietí, ktoré dokážu efektívnym spôsobom integrovať väčšie množstvá obnoviteľných zdrojov energie do prenosových a distribučných sústav a pomáhajú rozvíjať decentralizovanú výrobu elektriny.

1.1.5 Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika

Nepriaznivé dôsledky zmeny klímy spôsobujú v podmienkach SR hlavne dlhotrvajúce obdobia sucha a vlny horúčav, záplavy, búrky, znižovanie vlhkosti pôd, zosuvy, lesné požiare.

Návrh indexov zmeny klímy v SR definuje 6 skupín ukazovateľov,

⁹² Implementácia tejto podpory je pripravovaná prostredníctvom nástroja Slovenský hľadový fond na vykonávanie obdobia

pri ktorých je možné pozorovať dlhodobé prevažne zhoršujúce sa trendy. Ich hodnoty⁹³ sa budú od zavedených mitigačných⁹⁴ a adaptačných⁹⁵ opatrení, ale tiež podľa regiónu a odvetvia ekonomických činností⁹⁶. V súčasnosti pripravovaná Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy bude prvým komplexným dokumentom k tejto téme, ktorý na základe objektívneho zhodnotenia dôsledkov zmeny klímy na eko-systémy, sociálnu a hospodársku oblasť, poskytne informácie o možnostiach na znižovanie zraniteľnosti a proaktívnu adaptáciu. Cieľom stratégie bude okrem objektívnych informácií stanoviť prioritné oblasti pre investície a realizáciu opatrení na zlepšenie riadenia extrémnych výkyvov počasia pri súčasnom uplatňovaní princípov minimalizácie investičných rizík v dôsledku zmeny klímy. Ďalším strategickým dokumentom v tomto kontexte bude aj pripravovaný Národný plán na posúdenie rizík.

1.1.5.1 Rozvojové potreby a disparity

1.1.5.1.1 Investície na prispôsobenie sa zmene klímy

1.1.5.1.1.1 Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo reaguje na zmenu klímy veľmi citlivo. V podmienkach SR to predstavuje najmä zmeny teplotnej a vlhovej zabezpečenia rastlinnej výroby, zmeny fenologických pomerov, zmeny fyzikálnych a chemických vlastností pôd, zmeny podmienok prezimovania a zmeny

vo výskyte chorôb, škodcov a burín. Niektoré regióny SR sa môžu stať nevhodnými pre pestovanie plodín.

Klimatická zmena teda výrazne ovplyvní ekonomickú výkonnosť poľnohospodárstva, ktoré je významným sektorom pre zabezpečenie potravinovej stability SR. Pri pohľade na možný vývoj produkcie odvetvia sa v roku 2050 pravdepodobne dostavia negatívne dopady klimatickej zmeny v poklese produkcie o 5 – 10 %, v závislosti na intenzite zmeny klímy. Realizáciou adaptačných opatrení by bolo možné zmierniť negatívne dopady o jednu štvrtinu až jednu tretinu.

Adaptačné opatrenia v rastlinnej výrobe sú: postupná zmena štruktúry pestovaných plodín v SR a zmena odrodovej skladby, prispôsobenie agrotechnických termínov, dobudovanie závlahových systémov a zabezpečenie dostatku závlahovej vody.

Mitigačné a adaptačné opatrenia v živočíšnej výrobe sú: zlepšenie kvalitatívneho zloženia kŕmnej dávky zvierat, zlepšenie riadenia pasenia zvierat (najmä v znevýhodnených oblastiach), zamedzenie, resp. zníženie úniku emisií CH₄ zo skladovacích priestorov tuhých a kvapalných živočíšnych exkrementov, využívanie organického odpadu na produkciu bioplynu a kompostovanie, zefektívnenie využívania hnojív na základe skutočnej potreby, vhodné načasovanie a určenie rozsahu aplikácie hnojív a takisto využívanie precíznych technológií, vytváranie predpokladov pre znižovanie emisií skleníkových plynov a zadržanie časti uhlíka v pôde aj znižovaním podielu pôdy obrábanej konvenčne, využívanie správnych spôsobov revitalizácie a využívania opustených trávnych porastov, vytváranie rozmanitých poľnohospodársko-lesohospodárskych systémov, ochrana agrobiodiverzity pre zabezpečenie

⁹³ dopad na kvalitu života ľudí, rast a zamestnanosť v priemysle;

⁹⁴ znižovanie emisií skleníkových plynov;

⁹⁵ prispôsobovanie sa nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy;

osobitných genetických zdrojov pre adaptáciu poľnohospodárskych plodín a hospodárskych zvierat na klimatickú zmenu.

1.1.5.1.1.2 Lesné hospodárstvo

Podiel celkovej výmery lesných pozemkov na celkovej výmere SR bol v roku 2006 približne 41 %. Zvyšovanie zásob dreva v lesných porastoch by malo pokračovať až do ich predpokladanej kulminácie v rokoch 2015 – 2020. Potom sa vplyvom postupnej zmeny vekového zloženia lesov očakáva obrat vo vývoji zásob dreva a ich následné znižovanie.

Dôsledky zmeny klímy na lesné ekosystémy a lesné hospodárstvo sa prejavia najmä v zmene bioklimatických podmienok o 1-2 vegetačné stupne, zmene rastových podmienok lesných drevín, v pôsobení abiotických škodlivých činiteľov, poškodenie snehom sa rozšíri do vyšších nadmorských výšok (6.-8. Lvs) a zmene časovopriestorového pôsobenia biotických škodcov - očakáva sa postupná invázia nových škodcov najmä z oblasti Balkánu. V prípade, že sa nebudú realizovať vhodné adaptačné opatrenia podľa modelových prepočtov, škody na produkcii lesného hospodárstva by sa mohli zvýšiť o 5,5 % (132 mil. €, pokles zamestnanosti o cca. 3 000 ľudí).

Adaptačné opatrenia pre oblasť lesného hospodárstva sú: zmeny drevinového zloženia lesov; zachovanie a reprodukciu genofondu lesných drevín garantujúceho dostatočnú adaptabilitu

na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy⁹⁷; zalesňovanie nelesných plôch tak, aby sa vytvárali lesné spoločenstvá reprezentujúce vhodnú štruktúru biodiverzity a súčasne zabezpečovali sekvestráciu uhlíka; integrovaná ochrana lesa proti kalamitným, ale aj inváznym druhom zavlečených škodcov; posilňovanie hydrického vplyvu lesov, s osobitným dôrazom na zachovanie resp. zvýšenie biodiverzity lesných spoločenstiev; ochrana a obnova prírodných lesov na stabilizáciu svahov a regulovanie prietokov.

1.1.5.1.1.3 Vodné hospodárstvo

Hlavné problémy vodného hospodárstva v dôsledku klimatických zmien sú najmä povodne ako výsledok dlhotrvajúcich alebo privalových zrážok, ktoré sa striedajú s čoraz dlhšími obdobiami sucha a nedostatku vody. Globálne otepľovanie bude mať negatívne dopady na kvalitu a množstvo zásob vody tak v povrchových, ako aj v podzemných vodných útvaroch, čo povedie k zmenám v hydrologickej bilancii vodných zdrojov. Výsledkom môže byť pokles zásob vôd a priemerných ročných odtokov, zvýšenie variability priemerných ročných prietokov a prehĺbenie odtokových extrémov. Zdroje podzemnej vody sú na území SR nerovnomerne rozložené, pričom najbohatšie zásoby sú sústredené najmä na juhu a juhozápade SR (na Žitnom ostrove).

Možno preto očakávať, že bez realizácie účinných opatrení zameraných na zadržanie, akumuláciu a reguláciu vody vo vodných tokoch v regiónoch s nedostatkom podzemných zdrojov vody budú tieto oblasti čeliť intenzívnejšie negatívnym dôsledkom zmeny klímy. Jedným z najúčinnějších preventívnych opatrení je zachytenie zvýšených prietokov vody vo vodných nádržiach.

Vo vodohospodárskej bilancii povrchových vôd je hodnotených 32 nádrží, z čoho je 20 akumuláčných. Ich celkový objem je asi 1 637,9 mil. m³, zásobný 1 238,3 mil. m³. Celkový zásobný objem nádrží na území SR je približne 1,2 mld. m³ a vzhľadom na hroziaci deficit vody na spotrebu v priemysle, poľnohospodárstve a chladiarenskej vody je nevyhnutné

⁹⁷ V tomto opatrení pôjde o zvyšovanie adaptability lesných ekosystémov na klimatickú zmenu využívaním vodného genofondu drevín. Vzhľadom na štruktúru pôvodných lesov na Slovensku, poskytujúcich širokú škálu vhodného reprodukčného materiálu, bude súběžne garantovaná aj druhová biodiverzita lesných drevín.

zabezpečiť objem vody zachytenej v nádržiach aspoň okolo 3,0 mld. m³, teda súčasný stav zvýšiť minimálne trojnásobne do roku 2075 až 2100.

Na zmiernenie dôsledkov zmeny klímy v oblasti vodného hospodárstva je potrebné realizovať nasledovné opatrenia: zlepšenie odtokových pomerov v krajine, optimalizácia využívania a riadenia vodohospodárskych sústav, zabezpečenie zdrojov vody na krytie potrieb vody vo všetkých dotknutých sektoroch z hľadiska množstva, kvality a časového rozdelenia, zmiernenie dopadov mimoriadnych hydrologických situácií, dobudovanie systému vodných nádrží pre potreby ochrany pred povodňami, zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a zabezpečenie vody pre poľnohospodárstvo a priemysel vrátane energetiky.

1.1.5.1.1.4 Biodiverzita

Biodiverzita hlavných ekosystémov (lesné, poľnohospodárske, vodné) signalizuje mierne negatívny trend. K jej ďalšiemu zníženiu môže dôjsť v dôsledku viacerých faktorov, vrátane zvýšenej intenzity využívania krajiny, zmeny klímy a vodných pomerov a rozširovania nepôvodných druhov atď. Invázne druhy vytlačujú pôvodné druhy a menia druhové zastúpenie, čo môže viesť k rozpadu ekosystémov, ktoré nebudú schopné plniť svoje prínosy pre spoločnosť a majú tiež nepriaznivé dôsledky na zdravie obyvateľstva.

Adaptácia na zmenu klímy a jej extrémne prejavy (vrátane povodní) si vyžaduje kombináciu opatrení. Alternatívou k technickým riešeniam sú prístupy k zmierňovaniu zmeny klímy a prispôsobovaniu sa takýmto zmenám založených na ekosystémoch. Tie môžu ponúknuť nákladovo efektívne postupy a poskytnúť mnohonásobné prínosy, ktoré presahujú rámec zachovania biodiverzity. Ekosystémové prístupy boli aj v minulosti súčasťou dobrej praxe (zahrádzanie bystrín a iné opatrenia na zadržanie vody v horných častiach vodných tokov, ktoré súčasne zabraňovali pôdnej erózii; podpora medzí, vhodný spôsob obhospodarovania polí), v ostatnom období sa mnohé z nich opätovne zavádzajú do praxe.

Pre zvýšenie adaptačnej kapacity druhov a ekosystémov na zmenu klímy je možné realizovať opatrenia ako: širšie prispôsobovanie praxe ochrany prírody a trvalo udržateľného využívania posilňovaním sústavy chránených území, ochrana a trvalo udržateľné riadenie a revitalizácia mokradí a inundačných území pre udržiavanie prietokov a kvality vody, podpora adaptívneho riadenia posilňovaním monitoringu a systémov hodnotenia.

1.1.5.1.1.5 Turizmus

Posun atraktívnych klimatických podmienok smerom k vyšším zemepisným šírkam a vyšším nadmorským výškam je veľmi pravdepodobný. Taktiež zvýšenie výskytu extrémnych javov počasia (vlny horúčav, sucho, záplavy, intenzívne búrky a hurikány) bude ovplyvňovať turistický priemysel cez zvýšené riziko poškodenia infraštruktúry, dodatočné požiadavky na bezpečnosť a vyššie prevádzkové náklady (poistenie, evakuačné podmienky, zásobovanie vodou a elektrinou).

Okrem klimatických podmienok môže turistickú atraktivitu na lokálnej a regionálnej úrovni zmena klímy negatívne ovplyvniť aj nepriamo, cez iné podmienky, ako sú napríklad dostupnosť vody, strata biodiverzity, strata estetickej hodnoty krajiny alebo typických poľnohospodárskych produktov (napr. vína turistika), alebo zvýšenie rizika výskytu nebezpečných chorôb. Zároveň môžu iné určité oblasti zo zmeny klímy aj profitovať a ich turistický potenciál sa môže zvýšiť.

Negatívny dopad klimatických zmien by sa na základe odhadov mohol prejaviť poklesom výkonnosti turistického priemyslu SR do konca roku 2050 o 4 – 8 % v závislosti na intenzite zmien (to znamená stratu 2,2 až 4,4 tis. pracovných miest).

Adaptačné opatrenia pre oblasť turizmu sú: dobudovanie systémov bezpečnosti pre turistov – technické a kapacitné posilnenie stredísk horskej záchranej služby, rýchlej zdravotnej pomoci v turistických centrách a strediskách protilávínovej prevencie, vybudovanie komplexného systému informačných centier v hlavných strediskách cestovného ruchu s on-line poskytovaním informácií (meteo podmienky pre turistiku, nebezpečné javy, služby, ponuky atď.); dobudovanie infraštruktúry zimných stredísk v nadväznosti na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (technické podmienky pre umelé zasnežovanie); premietnutie rizika zmeny klímy do strategických dokumentov a plánovania rozvojových aktivít v oblasti cestovného ruchu, vypracovanie regionálnej štúdie dôsledkov zmeny klímy pre významné turistické regióny SR.

1.1.5.1.1.6 Zdravotníctvo

Obyvatelia SR budú priame dôsledky klimatických zmien najviac pociťovať v podobe zvýšenia teploty v letnom období, pričom kritické budú tzv. horúce vlny. Charakteristické pre horúce vlny sú extrémne teploty cez deň a tiež relatívne vysoké teploty v noci. Prejavy zhoršenia zdravotného stavu a riziko úmrtí môže narastať v závislosti od počtu po sebe nasledujúcich dní počas ktorých bude teplota nepretržite dosahovať extrémne hodnoty, vrátane vysokých nočných teplôt.

Vo vyššom riziku budú obyvatelia väčších miest a v južných oblastiach SR a v oblastiach s vyššou koncentráciou prachových častíc PM10 i PM2.5. Ak sa počas takýchto dní zároveň zvýši

aj koncentrácia prízemného ozónu, bude pravdepodobnosť úmrtí u osôb liečených na určité diagnózy minimálne dvojnásobne vyššia.

Z hľadiska komplexnosti ochrany zdravia populácie v SR v súvislosti s klimatickými zmenami, prípadne zmiernenia ich účinkov, je možné očakávať, že adaptačné opatrenia realizované v iných oblastiach budú mať pozitívny efekt aj na zdravie populácie. Tento predpoklad však nemusí platiť v každom prípade. Preto návrhy adaptačných stratégií a opatrení by mali byť ešte pred

ich zavedením posúdené verejným zdravotníctvom. Mnohé výstupy štúdií vzťahov medzi klimatickými zmenami a zdravím konštatujú, že slabé verejné zdravotníctvo a obmedzený prístup k základnej zdravotnej starostlivosti prispievajú k zvýšeniu zraniteľnosti a nízkej schopnosti adaptácie obyvateľstva.

Adaptačné opatrenia pre oblasť zdravotníctva sú: dobudovanie infraštruktúry zdravotníckych služieb tak, aby bola schopná prispôbiť sa extrémnym javom (klimatizačné zariadenia), riadenie zdravotníckych zariadení v súčinnosti s ich zriaďovateľmi musia stanoviť krátkodobé a dlhodobé ciele a opatrenia, ktorými budú schopné reagovať na mimoriadne udalosti vyvolané extrémnym počasím v závislosti od regionálnych podmienok, v spolupráci s ostatnými zložkami v rezorte a mimo rezort zlepšiť kvalitu komunikácie - štruktúra systému e-Health by mala umožniť využitie vybraných údajov aj pre hodnotenie dôsledkov klimatických zmien na zdravie obyvateľstva. Vzdelávanie lekárov a zdravotníckeho personálu vôbec je potrebné upriamiť na doplnenie vedomostí o zdravotných dôsledkoch zmien klímy, na včasné rozpoznanie symptómov ochorení súvisiacich s teplom. Pri navrhovaní adaptačných opatrení pre prevenciu ochorení, úrazov a úmrtí spôsobených vplyvom horúčav je dôležité myslieť na infraštruktúru obydli, vhodne plánovať výstavbu v mestách a systém dopravy, keďže môže najmä v mestách dochádzať k heat - island efektu.

1.1.5.1.1.7 Doprava

Extrémne javy počasia (vysoké a nízke teploty, intenzívne búrky, snehové kalamity) spôsobujú vážne komplikácie u takmer všetkých druhov dopravy. Tie vedú k zvýšeniu

dopravného času prepravy tovarov, predĺženiu času cestovania a zvýšeniu pravdepodobnosti nehôd.

Adaptačné opatrenia v doprave sú opatrenia zamerané na znižovanie bezpečnostných rizík v cestnej doprave vplyvom extrémov počasia a opatrenia zamerané na skvalitnenie dopravnej infraštruktúry v rizikových lokalitách. Bez ich realizácie v prípade intenzívnej klimatickej zmeny by zamestnanosť v sektore dopravy v dôsledku výpadku dopravných výkonov pravdepodobne klesla o 6 %. Adaptačné opatrenia by tento pokles mohli zmierniť od 1 - 3 % v závislosti od spôsobu ich financovania.

Otázka bezpečnosti dopravy, aj vo vzťahu k očakávaným efektom zmeny klímy, úzko súvisí s realizáciou Inteligentných dopravných systémov. Ďalším opatrením v tejto oblasti je výraznejšia edukačná a osvetová činnosť (médiá, školy, autoškoly) zameraná na informovanosť o rizikách extrémov počasia vo vzťahu k podmienkam dopravy a reakcii vodičov na situáciu na cestách v takýchto situáciách.

Druhou skupinou opatrení sú adaptačné opatrenia smerujúce k prebudovaniu časti dopravnej infraštruktúry vo vzťahu k zvyšujúcemu sa riziku intenzívnych búrkových lejakov a povodňových situácií a môžeme ich špecifikovať ako: rekonštruovanie a zabezpečovanie funkčnosti odvodňovacích systémov ciest I., II. a III. triedy, rekonštruovanie mostov a priepustí s cieľom ich spevnenia a zvýšenia prietokových parametrov.

1.1.5.1.1.8 Sektor energetiky

Sektor energetiky je najnákladnejší z hľadiska nákladov na adaptačné opatrenia. Tie smerujú jednak do potreby vytvorenia odolnejšej infraštruktúry schopnej pracovať aj pri čiastočnom lokálnom poškodení vplyvom extrémnych udalostí. Vplyv na infraštruktúru bude mať aj presun časti energetických špičiek do letnej sezóny pre extrémne teploty. Badateľný je preto postupný nárast objemu a podielu prostriedkov na adaptačné opatrenia vzhľadom na celkové výdavky.

Pri hornom odhade klimatických zmien (vyšší vplyv na ekonomiku) dôjde bez adaptačných opatrení v horizonte do roku 2050 k poklesu produkcie v sektore energetika o 4,6 mld. €, teda o takmer dvojnásobok oproti dolnému scenáru. V relatívnom vyjadrení je to pokles produkcie o takmer 11 %. Vplyv klimatickej zmeny na produkciu v sektore je taký významný, že uvažované prostriedky na adaptačné opatrenia zmierňujú celkové negatívne efekty tejto zmeny len vo veľmi nízkej miere. Financovanie z externých zdrojov (EÚ) dokáže eliminovať len 15 % až 23 % tohto vplyvu v súvislosti od predpokladaného objemu financovania.

1.1.5.1.1.9 Geológia a prírodné zdroje, svahové deformácie

Jeden z najvýznamnejších prejavov exogénnych geodynamických procesov predstavujú svahové deformácie (najmä zosuvy). V SR sa nachádza 21 190 svahových deformácií. Porušujú územie s rozlohou 257,5 tis. ha, čo predstavuje 5,25 % rozlohy SR. Najväčšie zastúpenie v rámci svahových deformácií majú zosuvy, ktorých bolo zaregistrovaných 19 104. Svahové deformácie ohrozujú 98,8 km diaľnic a ciest I. triedy, 571 km ciest II. a III. triedy, 62 km železníc, 11 km nadzemných vedení, 3,5 km ropovodov, 101 km plynovodov, 291 km vodovodov a takmer 30 000 pozemných stavieb.

1.1.5.1.2 Riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

1.1.5.1.2.1 Ochrana pred povodňami

So zmenou klímy súvisí aj zvyšujúce sa riziko povodní, ktoré sú v podmienkach SR závažným problémom. Pri predbežnom hodnotení⁹⁸ povodňového rizika bolo v SR identifikovaných 559 geografických oblastí s významnými povodňovými rizikami pri vodných tokoch dĺžky 1 286,5 km, z toho je 378 geografických oblastí, v ktorých existuje potenciálne významné povodňové riziko a 181 geografických oblastí, v ktorých možno predpokladať jeho pravdepodobný výskyt⁹⁹. Konkrétne opatrenia na ochranu pred povodňami v oblastiach s identifikovaným povodňovým rizikom budú predmetom plánov riadenia povodňových rizík a budú zahrnuté do aktualizovaných plánov riadenia povodí. Počet ľudí žijúcich na územiach ohrozených záplavami bude uvedený na mapách povodňového rizika (čl. 6 ods. 5 písm. a) smernice EP a Rady 2007/60/ES o hodnotení a riadení povodňových rizík).

Ochrana pred povodňami predstavuje komplexný systém opatrení¹⁰⁰ zahŕňajúci:

- preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, v rámci ktorých je dôležité uplatňovanie kombinovaného prístupu, a to realizáciou preventívnych opatrení na podporu prirodzenej retenčnej kapacity krajiny, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia územie pred zaplavením povrchovým odtokom a realizáciou preventívnych a iných technických opatrení a úprav na tokoch (napr. opatrenia, ktoré znižujú maximálny prietok povodne alebo chránia územie pred zaplavením vodou z vodného toku, ako je výstavba a rekonštrukcia vodných stavieb, poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línií alebo zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd). Jedným z najúčinnějších preventívnych opatrení je zachytenie zvýšených prietokov vody vo vodných nádržiach. Súčasťou preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami je tiež vypracovanie, prehodnocovanie a aktualizácia plánov riadenia povodňového rizika a vyhotovovanie máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika;
- opatrenia v čase povodňovej situácie, zahŕňajúce vykonávanie povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác a ďalších opatrení na povodňovú ohrozenom alebo zasiahnutom území, efektívnosť ktorých závisí od vybavenosti zložiek integrovaného záchranného systému;
- opatrenia po povodni, zamerané na odstraňovanie následkov povodní a poučenia z ich priebehu.

Pri obmedzovaní povodňových rizík významnú úlohu tiež zohráva:

- zohľadnenie povodňových rizík v územnom plánovaní a pri povoľovaní výstavby s cieľom jej realizácie na bezpečných miestach,
- vo vhodnom využívaní krajiny, v racionálnom hospodárení v lesoch a na poľnohospodárskej pôde.

1.1.5.1.2.2 Služby v oblasti prevencie, pripravenosti a zvládania katastrof (v dôsledku klimatickej zmeny)

Služby v oblasti bezpečnosti, prevencie a riešenia rizík sú služby zamerané na ľudské zdroje a predstavujú podporný nástroj pre účely riadenia intervencie a odstraňovania následkov katastrof s ohľadom na prispôsobovanie sa zmenám klímy a posilnenie vnútornej bezpečnosti.

⁹⁸ <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=19303>

⁹⁹ <http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/ochrana-pred-povodnamami/manazment-povodnovych-rizik/>

¹⁰⁰ Opatrenia na ochranu pred povodňami sú stanovené v zákone č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami.

Pri budovaní systému riadenia katastrof v súčasnosti absentuje komplexný prístup, ktorý by integroval všetky zložky, dostupné prostriedky a viazal ich na riziká. Zaostávame v procesoch a nástrojoch riadenia na horizontálnej úrovni a na vertikálnej úrovni jednotlivým zložkách chýba štandardná kvalita služieb prevencie, pripravenosti a zvládania katastrof.

1.1.5.1.2.2.1 *Infraštruktúra krízového riadenia verejnej správy*

Hlavným problémom v súčasnej infraštruktúre krízového riadenia je absencia komplexných informácií o stave a priebehu riešenia mimoriadnych udalostí a krízových situácií na regionálnej i národnej úrovni, ktorá vyplýva z nedostatočnej integrácie bezpečnostných zložiek Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“) na úrovni informačnej, dokumentačnej, technologickej a procesnej. Zdrojom uvedených problémov a nedostatkov sú predovšetkým: nedostatočné priestorové kapacity pre dislokáciu operátorov záchranných zložiek a zamestnancov vybraných subjektov verejnej správy kľúčových v procese riešenia krízových javov a vybavenie krízových pracovísk orgánov krízového riadenia¹⁰¹ modernou komunikačnou a informačnou infraštruktúrou, ktoré zabezpečujú rýchlu a adekvátnu reakciu na krízové javy.

- Centrálné monitorovacie a riadiace stredisko sekcie krízového riadenia MV SR a stála služba¹⁰² z priestorového hľadiska nespĺňa požiadavky pre integráciu operačných stredísk jednotlivých bezpečnostných útvarov MV SR. Z dôvodu absencie vybavenia potrebnou komunikačnou a informačnou infraštruktúrou veľmi obmedzene zabezpečuje vyhodnocovanie informácií, čo v konečnom dôsledku spôsobuje informačnú dezorientáciu v rámci rezortu v otázkach riešenia krízových javov, podávanie nekomplexných a nejednotných informácií so značným časovým oneskorením štátnym funkcionárom a médiám, čo môže mať ďalekosiahle dôsledky na bezpečnosť občanov aj celej SR.
- Na regionálnej úrovni krízového riadenia verejnej správy je zriadených 8 koordinačných stredísk v budovách obecných úradov, kde je zabezpečovaný aj príjem európskeho čísla tiesňového volania 112. Ich priestorové a technologické vybavenie je na hranici únosnosti a funkcionality. V záujme naplnenia súčasných európskych štandardov je nevyhnutné modernizovať centrá príjmu a spracovania tiesňového volania 112 a prijať opatrenia ako je napr. implementácia projektu eCall na národnej úrovni, SMS prístup k jednotnému európskemu číslu tiesňového volania 112 a taktiež zabezpečenie prístupu zdravotne znevýhodnených občanov k číslu tiesňového volania 112.
- Operačné strediská základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému v súčasnosti nevyužívajú jednotný a kompatibilný systém podpory príjmu tiesňového volania, a tým obmedzujú a spomaľujú príjem a spracovanie tiesňových volaní na 112 a adekvátne poskytnutie pomoci občanovi v tiesni. Taktiež to spôsobuje vzájomnú neinformovanosť zložiek.
- V pôsobnosti sekcie krízového riadenia MV SR sú štyri, v minulosti vybudované základne, ktoré sú rozmiestnené na území celej SR a slúžia pre uskladnenie techniky a materiálu, na zabezpečenie potrieb záchranných a likvidačných prác, na prijímanie a poskytovanie humanitárnej pomoci do zahraničia a zo zahraničia. Chýba však moderné logistické centrum pre humanitárnu pomoc a civilnú ochranu na zabezpečenie poskytovania materiálnej pomoci SR do zahraničia a prijímania pomoci zo zahraničia, ktoré by malo dostatočnú kapacitu a vybavenie.

¹⁰¹ Centrálné monitorovacie a riadiace stredisko sekcie krízového riadenia MV SR a stála služba, 8 koordinačných stredísk, Operačné strediská základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, centrá príjmu a spracovania tiesňového volania 112

¹⁰² je národným kontaktným miestom pre alokáciu, spracovanie a distribúciu informácií o ohrozeniach a mimoriadnych udalostiach na území SR a v zahraničí a k nim vyhláseným mimoriadnym situáciám a krízovým stavom. Taktiež slúži ako kontaktné miesto pre inštitúcie EÚ, NATO, OSN, MAAE a podobne.

1.1.5.1.2.2.2 Systém monitoringu, varovania, predpovedných služieb a intervenčné kapacity záchranných zložiek

Koncepcia technického zabezpečenia vyznenia a varovania obyvateľstva v SR po roku 2014 považuje varovacia sieť sirén civilnej ochrany za hlavný prostriedok varovania. Na území, ktoré nie je pokryté výstražným signálom sirén budú na varovanie obyvateľstva masívne využívané verejné komunikačné siete, masovokomunikačné prostriedky a miestne bezdrôtové rozhlas.

Služba cell broadcasting (automatické doručovanie správ na mobilné telefóny, ktoré sú v dosahu staníc mobilných sietí na ohrozenom území) v kombinácii so sieťou sirén predstavuje veľmi účinný a finančne efektívny prostriedok prvotného varovania obyvateľstva. Jeho využitím sa významne skvalitní systém varovania ako i spôsob splnenia podmienky viacjazyčnosti správ. Ide o relatívne zložitú technickú riešenie postavené na dobudovaní a integrácii existujúcich systémov včasného varovania. Jeden zo systémov monitoringu, varovania a predpovedných služieb predstavuje projekt povodňového varovného a predpovedného systému (ďalej aj "POVAPSYS"), ktorý je riešený v rámci programového obdobia 2007 - 2013 Slovenským hydrometeorologickým ústavom. Účelom POVAPSYS je prispieť k zníženiu škôd spôsobených povodňami, predovšetkým predchádzať stratám na životoch, ujám na zdraví a majetku občanov prostredníctvom hydrologických predpovedí, varovaní a výstrah.

Cieľovým stavom je dostupnosť a interoperabilita jednotlivých systémov monitoringu, varovania predpovedných služieb v režime online ako predpoklad pre zabezpečenie štandardnej kvality intervenčných kapacít záchranných zložiek. Z pohľadu obyvateľov je cieľom, aby na trvale obývanom území bola vždy možnosť doručiť občanovi varovnú informáciu minimálne jedným technickým prostriedkom. Zodpovednosť štátu za technické zabezpečovanie varovacieho a vyznenievacieho systému zostáva aj naďalej výhradne v kompetencii štátu.

1.1.5.1.2.2.3 Príprava na civilnú ochranu a riadenie krízových situácií

Príprava v oblasti krízového riadenia¹⁰³ je nejednotná a pri komplexnom ohrození alebo mimoriadnej udalosti sa to prejavuje na súčinnosti, rozhodovaní a výkone opatrení jednotlivých orgánov krízového riadenia aj vo vzťahu k obyvateľstvu. Roztrieštenosť vzdelávacieho procesu má za následok neadekvátnu prípravu odborných kapacít krízového riadenia na krízové situácie a ich riešenie. Obsah vzdelávania nereflektuje súčasné potreby a požiadavky.

Nedostatočne je v príprave na riadenie krízových situácií zohľadnené prepojenie s dobrovoľníckymi záchrannými systémami a službami, združeniami a dobrovoľníckymi centrami v oblasti prevencie a intervencie ako aj monitorovacích a varovných systémov. Rovnako je nedostatočné systematické pôsobenie pre zvyšovanie povedomia širokej verejnosti v oblasti predchádzania katastrof a rozvoja ich zručností pri plánovaní miestnych opatrení (na úrovni komunit) voči rizikám, ktoré zvyšuje sebestačnosť komunit v prípade krízových situácií.

---

¹⁰³ MV SR podľa zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu koordinuje prípravu orgánov krízového riadenia ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a obvodných úradov v sídle kraja pri príprave na krízové situácie. Obvodné úrady v sídle kraja organizujú odbornú prípravu orgánov krízového riadenia obvodných úradov, obvodné úrady organizujú odbornú prípravu krízového riadenia obcí.

1.1.6 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov

SR je vďaka rozmanitosti svojho povrchu a miernej klíme relatívne bohatá na prírodné zdroje. Neustále zvyšovanie nárokov hospodárstva a tlak spôsobený zmenami klímy však znamenajú, že je nevyhnutné zlepšiť ich ochranu a zvýšiť efektívnosť ich využitia.

Napriek vysokému ekonomickému rastu (najmä do roku 2008) objemy znečisťujúcich látok (SO_x, NO_x, CO, amoniak, tuhé znečisťujúce látky, ortuť a dioxíny/furány) sa v SR znížili. Od roku 2000 rastú emisie oxidov dusíka z cestnej dopravy, NMVOC z používania rozpúšťadiel a tuhých znečisťujúcich látok z obytných sídiel. Emisie ťažkých kovov na jednotku HDP zostávajú nad priemerom európskych krajín. Hoci sa väčšina noriem kvality ovzdušia dodržiava, koncentrácie prízemného ozónu a tuhých znečisťujúcich látok často prekračujú limitné hodnoty stanovené pre ochranu ľudského zdravia.

SR je bohaté na vodné zdroje, najmä na kvalitné zdroje podzemnej vody. Plány riadenia povodí Dunaja a Visly ako súčasť Vodného plánu SR zaviedli efektívne riadenie týchto zdrojov a opatrenia na ich všestrannú ochranu, hospodárne a efektívne využívanie vôd s cieľom ich trvalej udržateľnosti a dosiahnutia dobrého stavu vôd. Vodné útvary v SR vykazujú ekologický stav/potenciál v 27,7 % veľmi dobrý, v 36,0 % dobrý, (vo veľmi dobrom a dobrom stave je teda v SR 63,7 % vodných útvarov), v 32,9 % priemerný, len v 3,0 % zlý a v 0,4 % veľmi zlý. Čo sa týka chemického stavu vodných útvarov (pri pomerne nízkej spoľahlivosti hodnotenia, nakoľko bolo monitorovaných iba 132 vodných útvarov) dobrý chemický stav na dĺžku vodného útvaru vykazovalo 89,4 % útvarov. Z uvedeného vyplýva, že zmena stavu vôd, resp. prínosy opatrení si vyžadujú pomerne dlhé časové obdobie na to, aby bol efekt z nich preukázateľný a merateľný.

Negatívne prejavy klimatických zmien na prírodné množstvá podzemných vôd na území SR v poslednom období si vyžadujú rýchlu reakciu spojenú s úlohami, najmä vyčleniť deficitné oblasti s nedostatočnými využiteľnými množstvami podzemnej vody, zabezpečiť hydrogeologickým prieskumom doplňujúce zdroje podzemnej vody pre deficitné oblasti.

Materiálová náročnosť slovenského hospodárstva významne klesla a tvorba komunálnych odpadov rástla pomalšie než súkromná konečná spotreba. Produkcia komunálnych odpadov na osobu je značne pod priemerom európskych krajín OECD. V znižovaní miery skládkovania odpadov SR zaznamenala len malý pokrok. Náklady na sanáciu environmentálnych záťaží sa odhadujú na 1,8 % HDP.

SR má bohatú diverzitu flóry a fauny. Lesy, trávnaté porasty a vody pokrývajú 60 % územia. Viac ako 20 % celkovej rozlohy je predmetom právnej ochrany. V porovnaní s ostatnými krajinami OECD je podiel chránených druhov pomerne nízky v prípade vtákov, priemerný v prípade cicavcov a sladkovodných rýb, ale vysoký v prípade plazov, obojživelníkov a cievnatých rastlín.

Prírodné prostredie SR má však nesmierne pestrú aj neživú zložku a obsahuje množstvo lokalít dokumentujúcich geologický vývoj, ktoré sú vysoko cenené aj v európskej či globálnej mierke, čo dokumentujú lokality zapísané do zoznamu prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO. Územie SR je možné rozdeliť do 21 oblastí cestovného ruchu s pomerne rozsiahlym potenciálom, ktorý pokrýva takmer všetky rozhodujúce formy a druhy cestovného ruchu (od aktivít spojených s horskou a zimnou turistikou v severných regiónoch a na strednom Slovensku, až po pobyty pri vode a využitie termálnych prameňov v južných a východných regiónoch SR). Napriek vysokému potenciálu zvyšovania konkurencieschopnosti regiónov, tvorby nových pracovných miest a kvality života je tento segment využívaný len v obmedzenej miere. Príčinou je nedostatočná infraštruktúra cestovného ruchu ako aj chýbajúci komplexný integrovaný prístup k rozvoju tejto oblasti

(nedostatočná integrácia ponuky a koordinácia, marketing a propagácia cestovného ruchu). Rozdrobenosť producentov služieb vedie k nespokojnosti na tvorbe ucelenej ponuky produktov cestovného ruchu v cieľových miestach. Aj keď spolupráca medzi súkromným a verejným sektorom v cestovnom ruchu dosiahla určitý pokrok v oblasti marketingu a prezentácii turisticky zaujímavých miest, je dôležité realizovať podporu projektom nadregionálneho významu s možnosťami celoročného využitia. Vnútorne zdroje slovenských regiónov tvorí aj bohaté kultúrne dedičstvo, ktoré má potenciál pre dosahovanie rastu v kontexte budovania kultúrneho a kreatívneho sektora. Zachovanie a rozvíjanie kultúrneho dedičstva tvorí základ pre ďalší spoločenský a ekonomický rozvoj, pretože sa tým zvyšuje ochrana životného prostredia, pracovné príležitosti i európska integrácia.

Relatívne nízke príjmy z daní prispeli v oblasti environmentálnej infraštruktúry k pomerne vysokej závislosti na fondoch EÚ. Projekty v programovom období 2007 - 2013 významne zvýšili podiel obyvateľstva, ktoré má prístup k environmentálnym službám a infraštruktúre. Je však potrebné vyvinúť ďalšie úsilie, aby sa dosiahla úroveň týchto služieb porovnateľná s ostatnými krajinami EÚ a aby sa dosiahnutá úroveň udržala aj po skončení podpory. Za týmto účelom je potrebné zaviesť účinné biznis modely, ktoré prilákajú súkromné investície do zeleného rastu. Jednou z efektívnych metód je inovatívne využitie ŠF EÚ vo forme revolvingových finančných nástrojov, ktoré pre danú oblasť momentálne absentujú¹⁰⁴.

1.1.6.1 Rozvojové potreby a disparity

1.1.6.1.1 Nedostatočná ochrana a nevyvážené využívanie vôd

Jedným zo zdrojov znečistenia povrchových vôd sú aj nečistené alebo nedostatočne čistené komunálne odpadové vody. Smernica Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd stanovuje požiadavky na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov (ďalej len „EO“), ktorých splnenie je záväzkom SR voči EÚ do 31. 12. 2015, ktoré je však finančne a počtom stavieb mimoriadne náročné a preto sa navrhuje aj na nasledujúce programové obdobie.

K 31. 12. 2010 bolo vyhovujúcim spôsobom čistené znečistenie zodpovedajúce 83,21 % z celkového znečistenia produkovaného v aglomeráciách nad 2 000 EO (sekundárne čistenie, t. j. 4 343 tis. EO z celkových 5 215 tis. EO). Nebol dosiahnutý súlad s požiadavkami smernice v aglomeráciách nad 10 000 EO. Ku koncu roku bolo v súlade len 51,51 % vyprodukovaného znečistenia z aglomerácií nad 10 000 EO (t.j. 2 105 tis. EO z celkových 4 087 tisíc EO). Požiadavkám EÚ teda vyhovovalo 43 čistiarní odpadových vôd (ďalej len „ČOV“) z celkového počtu 88 ČOV v tejto kategórii aglomerácií. Z 81 aglomerácií nad 10 000 EO je 43 v realizácii (v realizácii je ČOV a/alebo stoková sieť), resp. majú schválené financovanie (v rámci veľkých projektov napr. dve ČOV v Bratislave – Ústredná ČOV Vrakuňa a ČOV Petržalka), časť aglomerácií bola vyriešená v rámci prvého programového obdobia 2004 – 2006 a ostáva ešte cca 16 aglomerácií z tejto kategórie nad 10 000 EO, ktoré nie sú v súlade s požiadavkami smernice, avšak projekčne sú pripravené. Dobudovávajú sa aj stokové siete a ČOV v menších aglomeráciách 2 000 – 10 000 EO. Súčasne pri zohľadnení počtu doposiaľ zrealizovaných stavieb verejných kanalizácií (z ktorých je časť ešte v skúšobnej prevádzke), počtu rozostavaných stavieb (129 stavieb k 31.12.2011), stavieb pripravených so schváleným financovaním z prostriedkov Kohézneho fondu EÚ (ďalej len „KF“) (6 veľkých projektov je už schválených, ktoré vyriešia 29 aglomerácií; 2 veľké projekty sú ešte v schvaľovacom procese – vyriešia 9 aglomerácií) sa dá v najbližších rokoch očakávať ďalšie priblíženie sa k plneniu predmetných záväzkov SR. Takýto významný pokrok v realizácii verejných kanalizácií by nebol dosiahnutý bez pomoci finančných zdrojov EÚ.

¹⁰⁴ Na takejto iniciatíve v oblasti podpory dlhodobých strategických investícií pod pracovným názvom Slovenský investičný fond pracuje MF SR.

Zameranie bude sústredné na dobudovanie požadovanej infraštruktúry prioritne v aglomeráciách nad 10 000 EO (cca 16 aglomerácií, ktoré doposiaľ nemajú zabezpečené financovanie napr. Prievidza, Bytča, Modra, Senec, Skalica, Púchov, Kolárovo, Krásno nad Kysucou, Rimavská Sobota, Kežmarok, Svidník, Spišská Nová Ves) a následne v aglomeráciách nad 2 000 EO, ktoré nedosiahli požiadavky smernice o čistení komunálnych odpadových vôd. Z tejto kategórie aglomerácií je 68 žiadostí projekčne pripravených (napr. Lužianky, Spišské Bystré, Diakovce, Veľké Zálužie a pod.), ktoré by prispeli k zlepšeniu kvality povrchových, resp. podzemných vôd a naplnili by záväzok SR v predmetnej oblasti. Všetky tieto aktivity z oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd sú prioritami programu opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov, ktorý tvorí záväznú časť Vodného plánu Slovenska, ktorý zahŕňa Plány riadenia správneho územia povodia Dunaja a správneho územia povodia Visly. Sú to predovšetkým opatrenia na redukovanie organického znečistenia, opatrenia na redukovanie znečistenia živinami a opatrenia na zníženie znečistenia útvarov podzemných vôd vypúšťanými odpadovými vodami. Uvedené opatrenia prispievajú ku kvalite vôd v tokoch a vodných nádržiach. Verejné kanalizácie budú navrhované aj v chránených vodohospodárskych oblastiach a ochranných pásmach rozhodujúcich vodárenských zdrojov, ktoré zasobujú veľké zasobované oblasti, kde bol identifikovaný zlý stav vôd.

Podľa programu opatrení sú s cieľom dosiahnutia dobrého stavu vôd navrhnuté aj opatrenia na elimináciu hydromorfologických vplyvov pre povrchové vody, napr. zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov odstránením ich narušenia spôsobeného vodnými stavbami, zabezpečenie laterálnej spojitosti mokradí a inundácií s vodným tokom a pod.

Z Vodného plánu Slovenska vyplýva, že SR nedosahuje v súčasnosti dobrý stav cca v 36 % vodných útvarov a dobrý chemický stav na dĺžku toku cca v 10 – 11 % útvarov. Je reálny predpoklad, že hodnotenie stavu pre 2. plánovací cyklus posunie stav vodných útvarov pozitívnym smerom. Napriek uvedenému bude SR naďalej realizovať kroky a opatrenia na postupné zlepšenie stavu všetkých vôd podľa Plánov riadenia správneho územia povodia Dunaja a správneho územia povodia Visly. Jedným z navrhovaných opatrení sú aj opatrenia na elimináciu hydromorfologických vplyvov, napr. zabezpečenie pozdĺžnej kontinuity riek a biotopov odstránením ich narušenia spôsobeného vodnými stavbami, zabezpečenie laterálnej spojitosti mokradí a inundácií s vodným tokom a pod.

1.1.6.1.2 Nedostatočné materiálové a energetické zhodnocovanie komunálnych odpadov

V roku 2011 vzniklo v SR celkom 1 766 990,48 t komunálneho odpadu, čo predstavuje cca 327 kg komunálneho odpadu na obyvateľa. V porovnaní s krajinami EÚ je produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa nízka a je pod priemernou úrovňou EÚ-27, čo je v súlade s pretrvávajúcimi rozdielmi v HDP na obyvateľa medzi SR a rozvinutejšími ekonomikami. V rámci predchádzania vzniku odpadov a ich recyklovania však treba vyvinúť ďalšie úsilie, aby sa dosiahlo ďalšie oddelenie vzniku komunálneho odpadu od očakávaného zvyšovania životnej úrovne.

V SR dlhodobo pretrváva negatívny vysoký podiel skládkovania odpadov na celkovom zneškodňovaní odpadov, (takmer 70 % u odpadov mimo komunálnych a takmer 75 % u komunálnych odpadov). V roku 2011 bolo zozbieraných 4,26 kg/obyvateľa odpadov z elektrických a elektronických zariadení. SR tak limit stanovený smernicou ES splnila.

SR splnila v roku 2011 limity miery zhodnotenia a miery recyklácie jednotlivých kategórií elektroodpadov, ktoré sú určené nariadením vlády SR č. 206/2010 Z. z. Podiel opätovného použitia, recyklácie a zhodnocovania častí starých vozidiel v zmysle smernice ES SR dosiahla a splnila tak predpísaný limit. Z celkového množstva vzniknutých odpadov z obalov v roku 2011 bolo recykláciou využitých 45,7 % a zhodnotených 47,5 %. Strategickým cieľom odpadového hospodárstva SR je odklonenie sa od skládkovania odpadov. Už v minulosti boli

nastavené ambiciózne ciele pre iné nakladanie s odpadmi, najmä v prospech ich zhodnocovania. Žiaľ väčšinu cieľov sa nepodarilo naplniť.

Avšak komunálny odpad nie je jediná kategória odpadov, kde boli ciele naplnené len z malej časti.

V kategórii ostatných odpadov sa v roku 2008 materiálovo zhodnotilo 30,86 % odpadu, pričom plán na rok 2010 bol 70 %.

Jedným z problematických cieľov sa javia požiadavky novej rámcovej smernice EÚ o komunálnom odpade, aby sa do roku 2015 zvýšila príprava na opätovné použitie a recykláciu odpadu ako papier, kov, plasty a sklo z domácností (a podľa možnosti aj z iných zdrojov, pokiaľ tieto zdroje obsahujú podobný odpad ako odpad z domácností) najmenej na úroveň 35 % hmotnosti vzniknutých odpadov.

Podobne náročné bude splnenie požiadavky smernice Rady 1999/31/ES o skládkach odpadov pre biologicky rozložiteľné komunálne odpady. Táto vytýčila cieľ znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 45 % z celkovej hmotnosti biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov roku 1995 do roku 2015, a na 35 % do roku 2030.

Pokiaľ ide o energetické zhodnocovanie odpadov, v SR je zrejmý pokles množstva spaľovaných odpadov. Je to dané predovšetkým uzatvorením väčšiny spaľovní odpadov (predovšetkým nebezpečných) v roku 2007, ktoré nespĺňali požiadavky európskej legislatívy v oblasti ochrany ovzdušia. Výstavbe nových zariadení okrem iného bráni nevôľa občanov v dotknutých územiach. Je nevyhnutné objektívne informovať verejnosť o využívaní BAT pri výstavbe moderných zariadení na energetické zhodnocovanie kapitálu.

V období rokov 2011 – 2015 sa očakáva legislatívna úprava, ktorá bude znamenať zvýšenie sadzby pre výpočet poplatkov za ukladanie odpadov, čo zatriktívni práve materiálové a energetické zhodnocovanie odpadov¹⁰⁵.

1.1.6.1.3 Biodiverzita

V súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva, ktorá tvorí základ Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2011 až 2015, ako aj s dokumentom „Roadmap Slovakia“, SR zabezpečí, aby sa investície využívali iba pre aktivity, ktoré sú v súlade so smernicou o nakladaní s odpadom a z nej vyplývajúcou hierarchiou uprednostňujúcou predchádzanie vzniku, opätovného využívania a recyklovania odpadu pred jeho spaľovaním s energetickým zhodnocovaním, ukladaním na skládky alebo spaľovaním bez energetického zhodnocovania ako krajinou možnosťou.

Na ochranu a manažovanie hodnôt prírodného a kultúrneho dedičstva bolo v SR vymedzených 9 národných parkov, 14 chránených krajinných oblastí, 610 prírodných rezervácií, 166 chránených areálov a vyše 300 prírodných pamiatok. Z tejto národnej siete chránených území značnú časť v rámci európskej sústavy Natura 2000 pokrýva 473 území európskeho významu (11,9 % SR) a 41 chránených vtáčích území (26,2 % SR), ako aj 2 lokality svetového prírodného dedičstva, 14 ramsarských lokalít a 3 geoparky. V rámci krajinej diverzity osobitné postavenie majú historické štruktúry a objekty, najmä 18 mestských pamiatkových rezervácií, 10 pamiatkových rezervácií ľudovej architektúry, 83 pamiatkových zón, 70 pamiatkovo chránených parkov a 15 077 nehnuteľných kultúrnych pamiatok; hierarchicky najvyššie 5 lokalít svetového kultúrneho dedičstva.

Z hľadiska rôznych stupňov kvality životného prostredia v rámci environmentálnej regionalizácie bolo v SR vyčlenených 7 regiónov so silne narušeným prostredím (13,5 % SR),

¹⁰⁵ podľa Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2010 – 2011, Ministerstvo životného prostredia SR

30 regiónov s mierne narušeným prostredím (17,1 % SR) a 23 regiónov s nenarušeným prostredím (69,4 % SR).

Pre ochranu biodiverzity je potrebné posilniť chránené územia, vrátane sústavy Natura 2000 a medzinárodne chránených území, posilniť zelenú infraštruktúru a realizovať ďalšie opatrenia na zlepšenie stavu biotopov, druhov a vybraných ekosystémov. Po prijatí pripravovanej legislatívy EÚ budú aktuálne aj opatrenia pre elimináciu invázných nepôvodných druhov. Prínosom je realizácia multifunkčných opatrení, ktoré súčasne prispievajú k riešeniu ďalších problémov (zdravotný stav obyvateľstva, povodne, zmena klímy a i.).

SR v rámci svojho záväzku voči EÚ bude vyžadovať činnosť v niekoľkých oblastiach: dobudovať sústavu Natura 2000 a zabezpečiť starostlivosť o tieto lokality, posilniť zelenú infraštruktúru, zvýšiť poznanie druhov, biotopov, ekosystémov a ich služieb, zlepšiť ich stav, zefektívniť komunikáciu s dotknutými subjektmi a dosiahnuť synergický efekt s ďalšími politikami.

Tieto náročné ciele je možné splniť len v súčinnosti s poľnohospodárstvom, lesným hospodárstvom, vodným hospodárstvom a rozšírením využitia ekonomických nástrojov a stimulov.

1.1.6.1.4 Problémy v oblasti ovzdušia

Na základe pravidelne vykonávaných analýz stavu kvality ovzdušia v SR¹⁰⁶ možno konštatovať pretrvávajúcu nepriaznivú situáciu v oblasti kvality ovzdušia, a to aj napriek postupne klesajúcemu trendu v celkovom množstve emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia.

Najvýznamnejším identifikovaným problémom kvality ovzdušia v SR, rovnako ako vo väčšine európskych krajín, je znečistenie ovzdušia malými časticami tuhých látok (PM₁₀, aj PM_{2,5}). Na viacerých monitorovacích staniciach dochádza k stálemu prekračovaniu limitných hodnôt. Tejto problematike je venovaná osobitná pozornosť. Vládou SR bola schválená Stratégia pre redukciu PM₁₀, ktorá nadväzuje na smernicu o kvalite okolitého ovzdušia o čistejšom ovzduší.

Vyššiemu riziku spojenému so znečistením ovzdušia sú vystavovaní najmä obyvatelia husto obývaných oblastí SR, hlavne v mestách. Vážne riziko pre ľudské zdravie predstavujú najmä dni s vyššou koncentráciou prachových častíc v ovzduší spolu so zvýšenou koncentráciou prízemného ozónu.

Vzhľadom na skutočnosť, že najväčšie problémy v kvalite ovzdušia sú v znečistení ovzdušia časticami PM₁₀, je dôležitá identifikácia a analýza zdrojov emisií týchto častíc. Okrem znečistenia ovzdušia prachovými časticami PM (spôsobujúcich tzv. primárnu prašnosť) je potrebné znižovať aj znečistenie ovzdušia ďalšími znečisťujúcimi látkami (napr. oxidy dusíka, oxidy síry, amoniak atď., ktoré prispievajú k sekundárnej prašnosti). Z analýzy vývojových trendov emisií základných znečisťujúcich látok do roku 2011 možno konštatovať, že na znečistení tuhými znečisťujúcimi látkami sa dlhodobo výrazne podieľajú práve malé zdroje znečistenia /lokálne kúreniská/ (v roku 2010 až 66 %). Zároveň je podiel malých zdrojov významný aj v prípade znečistenia ďalšími znečisťujúcimi látkami (SO₂, NO_x a najmä CO) – v porovnaní so strednými zdrojmi znečistenia je vyšší.

Na celkových emisiách znečisťujúcich látok je významný podiel dopravy. Predstavuje 25 % podiel na emisiách CO, 11 % podiel nemetánových tekutých organických zlúčeninách (NM VOC) a približne 51 % podiel na emisiách oxidov dusíka (NO_x). Cestná doprava predstavuje najvyšší podiel (v roku 2010 až 45 %) na emisiách dusíka. Na celkových emisiách tuhých

¹⁰⁶ SHMÚ zverejňuje: Správy o kvalite ovzdušia a podiele jednotlivých zdrojov na jeho znečisťovaní v SR <http://www.shmu.sk/sk/?page=997>, ako aj Hodnotenia kvality ovzdušia v SR <http://www.shmu.sk/sk/?page=996>.

znečisťujúcich látok sa doprava v roku 2010 podieľala 8 % a na emisiách SO₂ 0,40 %. Podiel dopravy na emisiách ťažkých kovov je cca 3 %. Množstvo emisií CO₂ z dopravy medziročne narástlo o 7,1 %, ale k roku 2000 zaznamenalo nárast o 60 %. V prípade verejnej dopravy je však hlavným problémom zastaranosť vozového parku a používanie autobusov na dieselový pohon. Okrem znečistenia emisiami výfukových plynov je významná aj druhotná prašnosť v blízkosti komunikácii (zimný posyp a iné znečistenie).

1.1.6.1.5 Existencia environmentálnych záťaží

Environmentálna záťaž je znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka, ktoré predstavuje závažné riziko pre ľudské zdravie alebo horninové prostredie, podzemnú vodu a pôdu s výnimkou environmentálnej škody. Systematickou inventarizáciou environmentálnych záťaží bolo zistené, že cca 1 200 lokalít predstavuje nebezpečenstvo pre zdravie človeka a životné prostredie, z toho cca 250 je vysoko rizikových. Register environmentálnych záťaží¹⁰⁷, ktorý je súčasťou IS environmentálnych záťaží, obsahuje 1 960 záznamov k 1. aprílu 2013.

Problematike environmentálnych záťaží je od roku 2010 venovaná zvýšená pozornosť vlády SR, ktorá 3. marca 2010 schválila strategický dokument pre systematické odstraňovanie environmentálnych záťaží „Štátny program sanácie environmentálnych záťaží 2010 – 2015“ a zároveň podnikla kroky na úpravu národnej legislatívy na úseku environmentálnych záťaží prijatím novely zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov a zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

1.1.7 Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;

SR leží na križovatke viacerých transkontinentálnych dopravných smerov¹⁰⁸ a je preto dôležitým tranzitným územím, cez ktoré prechádzajú významné dopravné koridory TEN-T¹⁰⁹.

Dopravný systém zaznamenal v 90. rokoch presun značnej časti záťaže nákladnej dopravy zo železničnej dopravy na cestnú dopravu. Podiel cestnej nákladnej automobilovej dopravy na medzinárodnej preprave tovaru vzrástol z 5,2 % v roku 1995 na 47,1 % v roku 2011, t. j. cca 9-násobne. Podiel intermodálnej prepravy na celkovej železničnej doprave sa z 0,36 % v roku 1995 zvýšil na úroveň cca 9 % v roku 2011. Nákladná lodná doprava je na území SR využívaná len v malom rozsahu, jej ročné výkony závisia hlavne od vhodných podmienok pre plavbu. Prepravné objemy cestujúcich a nákladu v leteckej doprave zaraďujú SR na posledné miesta v rámci EÚ.

Za posledných 15 rokov prepravné výkony v os/km v pravidelnej autobusovej doprave klesli približne o 60 %. Prepravné výkony individuálneho motorizmu naopak narástli za toto obdobie približne o 50 %. Podiel železničnej dopravy na celkových prepravných výkonoch v osobnej doprave predstavuje približne 6,5 %, pravidelnej autobusovej dopravy približne 12,5 %, mestskej hromadnej dopravy približne 3 % a podiel individuálneho motorizmu približne 75 %. Výkony mestskej hromadnej dopravy si udržiavajú približne rovnaký charakter vývoja bez väčších výkyvov. Treba však súčasne skonštatovať, že podiel výkonov hromadnej

¹⁰⁷ <http://envirozataze.enviroportal.sk/Informacny-system>

¹⁰⁸ a) centrálny stredoeurópsky severo - južný smer, spájajúci prístavy na severnom pobreží Jadranského mora so St. Peterburgom a prístavmi v Pobaltí, b) západo - východný smer, spájajúci tradičné jadrá v západnej Európe s centrami v Rusku a na Ukrajine, c) smer spájajúci severozápad Európy s juhovýchodnou časťou kontinentu (prepojenie medzi prístavmi v Severnom mori a prístavmi na Balkánskom polostrove).

¹⁰⁹ Podoba siete TEN-T je aktuálne zadefinovaná rozhodnutím EP a Rady č. 661/2010/EÚ o základných usmerneniach Únie pre rozvoj transeurópskej dopravnej siete. V súlade so Zelenou knihou, ktorú EK vydala začiatkom roku 2009 s cieľom preskúmať doterajšiu politiku v oblasti TEN-T a jej dosiahnuté výsledky, prebieha od roku 2009 celoeurópske prehodnocovanie siete TEN-T. Tento proces bude v priebehu roku 2013 završený prijatím nariadenia o podobe tejto siete.

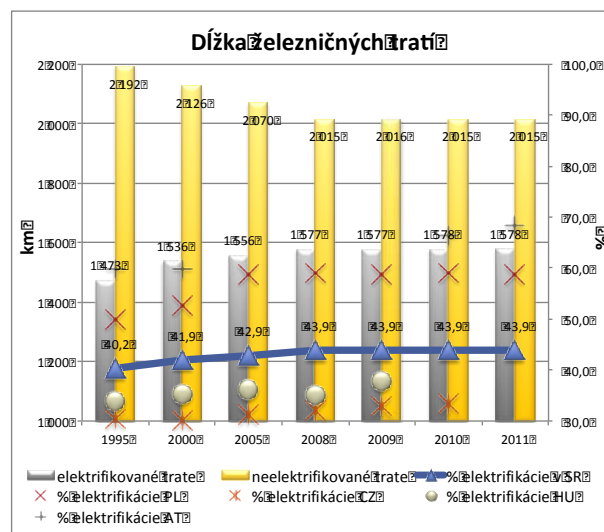

len ojedinele. Tempo výstavby diaľnic a rýchlostných ciest je dlhodobo pomalé vzhľadom na ekonomické potreby krajiny¹¹⁰, ako aj medzinárodné záväzky SR. Za posledných 10 rokov bolo odovzdaných do prevádzky 336 km diaľnic a rýchlostných ciest, priemerne 33,6 km za rok. Problémom výstavby diaľnic a rýchlostných ciest je nedostatočná kontinuita vo výstavbe, podliehajúca politickým cyklom¹¹¹, nedostatočná projektová príprava stavieb, zdĺhavý proces majetkovoprávnej prípravy územia stavieb, nekompletnosť projektovej dokumentácie, meškание rozhodnutí vydávaných v režime stavebného zákona a nedostatočné finančné krytie¹¹². V súčasnosti posun termínov realizácie úsekov spôsobuje zdĺhavý proces priebehu verejného obstarávania a problémy s majetkovým vysporiadaním.

Obmedzené finančné prostriedky, určené pre cesty I. triedy, sú využívané hlavne na riešenie bodových chýb (tzv. úzkych miest) na cestách, na rekonštrukcie mostných objektov v havarijnom stave, na odstránenie zosuvov, povodňových škôd, vo veľmi malej miere na komplexnú rehabilitáciu vozoviek, homogenizáciu ťahov a plánovité odstraňovanie opakovaných nehodových lokalít. Nedostatočné financovanie údržby ciest I. triedy spôsobilo v konečnom dôsledku degradáciu vozoviek a zvýšenie finančných potrieb na ich rekonštrukciu. Priemerný vek vozoviek ciest I. triedy je viac ako 20 rokov. Absencia cyklickosti súvislej údržby má za následok riešenie iba havarijných stavov, ktorých medziročný nárast je vyšší ako dĺžka rehabilitovaných úsekov. Ak nedôjde k zmene vo financovaní údržby a opráv ciest I. triedy, do roku 2017 bude v nevyhovujúcom stave až cca 70 % ciest.

Cestná sieť nie je dostatočne vybavená technologickými zariadeniami na monitorovanie dopravy, resp. prevádzkových podmienok CK (absencia kvalitných dopravných údajov aj pre tvorbu dopravného modelu) a v neposlednom rade chýbajú inteligentné riadiace systémy v doprave pre podporu zvyšovania bezpečnosti premávky, efektívnejšieho využívania cestnej infraštruktúry.

Z pohľadu komplexného rozvoja cestnej siete je nevyhnutné zabezpečiť aj rozvoj cestnej infraštruktúry nižšej funkčnej kategórie, a to predovšetkým v nadväznosti na vyvážený a udržateľný územný rozvoj regiónov. Na základe údajov cestnej databanky Slovenskej správy ciest dosahuje celková dĺžka ciest II. a III. triedy v samosprávnych krajoch 14 050 km, čo predstavuje výrazný podiel - 77,9 % z celkovej dĺžky ciest v SR. Pre efektívny rozvoj regiónov z hľadiska ich konkurencieschopnosti a optimálneho fungovania je nevyhnutným predpokladom zabezpečenie základnej dopravnej infraštruktúry (predovšetkým cestami II. a III. triedy) medzi jednotlivými mestami (centrami osídlenia) ako aj mestami a ich zázemím, ktoré vzájomným spolupôsobením vytvárajú aglomerované systémy ťažísk osídlenia. Výrazné nedostatky evidujeme v stavebnotechnickom stave cestnej infraštruktúry, zlým až havarijným stavom a prekročenou dobou životnosti sa vyznačujú viaceré mostné objekty, pričom v súvislosti s nárastom intenzity dopravy sa budú uvedené nedostatky viac prehľbovať. Viaceré regionálne cesty preberajú funkciu nadradenej cestnej infraštruktúry (t.j. ciest I. triedy) v prepojení terciárnych a sekundárnych uzlov s priamym napojením na nadradenú cestnú sieť a infraštruktúru TEN-T.

¹¹⁰ Očakávaný vývoj dopravy do roku 2020 – štúdia VÚD a.s. Žilina, september 2007

¹¹¹ graf. Tempo výstavby diaľnic a RC

¹¹² Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020

Pozornosť je potrebné venovať opatreniam vedúcim k zabezpečeniu bezpečnosti cestnej premávky, zlepšeniu regionálnych dopravných prepojení v záujme zlepšenia mobility a konkurencieschopnosti regiónov, posilňovaniu mobility a zlepšovaniu kvality životného prostredia.

1.1.7.1.2 Nekvalitná infraštruktúra železničnej dopravy

Technická základňa infraštruktúry železničnej dopravy nie je dostatočne pripravená na meniace sa podmienky a štruktúru dopravného trhu. Technický stav väčšiny infraštruktúrnych zariadení je neuspokojivý, najmä z dôvodu dlhodobého podfinancovania, zapríčiňujúceho nežiaduce odsúvanie štandardnej údržby, spojenej s neprimeraným nárastom budúcich nákladov potrebných na obnovenie trvalo udržateľného stavu. To sa prejavuje predovšetkým významným počtom odchýlok od konštrukčných parametrov prevádzkovaných železničných tratí, najmä čo do rýchlosti a únosnosti, ako aj pomerne zanedbaným stavom a výzorom železničných budov a zariadení.

Celková stavebná dĺžka železničných tratí je 3 624 km, z čoho elektrifikované trate tvoria necelých 44 % (1 578 km). Stavebná dĺžka koľají je 6 878 km. Železnice SR spravujú taktiež viac ako 3 500 prevádzkových budov. Najvyššou investičnou prioritou ostáva naďalej modernizácia tratí zaradených do paneurópskych koridorov č. IV., V. a VI., ktoré sú súčasťou transeurópskej dopravnej siete TEN-T, na parametre AGC, AGTC¹¹³ a zabezpečenie interoperability železničných tratí (t. j. budovanie v súlade s technickými špecifikáciami interoperability).

V súčasnosti realizovaný investičný program sa týka necelých 5 % stavebnej dĺžky prevádzkovaných tratí. Od vzniku samostatnej SR sa všetky ostatné modernizačné zásahy dotkli len necelých ďalších 10 % slovenských železničných tratí¹¹⁴. Nevyhovujúci stav železničnej infraštruktúry s veľkým množstvom prechodných obmedzení traťovej rýchlosti, vysokým podielom nezabezpečených priecestí, pretrvávajúcimi problémami elektromagnetickej kompatibility, neflexibilnou organizáciou prevádzky a nevyhovujúcim stavom železničných staníc, resp. zastávok, bráni železničnej doprave k jej širšiemu uplatneniu na dopravnom trhu.

Modernizácia parku železničných osobných vozidiel sa až do roku 2008 uskutočňovala len z vlastných zdrojov vo výške odpisov znížených o splátky úverov a úverových zdrojov¹¹⁵. Okrem toho modernizácia vozidlového parku spoločnosti spočívala aj v modernizáciách niekoľkých desiatok osobných vozňov a v prestavbách zastaraných motorových a prípojných vozňov¹¹⁶. Z operačného programu Doprava 2007 - 2013 bol realizovaný nákup vozového parku pre regionálnu dopravu v objeme 233 mil. € a plánuje sa ďalší nákup súprav za 180 mil. €. Podiel modernizovaných/nových vozňov (modernizácia, resp. nákup nových vozňov od roku 1996) k celkovému počtu vozňov je len 31 %. Po uskutočnenej modernizácii a nákupe vozidiel bude v roku 2014 index veku osobných vozňov 20,64 a index veku hnacích dráhových vozidiel 21,65.

Investičné akcie zamerané na modernizáciu železničnej infraštruktúry, parku železničných vozidiel, ako aj zníženie poplatku za používanie železničnej dopravnej cesty realizované od 1.

¹¹³ Európska dohoda o medzinárodných železničných magistrálach, Európska dohoda o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy a súvisiacich objektoch

¹¹⁴ Ide najmä o elektrifikáciu tratí Šurany – Zvolen – Banská Bystrica, Čadca – Skalité – Zwardoň a Prešov – Plaveč, obnovenie prechodov Kittsee a Lupków, modernizáciu staníc Bratislava - Petržalka a Čadca, výstavbu kontajnerového terminálu v Dobrej pri Čiernej nad Tisou a inštaláciu diaľkového zabezpečovacieho zariadenia na niektorých významnejších miestnych železničiach.

¹¹⁵ UBS a EUROFIMA. Z Eurofimy bol od roku 2001 prefinancovaný nákup a modernizácia 228 ks osobných vozňov, 2 ks hnacích dráhových vozidiel (736) a 1 ks elektrickej jednotky 425.9 pre TEŽ. Elektrické jednotky 425.9 pre Tatranské elektrické železnice v počte 14 ks bolo uhradených z bankového úveru UBS, 1 ks bol prefinancovaný z Eurofimy. Motorové jednotky radu 840 v počte 6 ks boli prefinancované z UBS.

¹¹⁶ radu 810, resp. príviesnych vozňov radu 011 na rady 811 a 812, resp. 012. resp. 011 a 813 + 913

1. 2011 sú zamerané na zvýšenie konkurencieschopnosti železničnej dopravy a patria medzi priority v oblasti financovania železničnej dopravy.

1.1.7.1.3 Nekvalitná infraštruktúra – Terminály intermodálnej prepravy

Intermodálna preprava v SR má najlepšie predpoklady pre rozvoj v systéme cesta – železnica.

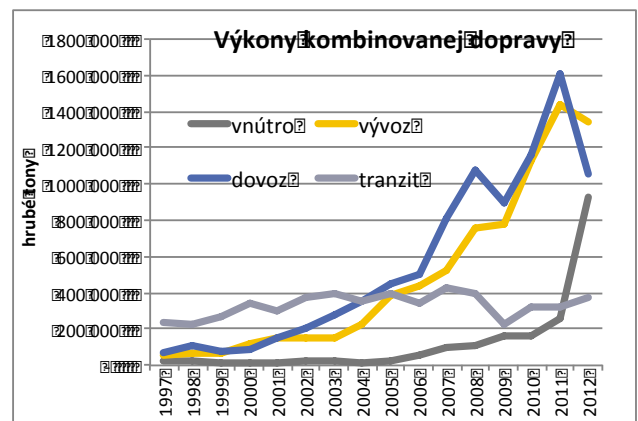
Najväčší počet terminálov intermodálnej prepravy sa nachádza v západoslovenskom kraji (v Bratislavskom a Trnavskom regióne), kde sú funkčné terminály Bratislava - ústredná nákladná stanica, Bratislava Pálenisko, Dunajská Streda a Sládkovičovo. Na východnom Slovensku sa nachádzajú terminály v obvodoch železničných staníc Košice, Veľkej Idy a Dobrej pri Čiernej nad Tisou. V ostatných častiach SR je funkčný už len terminál integrovanej dopravy v Žiline a v jeho blízkosti sa plánuje výstavba aj ďalšieho. Stredná časť SR momentálne nedisponuje žiadnym terminálom. Sedem z nich je bimodálnych (cesta – železnica) a jediný terminál Pálenisko je trimodálny (cesta – železnica – vnútrozemská vodná cesta). V SR úplne chýba segment kontinentálnej kombinovanej dopravy, t. j. preprava výmenných nadstavieb na cestné vozidlá a tzv. manipulovateľných cestných návesov, ktorú jestvujúci súkromní prevádzkovatelia nevykonávajú. To je popri zastaranosti jestvujúcich terminálov ďalší dôvod, pre ktorý štát plánuje výstavbu nových, verejných terminálov intermodálnej prepravy, ktoré budú o. i. zabezpečovať aj kontinentálnu kombinovanú dopravu a poskytovať nediskriminačný prístup k terminálovým službám.

Prioritou v oblasti rozvoja infraštruktúry intermodálnej prepravy je výstavba základnej siete verejných terminálov intermodálnej prepravy podľa parametrov Dohody AGTC. Väčšina terminálov je technicky a technologicky zastaraných a nespĺňa všetky požiadavky Dohody AGTC. Ide hlavne o nedostatočnú dĺžku manipulačných koľají¹¹⁷ a chýbajúcu vybavenosť manipulačných zariadení pre prekládku nákladových jednotiek kontinentálnej kombinovanej dopravy (výmenné nadstavby na cestné vozidlá a manipulovateľné cestné návesy). Ani jeden z jestvujúcich terminálov, ktoré prevádzkujú v súčasnosti len súkromní operátori kombinovanej dopravy, neposkytuje nediskriminačný prístup k terminálovým službám v zmysle podmienok právnych predpisov EÚ.

Intermodálna preprava v SR bola a sčasti ešte stále je prevádzkovaná pomocou relatívne zastaraných štandardných vozňov, ktoré sú zamerané najmä na prepravu kontajnerov, z ktorých mnohé nemajú oprávnenie byť prevádzkované na medzinárodných železničných tratiach.

1.1.7.1.4 Nekvalitná infraštruktúra vodnej dopravy

Vodná doprava sa prevádzkuje na vodnom toku rieky Dunaj (podľa dohody AGN označenej E-80, ktorá patrí do TEN-T a zároveň je súčasťou paneurópskeho dopravného koridoru VII (Dunaj – Mohan – Rýn) a prioritného projektu TEN-T č. 18 v úseku medzi Viedňou a ústím rieky Moravy a na maďarskom úseku Dunaja mimo spoločného Slovensko - Maďarského

¹¹⁷ mnohé terminály majú k dispozícii len trate s celkovou dĺžkou menšou ako 300 m. To znamená, že blokové vlaky musia byť rozdelené a každá časť vlaku musí byť preložená samostatne, čo znamená neproduktívne dodatočné prekládkové operácie.

hraničného úseku. Táto vodná cesta umožňuje napojenie na prístavy v Severnom a Čiernom mori a napojenie na sieť západoeurópskych vodných ciest.

Slabá konkurencieschopnosť vnútrozemskej vodnej dopravy je mimo iného spôsobená aj nízkym počtom splavných tokov na území SR a obmedzenej splavnosti Dunaja s priemernou využitelnosťou ponoru plavidiel 1,9 m po dobu 60 % celoročnej plavebnej prevádzky.

Zlepšenie splavnosti vodných tokov vyžaduje zlepšovanie plavebných parametrov vodných ciest predovšetkým na slovenskom úseku Dunaja Sap – Štúrovo a v úseku medzi Bratislavou a ústím rieky Moravy, na Vážskej vodnej ceste v úseku Komárno – Hlohovec a následne až po Žilinu a riešením poruchovosti a prevádzkovej spoľahlivosti plavebných komôr vodného diela Gabčíkovo.

V strednodobom až dlhodobom horizonte, v rámci koridoru VII - Dunaj, bude dôležité zabezpečiť plavbu s ponorom najmenej 250 cm počas celého roka.

1.1.7.1.5 Nekvalitná infraštruktúra a služby leteckej dopravy

Základná sieť infraštruktúry leteckej dopravy je definovaná letiskami zaradenými do siete TEN-T, menovite letisko M. R. Štefánika Bratislava, letisko Košice a letisko Poprad-Tatry. Dopĺňajú ich malé letiská Žilina, Sliač a Piešťany. Za najvýraznejšie nedostatky letísk zaradených do siete TEN-T je možné predovšetkým považovať funkčnú (technická, technologická) zastaranosť a kapacitné obmedzenia infraštruktúry. Ako príklad je možné uviesť degradáciu vzletových a pristávacích dráh (RWY) a pohybových plôch na letiskách M. R. Štefánika, letisku Košice a letisku Poprad-Tatry, ktoré je možné považovať za jednu z prekážok rastu výkonov a celkového rozvoja služieb. Aktivity spočívajúce v modernizácii a obnove infraštruktúry (nevynímajúc plnohodnotnosť prípravného procesu opatrení) v spojitosti s efektívnou pravidelnou údržbou by mali predstavovať základný pilier rozvoja leteckého sektora.

1.1.7.1.6 Neefektívne služby verejnej osobnej dopravy a nefungujúca integrovaná doprava

Najvýznamnejším slabým miestom verejnej osobnej dopravy v SR je absencia funkčných integrovaných dopravných systémov. Nie je zabezpečená vzájomná previazanosť a koordinácia jednotlivých dopravných módov a absentuje kvalitné spracovanie plánov dopravnej obsluhy. Bol prijatý grafikon, prvýkrát založený na taktovom spôsobe, ktorý vytvára predpoklad na zamedzenie súčasných vzájomne si konkurujúcich autobusových liniek a železničných trás a odstránenie množstva neexistujúcich prípojov medzi autobusmi a osobnými vlakmi.

Železničná doprava zaznamenáva pomalý, ale pokračujúci pokles výkonov, čo sa však v dôsledku prirodzených vysokých fixných nákladov železnice neodzrkadľuje v poklese jej nákladov. S vyťaženosťou pod 50 % maximálnej kapacity jazdí 974 spojov, teda 56 % vlakov. Pod 25 % obsadenosti jazdí 388 vlakov, takmer štvrtina všetkých spojov. Ani desatinu svojej kapacity nedokáže zaplniť 102 spojov. 169 spojov (9,8 %) sú zaplnené nad 80 % kapacity a len 53 (3 %) patrí medzi plne vyťažené, s priemernou obsadenosťou nad 100 % maximálnej kapacity¹¹⁸. V roku 2012 bolo rozpočtovaných na dotácie a investície železnicám 925 mil. €, čo je viac ako 8 % daňových príjmov štátu. To zodpovedá napríklad viac ako polovici výnosu dane z príjmu všetkých zamestnancov v SR. V roku 2013 pôjde len na zabezpečenie prevádzky železničnej infraštruktúry a poskytovanie osobnej dopravy dotácia 465 mil. €, z toho 205 mil. € práve na prepravu osôb.

V autobusovej doprave je nedostatkom okrem nevhodnej organizácie aj nízka úroveň zastávok a staníc, nízky rozsah doplnkových služieb a absencia infraštruktúry – v rámci staníc chýbajú parkoviská pre osobné vozidlá a taxíky a odstavné plochy pre bicykle a motocykle

¹¹⁸ INESS Policy Note 4/2012

a úschovne batožiny. Naopak, silnou stránkou viacerých regiónov je obnovený vozidlový park autobusov.

V rámci mestskej hromadnej dopravy sa v SR prevádzkuje električková doprava v dvoch mestách, a to v Bratislave a v Košiciach. Trolejbusová doprava funguje v Bratislave, Košiciach, Prešove, Žiline a Banskej Bystrici, zvyšné výkony sú zabezpečované autobusovou dopravou.

V mestskej hromadnej doprave je najväčším problémom podfinancovanosť mestských dopravných podnikov a z nej vyplývajúci zlý stav koľajového zvršku a trolejbusových dráh a meniarňí, zastaraný vozový park s vysokým počtom porúch a výpadkov. V rámci elektrickej trakcie nízke percento nízkopodlažných vozidiel. K ďalším problémom patria nedostatočné štandardy kvality a dopravnej obslužnosti, v mestách chýbajú samostatné vyhradené pruhy pre mestskú hromadnú dopravu, inteligentné dopravné systémy - prioritizácia mestskej hromadnej dopravy, napr. na vstupe do križovatky.

1.1.7.1.7 Nemotorová doprava

V doterajšom období bolo v SR venovanej málo pozornosti nemotorovým formám dopravy, najmä cyklistickej a pešej doprave. Zatiaľ čo v oblasti cykloturistiky existuje pomerne rozsiahla sieť tratí prevyšujúca 10 tis. km, využívanie bicykla na bežné dopravné funkcie zďaleka nedosahuje svoj potenciál. Dĺžka cyklistických komunikácií sa v mestách pohybuje v rádoch jednotiek a desiatok kilometrov, jednotlivé cyklocesty sú často neprepojené a s častými prerušeniami.

Z tohto dôvodu na podporu cyklistickej dopravy vláda SR schválila dňa 7. 5. 2013 Národnú stratégiu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky.

1.1.8 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily

Zamestnanosť a mobilita pracovnej sily má silné regionálne, sociálne, kultúrne a generačné špecifiká, zakorenené v slovenskej spoločnosti ešte pred rokom 1989. Dôsledkom dynamickej, regionálne monoodvetvovej industrializácie v kombinácii s predrevolučným spôsobom urbanizácie je nediverzifikovaná štruktúra produkcie, neschopná vytvárať dostatočné množstvo pracovných miest.

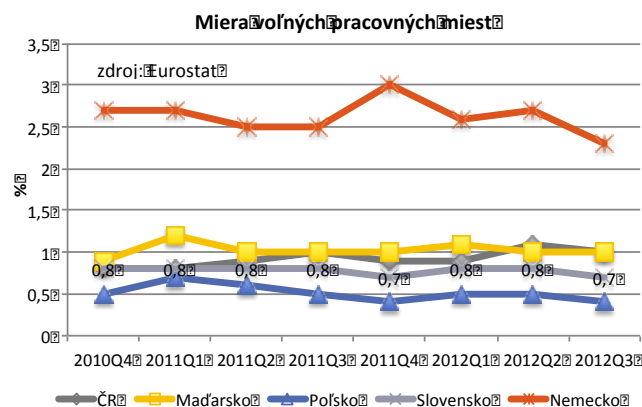
Uvedené východiská predstavujú prvotnú príčinu nerovnováhy trhu práce, problémov nezamestnanosti a mobility, s ktorými SR zápasí dodnes. Ich prejavom je okrem extrémne (z pohľadu EÚ) vysokej miery nezamestnanosti, vysoká miera nezamestnanosti mladých ľudí a vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných.

Vzhľadom na obrovskú regionálnu disparitu v nezamestnanosti, dlhodobej nezamestnanosti a rómskej problematike je nutné (nielen z pozície štátu) podporovať rozvoj a fungovanie sociálnej ekonomiky. Bez zapájania komúnit a rozvoja inkluzívneho trhu¹¹⁹ v súčasnosti sú a v budúcnosti budú veľké časti obyvateľov reálne odseknuté od trhu práce.

1.1.8.1 Rozvojové potreby a disparity

1.1.8.1.1 Vysoká nezamestnanosť a nízka zamestnanosť

Prejavom nerovnováhy na trhu práce je miera voľných pracovných miest, ktorá je v SR pod priemerom EÚ. Počas 3. štvrtroku 2012 bolo v SR z 1 000 všetkých pracovných miest neobsadených len 8. Priemer EÚ je 14 miest, čiže 1,4 %. Kým pred plným naštartovaním

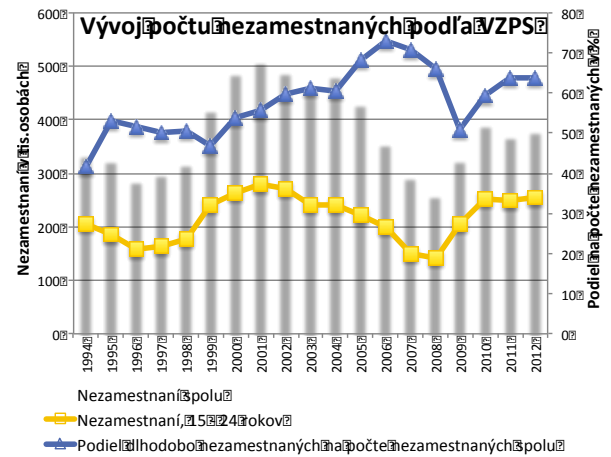
¹¹⁹ <http://www.iz.sk/sk/projekty/inkluzivny-rast>

krízy sa pohybovala na úrovniach okolo 1,5 %, v čase krízy začala postupne klesať až na 0,7 % v 2. štvrtroku 2010, následne sa stabilizovala na úrovni 0,8 %, na ktorej sa drží doteraz. Z hľadiska odvetví dosahujú najnižšiu mieru voľných pracovných miest administratívne a podporné činnosti a vzdelávanie (0,2 %), nasledované hotelmi a reštauráciami a odbornými a vedeckými činnosťami (0,3 %). Naopak, najvyššia miera voľných pracovných miest bola v SR zaznamenaná vo verejnej správe, kde dosiahla 4,3 %. Ide pravdepodobne o neobsadené "tabuľkové" miesta. V energetike dosiahla 2,0 % a vo finančných službách 1,8 %.

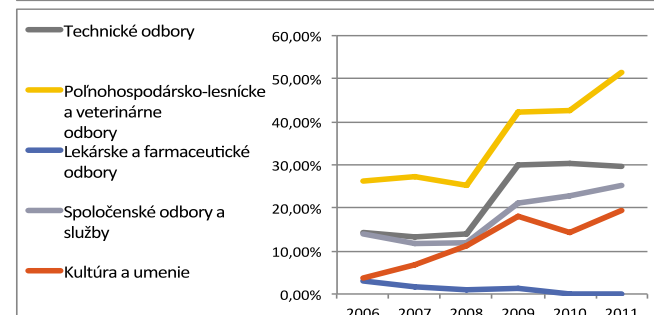
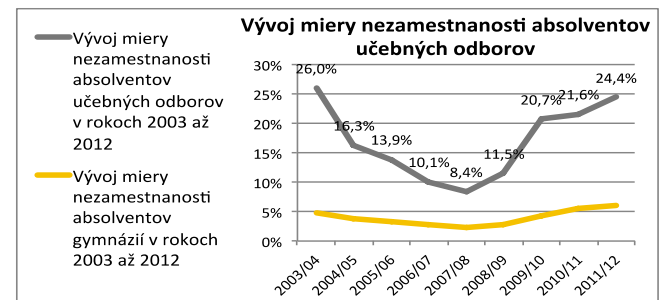
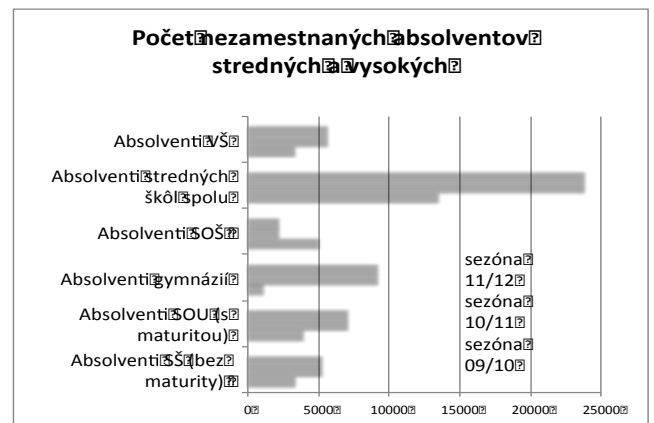
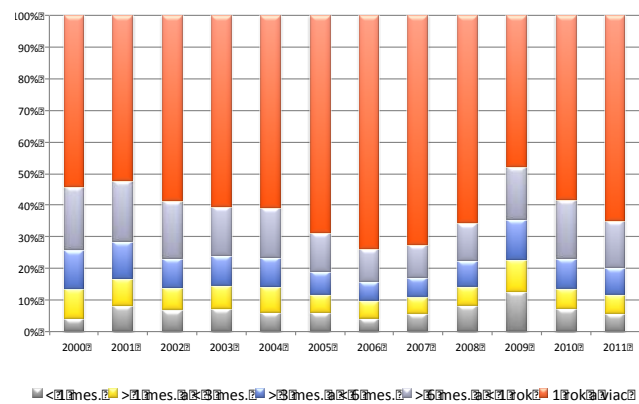
K januáru 2013 bola miera nezamestnanosti v SR (14,9 %) štvrtou najvyššou, dlhodobá miera nezamestnanosti šiestou najvyššou. Miera neaktivity mladých ľudí¹²⁰ dosiahla v roku 2012 úroveň 13,8 %, čo je mierne nad priemerom EÚ-27 (13,2 %), menej ako v Maďarsku (14,7 %) a viac ako ČR (8,9 %)¹²¹.

Na základe výberového zisťovania pracovných síl je v SR 377,5 tis. nezamestnaných¹²², nezamestnanosť medziročne vzrástla o 3,5 % a zvýšila sa na 14 %. Z celkového počtu nezamestnaných dlhodobo nezamestnaní tvorili 64,9 %. V porovnaní so 4. štvrtkom 2011 sa ich počet zvýšil o 3,1 % na 253,4 tis. osôb. Najpočetnejšou vekovou skupinou nezamestnaných s počtom 117,9 tis. a podielom 30,2 % bola skupina osôb vo veku 35 - 49 rokov. Nezamestnaní mladí ľudia vo veku 15 - 24 rokov tvorili 34 % celkového počtu nezamestnaných. Presné štatistiky o nezamestnanosti Rómov neexistujú, možno vyslovovať iba odhady na základe posúdenia situácie v problémových a marginalizovaných lokalitách SR. Práve v okresoch s vysokým počtom rómskeho obyvateľstva je miera nezamestnanosti najvyššia. Na základe neoficiálnych údajov o nezamestnanosti rómskej populácie z predchádzajúceho obdobia je zrejmé, že počet nezamestnaných Rómov v SR systematicky rastie a rómska populácia tvorí výraznú väčšinu dlhodobo nezamestnaných v SR.

Počet nezamestnaných osôb medziročne vzrástol vo väčšine krajov v rozsahu od 3,7 % (Trnavský kraj) do 9,3 % (Žilinský kraj). Nezamestnanosť klesla len v Trenčianskom (o 12,5 %) a Košickom kraji (o 2,2 %). Na celkovom počte nezamestnaných v SR sa v najväčšej miere podieľali kraje východného Slovenska (Košický 19 % a Prešovský 18,6 %). Zároveň tieto dva

Vývoj štruktúry evidovaných nezamestnaných podľa dĺžky evidencie

¹²⁰ NEET – not in education, employment, training

¹²¹ zdroj: Eurostat: [edat_lfse_20]

¹²² údaje k decembru 2012

kraje vykázali aj najvyššiu úroveň miery nezamestnanosti (Košický 19,7 % a Prešovský 18,9 %). Miera nezamestnanosti sa medziročne zvýšila vo väčšine krajov, najviac v Žilinskom kraji (o 1,1 p. b.)¹²³.

1.1.8.1.1.1 Dlhodobá nezamestnanosť

V skupine dlhodobo nezamestnaných bola znížená schopnosť vrátiť sa späť na trh práce spôsobená hlavne stratou pracovných návykov a pracovnej morálky v kombinácii s nedostatočne motivujúcim a zneužívaným sociálnym systémom. Na druhej strane sa už v tomto období vyskytovali situácie, že existujúce voľné pracovné miesta nebolo možné obsadiť, kvôli nevhodnej skladbe nezamestnaných a rozvinutej šedej ekonomike. Okrem nízkej kvalifikačnej úrovni a presýtenosti trhu práce niektorými profesiami bola príčinou problémov pri riešení nezamestnanosti aj nízka geografická mobilita nezamestnaných.

Dlhodobá nezamestnanosť sa dokonca prehlbovala, rovnako ako aj podiel mladých ľudí v evidencii uchádzačov o zamestnanie, ktorý v dôsledku krízy od roku 2008 dynamicky rastie.

Dlhodobá nezamestnanosť je od roku 1998 najvyššia v EÚ a tvorí 12 % ekonomicky aktívnych obyvateľov. Dlhodobá nezamestnanosť je najväčším problémom východného a stredného Slovenska. Západné Slovensko (71,1 %) a Východné Slovensko (71 %). Stredné Slovensko na tom bolo trochu lepšie (65,7 %).

Medzi dlhodobo nezamestnanými v SR sa podľa štúdií nachádzajú najmä nízkokvalifikovaní mladí ľudia bez základného alebo len so stredoškolským vzdelaním alebo naopak obyvatelia nad 50 rokov, ktorí stratili prácu a majú problém sa zamestnať.

1.1.8.1.1.2 Nezamestnanosť mladých ľudí

Mladí ľudia v SR majú v súvislosti s trhom práce veľmi ťažkú pozíciu. Miera nezamestnanosti ľudí vo veku 15-24 rokov podľa ŠÚ SR klesla z historického maxima 37 % v roku 2001 na 18 % v roku 2008. V dôsledku krízy však začala opäť prudko rásť a v roku 2012 dosiahla úroveň 34 %. Takmer 58 % nezamestnaných mladých ľudí si hľadá prácu dlhšie ako rok (priemer OECD 21 %). Podobná situácia je aj vo vývoji miery zamestnanosti: v roku 2011 malo zamestnanie iba 20 % mladých ľudí, priemerný údaj v krajinách EÚ-27 je 34 %¹²⁴.

Najpočetnejšiu skupinu nezamestnaných absolventov stredných škôl tvorili absolventi študijných odborov¹²⁵, nasledujú absolventi študijných odborov s rozšíreným praktickým vyučovaním a absolventi učebných odborov. Najmenej evidovaných bolo gymnazistov, pretože značná časť z nich pokračuje v štúdiu na VŠ.

I keď nezamestnanosť absolventov terciárneho vzdelávania je v skupine mladých ľudí najnižšia, a trvá najkratšie (90 % je v evidencii do 6 mesiacov), je relatívne vysoká. Po skončení štúdia sa v evidencii úradu práce ocitne viac ako 9 tisíc absolventov¹²⁶. Približne 60 % z nich tvoria absolventi spoločensko vedných odborov, z ktorých 1/3 pripadá na ekonomické odbory. Približne 20 % tvoria absolventi technických odborov (1/3 strojárstvo).

Predikovaný hospodársky rast v nasledujúcom období by sa mohol odraziť na všeobecne vyššom dopyte po pracovnej sile, vrátane mladých ľudí. Existuje však mnoho bariér, ktoré bránia premietnutiu dopytu na trhu práce do zvýšenia zamestnanosti. Predovšetkým stredné odborné školy, ktoré navštevuje 75 % študentov v SR, nie sú napriek pokroku v posledných rokoch dostatočne pripravené reagovať rýchlo na meniace sa požiadavky trhu práce. Rovnako slabé je aj prepojenie terciárneho vzdelávania a trhu práce.

¹²³ zdroj: ŠÚ SR

¹²⁴ zdroj: OECD, databáza LFS

¹²⁵ Uplatnenie absolventov stredných škôl v praxi. Bratislava : Ústav informácií a prognóz školstva, 2011.

¹²⁶ Podľa údajov Ústavu informácií a prognóz školstva bol k júlu 2011 počet nezamestnaných absolventov VŠ 9 670 osôb

Prepojenie systému vzdelávania, najmä odborného, s trhom práce je pretrvávajúcim problémom. Medzi najčastejšie príčiny tohto stavu patrí:

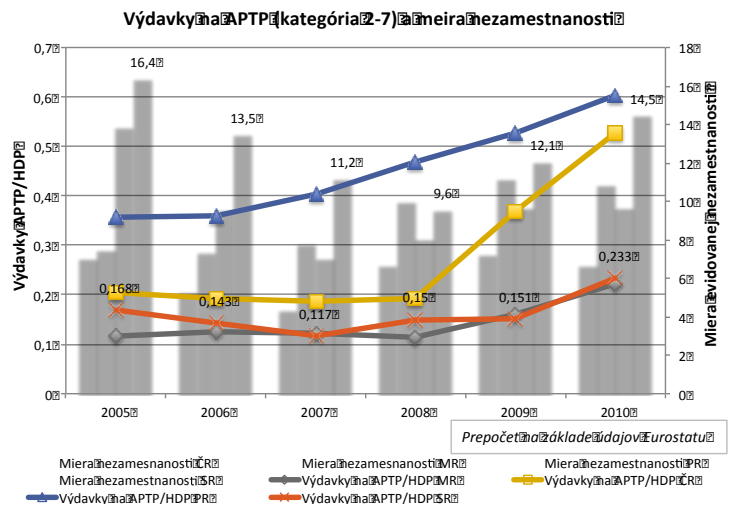
- motivácia podnikateľov zamestnávať mladých ľudí a mladých rodičov je negatívne ovplyvňovaná relatívne vysokými nákladmi práce v porovnaní s očakávanou produktivitou¹²⁷;
- nízka angažovanosť firiem a všetkých typov škôl v príprave učebných osnov a financovaní odborného vzdelávania;
- slabo fungujúci duálny systém učňovského školstva, kde sa vyučovanie v školách strieda s výučbou priamo na pracovisku;
- neefektívny systém terciárneho vzdelávania, najmä absencia kratších a s praxou prepojených foriem štúdia;
- nízka účinnosť programov prevencie predčasného ukončenia školskej dochádzky;
- nízka účinnosť kariérneho poradenstva, sociálnych a aktivačných politík;
- územná mobilita mladých;
- nedostatočná sieť zariadení starostlivosti o dieťa do troch rokov veku.

Prekážky zamestnávania mládeže existujú aj na strane dopytu. Zamestnávateľia napríklad musia aj pri nízko platenej práci odvádzať vysoké príspevky na sociálne zabezpečenie. Pomoc nezamestnanej mládeži pri hľadaní si zamestnania je nedostatočná, rovnako ako aj pomoc mladým rodičom v ich snahách zosúladiť pracovné a rodičovské povinnosti.

1.1.8.1.2 Účinnosť a efektívnosť aktívnej politiky trhu práce

Zmierňovanie disparít na trhu práce štát realizuje aj prostredníctvom aktívnej politiky trhu práce (ďalej len „AFTP“). Aktívne opatrenia trhu práce (ďalej len „AOTP“) sú definované zákonom č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Hodnota indexu výdavkov¹²⁸ na AFTP (kategórie 2-7) má v SR od roku 2004 síce mierne rastúci trend, no napriek tomu v roku 2010 SR dosahovala spomedzi krajín V4 najnižšie hodnoty tohto indexu, kedy v sledovanom období boli výdavky na AFTP (kategórie 2 - 7) na 1 % miery nezamestnanosti iba na úrovni približne 5,9 % úrovne Dánska v roku 2004. V ČR boli na úrovni 11 %, v Maďarsku 17 % a v Poľsku sa vyšplhali na úroveň 23 %. SR vydáva na aktivovanie nezamestnaných vzhľadom na ich relatívne vysoký počet najmenej finančných prostriedkov spomedzi krajín V4. Naproti tomu v Poľsku je hodnota indexu vzhľadom na ich mieru nezamestnanosti vysoko nad úrovňou SR¹²⁹.

Podiel aktivovaných registrovaných nezamestnaných v SR (15,7 %) je podstatne vyšší ako v ČR či v Poľsku (z krajín V4). SR však aj v tomto prípade výrazne zaostáva nielen za vyspelými krajinami ako sú Rakúsko a Holandsko (kde podiel aktivovaných registrovaných nezamestnaných presahuje 30 %), ale aj za Portugalskom a severskými krajinami. Podiel aktivovaných dlhodobo nezamestnaných v SR v roku 2009 dosiahol 21,0 %.

¹²⁷ zdroj: OECD, databáza LFS, jednotkové náklady práce

¹²⁸ udáva, aké percento výdavkov z HDP vydávala krajina na AFTP (alebo aké percento participantov z celkového počtu nezamestnaných sa zúčastnilo v každej krajine na programoch AFTP) na 1 percento miery nezamestnanosti.

¹²⁹ Zdroj: Uplatňovanie aktívnych opatrení na trhu práce v kontexte s aplikácnou praxou EÚ, Inštitút pre výskum práce a rodiny

Najvyšší podiel aktivovaných dlhodobo nezamestnaných vykázalo Rakúsko (34,5 %) a Holandsko (32,7 %)¹³⁰.

Vo všeobecnosti platí, že vývoj počtu podporených osôb resp. pracovných miest v SR výrazne kolíše v závislosti od toho, aké finančne náročné opatrenia boli v danom roku preferované¹³¹.

Z uvedeného vyplýva, že rezort práce potrebuje zmeny na trhu práce predvídať a neželané tendencie prostredníctvom APTP účinne korigovať.

Novela zákona o službách zamestnanosti (s účinnosťou od 1. mája 2013) mení charakter väčšiny nástrojov AOTP z obligatórnych na fakultatívne. Zámerom opatrenia je zlepšenie efektívnosti založenej na reálnom využívaní a zabránenie zneužívaniu týchto nástrojov. Spustením operačných programov v rámci APTP sa zvyšuje tiež dôraz na znevýhodnené skupiny uchádzačov o zamestnanie, s cieľom zvýšiť zamestnanosť mladých uchádzačov do 29 rokov a starších ľudí nad 50 rokov. Novelou sa majú zároveň zlepšiť ciele individualizované služby uchádzačom o zamestnanie v rôznych formách (vzdelávanie, odborné poradenstvo).

Zamestnanosť by bolo možné podporiť aj pomocou inovatívnych finančných nástrojov. Takýmto nástrojom by mohol byť fond „sociálneho rozvojového kapitálu“ (Social Venture Capital). Fond by sa mohol zamerať na ten segment ekonomických aktivít, ktorých prevádzkové náklady sú plne pokryté ich výnosmi, no komerčnú úroveň zisku neprinášajú a preto o ne bežní investori nejavia záujem. Podporou tohto segmentu by vytvoril dodatočný dopyt po práci, nad rámec dopytu bežného komerčného sektora. Zvlášť prospešný by takýto fond bol pre aktivity s pozitívnymi externalitami, o ktorých je známe, že ich trh poskytuje v nedostatočnej miere. Pomoc pri tvorbe miest pre dlhodobo nezamestnaných napríklad prináša prospech, ktorý vysoko prevyšuje výlučne finančné vyjadrenie. Nástroj by bol obzvlášť vhodný pre podporu zamestnanosti v zaostalejších regiónoch SR, ktoré trpia nízkym záujmom investorov. Na takejto iniciatíve pod predbežným názvom Fond sociálnych fondov rozvojového kapitálu (FOSFOR).

1.1.8.1.3 Nízka mobilita pracovnej sily

SR má v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ nízku úroveň pracovnej mobility, ktorá je zapríčinená najmä nízkou cenou práce a vysokými priamymi nákladmi na cestovanie¹³². Nerozvinuté nájomné bývanie, v kombinácii s vysokými relatívnymi nákladmi na bývanie a nekvalitnými dopravnými službami, je jednou z ďalších prekážok pri sťahovaní sa za prácou.

Najviac ľudí dochádza za prácou do BSK, do hlavného mesta Bratislavy ako ekonomicky najvyspelejšej časti SR s najväčšou ponukou pracovných príležitostí. Na území ostatných krajov dochádza najviac ľudí do najväčších miest v danej oblasti. Najviac dochádzajúcich pracujúcich zamestnávajú veľké firmy a oblasť ich zamerania je najmä stavebníctvo a finančníctvo. Za regióny, v ktorých sa očakáva rast pracovnej mobility považujeme regióny, ktoré susedia so vznikajúcimi silnými ekonomickými centrami podporenými priamymi zahraničnými investíciami, ako Trnava, či Žilina, ale aj celý región Považia.

¹³⁰ Zdroj: Uplatňovanie aktívnych opatrení na trhu práce v kontexte s aplikačnou praxou Európskej únie, Inštitút pre výskum práce a rodiny

¹³¹ V roku 2008 bol podiel dlhodobo nezamestnaných vysoký a v záujme zvýšenia ich zamestnateľnosti a obnovy pracovných návykov bol veľký počet nezamestnaných zaradovaných na aktivačné práce – 183 229 osôb. Priemerný príspevok na osobu bol vo výške 223,50 €. V roku 2012 bolo na aktivačné práce zaradených len 24 098 osôb s priemerným príspevkom na osobu vo výške 399,60 €. V období rokov 2008 – 2012 boli poskytnuté príspevky pre 60 960 uchádzačov o zamestnanie v celkovej výške 192,4 mil. €, t. j. priemerný príspevok 3 156 € na osobu. V roku 2008 boli poskytnuté príspevky pre 3 072 občanov so zdravotným postihnutím vo výške 14,5 mil. €, v roku 2012 boli poskytnuté príspevky pre 6 629 občanov so zdravotným postihnutím vo výške 43,2 mil. €. Celkovo boli za päť rokov poskytnuté príspevky na podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím vo výške 156,4 mil. €. Príspevok na vzdelávanie a prípravu pre trh práce bol v rokoch 2008 až 2012 poskytnutý pre 41 961 uchádzačov o zamestnanie s celkovými nákladmi vo výške 14,4 mil. €, t. j. priemerné náklady na 1 osobu vo výške cca 343 €.

¹³² zdroj: Inštitút zamestnanosti

Podpora a zlacnenie hromadnej dopravy, hustejšia a optimalizovaná sieť podporená súčasným rastom ekonomiky, môžu prispieť k zlepšeniu tohto faktora. Investície do vedomostnej ekonomiky a orientácia na produkciu s vyššou pridanou hodnotou, ktoré samozrejme musia byť podporené zvyšovaním vedomostnej úrovne zamestnancov, povedú k rastu miezd a vyššej aktivite zamestnancov, ktorá vyvolá aj vyššiu pracovnú mobilitu. Významnú úlohu môže zohrať teleworking a telepráca, teda práca z domu, ktorá má vo vedomostnej ekonomike zmysel a zároveň eliminuje negatíva, ktoré prináša vysoká pracovná mobilita, ako dopravné problémy a hlavne vyššia záťaž životného prostredia spôsobená dopravou. Práca z domu zároveň umožňuje zlepšiť podmienky pre možnosť zosúladenia pracovného a osobného života rodičov maloletých detí.

1.1.9 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

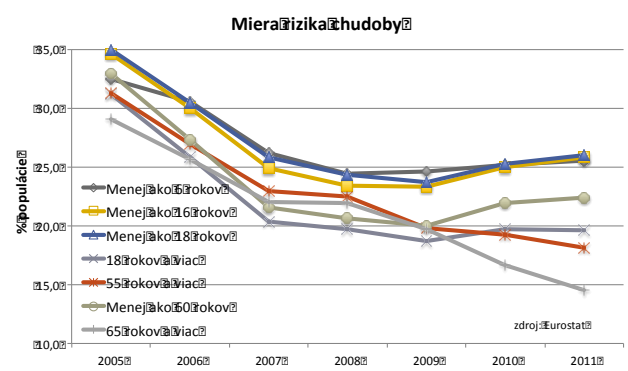
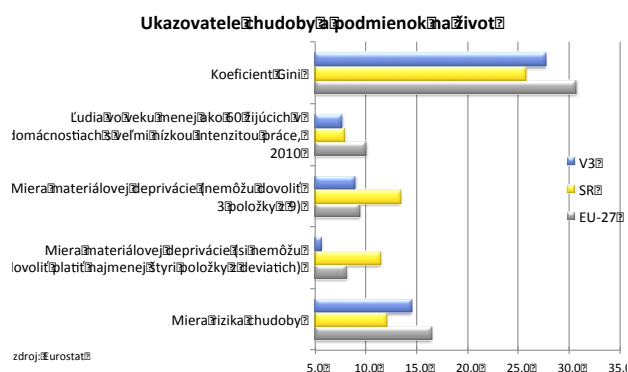
Sociálne vylúčenie vedie k chudobe na úrovni jednotlivca a rodiny, a tiež predstavuje ekonomické a finančné náklady pre spoločnosť, náklady stratenej tvorby produktu spôsobené nízkou zamestnanosťou, náklady súvisiace s vyššou kriminalitou, ako aj priame nákladové položky ako zdravotné poistenie nezamestnaných, dávky sociálnej pomoci, dotácie na stravovanie a učebné pomôcky, či neefektívne financovanie základného školstva.

Vo vzťahu k poskytovaniu sociálnych služieb prevláda v SR jednoznačne pobytová (ústavná) forma starostlivosti. V posledných rokoch prebieha proces deinštitucionalizácie ústavných zariadení v súlade s európskym trendom. Vo vzťahu k existujúcim ústavným zariadeniam znamená postupné znižovanie počtu tradičných veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb, prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podporu terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.

Nezamestnanosť je hlavnou príčinou chudoby ľudí v produktívnom veku. Riziko chudoby u nezamestnaných je vyššie ako u ľudí so zamestnaním, chudoba a vylúčenie z trhu práce spolu úzko súvisia. Nízky zárobok, minimálna kvalifikácia a nízka zamestnanosť však môžu viesť k chudobe.

Vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti je trvalým problémom slovenskej spoločnosti. Je prevládajúcim dôvodom nízkej životnej úrovne, vylúčenia a chudoby. Ide o jav, kedy občan z rôznych príčin stratí prácu a nedokáže sa zaradiť na trh práce viac ako rok. Nezriedka tento stav trvá aj 5 rokov. Takýto občan spadá do sociálnej siete, veľmi často stráca počas tohto stavu pracovné návyky a po vyradení z evidencie si častokrát prestáva hľadať prácu a stáva sa de facto ekonomicky neaktívnym. Pritom ide o ekonomicky aktívnych obyvateľov, ktorí môžu a sú schopní pracovať.

Dlhodobo nezamestnaní a iní znevýhodnení nezamestnaní sa umiestňujú na trhu práce problematicky, pretože majú nižšiu produktivitu práce v porovnaní s ostatnými uchádzačmi. Ak sa zamestnávateľ rozhodne zamestnať takúto osobu, vystavuje sa riziku, že bude menej konkurencieschopný. Preto je tento problém väčšinou riešený formou dotácií, ktoré túto nerovnováhu kompenzujú. Problém však nastáva, ak je jej výška príliš vysoká.

Vtedy dochádza k zneužívaniu systému a deformovaniu trhu. Ak je nastavená príliš nízko, je neúčinná a zamestnávateľom sa neoplatí zamestnávať znevýhodnené osoby¹³³.

1.1.9.1 Rozvojové potreby a disparity

Agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia je definovaný ako počet ľudí, ktorí sú ohrození rizikom chudoby a/alebo sú závažne materiálne deprivovaní a/alebo žijú v domácnosti s veľmi nízkou pracovnou intenzitou. Podľa EÚ SILC 2011 bolo v SR v riziku chudoby alebo v sociálneho vylúčenia celkovo 1 112 241 ľudí, čo predstavovalo 20,6 % na celkovom počte obyvateľov¹³⁴. Určité skupiny obyvateľstva sa ukazujú ako skupiny obzvlášť vystavené riziku chudoby. To sa týka najmä detí, mladých ľudí, osamelých rodičov, domácností s nezaopatrenými osobami, ľudí s prisťahovaleckým pôvodom, obyvateľov marginalizovaných rómskych komunit (ďalej len „MRK“), a ľudí so zdravotným postihnutím. Navyše existujú celkom zrejme rodové rozdiely, pričom ženy sú vo všeobecnosti viac ohrozené ako muži.

Z pohľadu príjmovej chudoby patrí SR od začiatku zisťovania EÚ SILC ku krajinám s najnižšou mierou rizika chudoby v rámci EÚ¹³⁵. Podľa EÚ SILC 2011 bolo v SR ohrozených rizikom chudoby 13 % obyvateľov. Naopak miera závažnej materiálnej deprivácie patrí v SR k najvyšším spomedzi všetkých krajín EÚ. V roku 2011 bolo 10,6 % obyvateľstva SR závažne materiálne deprivovaných. Miera veľmi nízkej pracovnej intenzity sa podľa údajov EÚ SILC 2011 nachádzala na úrovni 6,1 %.

V SR sa v miere rizika chudoby prejavili regionálne disparity. Najnižšia miera rizika chudoby bola v BSK a najvyššia v Prešovskom samosprávnom kraji. Z hľadiska veku a typu domácnosti boli rizikom chudoby najviac ohrozené deti vo veku 0 - 17 rokov, domácnosti s vyšším počtom detí (3 a viac) a neúplné domácnosti.

Prejavy sociálneho vylúčenia a chudoby sú náročné na sociálne služby, ktorých dostupnosť (hlavne v ťažko dostupných vidieckych oblastiach) je nedostatočná, deinštitucionalizácia veľkokapacitných zariadení a služieb prebieha pomaly¹³⁶. V SR je historicky výrazné zastúpenie inštitucionálnej starostlivosti o klienta v oblasti sociálnych vecí a rodiny. Už dlhšie obdobie sa podporuje deinštitucionalizácia v oblasti náhradnej starostlivosti a v súčasnosti aj v oblasti sociálnych služieb, ktorá je rozpracovaná v „Stratégii deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR“.

1.1.9.1.1 Chudoba a sociálne vylúčenie MRK

Podľa výskumného demografického centra¹³⁷ žilo v roku 2011 na území SR približne 440 000 Rómov (8 % celkovej populácie). Pokiaľ ide o rozdelenie podľa regiónov, Rómovia sú sústredení najviac v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom samosprávnom kraji. V roku 2030 budú Rómovia tvoriť 10 % populácie SR a 16 % populácie v produktívnom, alebo

¹³³ Za posledné roky bol Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny SR zaznamenaný cca 100 % nárast počtu osôb dieťaťa pre jeho nepriaznivý zdravotný stav. Tento stav neznamená, že sa rapídne zhoršil zdravotný stav detí, ale rodičia radšej volia túto možnosť s podporou lekárov ako byť nezamestnaní. Alebo fakt, že Rómovia nedávajú deti po skončení ZŠ ďalej študovať, nakoľko rodinné prídavky sú nižšie ako dávka v hmotnej núdzi.

¹³⁴ Zdroj: databáza EÚ SILC 2011 alebo www.statistics.sk.

¹³⁵ Hranica rizika chudoby stanovená ako 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu. Celková ročná hranica rizika chudoby vypočítaná z EÚ SILC 2011 bola pre jednočlennú domácnosť 3 784 €, čo predstavuje sumu približne 315 € na mesiac. Pre domácnosť 2 dospelých s 2 deťmi do 14 rokov bola celková ročná hodnota hranice rizika chudoby na úrovni 7 945 €, čo predstavovalo priemerne 662 € na mesiac.

¹³⁶ Report of the Ad Hoc Expert Group on the Transition to Community-based Care. DG for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities, 2009

¹³⁷ http://www.rokovania.sk/html/m_Mater-Dokum-141258.html#_ftn16

školo povinnom veku. Kým podiel nerómskych seniorov stúpne na 21 % celkovej populácie SR, podiel rómskych seniorov ostane len na 0, 5 %¹³⁸.

Podľa výberového zisťovania UNDP v SR v roku 2010 je miera zamestnanosti rómskych mužov 20 % a žien 11 %, miera nezamestnanosti rómskych mužov 72 % a žien 75 %. Priemerné náklady plynúce z vylúčenia Rómov v SR, odhadované na 7 % HDP v roku 2008. Hlavný podiel na sociálnych nákladoch majú náklady stratenej tvorby produktu spôsobené nízkou zamestnanosťou Rómov, ako aj priame nákladové položky ako zdravotné poistenie nezamestnaných, dávky sociálnej pomoci, či neefektívne financovanie základného školstva.

Sociálne vylúčenie je proces, ktorý systematicky znevýhodňuje určitú skupinu ľudí na určitom území a prehľbuje ich marginalizáciu. Je spúšťaný narušením jednej alebo viacerých integračných väzieb, prostredníctvom ktorých sú jednotlivci, alebo skupiny integrované do spoločnosti.

Rómovia v týchto územiach regiónov reprezentujú populáciu, ktorá je väčšinou zasiahnutá kombináciou viacerých foriem vylúčenia. Najvýraznejším prejavom vylúčenia MRK je chudoba. Táto chudoba však nadobúda extrémne podoby, ktoré sa u majoritnej populácie v marginalizovaných územiach nevyskytujú. Extrémna chudoba a sociálny prepád väčšiny lokálnych spoločností MRK sa od roku 1989 zhoršuje. Reakciou na tento stav je zmena prístupu vlády SR postavená na vyváženom rozvoji integrácie MRK a nediskriminácie zo strany majoritnej populácie a postupné odstránenie nasledujúcich prevládajúcich foriem sociálneho vylúčenia: a) ekonomické vylúčenie (napríklad postavenie jednotlivcov na trhu práce, úroveň spotreby a veľkosť príjmu, majetok, štandard bývania a pod), b) kultúrne vylúčenie (odoprenie práva jedinca, či skupiny participovať na kultúre spoločnosti), c) symbolické vylúčenie (napríklad na základe miery sociálneho dištancu, existencie predsudkov, či stereotypov), d) priestorové vylúčenie (osady mestské getá).

Bez systematického prístupu, ktorý bude integrovať politiky a nástroje v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, zdravia, bývania, finančného začlenenia a nediskriminácie nemožno stav rómskych komunít v reálnom čase zlepšiť a znížiť tak rastúce náklady plynúce z ich vylúčenia.

1.1.9.1.2 Riziko sociálneho vylúčenia občanov so zdravotným postihnutím

Rizikovou skupinou ohrozenou sociálnym vylúčením sú aj občania so zdravotným postihnutím.

Na zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len „ŤZP“) sa uplatňuje kompenzácia sociálneho dôsledku ŤZP poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu alebo poskytovaním sociálnych služieb¹³⁹. Za kompenzáciu sa považuje osobitná starostlivosť podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Cieľom poskytovania kompenzácie, ako aj vyhotovovania preukazu fyzickej osoby s ŤZP, preukazu fyzickej osoby s ŤZP so sprievodcom a parkovacieho preukazu pre fyzickú

¹³⁸ Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020,

<https://www.google.sk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&ved=0CCsQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.minv.sk%2F%3Ffromske-komunity-uvod%26subor%3D160449&ei=977LUdesK4GntAa8nIDgCA&usq=AFQjCNHMStPsZrgs0ioCrQYOs108fuBZBQ&bvm=bv.48340889.d.Yms>

¹³⁹ Druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu sú napr. peňažný príspevok na osobnú asistenciu, peňažný príspevok na kúpu alebo úpravu osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na prepravu, peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom, peňažný príspevok na opatrovanie.

osobu so zdravotným postihnutím je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ŤZP do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti a v ustanovených oblastiach.

SR ratifikovala Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím¹⁴⁰. Dohovor zaväzuje zmluvné strany, aby zabezpečili, že ľudia so zdravotným postihnutím budú môcť plne využívať svoje práva na rovnakom základe ako všetci ostatní občania. Pre EÚ to znamená zabezpečiť, aby v oblasti pôsobnosti EÚ boli všetky právne predpisy, politiky a programy na úrovni EÚ v súlade s ustanoveniami dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím. Ratifikujúce krajiny, napríklad členské štáty EÚ, by mali prijať opatrenia v týchto oblastiach: prístup ku vzdelávaniu, zamestnanosť, doprava, infraštruktúra a budovy otvorené pre verejnosť, poskytnutie volebného práva, zlepšenie účasti na politickom živote a zabezpečenie plnej spôsobilosti na právne úkony pre všetkých ľudí so zdravotným postihnutím. Jeden zo šiestich ľudí v EÚ trpí zdravotným postihnutím, od mierneho až k tým závažným, čo predstavuje 80 miliónov ľudí, ktorí sa v mnohých prípadoch nemôžu plne zapojiť do spoločnosti a ekonomiky preto, že im v tom bránia bariéry vytvárané vonkajším okolím a názormi na nich.

1.1.9.1.3 Nízka úroveň sociálnej ekonomiky

Dosiaľ nevyužitý potenciál pre podporu zamestnávania dlhodobo nezamestnaných predstavuje oblasť sociálnej ekonomiky - teda takých ekonomických aktivít, ktoré prinášajú nefinančný spoločenský prospech, nižšiu úroveň zisku, než je komerčne akceptovaná. Medzi takéto pozitívne externality patrí práve i podpora zamestnávania dlhodobo nezamestnaných či marginalizovaných skupín. Z teórie je známe, že aktivity s nefinančným spoločenským prospechom predstavujú oblasť zlyhania trhu, keďže trh ich poskytuje v menšej ako sociálne optimálnej miere. Preto by sa na ich podporu mal zamerať verejný sektor a neziskový sektor. Na túto oblasť sa nevzťahujú problémy s dotáciami, ako je uvedené vyššie, keďže práve vzhľadom na nezáujem komerčných subjektov o sociálnu ekonomiku nepredstavuje štátna podpora deformáciu trhu – naopak, znamenala by jeho rozvoj v oblastiach, kde by inak viacmenej vôbec neexistoval. Aby sa predišlo ďalším problémom s dotáciami, vrátane možného korupčného zneužívania, ponúka sa príležitosť použiť v tejto oblasti inovatívne finančné nástroje, konkrétne návratnú formu pomoci. Možná podoba realizácie bola už spomenutá vyššie, v časti „1.1.8“.

1.1.9.1.4 Nízka úroveň zdravotného stavu obyvateľstva

Sprievodným znakom chudoby a sociálneho vylúčenia je úroveň zdravotného stavu obyvateľstva. Zlý zdravotný stav (chronické ochorenie, zdravotné postihnutie) je jednou z príčin sociálneho vylúčenia a chudoby (najmä z dôvodu následnej straty príjmu a nezamestnanosti). Na druhej strane sociálne vylúčenie a chudoba je zároveň príčinou zhoršovania zdravotného stavu obyvateľstva žijúceho v riziku sociálneho vylúčenia a chudoby (zníženie zodpovednosti za vlastné zdravie, zníženie dostupnosti ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti). Zdravé roky života obyvateľstva SR pri narodení (muži - 52,4 ženy - 52,1) výrazne zaostávajú za hodnotami priemeru krajín OECD (muži - 61,9 ženy - 62,7). SR zaostáva aj v očakávanej dĺžke života pri narodení v porovnaní s priemerom OECD aj s priemerom krajín V4.

Dôležitým faktorom predchádzania vzniku sociálneho vylúčenia a chudoby je dostupná (finančne a fyzicky) kvalitná zdravotná starostlivosť a zdravotno-sociálna starostlivosť (dlhodobá starostlivosť o starších, pacientov trpiacich chronickými ochoreniami a

¹⁴⁰ Východisková správa k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím <http://www.employment.gov.sk/dohovor-osn-o-pravach-osob-so-zdravotnym-postihnutim.html>

zdravotným postihnutím). Veľkým rizikom znižovania dostupnosti kvalitných zdravotných služieb je výrazne nízka efektívnosť slovenského zdravotníctva, ktoré figuruje na spodných priečkach krajín OECD. Model, odhadujúci vplyv faktorov štatisticky významne ovplyvňujúcich zdravie na očakávanú dĺžku života, berie do úvahy výdavky na zdravotníctvo, spotrebu alkoholu, nerovnosť bohatstva a postsocialistickú minulosť krajiny. Rozdiel medzi skutočnou hodnotou očakávanej dĺžky života v krajine a jej modelovanou hodnotou predstavuje odhad efektívnosti. Ľudia v krajinách s efektívnym zdravotníctvom žijú dlhšie, než by predpovedali uvedené faktory, v menej efektívnych naopak kratšie¹⁴¹.

1.1.10 Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

Ekonomický rast ako predpoklad zvyšovania životnej úrovne obyvateľov je možný len vtedy, ak vytvoríme skutočné predpoklady pre jeho udržateľnosť. Vzdelaná spoločnosť založená na informáciách a schopnostiach ich efektívne spracovávať je preto prirodzeným strategickým východiskom SR.

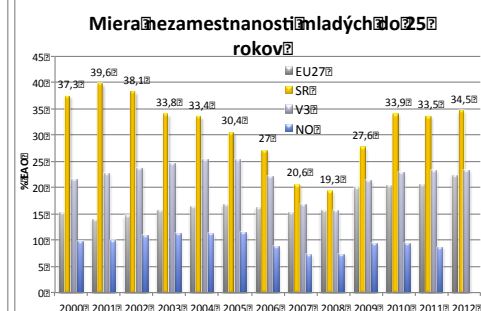
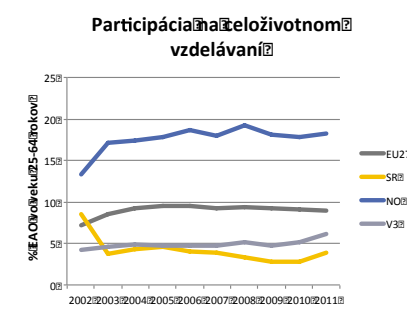
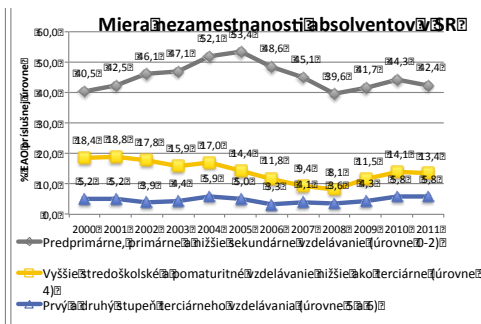
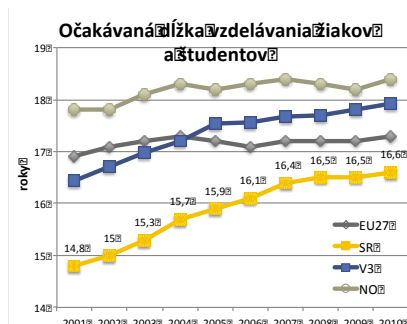
Najohrozenejšou skupinou na trhu práce a najväčšou bariérou udržateľného rozvoja SR a zvyšovania životnej úrovne sú nevhodní a nevhodní sa ľudia.

1.1.10.1 Rozvojové potreby a disparity

Najpočetnejšou vekovou skupinou v štruktúre uchádzačov o zamestnanie sú mladí ľudia. V roku 2012 bol v priemere každý tretí mladý človek do 25 rokov zaevidovaný na úrade práce a podiel nezamestnaných mladých ľudí tvoril 34,5 %. Ide o obrovskú hodnotu najvyššiu v rámci EÚ, V4, vysoko nad priemer EÚ-27¹⁴².

Uvedený vývoj je daný demografickými trendmi, ktoré nie je možné ovplyvniť. Na druhej strane svedčí o vysokej neefektívnosti systému vzdelávania, ktorý nedokáže pripraviť dostatočné množstvo absolventov, ktorí by boli prínosom pre prax už po nástupe do prvého zamestnania.

Vysoká nezamestnanosť mladých ľudí je dlhodobým problémom, ktorý sa darilo vplyvom veľmi vysokého hospodárskeho rastu od roku 2001 postupne zmierňovať. Následkom krízy sa však nezamestnanosť vrátila na hodnoty z roku 2004 na popredné priečky v EÚ-27 a potvrdila štrukturálny problém systému vzdelávania a nízkej účinnosti nástrojov trhu práce, ktoré také množstvo nezamestnaných nedokážu efektívne absorbovať.

¹⁴¹ Štatistické údaje sú uvedené v prílohe 6.1.6

¹⁴² Pre porovnanie v Nórsku je nezamestnanosť mladých dlhodobo stabilizovaná pod 10 %.

1.1.10.1.1 Nekvalitné školské vzdelávanie

1.1.10.1.1.1 Materské školy

Kvalitné predprimárne vzdelávanie tvorí nenahraditeľný základ výchovy kvalitného ľudského potenciálu vedomostnej spoločnosti.

Počet detí v materských školách (ďalej len „MŠ“) je determinovaný demografickým vývojom. Na základe prognózy¹⁴³ v súčasnosti prebieha fáza zvyšovania počtu detí, ktorá bude trvať do roku 2017. Vo všeobecnosti MŠ nie sú na nárast počtu detí dostatočne pripravené¹⁴⁴.

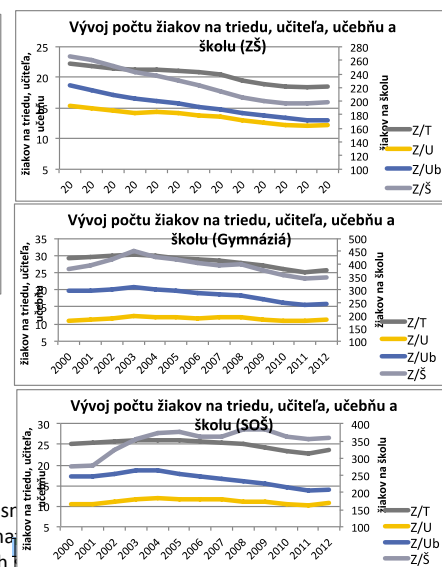
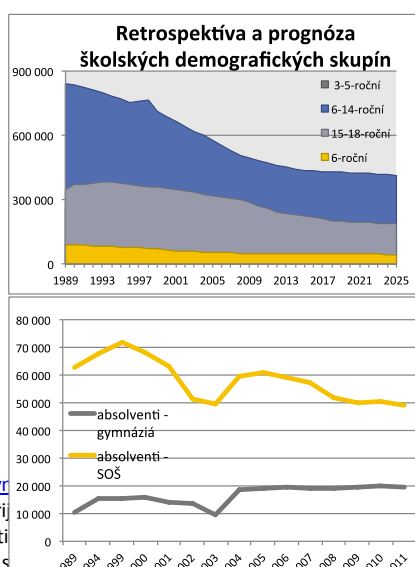
Najvyššia miera hrubej zaškolenosti bola v rokoch 2004 – 93 % a 2006 – 92 %. V súčasnosti je hrubá zaškolenosť detí v materských školách 87 %. V medzinárodnom porovnaní máme nižšiu účasť na predškolskej výchove ako je priemer krajín EÚ. V porovnaní napríklad s Nemeckom, či Veľkou Britániou ale zaostávame ešte viac. Miera participácie rómskych detí na predškolskom vzdelávaní je v porovnaní s nerómskou populáciou v danej lokalite výrazne nižšia. To môže spôsobovať reprodukciu chudoby a vytvárať vyššie individuálne aj spoločenské náklady v budúcnosti. Podľa správy UNDP¹⁴⁵, pred vstupom na základnú školu navštevovalo MŠ aspoň v nejakom minimálnom režime spolu 53,1 % osôb. Takáto úroveň zaškolenosti značne zaostávala za žiakmi a študentmi z geograficky blízkej všeobecnej populácie, z ktorých skúsenosť s predškolskými zariadeniami malo vyše 88 % osôb.

Podľa hodnotenia kvality MŠ Štátna školská inšpekcia konštatuje, že napriek vytvoreným dobrým materiálnym a technickým podmienkam, pretrvávali v roku 2012 nedostatky v rešpektovaní ich dosiahnutej úrovne a rozvojového potenciálu detí, v podporovaní ich tvorivosti a v záverečnom hodnotení výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľmi. Z hľadiska kompetencií sa nedostatky prejavili predovšetkým priemernou, alebo málo vyhovujúcou úrovňou v oblasti inklúzie IKT (gramotnosť a informačné kompetencie) a kognitívnych kompetencií. Nedoriešenou do súčasnosti zostala aj príprava budúcich učiteľov MŠ. Obsah, rozsah a spôsob stredoškolskej prípravy, ako ani obsah, rozsah a spôsob vysokoškolskej prípravy učiteľov MŠ nezodpovedá potrebám a požiadavkám praxe.

1.1.10.1.1.2 Základné a stredné školy

1.1.10.1.1.2.1 Sieť základných a stredných škôl

Sieť základných škôl bola pod vplyvom klesajúcej demografickej krivky čiastočne racionalizovaná a v posledných 10 rokoch je relatívne stabilná. Priemerná veľkosť škôl meraná počtom žiakov na školu sa postupne znižovala. Kým v roku 1990 mala priemerná štátna škola 306 žiakov, v roku 2012 to bolo už len 199 žiakov. V súčasnosti evidujeme školy s počtom žiakov od 2 do 1008 žiakov,

¹⁴³ <http://www.uips.sk/regionalne-skolstvo/kvantitativ>

¹⁴⁴ Od roku 2006 sa počet nevybavených žiadostí na prijímanie žiakov na základné školy znižoval. Kým v roku 2000 bolo v sieti 15 tried, k 15. septembru 2012 bolo v sieti škôl a škôl 12 tried.

Dokazuje to, že zriaďovatelia sa snažia nepriaznivú situáciu pri prijímaní detí riešiť rozšírením kapacít už existujúcich materských škôl, prípadne adaptáciou vhodných priestorov na triedy materských škôl.

¹⁴⁵ United Nations Development Programme (2012), Report on the Living Conditions of Roma Households in Slovakia 2010, UNDP Regional Bureau for Europe and the Commonwealth of Independent States, Bratislava. Správa bola pripravená na základe dát z rozsiahleho dotazníkového zisťovania životných podmienok rómskych domácností na Slovensku.

pričom máme až 110 základných škôl, ktoré majú menej ako 13 žiakov. Najviac základných škôl (248 škôl) je v intervale s počtom žiakov od 13 do 24 žiakov. Druhou najpočetnejšou skupinou sú školy od 25 do 36 žiakov (167 škôl)¹⁴⁶.

V posledných rokoch sa znižuje počet žiakov na jedného učiteľa. Kým v roku 2000 bolo 15,4 žiaka na jedného učiteľa, v roku 2008 klesol počet žiakov na jedného učiteľa na 13,0, v roku 2012 je už len 12,2 žiaka na jedného učiteľa.

Gymnázia sú jediným druhom škôl, v ktorom počet žiakov rástol aj pri klesajúcom demografickom vývoji. Od roku 1990 až do roku 2007 sa zvýšil počet gymnazistov 1,8 násobne a stabilizoval sa na úrovni cca 19,1 tis. žiakov ročne. V ďalšom období až do roku 2019 čaká gymnázia fáza poklesu žiakov o cca. 30 % do 2022. Záujem o stredné odborné školy¹⁴⁷ dosiahol horizont v polovici 90-tych rokov minulého storočia, od vtedy prevláda klesajúca fáza, ktorá bude pokračovať približne do roku 2021, keď tieto školy bude opúšťať o 27 % absolventov menej ako v súčasnosti. Súbežne so znižovaním počtu štátnych stredných odborných škôl prebiehalo zvyšovanie počtu súkromných a cirkevných stredných odborných škôl.

Z dlhodobého pohľadu je možné hodnotiť situáciu na základných školách ako postupne sa zlepšujúcu. Školy vo väčšine prípadov disponujú dostatkom prevádzkových priestorov, hoci v starších typoch škôl sú problémy s priestorom určeným napr. pre šatne detí, tiež chýbajú dostatočne kapacitne vyhovujúce zariadenia pre osobnú hygienu detí a zamestnancov školy, problémy s prístupom k teplej vode, chýba vybavenie tried umývadlami, miestnosti pre upratovačku, problematické sú často priestory dielni¹⁴⁸.

Na základe Štátnej školskej inšpekcie¹⁴⁹ vo vzťahu k zameraniu k počtu žiakov mali školy v roku 2012 zväčša postačujúce priestorové podmienky, ktoré vyhovovali požiadavkám výchovy a vzdelávania. Aby odborné vzdelávanie a príprava reflektovali na potreby trhu práce je potrebné zabezpečiť adekvátne materiálne, technické a priestorové podmienky, aby požiadavky na odborné vedomosti a zručnosti mohli byť naplnené v žiadanej kvalite a úrovni.

V súčasnosti je zavedený internet na všetkých základných a stredných školách v SR, ktoré sú v pôsobnosti MŠVVŠ SR. Zároveň sú tieto školy vybavené informačnými technológiami, pričom vybavenie hardvéru a softvéru je rôzne v závislosti od typu škôl¹⁵⁰. Napriek dobrému, niekde nadštandardnému vybaveniu didaktickou technikou, vrátane IKT, sa v 88 % subjektov základných škôl a 98 % stredných škôl v priebehu inšpekcií vo vyučovaní didaktická technika nevyužívala. Naďalej pretrvával problém najmä s chýbajúcimi aktuálnymi odbornými učebnicami. V stredných odborných školách nie všetky odborné učebne spĺňali požiadavky z hľadiska materiálno-technického vybavenia.

1.1.10.1.1.2.2 Nízka kvalita vzdelávania na základných a stredných školách

So vzrastajúcou autonómiou a samostatnosťou škôl, najmä pri tvorbe obsahu výchovy a vzdelávania je potrebné nielen hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov, ale aj komplexné monitorovanie a vyhodnocovanie procesov, prostredníctvom ktorých sa vzdelávacie výsledky strategicky plánujú a dosahujú. Problémom je, že nástroje hodnotenia, ktoré používajú školy, školské úrady, zriaďovatelia a napokon aj Štátna školská inšpekcia sú navzájom nekompatibilné a ucelený systém hodnotenia účinnosti a efektivity školského systému prakticky neexistuje.

¹⁴⁶ Správa o stave školstva na Slovensku, Marec 2013, MŠVVŠ SR

¹⁴⁷ Stredné odborné školy zahŕňajú od roku 2008 aj bývalé stredné odborné učilišťa a konzervatóriá.

¹⁴⁸ http://www.uvzsr.sk/docs/vs/vyrocnna_sprava_SR_12.pdf

¹⁴⁹ Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v SR v školskom roku 2011/2012.

¹⁵⁰ Pomer žiakov na 1 počítač na školách bol v roku 2011 na úrovni 3,72 žiaka (v ZŠ 4,31 žiaka/1 počítač, v SŠ 2,91 žiaka/1 počítač a v špeciálnych školách 4,20 žiaka/1 počítač).

Relevantnými nástrojmi na objektívne hodnotenie úrovne školy a žiaka sú okrem zistenia z kontrol Štátnej školskej inšpekcie aj externé merania na celoštátnej úrovni (Testovanie 9, Maturita), zistenia z medzinárodných prieskumov (PISA, PIRLS, TIMSS, TALIS, a i.), výsledky vedomostných olympiád a súťaží.

Z hodnotenia úrovne a trendov v primárnom vzdelávaní (ISCED1), ktoré reprezentuje štúdia PIRLS a TIMSS¹⁵¹ vyplýva, že:

- Porovnateľné výsledky v čítaní sme dosiahli ako žiaci Švédska, Talianska, Nemecka, Maďarska a Bulharska. V čítaní dosiahli 10-roční žiaci SR (535 bodov, EÚ-27 534 bodov). Trend úrovne čitateľskej gramotnosti slovenských žiakov je pozitívny – rastúci od prvého cyklu v 2001.
- V matematike sú naši žiaci výkonom porovnateľní so žiakmi z krajín ako je Srbsko, Austrália, Maďarsko, Slovinsko, Česká republika, Rakúsko, Taliansko, Švédsko a Kazachstan. V matematike dosiahli žiaci SR (507 bodov, EÚ-27 519 bodov).
- V prírodovede sme na rovnakej úrovni vedomostí ako žiaci z krajín Českej republiky, Maďarska, Švédska, Rakúska. V prírodovede dosiahli žiaci SR (532 bodov, EÚ-27 521 bodov). Zo štatistického hľadiska je výsledok našich žiakov v matematike a prírodovede v roku 2011 porovnateľný s výsledkom z roku 2007.
- Môžeme konštatovať pozitívny trend znižovania počtu žiakov v rizikovej skupine (žiaci s nízkou úrovňou výkonu a žiaci nedosahujúci ani nízku úroveň výkonu) v matematike aj prírodovede, tento počet je však stále vysoký. Najväčší podiel našich žiakov na najvyššej úrovni je v prírodovede, kde sa počet žiakov zvýšil z 10 % v roku 2007 na 11 % žiakov v roku 2011 (EÚ-27 8 %, OECD 9 %). Zo všetkých testovaných predmetov máme v matematike najmenej žiakov, ktorí dosahujú najvyššiu úroveň výkonu, je to 5 % v roku 2007 aj v roku 2011 (EÚ-27 7 %, OECD 9 %).

Na základe hodnotenia úrovne a trendov v nižšom sekundárnom vzdelávaní (ISCED2), ktoré reprezentuje Štúdia OECD PISA, zameraná na výsledky vzdelávania z pohľadu požiadaviek trhu práce a žiakov v posledných rokoch povinnej školskej dochádzky (15-roční žiaci) možno konštatovať, že:

- Výsledky slovenského školského systému v matematickej gramotnosti dosiahli priemer krajín OECD. V oblastiach čitateľská a prírodovedná gramotnosť sme sa dostali pod priemer krajín OECD.
- Najvplyvnejšími faktormi pre úspešnosť v čitateľských výkonoch v SR sú socio-ekonomické zázemie a učebné stratégie, ale mimoriadne vysoký je aj vplyv pohlavia (index ESCS). To poukazuje na to, že slovenská škola málo vyrovnáva vstupné nerovnosti žiakov, má nízku pridanú hodnotu.
- V SR veľké rozdiely spôsobuje okrem indexu ESCS študenta aj index ESCS školy. Ukazuje sa, že naše školy sa začínajú postupne profilovať ako elitné, či slabé. Výsledky tiež ukazujú, že naše školy nedávajú žiakom rovnaké možnosti a to napriek tomu, že na skúmanej vekovej úrovni deklarujeme rovnaké povinné vzdelanie pre všetky deti. Nejde len o rozdiely medzi osemročnými gymnáziami a inými školami, ale aj medzi základnými školami navzájom, napríklad podľa toho, v akej veľkej obci sa školy nachádzajú.

Na základe Štátnej školskej inšpekcie¹⁵² nedostatky majú školy vo vnútornom systéme kontroly a hodnotenia, v ktorom často chýbajú určené stratégie, priority, kauzálna analýza javov, nástroje hodnotenia. Učitelia venujú pozornosť hlavne pracovným návykom a zručnostiam, poznávacím spôsobilostiam a v základných školách i komunikačným spôsobilostiam. Rozvoj ďalších sledovaných kompetencií bol väčšinou náhodný, niekedy

¹⁵¹ zamerané na hodnotenie schopnosti žiakov čítať s porozumením po 4 rokoch školskej dochádzky a hodnotenie úrovne vedomostí z matematiky a prírodovedy u žiakov 4. a/alebo 8. ročníka

¹⁵² Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v SR v školskom roku 2011/2012

málo premyslený, nespĺňal pôvodný zámerný vyučovacích hodín. Pedagógovia často využívali IKT ako učebnú pomôcku na sprostredkovanie nového učiva, čím však digitálna gramotnosť žiakov nebola rozvíjaná. V stredných odborných školách boli zistené vážne nedostatky pri vysvetľovaní učiva spojené s nezrozumiteľnosťou výkladu, s mechanickým a neprimerane dlhým diktovaním učiva, s používaním nesprávnej odbornej terminológie, s nevyhovujúcou organizáciou hodiny, občas aj s úplnou absenciou učebných pomôcok i v prípade, že si to charakter preberanej témy vyžadoval.

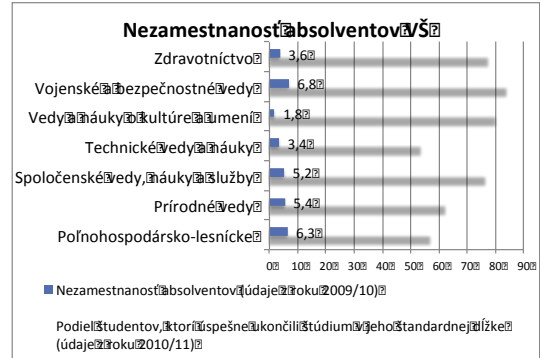
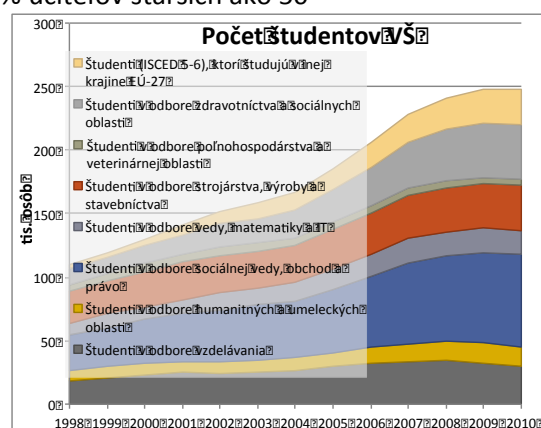
Učebnicová politika predstavuje z dlhodobého hľadiska vážny problém. Sústavne pretrvávajú nedostatok finančných prostriedkov na printovú a digitálnu podobu učebníc, učebných textov a pracovných zošitov. Proces schvaľovania učebníc, učebných textov a pracovných zošitov je zdĺhavý a administratívne náročný.

1.1.10.1.1.2.3 Slabo motivovaní učitelia

Znižovanie počtu zamestnancov v školstve súvisí s demografickými zmenami, ktoré viedli k poklesu žiakov v školách a školských zariadeniach. V SR máme 34 % učiteľov starších ako 50 rokov, najčastejšie vo veku 50 - 54 rokov (15,3 %) a najviac na stredných odborných školách. Mladých učiteľov vo veku do 30 rokov máme 13,4 % z celkového počtu, najviac v jazykových školách a základných umeleckých školách.

Učitelia v SR patria k relatívne najslabšie plateným v rámci OECD. Medzinárodné porovnanie OECD, ktoré uvádza, že učiteľ v SR zarába v priemere menej ako polovicu priemernej mzdy vysokoškolského absolventa¹⁵³. Odmeňovanie zamestnancov je realizované na základe zaradenia do kariérnych stupňov. Pedagogický zamestnanec môže v rámci funkčného platu dostávať okrem tarifného platu a osobného príplatku kreditový príplatok, za sústavné prehlbovanie odbornej spôsobilosti v rámci kontinuálneho vzdelávania a ostatné príplatky¹⁵⁴. V roku 2012 bol celkový počet zamestnancov pobierajúcich kreditový príplatok 20 848, to znamená 34 % pedagogických zamestnancov realizujúcich ďalšie vzdelávanie.

V každom prípade sa však ukazuje, že pri školách s nízkym výkonom v PISA by sa mala zlepšiť zodpovednosť učiteľov (Mc Kinsey, 2010). Na zvýšenie výkonu by sa mali profesie učiteľov a školského vedenia viac zatriktívniť a mali by sa oceňovať postupy spolupráce medzi učiteľmi a medzi školami, aby sa podporila výmena dobrých postupov. Mzdy učiteľov by sa mali zvýšiť a mali by sa vytvoriť nové kariérne dráhy pre učiteľov s cieľom zlepšiť atraktivnosť učiteľských pracovných miest. Služobne starší učitelia by mali dostávať príležitosť mať nové zodpovednosti, napr. dohľad nad menej skúsenými učiteľmi.

¹⁵³ Priemerný plat pedagogických zamestnancov v roku 2012 dosiahol hodnotu 849,1 € u pedagogických zamestnancov, 782,2 € u odborných zamestnancov a 493,4 € u ostatných zamestnancov financovaných v rámci prenesených kompetencií a hodnotu 666,6 € u pedagogických zamestnancov, 849,7 € u odborných zamestnancov a 435,4 € u ostatných zamestnancov financovaných v rámci originálnych kompetencií. Toto porovnanie je však relatívne v závislosti od rozdielu medzi tarifnými a celkovými priemernými mzdovými výdavkami v jednotlivých krajinách, ktoré v hodnotení zohľadnené nie sú.

¹⁵⁴ príplatok začínajúceho pedagogického zamestnanca, príplatok za prácu so žiakmi so zdravotným znevýhodnením alebo so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia a príplatok za špecializovanú činnosť uvádzajúceho pedagogického zamestnanca

1.1.10.1.2 Nízka kvalita terciárneho vzdelávania

Počet VŠ za posledných 20 rokov narástol z 11 na súčasných 37 VŠ univerzitného typu. Počet študentov sa zvýšil zo 63 na takmer 250 tis.. Na fakulty spoločensko vedných odborov sa hlási stále čoraz viac ľudí, hoci je trh profesiami právnikov, manažérov a ostatných absolventov týchto odborov presýtený a trpí akútnym nedostatkom absolventov odborov technického zamerania. Odlev mladých ľudí za kvalitnejším vzdelaním na zahraničné vysoké školy a univerzity kontinuálne rastie, napriek spomaleniu vyvolaného krízou¹⁵⁵. Ročne štúdiom v SR končí vyše 70 tis. absolventov. Podiel novoprijatých študentov na 1. stupeň a spojené štúdium presahuje 60 % populačného ročníka.

V SR máme najviac univerzít v Európe v prepočte na 100 tis. obyvateľov¹⁵⁶, na druhej strane najmenej študentov na jednu univerzitu a poskytujeme najnižšie percento HDP na VŠ. Ide o mix faktorov, ktorý sa zákonite prejavuje v nízkej kvalite terciárneho vzdelávania.

Enormný kvantitatívny rozmach vysokého školstva, odtrhnutý od skutočných potrieb zamestnávateľov, predstavuje veľmi vážnu bariéru udržateľného a inteligentného rastu v budúcnosti. Dosiahnutie vysokoškolského vzdelania u 30 % mladej populácie (cieľ SR¹⁵⁷) a dobehnutie úrovne vyspelej Európy je v podmienkach SR nemožné takmer výlučne na magisterskom a inžinierskom stupni vzdelávania (terajších 95 % absolventov). Prvým dôvodom je finančná náročnosť a nedostatok finančných zdrojov verejného rozpočtu na financovanie masového vysokoškolského vzdelávania. Druhým dôvodom je, že súčasných 60 % vysokoškolákov na populačnom ročníku, z ktorých 95 % končí v druhom stupni vzdelávania nekorešponduje s Gaussovou krivkou prirodzeného rozloženia inteligencie v populácii¹⁵⁸ a pokračovanie v systéme terciárneho vzdelávania v SR udržateľným spôsobom je teoreticky nemožné.

Chýbajú kvalitné neuniverzitné VŠ, zamerané na profesné vzdelávanie, teoreticky menej náročný, kratší a lacnejší bakalársky stupeň vzdelania. V SR nedosahuje túto úroveň vzdelania ani 10 % absolventov, čo je výrazne menej než v krajinách EÚ. Vysoká miera participácie mladých ľudí na terciárnom vzdelávaní vo vyspelej Európe (v porovnaní so SR) je spojená práve s významnejším podielom bakalárskeho štúdia ako dostatočnej prípravy na prax.

1.1.10.1.2.1 Neefektívne financovanie VŠ

Objem výdavkov (verejných aj súkromných) na vzdelávanie¹⁵⁹ je napriek vysokému rastu výdavkov na študenta v posledných rokoch veľmi nízky. Rozhodujúci prepád SR v rebríčkoch podľa financovania školstva nastal pred rokom 2000. V období medzi rokmi 2000 a 2009 bol priemerný ročný nárast výdavkov 9,1 %, kým EÚ dosiahla priemer 3,7 % (OECD 3,5 %). Rast výdavkov na žiaka na primárne a sekundárne vzdelávanie bol medzi rokmi 2000 - 2009 najvyšší v EÚ a druhý najvyšší v OECD, keď dosiahol 218 p.b.. Výdavky na študenta VŠ rástli neporovnateľne pomalšie, v danom období len o 6 p.b., čo bola ôsma najnižšia hodnota v OECD.

Nízky objem prostriedkov na vysokoškolské vzdelávanie a výskum v kombinácii s masovým nárastom študentov VŠ a financovaním „na hlavu“, vedie k devastácii kvality vzdelávania.

¹⁵⁵ pre ilustráciu: za posledných 9 rokov sa počet Slovákov študujúcich v zahraničí cez program Erasmus strojnásobil na 1 798 v roku 2010, počet Slovákov – pre ilustráciu: ČR sa za posledných 5 rokov spätnásobil dosiahol v roku 2010 viac ako 5 000.

¹⁵⁶ podkladový materiál vlády o koncepcii VŠ

¹⁵⁷ Vláda SR schválila Stratégiu celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva v apríli 2007 s výhľadom jej naplnenia v roku 2015. Na základe jej vyhodnotenia bola schválená Stratégia celoživotného vzdelávania 2011 (ďalej Stratégia 2011), ktorej cieľom je podporiť vytváranie podmienok na prechod k fungujúcemu systému celoživotného vzdelávania pre všetkých. Stratégia 2011 sa orientuje na najviac problémové oblasti celoživotného vzdelávania v SR, ktoré ovplyvňujú jeho ďalší rozvoj.

¹⁵⁸ zdroj: Inštitút hospodárskej politiky, Spájame vysoké školy s trhom práce, 2011; SGI, Vzdelávací systém v SR

¹⁵⁹ Podľa OECD (Education at a Glance 2012) podiel verejných a súkromných výdavkov na vzdelávanie dosiahol 4,7% (6,20 % priemer OECD), čo radí SR na 35 z 37 hodnotených krajín.

Absentuje výkonnostne orientované financovanie, ktoré by diferencovalo vysoké školy podľa kvalitatívnych parametrov (nezamestnanosť absolventov, kvalita profesorov, docentov vstupujúcich do vzorcov kvalifikačnej štruktúry). Nakoľko sa kvalita neprejaví v platoch učiteľov¹⁶⁰ ani v lepšej možnosti profesného uplatnenia a chýba iný mechanizmus pre udržanie kvalitných pedagógov, dochádza logicky k demoralizácii kvalitných a najmä mladých perspektívnych učiteľov VŠ. Dôsledkom je, že na VŠ učí na miestach profesorov mnoho dôchodcov (nad 65 rokov¹⁶¹), učitelia VŠ majú viacero úväzkov na viacerých VŠ a namiesto vedeckej činnosti sa sústreďia na externé vzdelávanie.

Za zásadný problém v oblasti vysokého školstva, na ktorý pravidelne poukazuje správa o stave vysokého školstva¹⁶², sú nízke výdavky na výskumnú činnosť a nestabilita nosnej grantovej schémy Agentúru na podporu výskumu a vývoja, čo sa aj v roku 2011 prejavilo znížením dotácií z tohto zdroja, v prípade verejných VŠ o 38,1 %, čo je následkom nevyhlásenia všeobecných výziev v rokoch 2008 a 2009. Takýto systém financovania výskumných grantov vytvára riziko pre stabilitu akademického prostredia, jeho diferencovanosť a ohrozuje samotnú podstatu vysokoškolského vzdelávania vychádzajúceho z tvorivej činnosti vysokoškolského učiteľa.

1.1.10.1.2.2 *Nedostatok doktorandov*

Doktorandské štúdium je základným prejavom vedeckého charakteru univerzít ako najvyšších vzdelávacích a vedeckých inštitúcií SR s dopadom na spoločenský a ekonomický rozvoj. Podiel doktorandov na celkovom počte študentov stúpa. Napriek tomu však SR výrazne zaostáva za zvyškom Európy, v ktorej podiel doktorandov predstavuje na špičkových univerzitách 40 %. V školskom roku 2011/2012 podľa MŠVVŠ SR tvoril podiel doktorandov 6 % všetkých študentov na počte študentov denného štúdia 1. a 2. stupňa terciárneho vzdelávania¹⁶³. Rovnako aj v prípade doktorandského štúdia je najviac doktorandov v spoločenských vedách a náukach (40,2 % doktorandov), v dennej forme štúdia je najviac doktorandov v technických vedách (32,6 % z denných doktorandov). Trend nárastu doktorandov však nemožno považovať za jednoznačne pozitívny (napriek tomu, že by mal indikovať posilnenie výskumného potenciálu fakúlt), a to vzhľadom na skutočnosť, že celková vedecká produkcia fakúlt slovenských VŠ sa v porovnaní s nárastom doktorandov prakticky nezvýšila. Väčšina fakúlt slovenských VŠ má veľký počet doktorandov, a teda budúcich výskumných pracovníkov, samotný výskum fakulty je však relatívne nízky. Výnimky s pozitívnym pomerom počtu doktorandov k celkovej vedeckej produkcii však existujú v každej skupine fakúlt. Ako príklad môžeme uviesť Fakultu chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity, (9 % doktorandov, 25 % publikácií, 41 % citácií), či Fakulta elektrotechniky a informatiky Slovenskej technickej univerzity (11 % doktorandov, 18 % publikácií, 12 % citácií)¹⁶⁴. Napriek týmto trendom niektoré fakulty dokážu vychovať doktorandov, ktorí sú akceptovaní na ktoromkoľvek pracovisku vo svete. Rozdiely sú však medzi univerzitami značné a najviac sa prejavujú práve v doktorandskom štúdiu.

¹⁶⁰ podľa MŠVVŠ SR (Výročná správa o stave vysokého školstva) bol plat zamestnanca verejnej VŠ v roku 2011 906,59 €, vysokoškolského učiteľa na verejnej VŠ 1 156,49 €

¹⁶¹ podľa MŠVVŠ SR (Výročná správa o stave vysokého školstva) bol v roku 2011 medián veku učiteľa vo funkcii profesora 60 rokov.

¹⁶² Výročná správa o stave vysokého školstva, MŠVVŠ SR

¹⁶³ Najväčší podiel doktorandov z počtu študentov vysokej školy mali Vysoká škola výtvarných umení Bratislava (13,4 %), Vysoká škola múzických umení Bratislava (11,6 %) a Akadémia umení Banská Bystrica (12,7 %). Najmenší podiel doktorandov z počtu študentov z verejných VŠ mala Univerzita J. Selyeho Komárno (0,9 %). Najväčší podiel doktorandov z počtu študentov zo súkromných VŠ mala Paneurópska vysoká škola (5,3 %). Zdroj: MŠVVŠ SR

¹⁶⁴ Hodnotenie fakúlt VŠ, Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA), november 2012

1.1.10.1.3 Nízka intenzita ďalšieho vzdelávania

Na ďalšom vzdelávaní, okrem relatívne vysokej účasti VŠ vzdelaných, sa zvyšok dospelých populácie podieľa minimálne. Na celoživotnom vzdelávaní participuje necelých 5 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva vo veku 25 - 64 rokov¹⁶⁵. Účasť dospelých na celoživotnom vzdelávaní v SR bola v roku 2011 na úrovni 3,9 %, pričom v priemere za EÚ bola na úrovni 8,9 %, najvyššiu hodnotu dosiahlo Dánsko, a to 32,36 %. V SR platí rovnaké zistenie ako v Európe, že čím má človek vyšší stupeň vzdelania, tým sa viac ďalej vzdeláva. Ľudia, ktorí sa potrebujú ďalej vzdelávať najviac, sa nevzdelávajú a naopak.

Z prieskumov Adult Education Survey vyplynulo, že vyše 60 % dospelých sa nezúčastnila ďalšieho vzdelávania pre nevhodne vytvorené podmienky. Tie súvisia, okrem časového hľadiska, aj s dostupnosťou do miesta vzdelávania, či formou poskytovaného vzdelávania. V tomto smere je výrazným spôsobom ovplyvnená populácia dospelých so základným a stredným vzdelaním. Ďalšími prekážkami sú cena vzdelávania a čas, v ktorom sa toto vzdelávanie organizuje a tiež jeho nízka akceptácia zamestnávateľmi, keď výstup z ďalšieho vzdelávania negarantuje ani vyšší plat a ani lepšiu zamestnateľnosť. Nie je považovaný za rovnocenný s diplomom či výučným listom, čo spôsobuje, že tejto forme vzdelávania nie je prikladaný náležitý význam a dôležitosť. Uplatnenie absolventov v zamestnaní závisí od hodnotenia dokladu zamestnávateľom, pretože ďalšie vzdelávanie nie je ukončené vydaním oficiálnych dokladov o získaní kvalifikácie.

Rovnováha na trhu práce je negatívne ovplyvňovaná aj demografickým vývojom v SR. Ten je charakteristický poklesom pôrodnosti a starnutím populácie. V súčasnosti existuje nedostatok pracovných síl v niektorých profesiách, ktorý sa bude ďalej prehĺbovať. Je preto potrebné podporovať formou celoživotného vzdelávania aj uplatnenie sa starších ľudí na trhu práce prostredníctvom získavania nových zručností. Nosnou ideou pri všetkých aktivitách v oblasti celoživotného vzdelávania však musí byť jeho prepojenosť na potreby trhu práce.

Multimediálna platforma, podporný nástroj inovovanej stratégie, budovaná na princípe voľne dostupného a integrovaného obsahu, je riešením pre ďalšie vzdelávanie jednotlivca v priestore, čase a tempe, ktoré najviac vyhovuje jeho individuálnym potrebám.

Vhodne postavená vzdelávaco-kvalifikačná platforma, ktorá by poskytovala konkrétne poznatky a zručnosti potrebné pre aktivity v oblastiach, ktoré nie sú trhom dostatočne pokryté, by zároveň znamenala možnosť pre zapojenie málo kvalifikovanej pracovnej sily do samostatného sociálneho podnikania, vid' kapitola 1.1.8.1.2.

1.1.11 Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy

Okrem toho, že verejná správa je tvorcom legislatívneho prostredia a politik, ktorými priamo, alebo nepriamo ovplyvňuje kvalitu života ľudí v SR, je aj organizáciou, ktorá je najväčším zamestnávateľom¹⁶⁶ a vlastníkom najrozsiahlejšieho dlhodobého majetku v ekonomike¹⁶⁷. Štandardná kvalita služieb verejnej správy, zodpovedné hospodárenie s financiami a majetkom je preto najdôležitejším predpokladom realizácie akejkoľvek štrukturálnej zmeny smerujúcej k inteligentnému rastu na Európskej, národnej a regionálnej úrovni.

¹⁶⁵ Pre porovnanie napr. v Nórsku na celoživotnom vzdelávaní participuje cca. 19 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva vo veku 25-64 rokov

¹⁶⁶ V roku 2012 vo verejnej správe bolo zamestnaných 345,5 tis. zamestnancov

¹⁶⁷ Dlhodobý majetok tvoria všetky aktíva nehmotného a hmotného charakteru, na ktoré má ekonomický subjekt vlastnícke právo alebo právo hospodárenia. Podľa údajov ŠÚ SR, k 31. 12. 2010 bol dlhodobý majetok v obstarávacích cenách podľa položiek a ekonomických činností (SK NACE Rev. 2) verejnej správy 21 mld. EUR za odvetvím dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu s 22 mld. €.

Na základe ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti verejných financií (GAP) sa pri nezmenených politikách považuje súčasná pozícia SR za jednoznačne neudržateľnú¹⁶⁸. K tomu, aby dlh v nasledujúcich dekádach nenarástol nad úroveň horného limitu¹⁶⁹ je potrebné zrealizovať štrukturálne zmeny a trvalo zvýšiť príjmy a trvalo znížiť výdavky verejných financií. Táto úloha sa dá splniť jedine prostredníctvom zásadnej a komplexnej reformy verejnej správy.

Piliermi pre dosiahnutie tohto cieľa sú:

- racionalizácia štruktúry a infraštruktúry verejnej správy,
- integrácia a optimalizácia procesov výkonu verejnej moci, ako aj fungovania subjektov štátnej správy a samosprávy,
- zvyšovanie kvality služieb verejnej správy.

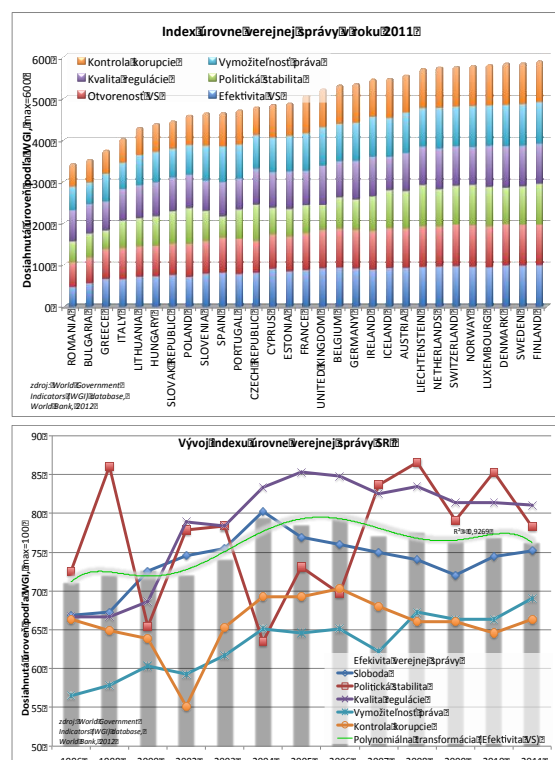
1.1.11.1 Rozvojové potreby a disparity

1.1.11.1.1 Nízka úroveň verejnej správy SR a medzinárodnej interoperability služieb

Na základe analýzy ukazovateľov Svetovej banky, ktoré hodnotia kvalitu verejnej správy¹⁷⁰, SR patrí medzi najmenej vyspelé krajiny EÚ. V roku 2010 a 2011 patrila SR medzi 27 krajinami EÚ 9. pozícia od konca. Od roku 1996 sa zlepšuje postavenie SR v oblasti otvorenosti, kvality regulácie, politickej stability a pomalšie vo vymožitelnosti práva. SR výrazne zaostáva v oblasti kontroly korupcie (66 zo 100) a efektívnosti verejnej správy (76 zo 100), ktoré majú stagnujúcu alebo zhoršujúcu sa tendenciu. Ide o dve najpodstatnejšie oblasti, ktoré odzrkadľujú celkovú kvalitu a ináčnú náročnosť obsluhy verejnej správy.

Efektívnosť verejnej správy je komplexným ukazovateľom, ktorý hodnotí finančnú efektívnosť (vzťah výdavkov a príjmov rozpočtu verejnej správy), kvalitu vybraných poskytovaných služieb (vzdelávanie, zdravie, doprava) a hospodárskej politiky. Nadpriemerne vysoký je podiel výdavkov verejnej správy na spotrebu tovarov a služieb verejnej správy (cca. 50 %)¹⁷¹, z ktorých najväčšia časť je určená na chod samotnej verejnej správy. Vďaka rozpočtovým stropom sa darí udržiavať tento podiel na relatívne stabilizovanej úrovni, to však neznamená, že sa kvalita služieb nezhoršuje. S pribúdajúcim počtom transakcií G2P sa kvalita služieb v SR zhoršuje¹⁷².

Nízka úroveň kvality služieb verejnej správy sa prejavuje obmedzenou participáciou SR na cezhraničných službách a bráni hlbšej integrácii do jednotného európskeho digitálneho trhu. Implementácia stratégie vo vzťahu k medzinárodnej interoperabilite služieb a hlbšia cezhraničná administratívna spolupráca napreduje v SR v porovnaní s ostatnými krajinami

¹⁶⁸ Správa o dlhodobej udržateľnosti verejných financií (december 2012); Rada pre rozpočtovú zodpovednosť, December 2012

¹⁶⁹ ustavným zákonom stanovený na 50 % HDP

¹⁷⁰ World Government Indicators (WGI) database, World Bank, 2012; hodnotí 6 oblastí: efektívnosť verejnej správy, sloboda, politická stabilita, kvalita regulácie, vymožitelnosť práva a kontrola korupcie

¹⁷¹ Government at Glance, OECD, 2011

¹⁷² Napr. na úseku správy sociálnej starostlivosti: Namiesto optimálneho počtu 300 nezamestnaných pripadá na jedného zamestnanca úradu práce 700 až 900 klientov; zdroj Správy STV 29. 03. 2012

(napr. V4) len pomaly. Dôvodom je nízka úroveň interoperability IS verejnej správy, administratívnych procesov a služieb verejnej správy na vnútroštátnej úrovni¹⁷³.

1.1.11.1.1.1 Štruktúra a infraštruktúra verejnej správy

Neudržateľný vývoj verejných financií priamo súvisí s nedostatočne regulovanou¹⁷⁴ „evolúciou“ verejnej správy v posledných dvoch dekádach, ktorú možno stručne charakterizovať ako obdobie rastu kvantity a poklesu kvality verejnej správy.

Jej výsledkom je:

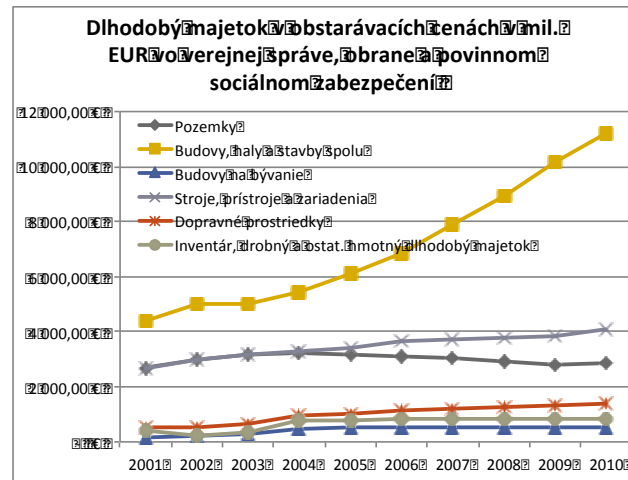
- takmer 15 tis. administratívnych objektov vo vlastníctve štátu,
- netransparentná organizačná štruktúra verejnej správy, ktorú tvorí viac ako 7 tis. inštitúcií verejnej správy¹⁷⁵,
- s približne 349 tis. zamestnancami (z toho približne 180 tis. v samospráve) a množstvom redundantných a ťažko merateľných procesov.

Priestorové usporiadanie orgánov verejnej správy je odrazom viacerých reformných zmien, ktoré nesledovali efektívnosť výkonu štátnej správy, ale najmä kopírovali stav politického spektra a záujmy politických strán reprezentovaných vo vláde SR¹⁷⁶. Táto skutočnosť mala za následok nielen zvýšenie výdavkov štátnej správy, ale priniesla pre občana komplikácie z dôvodu priestorovej rozdrobenosti, neprehľadnosti inštitúcií a služieb verejnej správy.

Prudké rozrastanie verejnej správy je možné dokumentovať vývojom dlhodobého majetku verejnej správy, a to najmä prírastkom budov, hál a stavieb¹⁷⁷

v poslednej dekáde. Kým v roku 2001 vlastnila verejná správa administratívne objekty v obstarávacej cene 4,2 mld. €, v roku 2010 to bolo takmer 11,5 mld. €. Nárast infraštruktúry bol tak významný, že zásadne ovplyvnil aj štruktúru výdavkov rozpočtu verejnej správy.

Kým v roku 2001 bežné výdavky verejnej správy boli na úrovni 7 mld. € (63 % celkových výdavkov), k decembru 2015 dosiahnu 27 mld. € a budú tvoriť 96 % celkových výdavkov verejnej správy¹⁷⁸. Okrem miezd, platov a ostatných osobných vyrovnaní (cca 30 % bežných výdavkov) hlavnou zložkou bežných výdavkov sú výdavky na tovary a služby (cca 40 %) v rámci orgánov štátnej správy a príspevkových a rozpočtových organizácií. Na základe štátneho záverečného účtu SR za rok 2012 1/3 výdavkov na tovary a služby tvorili výdavky na prevádzku budov a administratívnych priestorov (výdavky na energie, rutinnú údržbu a opravy, nájomné). Ostávajúcu časť tvorili výdavky na služby (41 %), nákup materiálu (18 %), dopravné výdavky (18 %) a cestovné výdavky (2 %).

¹⁷³ SR mešká, alebo je ohrozené splnenie viacerých opatrení Digitálnej agendy. Ide najmä o opatrenia 89 (chýba rámec interoperability na národnej úrovni), 90 (jednotné kontaktné miesta), 91 (cezhraničné služby), 96 (európsky železničný IS); zdroj: http://daeimplementation.eu/dashboard2_actions.php

¹⁷⁴ prostredníctvom štandardov priestorového, technologického vybavenia

¹⁷⁵ na základe údajov ŠÚ SR bolo v roku 2008 evidovaných 7 408 inštitúcií verejnej správy, z toho 3 714 rozpočtových organizácií, 2 926 obcí, 719 príspevkových organizácií a ostatné (neziskové organizácie, verejnoprávne, podnikateľské subjekty); Zo 4 406 rozpočtových a príspevkových organizácií tvorili školy, gymnáziá a univerzity 2 629, 323 domovov (detských, sociálnych služieb, dôchodcov, reedukačných domovov), 232 centier (pedagogicko psychologické, voľného času, ...)

¹⁷⁶ Napríklad v oblasti miestnej štátnej správy v nadväznosti na uskutočnenú decentralizáciu a dekoncentráciu pôsobnosti štátnej správy boli vytvárané špecializované úrady štátnej správy umiestňované za nevýhodných podmienok v prenájme a len v minimálnom rozsahu v nových budovách.

¹⁷⁷ Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

¹⁷⁸ zdroj: rozpočet verejnej správy 2013 - 2015

Rastúci podiel bežných, prevádzkových výdavkov odčerpáva kapitálové výdavky určené na financovanie dlhodobých rozvojových potrieb. Kapitálové výdavky obyčajne presahujú jeden rozpočtový rok a sú určené na investičné programy, akými sú výstavba diaľnic, budovanie inovačnej infraštruktúry, systémov vzdelávania a pod. Dôkazom je napríklad výpadok investícií do rozvoja a obnovy infraštruktúry vedy, vzdelávania, dopravy v posledných dvoch dekádach¹⁷⁹. Súčasný rozvoj týchto infraštruktúr je realizovaný výlučne vďaka ŠF a KF, čo len podčiarkuje nedostatočnú schopnosť verejnej správy vytvárať vlastné investičné zdroje na realizáciu politik a financovanie rozvojových programov.

Rozsiahla infraštruktúra verejnej správy, ktorá okrem toho, že generuje obrovské prevádzkové náklady, je aj podstatným zdrojom neefektívnosti služieb verejnej správy. Zjednodušene možno povedať, že produktívny kapitál štátu je utopený v nehnuteľnom majetku.

Nehnutelným majetkom štátu sú pozemky a stavby vo vlastníctve štátu. Správcami tohto majetku sú štátne rozpočtové alebo príspevkové organizácie, štátne fondy, verejnoprávne inštitúcie a iné právnické osoby zriadené zákonom, ak na základe zákona spravujú majetok štátu. Vo všeobecnosti ide najmä o administratívne budovy, resp. iné stavby, ako aj pozemky, na ktorých sú tieto stavby situované, vrátane príľahlých pozemkov. Okrem tohto majetku štátu existujú aj špecifické druhy nehnuteľného majetku štátu. Ide napríklad o nehnuteľnosti určené na zdravotníctvo a veterinárnu starostlivosť, využívané na ochranu prírody, lesníctvo alebo poľnohospodárstvo, majetok štátu určený pre školstvo, vedy a výskum, sociálnu starostlivosť, ochranu a bezpečnosť, súdnicstvo a väzenstvo (vrátane orgánov prokuratúry), kultúru a šport, dopravné stavby a súvisiaca infraštruktúra. Celkový počet všetkých stavieb vo vlastníctve štátu je 14 825.

Miestne orgány štátnej správy a inšpekčné orgány užívajú na umiestnenie 18 641 zamestnancov administratívne priestory vo výmere 387 542 m², z toho vo vlastníctve štátu je užívaných 328 846 m² a vo vlastníctve iných fyzických alebo právnických osôb formou nájmu je užívaných 58 696 m².

Pri správe administratívnych objektov nie sú v súčasnosti uplatňované štandardy a normatívy priestorovej vybavenosti, ktoré by vychádzali z medzinárodných normatívov, normatívov a štandardov v komerčnej sfére, reálnych priestorových podmienok v SR, objektívnych diferencovaných nárokov zamestnancov podľa náročnosti práce, frekvencie kontaktu s občanom a pod.

1.1.11.1.1.2 Nízka interoperabilita procesov a efektívnosť služieb verejnej správy

Procesy vo verejnej správe kopírujú hierarchickú organizačnú štruktúru verejnej správy. Sú budované vertikálne s minimálnym podielom zdieľaných, horizontálne integrovaných procesov medzi rezortmi¹⁸⁰. Inštitúcie zabezpečujú vo vlastnej réžii okrem všetkých odborných, agendovo špecifických procesov, aj prierezové a podporné procesy, teda procesy, ktoré sú relatívne nezávislé na konkrétnej agende (napr. evidencie, správa majetku, IT, personalistika, obstarávanie, a pod.). Výsledkom je multiplicita procesov, súvisiacej infraštruktúry, alokácie zdrojov rozpočtu verejnej správy a nízka schopnosť prepájať procesy medzi inštitúciami a vytvárať pre občanov komplexné služby. Jedným z príkladov môže byť napr. mnohopočetné kroky a dokumenty vyžadované od občana pri riešení väčšiny životných situácií (narodenie dieťaťa, stavebné povolenie, ...), alebo nedostatočná spolupráca pri zabezpečovaní prípravy na krízové situácie a na ich riešenie a pod.

¹⁷⁹ Bližšie údaje sú uvedené v analýze súčasného stavu pre tematický cieľ 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií), 7) podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach

¹⁸⁰ Obrazne to znamená, že verejná správa je budovaná ako sieť samostatných infraštruktúr

Druhým problémom, ktorý zásadne ovplyvňuje efektivitu procesov vo verejnej správe je ich riadenie. Hlavným riadiacim nástrojom je rozpočet verejnej správy, ktorý tvorí hlavný zdroj pre ich realizáciu a zákon o štátnom rozpočte, ktorý určuje podmienky použitia výdavkov na príslušné rozpočtové obdobie. Súčasný rozpočet verejnej správy je prevažne zameraný na vstupy a prevládajúcou kultúrou je rozdeľovanie obmedzeného množstva peňazí na neobmedzené požiadavky na financovanie verejných služieb. Hlavnou riadiacou dimenziou je organizačná klasifikácia, ekonomická a programová. Funkčná klasifikácia je len štatistickou dimenziou.

Hlavným nástrojom pre zvýšenie kvality riadenia procesov vo verejnej správe je programové rozpočtovanie, s dôrazom na výsledky a výstupy namiesto vstupov. Reforma riadenia verejných financií však nie je ukončená a v súčasnosti programové rozpočtovanie predstavuje pre správcov kapitol skôr administratívnu záťaž ako užitočný nástroj. Hlavným problémom je, že niektoré prierezové procesy neboli dotiahnuté dokonca. Chýba napríklad užšie prepojenie programového rozpočtovania s tvorbou politík, voľnosť manažérov programov pri výber mixu vstupov, presné monitorovanie a hodnotenie programov, odmeňovanie zamestnancov na základe výsledkov a v neposledom rade financovanie bežných výdavkov na základe štandardov a noriem.

Zmena súčasného prevažne hierarchicky organizovaného poskytovania služieb na model horizontálne integrovaných služieb, rozvoj výsledkovo orientovanej kultúry vo verejnej správe a deinštitucionalizácia služieb verejnej správy v prospech komunitných služieb je odpoveďou na súčasné výzvy:

- narastajúca komplexita a tempo zmien (sociálne, technologické, ekonomické, ...) v rámci obmedzených zdrojov si vyžaduje integráciu rôznych pohľadov, skúseností a odborných znalostí, spolupráce z rôznych organizácií verejnej správy, ktoré zapájajú občanov, podniky, neziskový sektor a komunity,
- občania a podnikatelia sú zavalení stovkami rôznych portálov, webových stránok a fragmentovaných informačných zdrojov; chýba efektívne budovaná sieť „one-stop shop“ pre všetky elektronické, ale aj asistované služby verejnej správy na jednom mieste,
- dáta sú „uzavreté“ v rezortných systémoch, redundantne získavané a spracovávané väčšinou v rôznych formátoch a neúplnej kvalite; prevláda integrácia systémov a organizácií typu každý s každým; činnosti a celé agendy sú vykonávané redundantne, čo konzervuje „rezortizmus“, izoláciu štátnej správy od samosprávy, zabraňuje medzisektorovej interoperabilite a v konečnom dôsledku zvyšuje celkové náklady verejnej správy.

V súčasnosti je však stále prevládajúcim modelom verejnej správy v SR tradičná verejná správa, postavená na papierových dokumentoch, atramentových podpisoch a pečiatkach, spisoch, zakladaných do šanónov a uložených v registratúrach a archívoch. Procesy a IS sú riadené rezortne a budované vertikálne s absenciou pro-klientskeho prístupu, väčšej otvorenosti voči socio-ekonomickým partnerom a sú poznačené multiplicitou povinností voči verejnej správe z pohľadu občana.

Úroveň eGovernmentu v SR je v súčasnosti nízka. Všetky inštitúcie štátnej správy a takmer všetky inštitúcie samosprávy sú online a poskytujú pre verejnosť prostredníctvom vlastného webového portálu, resp. webového portálu príslušného ústredného orgánu štátnej správy informačné služby. Požiadavky verejnosti vybavujú inštitúcie elektronicky tam, kde nie je osobitným predpisom vyžadovaná listinná forma. Väčšinou ide o podávanie sťažností, petícií, podnetov, poskytovanie informácií, poradenských služieb a pod. Väčšina inštitúcií poskytuje aj on-line elektronické služby pre záujemcov, pričom z hľadiska prístupu k týmto službám a údajom spravovaným v IS je potrebná registrácia záujemcu o služby a jeho jednoznačná autentifikácia. Prístup k predmetným službám je spravidla realizovaný prostredníctvom

webovej aplikácie na vlastnej, resp. špecifickej internetovej stránke úradu, ktorý danú službu poskytuje. Niektoré inštitúcie poskytujú verejnosti služby prostredníctvom elektronickej podateľne na zasielanie podaní napr. daňovým úradom, colnej správe, katastru nehnuteľností, Úradu verejného zdravotníctva a pod.

V súčasnosti prebieha transformácia verejnej správy, ktorá je zameraná na informatizáciu štátnej správy a samospráv, zabezpečenie plného internetového pokrytia SR a digitalizáciu kultúrneho dedičstva. Výsledkom tohto procesu budú základné elektronické služby a technologické komponenty, ktoré tvoria predpoklady pre zásadnú zmenu procesov vo verejnej správe a plnú organizačnú interoperabilitu a administratívnu spoluprácu na národnej a európskej úrovni¹⁸¹. Z pohľadu verejnej správy to znamená zmenu legislatívy a procesov, ktorá zrovnoprávni papierový a elektronický výkon verejnej moci, zefektívni komunikáciu s občanom a prístupní svoje služby prostredníctvom proklientsky orientovaného miesta.

Racionalizácia štruktúry verejnej správy prostredníctvom budovania tzv. „one-stop-shopov“, alebo „spoločných úradovní“, v ktorých sú poskytované všetky služby na jednom mieste proklientským spôsobom na báze životných situácií, je celosvetovo implementovaným konceptom a je aj súčasťou spoločnej európskej stratégie. Ide o koncept, ktorý okrem potenciálu na racionalizáciu administratívnych budov je aj prostriedkom pre optimalizáciu procesov. Jeho princíp spočíva v rozdelení procesov vo verejnej správe na procesy s priamou interakciou s verejnosťou - tzv. front-office a procesy, ich štandardizácie a centralizácie tak, aby verejnosť mala prístup ku všetkým službám verejnej správy na jednom mieste a v tom istom čase. Nevyhnutným predpokladom komplexnej implementácie tohto prístupu je optimalizácia ostatných procesov vo verejnej správe, nazývaných „back-office“.

SR na základe tohto konceptu v súčasnosti prevádzkuje JKM (50 prevádzok), 235 spoločných obecných úradov¹⁸² a niekoľko spoločných úradovní väčších miest, ktoré však poskytujú len obmedzené typy služieb s malou pridanou hodnotou. Komplexnejším riešením je projekt integrovaných obslužných miest, financovaný v rámci OP IS určený na poskytovanie asistovaných elektronických služieb verejnej správy¹⁸³. Sprístupňovaním siete „spoločných úradovní“ a systematickým rozširovaním ich portfólia kvalitnými službami sa vytvorí priestor pre racionalizáciu infraštruktúry verejnej správy a tvorbu zdrojov na jej prevádzku a rozvoj.

Nízka efektivita procesov vo verejnej správe sa prejavuje nízkou kvalitou služieb poskytovaných občanom, podnikateľom ale aj ostatným inštitúciám verejnej správy. Tá je zjavná predovšetkým v oblasti boja proti korupcii, efektívnosti súdnictva či nízkej daňovej výnosnosti. Jej prejavom je aj nízky podiel komunitných služieb a participácia občianskej spoločnosti na tvorbe a kontrole plnenia verejných politík. Uvedené oblasti sú čiastočne riešené prostredníctvom projektov informatizácie realizovné v rámci OP IS. Ide však o komplexnú oblasť reforiem v oblasti štruktúry a organizácie procesov, vrátane vzdelávania, zvyšovania úrovne boja proti podvodom, národnej a nadnárodnej úrovne bezpečnosti a elektronizácia príslušných agend je jej predpokladom.

1.1.11.1.3 Zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania

Jednotný systém celoživotného vzdelávania zamestnancov verejnej správy z hľadiska štruktúry druhov vzdelávania, rámcového vymedzenia ich obsahu, účastníkov, a tiež metód a foriem vzdelávania je predpokladom rastu odbornej a kvalifikačnej úrovne zamestnancov, štandardizácie a zvyšovania kvality služieb verejnej správy.

¹⁸¹ podrobnejšie údaje sú uvedené v kapitole 1.1.11.1.1

¹⁸² <http://www.minv.sk/?fyzicke-jednotne-kontaktne-miesta-v-sr>, <http://www.minv.sk/?spolocne-obecne-urady>

¹⁸³ v zmysle výnosu MF SR č. 53/2012 zo 14. februára 2012 o integrovaných obslužných miestach a podmienkach ich zriaďovania, registrácie, označovania, prevádzky a o sadzovníku úhrad

Ďalšie vzdelávanie vo verejnej správe plní niekoľko základných funkcií a vo všeobecnosti je zabezpečované na ústrednej, regionálnej a miestnej úrovni po nástupe do pracovného pomeru tzv. adaptačným vzdelávaním (počas trvania skúšobnej doby) a počas trvania pracovného pomeru napr. funkčným vzdelávaním pre riadiacich zamestnancov, prehĺbovaním kvalifikácie, rekvalifikáciou, zvyšovaním kvalifikácie a pod. zameraným na získavanie všeobecných a odborných vedomostí, schopností, administratívnych, interpersonálnych a riadiacich zručností.

V súčasnosti vo verejnej správe absentuje jednotný systém celoživotného vzdelávania.

Napriek tomu je možné nájsť vo verejnej správe niekoľko príkladov dobrej praxe v oblasti ďalšieho vzdelávania na úrovni horizontálnych vzdelávacích programov (napr. ECDL), ako aj vertikálnych, rezortných systémov vzdelávania a hodnotenia kvality riadenia; napr. EFQM, prípadne CAF vo vybraných ústredných orgánoch štátnej správy. Ide však len o čiastkové aktivity pokrývajúce len časť oblastí vzdelávania a subjektov verejnej správy.

Pri zabezpečovaní ďalšieho vzdelávania zamestnancov miestnych orgánov štátnej správy a ďalších miestnych orgánov štátu je zjavná ich rôznorodá úroveň a disproporcia vo výške použitých finančných prostriedkov. Priemerná výška výdavkov jedného ústredného orgánu štátnej správy na toto vzdelávanie za sledované obdobie rokov 2007 - 2009 predstavovala sumu 475 471,92 €. Disproporcia bola zjavná aj pri výdavkoch na jedného účastníka ďalšieho vzdelávania zamestnancov miestnych orgánov štátnej správy a ďalších miestnych orgánov štátu – najviac to bola suma 185,54 € a najmenej 17,55 €. Potvrdila sa klesajúca tendencia poskytovania finančných prostriedkov zo strany ústredných orgánov štátnej správy na ďalšie vzdelávanie zamestnancov miestnych orgánov štátnej správy a ďalších miestnych orgánov štátu. Opačný vývoj bolo možné sledovať pri ďalšom vzdelávaní zamestnancov obvodných úradov v rámci kontraktu uzatvoreného medzi MV SR a Inštitútom pre verejnú správu v Bratislave. Nezvýšila sa len výška výdavkov za poskytnuté vzdelávanie zo strany ministerstva, ale vzrástol záujem o vzdelávacie aktivity, najmä zo strany účastníkov.

Ústredné orgány štátnej správy na ďalšie vzdelávanie predmetných zamestnancov využívali predovšetkým vzdelávacie inštitúcie vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Tie, ktoré nedisponovali vlastným vzdelávacím zariadením, využívali na ďalšie vzdelávanie zamestnancov vzdelávacie inštitúcie v pôsobnosti iných ústredných orgánov štátnej správy na zmluvnom základe, ale aj ponuky iných súkromných vzdelávacích inštitúcií a agentúr.

1.2 Zhrnutie ex ante hodnotení programov alebo kľúčových záverov ex ante hodnotení PD

Predbežná správa ex ante hodnotenia bola vypracovaná nezávislým hodnotiteľom na základe verzie PD SR z 5. 6. 2013. Táto verzia PD ešte neobsahovala niektoré kľúčové časti. Hodnotenie sa v tejto fáze preto zameralo hlavne na analytickú časť a na súlad plánovanej stratégie s identifikovanými potrebami a cieľmi analytickej časti. Predbežné hodnotenie sa ďalej zameralo na súlad PD SR s relevantnými stratégiami a dokumentmi (hlavne cieľmi stratégie Európa 2020), na regionálnu dimenziu, horizontálne princípy a tam, kde to bolo možné, aj na hodnotenie očakávaných výsledkov a dopadov. Hodnotenie PD SR vychádzalo z troch hlavných otázok:

- *Je PD SR v tejto forme dokumentom, ktorý jasne analyzuje problémy a navrhuje najvhodnejšie riešenia?*
- *Bude PD SR efektívna v tom, že jej jasné a dobre definované ciele môžu byť realisticky dosiahnuté?*

- *Bude mať PD SR plánované dopady a iniciuje a podporí potrebné zmeny v ekonomickej, sociálnej a environmentálnej oblasti?*

Predbežný výsledok ex ante hodnotenia je pozitívny, čo sa týka všeobecného smerovania a predbežného nastavenia dokumentu, súladu s relevantnými stratégiami a očakávanými dopadmi plánovaných intervencií. Predbežné hodnotenie ex ante zároveň upozorňuje, že v hodnotenej verzii má PD SR ešte niekoľko problematických miest a nedostatkov, poukazuje na možné problémy a navrhuje možnosti ako lepšie definovať a usmerňovať plánované intervencie.

Hlavné odporúčania predbežného ex ante hodnotenia PD SR sa týkajú posilnenia analytickej časti a zlepšenia súladu plánovanej stratégie s identifikovanými potrebami a cieľmi analytickej časti cestou zjednodušenia štruktúry a koncentrovania textu na kľúčové problémy a výzvy. Predbežné hodnotenie identifikovalo súlad PD SR s hlavnými stratégiami a dokumentmi, ako je stratégia Európa 2020, NPR a ďalšie. Zároveň však navrhuje lepšie reflektovanie niektorých cieľov v texte PD SR a doplnenie odkazov na ďalšie relevantné stratégie a dokumenty.

Jedným z kľúčových výziev pre programovanie na ďalšie programové obdobie je silný integrovaný prístup pre mobilizáciu synergii. V tomto smere predbežné ex ante hodnotenie navrhuje lepšie definovať a rozpracovať možnosti, ktoré poskytujú plánované intervencie (napríklad v oblasti zamestnanosti a jej prepojenia na ostatné oblasti).

Ex ante hodnotenie sa ďalej zameralo na regionálnu dimenziu stratégie, kde navrhuje posilniť územný priemet a využívanie integrovaného prístupu k riešeniu definovaných problémov v programovom období 2014 - 2020.

Horizontálne princípy PD SR sú nastavené v súlade s EÚ a slovenskými cieľmi a záväzkami. Jednou z oblastí, kde ex ante vidí priestor pre zlepšenie je otázka marginalizovaných rómskych komunít a prepojenia cieľov stratégie s identifikovanými problémami. Celkovo plánované intervencie smerujú ku integrácii a prierezovým opatreniam vytvárajúcim rast, kvalitné pracovné miesta a zároveň sociálnu súdržnosť, pričom by sa mala zvyšovať ziskovosť produktivity, riešiť problém zmeny klímy a prechodu na zdrojovo-efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo.

1.3 Zhrnutie vybraných tematických cieľov a zhrnutia hlavných výsledkov očakávaných pre každý z EŠIF v prípade každého z vybraných tematických cieľov

Úvod

Východiskom PD SR je stratégia EÚ 2020, špecifické odporúčania Rady pre SR na rok 2013, Pozičný dokument EK k vypracovaniu PD SR a OP na roky 2014 - 2020 a Národný program reforiem SR 2013 (ďalej „NPR“). NPR definuje prístup k zvyšovaniu kvality života prostredníctvom budovania pilierov, postavených na základoch udržateľnosti¹⁸⁴. Inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, teda hlavné priority stratégie Európa 2020 sú v kontexte NPR predpokladom lepšej kvality života a nové pracovné miesta ich výsledkom. Jednotlivé piliere a základy tohto konceptu budú budované prostredníctvom vybraných

¹⁸⁴ prístup k riešeniu kvality života je ilustrovaný v prílohe

investičných priorít implementovaných v rámci jednotlivých tematických cieľov¹⁸⁵, zoskupených do prioritných oblastí a programov.

Hlavným cieľom PD SR je zvyšovanie kvality života obyvateľov SR prostredníctvom vytvárania nových pracovných miest, inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Zámerom PD SR je definovať strategický prístup na riešenie identifikovaných disparít a rozvojových potrieb¹⁸⁶, ktoré v súčasnosti bránia dostatočne naplňať stratégiu inteligentného, udržateľného, inkluzívneho rastu a zvyšovať kvalitu života. Pri rešpektovaní cieľov a priorít stanovených na úrovni EÚ je dôležité uplatňovať aj nasledovné všeobecné princípy, ktorými sa musí v podmienkach SR riadiť každý orgán zodpovedný za proces programovania a implementácie EŠIF.

- Rozpočtová neutralita
  - Spoločným menovateľom takmer všetkých disparít a rozvojových potrieb štátu ako aj regiónov je pri legitímnej snahe o konsolidáciu verejných financií nízka efektivita až neudržateľnosť verejných financií a neschopnosť verejných rozpočtov vytvárať dostatočné vlastné zdroje na produktívne investície do infraštruktúry, služieb a ľudských zdrojov. Takmer celý objem výdavkov rozpočtu verejnej správy spotrebujú obligatorne výdavky na prevádzku, osobné náklady, nákup bežných tovarov a služieb.
  - Uplatnenie tohto princípu znamená, že preferované budú len tie investičné priority a opatrenia, ktoré trvalo znížia výdavky a/alebo trvalo zvýšia príjmy rozpočtu verejnej inštitúcie, ktorá je prijímateľom pomoci z EŠIF.
  - Cieľom je definovať nevyhnutnú podmienku implementácie EŠIF, ktorá z dlhodobého hľadiska pri užívaní výsledkov projektov zabráni tomu, aby sa SR dostalo do tzv. rozpočtovej pasce vo verejných zdrojoch.

- Pracovné miesta a rast
  - Vyplýva zo stratégie Európa 2020 a Spoločného strategického rámca EÚ;
  - Tento princíp sa uplatní pri analýzach a príprave stratégií programov, ako aj ich implementácií.
  - V praxi to znamená, že prioritou sú len tie investičné priority a opatrenia, ktoré budú reálne vytvárať nové a udržateľné pracovné miesta a generovať inteligentný ekonomický rast.
  - Pri prioritizácii aktivít sa následne musí brať do úvahy celkový prínos k zamestnanosti a rastu v území, doba nevyhnutná na dosiahnutie výsledkov a v neposlednom rade celkové výdavky.

- Najjednoduchšie ako sa dá¹⁸⁷
  - Vyplýva zo všeobecne akceptovanej požiadavky na zatraktívnenie, debyrokratizáciu, zrýchlenie, sprehľadnenie a skvalitnenie procesov implementácie a kontroly na všetkých úrovniach riadenia.
  - Tento princíp sa uplatní hlavne pri tvorbe a implementácii systémov riadenia a zavádzaní všetkých požiadaviek EK na riadenie a kontrolu na národnej úrovni.
  - Jeho dodržiavanie je merateľné najmä na základe kvantifikácie počtu subjektov, počtu vzájomných interakcií, počtu formulárov a pod.

Vo väzbe na riešenie identifikovaných disparít, rozvojových potrieb a investičných priorít EK v pozičnom dokumente pre SR definovala nasledujúce prioritné oblasti financovania:

¹⁸⁵ zoznam tematických cieľov je uvedený v prílohe

¹⁸⁶ Zoznam identifikovaných disparít a rozvojových potrieb je uvedený v prílohe

¹⁸⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/KISS_principle

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

1.3.1 TC 1: posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

1.3.1.1 Východiskový stav

SR aj naďalej má "technologickú" medzeru vo vybavení výskumných inštitúcií (zariadenia laboratórií, unikátne prístrojové vybavenie, nevyhovujúce priestory, energeticky neefektívne budovy zo 60-70 rokov minulého storočia), keďže táto oblasť nebola financovaná na Slovensku 20 rokov a aktuálne programové obdobie 2007 - 2013 je potrebné vnímať ako prvú etapu riešenia tohto problému, na ktorú je potrebné nadviazať aj v budúcom programovom období. Na využitie rozvojového potenciálu slovenského výskumu a vývoja je potrebné naďalej podporiť aj túto oblasť v kombinácii s novými typmi opatrení, ktoré v súčasnom období neboli využívané.

Hlavným problémom SR je nízka výkonnosť systému výskumu a vývoja a nedostatočná previazanosť s potrebami praxe, slabá miera internacionalizácie a nedostatočný inštitucionálny rámec zabezpečujúci kvalitné riadenie inštitúcií výskumu a vývoja vo verejnom sektore. Vláda považuje za najväčší problém slovenskej vedy a výskumu ich nízky dopad na ekonomiku krajiny, nízku úroveň financovania, fragmentáciu vecného zamerania a systému riadenia a nestabilnú a málo motivujúcu podporu vedy a výskumu.

V období 2007 - 2013 bola oblasť inovácií podporovaná v rámci viacerých operačných programov¹⁸⁸. Ich kľúčovým spoločným nedostatkom, ktorý bránil potrebnej intenzite čerpania je komplikovaný a netransparentný systém implementácie, vrátane verejného obstarávania a nedostatočné kvalitné strednodobé stratégie. Špecifickými problematickými oblasťami, ktoré bránili dosiahnutiu vyššej účinnosti pomoci sú najmä nastavenie súčasných pravidiel OP Výskum a vývoj, ktoré znemožňujú používanie výsledkov projektov (napr. vybudovaná infraštruktúra výskumu a vývoja, vyvinuté moderné materiály a pod.) na komerčné účely, ktoré by paradoxne malo byť jeho hlavným cieľom. V oblasti podpory inovácií za negatívum možno považovať absenciu komplexnejšieho a účinnejšieho prístupu k firemným inováciám a ich preferovanie¹⁸⁹.

1.3.1.2 Zdôvodnenie výberu

SR patrí do skupiny takzvaných miernych inovátorov s druhou najnižšou inovačnou výkonnosťou v skupine¹⁹⁰.

Je nespochybniteľné, že SR potrebuje zásadným spôsobom posilniť a zlepšiť kvalitu každého komponentu inovačného ekosystému, a to nielen na úrovni jednotlivých projektov, ale hlavne na systémovej úrovni komplexných programov s dopadom na celé územie a všetky odvetvia ekonomických činností v SR. Tento tematický cieľ je koncentrovaný na dve oblasti, v ktorých SR zaostáva: infraštruktúru a procesy výskumu a inovácií. V oblasti infraštruktúry musí SR „dorovnať“ technologickú medzeru a v oblasti procesov výskumu a inovácií implementovať nové ekonomicky udržateľné biznis modely.

V nadväznosti na plnenie cieľov stratégie Európa 2020 je v podmienkach SR nevyhnutné zabezpečiť kvalitnú infraštruktúru a efektívny systém rozvoja inovácií, kvalitné ľudské zdroje, účinné nástroje pre inovácie a zabezpečiť podporu riešení inovačných projektov v súlade so stratégiou pre inteligentnú špecializáciu, ktorých výsledky budú uplatniteľné na trhu.

V rámci iniciatívy EK "Únia inovácií" je dôležité zabezpečiť zvýšenie podpory všetkých foriem inovácií a zavedenie finančných nástrojov na stimuláciu súkromných financií do výskumu a inovácií. Pre plnenie cieľa "Digitálna agenda" je potrebné vyčleniť viac investícií na výskum IKT s cieľom zatriktívniť ich pre MSP a mladých výskumníkov a podporovať verejné a súkromné

¹⁸⁸ Výskum a vývoj, Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, Vzdelávanie, Informatizácia spoločnosti

¹⁸⁹ Typickým príkladom je výmena starej výrobnéj linky za novú, alebo výmena verejného osvetlenia, ktoré bez ostatných štruktúrálnych zmien neprinášajú potrebné efekty vo forme pridanej hodnoty a udržateľných nových pracovných miest

¹⁹⁰ European Innovation Scoreboard 2013

partnerstvá za účelom vypracovania spoločných technologických plánov, od výskumu až po uvedenie na trh.

Vo vzťahu na plnenie cieľov NPR je v podmienkach SR potrebné uskutočniť reformu systému výskumu, vývoja a inovácií, podporovať efektívny prenos vedomostí a vedeckých objavov z verejných inštitúcií do súkromného sektora a vytvoriť pracoviská, ktoré administratívne zabezpečia kontakt s firmami a výmenu informácií. Ďalej je potrebné zabezpečiť vytvorenie podmienok efektívnej spolupráce súkromného sektora a verejných výskumných organizácií, podporovať vznik inovatívnych start-up a spin-off prostredníctvom administratívnej podpory transferu technológií z verejných inštitúcií a prepojením VŠ, SAV a technologických inkubátorov.

1.3.1.3 Priority financovania podľa EŠIF

EFRR – podpora kapacít výskumu a vývoja pre potreby inovácií (celé územie SR, vrátane BSK); podpora spolupráce medzi akademickou sférou a priemyslom; podpora výskumno-vývojovej základne; podpora aplikovaného výskumu a vývoja; zvyšovanie inovačnej výkonnosti SR; podpora národných intervencií v oblasti výskumu a inovácií podnikov.

EPFRV - posilnenie inovačnej výkonnosti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva, ktorá podporí vývoj nových produktov, postupov a technológií; zmiernenie degradácie pôdy, klimatickej zmeny a adaptácie, udržateľnej poľnohospodárskej produkcie, produkcie biomasy, rozvoja podnikania na vidieku; sfunkčnenie spolupráce a prepojenia v rámci vedomostného trojuholníka v pôdohospodárstve /výskum-poradenstvo-vzdelávanie/; horizontálna a vertikálna kooperácia za účelom jednotnej logistiky a propagácie na miestnych trhoch.

1.3.1.4 Očakávané výsledky

Cieľovým stavom je prispieť k vybudovaniu 1. piliera stratégie NPR, vytvorenie priaznivého prostredia, ktoré bude motivovať aktérov intenzívne inovovať. Jeho prejavom bude zvýšená inovačná výkonnosť SR a účinná transformácia do zvýšenej konkurenčnej schopnosti a tvorby nových atraktívnych pracovných miest vo všetkých regiónoch SR.

Základom pre investície v rámci TC 1 bude Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3).

Očakávané výsledky: EFRR

Z pohľadu infraštruktúry bude v programovom období dobudovaná a sprístupnená kvalitná infraštruktúra VV, ktorá bude efektívne používaná pre akademický, podnikový a neziskový VV a inovácie. Procesy podpory VV budú optimalizované a výkonnostne orientované, čoho prejavom bude podstatné zvýšenie súkromných zdrojov na akademickom VV, zvýšenie podielu zmluvného výskumu, aplikovaného výskumu, vývoja a vedecko-technických služieb.

Podniky, verejná správa a neziskový sektor budú motivované inovovať a realizovať domáce inovácie, generovať zákazky pre slovenské inovačné firmy, ktoré im umožnia udržateľne rásť a ponúkať atraktívne pracovné príležitosti pre kreatívnych, zručných a vzdelaných ľudí.

Na základe RIS3 bude ďalej do roku 2020 vybudovaná funkčná architektúra inovačného ekosystému SR so zameraním na priority výskumu a vývoja pre potreby inteligentnej špecializácie: materiálový výskum a nanotechnológie, informačné a komunikačné technológie a biomedicína a biotechnológie. V oblastiach s evidentným potenciálom pre špecializáciu, rast a/alebo zamestnanosť boli vybrané technologické tematické priority v oblasti energií a energetiky, poľnohospodárstva a potravín a oblasti internetovej ekonomiky a digitálnej agendy. V oblasti spoločenských vied predovšetkým multietnicita, sociálna inklúzia a problémy chudoby, starnutie populácie a kvalita života a uplatnenie mladých ľudí v meniacich sa podmienkach.

V rámci EPFRV sa očakáva posilnenie inovácií, spolupráce a rozvoja vedomostnej základne vo vidieckych oblastiach; posilnenie prepojenia medzi poľnohospodárstvom, potravinárstvom a lesníctvom a výskumom a inováciami a posilnenie celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania v poľnohospodárstve.

1.3.2 TC2: zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

1.3.2.1 Východiskový stav

SR patrí k najrýchlejšie rastúcim exportérom IKT služieb v EÚ a sektor IKT zamestnáva v SR čoraz viac ľudí. Zároveň SR patrí medzi krajiny s najnižšou úrovňou penetrácie širokopásmového internetu, a to predovšetkým na vidieku a relatívne nízkou úrovňou vyspelosti eGovernmentu a angažovanosti podnikov v digitálnej ekonomike. Uvedené nedostatky predstavujú významnú bariéru lepšieho prístupu k informáciám, ich efektívnejšieho používania a kvality služieb, ktoré sú predpokladom naštartovania inteligentného rastu.

SR patrí do skupiny menej vyspelých krajín, mimo prúdu lídrov, určujúcich trend eGovernmentu. Do roku 2015 je na SR vďaka implementácii projektov OP Informatizácia spoločnosti možné očakávať 90 % dostupnosť základných služieb eGovernmentu, ako aj výrazné vylepšenie pozície a priblíženie sa ku krajinám s najvyspelejším eGovernmentom. Napriek tomu však úroveň sofistikovanosti služieb, miery otvorenosti dát a efektivity cloud technológií možno považovať za relatívne nízku aj v nasledujúcom období.

Vďaka OP Informatizácia spoločnosti z programového obdobia 2007 až 2013 SR očakáva dosiahnutie výrazného pokroku v implementácii eGovernmentu. V súčasnosti sú v realizácii projekty, ktoré zabezpečia poskytovanie elektronických služieb verejnej správy na transakčnej úrovni. Začne sa vydávať eID karta, čím bude umožnená autentifikácia a autorizácia občana. Centralizujú sa základné registre a implementujú sa spoločné moduly ústredného portálu verejnej správy, ktorý bude predstavovať jednotný bod prístupu k elektronickým službám verejnej správy. Tieto služby budú tiež asistovane poskytované na integrovaných obslužných miestach. Implementácia takto rozsiahlej zmeny informatizácie verejnej správy neprebíhala a neprebíha bezproblémovo, ale SR získalo cenné skúsenosti a vybudovalo potrebné kapacity a kompetencie nutné pre ďalšie zlepšovanie procesu informatizácie.

1.3.2.2 Zdôvodnenie výberu

Rozvoj IKT je považovaný za hlavný motor ekonomického rastu a pokrízového zotavenia EÚ. Tento potenciál sa však v podmienkach SR nemôže naplno rozvinúť pre nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov, chýbajúci dostatočný prístup k rýchlemu internetu, kvalitné služby eGovernmentu a nízku angažovanosť podnikov.

Tento tematický cieľ je zameraný na zabezpečenie plného prístupu obyvateľov k širokopásmovému internetu, rozvoj služieb eGovernmentu podporujúcich inteligentnú verejnú správu a zavádzanie služieb eBusiness podporujúcich inovácie.

V nadväznosti na plnenie cieľov stratégie Európa 2020 a NPR je v podmienkach SR potrebné zabezpečiť rozvoj služieb podporený príležitosťou, ktorú prinášajú nové technológie (sociálne siete, inteligentné mobilné zariadenia, otvorené a prelinkované dáta a podobne), stávajúce sa každodennou súčasťou života občanov a podnikateľov. Okrem nových služieb sa bude tiež pokračovať vo zvyšovaní sofistikovanosti služieb, keďže v rámci programového obdobia 2007 – 2013 budú elektronické služby verejnej správy implementované prevažne na transakčnej úrovni, avšak takéto riešenie nie je dostatočne komfortné, najmä vo vzťahu k vývoju možností informačných a komunikačných technológií. Cieľom je aj potreba reagovať na zámer znižovania rozpočtu inštitúcií verejnej správy, ako aj na potrebu poskytovania služby verejnej správy v oveľa

vyššom štandarde. Na zefektívnenie chodu prevádzky informačných systémov sa vytvorí zdieľaná platforma. Systémy na manažovanie kvality pomôžu odhaliť priestor na zlepšenie poskytovania služieb. Zároveň je spoľahlivé a rýchle širokopásmové pripojenie základným predpokladom pre fungovanie informačnej spoločnosti. V SR ešte stále nie je zabezpečené pokrytie celej populácie ani základným širokopásmovým pripojením, preto je nevyhnutné investovať do pokrytia týchto oblastí ako aj do územia, v ktorom nie je možné využiť spojenia aspoň 30 Mbit/s, ktorá je tiež požadovaná Digitálnou agendou.

1.3.2.3 Priority financovania podľa EŠIF

EFRR - rozvoj elektronických služieb; využívanie otvorených dát; podpora malých a stredných podnikateľov v digitálnej ekonomike, podpora eInklúzie, zavedenie inovačného centra eGovernmentu, podpora procesov efektívnej verejnej správy, zavedenie eGovernment cloudu, bezpečnosť a zavádzanie a používanie širokopásmového pripojenia.

1.3.2.4 Očakávané výsledky

Investície do eGovernmentu výrazne podporujú rozvoj digitálnej ekonomiky, ktorá má potenciál významne prispievať k rastu HDP, zamestnanosti a celkovej konkurencieschopnosti hospodárstva. Jedným z hlavných zámerov tejto stratégie je prispieť k vytvoreniu agilnej spoločnosti, schopnej flexibilne reagovať na meniace sa podmienky a otvárajúce sa príležitosti.

Plnenie tohto tematického cieľa bude realizované v súlade so Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3 SK). SR má ambíciu budovať informačnú spoločnosť na úrovni najvyspelejších štátov EÚ.

Očakávané výsledky: EFRR

V oblasti služieb občanom a podnikateľom bude naďalej pokračovať vo zvyšovaní úrovne služieb v súlade s trendmi pokroku a možnosťami informačnej spoločnosti. SR bude preferovať zverejňovanie dát verejnej správy v otvorenej podobe pre ich ďalšie využitie a spracovanie (otvorené dáta). Proces zlepšovania služieb ako aj implementácia nových systémov musí brať do úvahy dôležitosť cezhraničnej interoperability na zvýšenie mobility pracovnej sily.

V kontexte budovania plne funkčného jednotného digitálneho trhu sa SR bude aktívne podieľať na zvyšovaní úrovne eBusiness (aplikácie IKT pre podporu podnikateľských aktivít a podnikových procesov) a eCommerce (elektronická výmena tovarov a služieb). Kľúčovým faktorom úspechu je bezpečnosť elektronických služieb a systémov so zreteľom na informačnú a sieťovú bezpečnosť a ochranu osobných údajov občana.

V oblasti širokopásmového pripojenia sa SR zameria v súlade so stratégiou NGA na pokrytie širokopásmovým internetom v bielych a šedých miestach, vrátane vidieckych oblastí. Krátkodobým cieľom je zabezpečenie pokrytia základným širokopásmovým pripojením pre všetkých, zatiaľ čo dlhodobý cieľ je pokrytie celej populácie rýchlym širokopásmovým pripojením nad 30 Mbit/s do roku 2020. Hybnou silou pre tieto investície bude na jednej strane podpora budovania regionálnych sietí a na druhej strane stimulácia využívania širokopásmového pripojenia koncovými zákazníkmi.

1.3.3 TC3: Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH)

1.3.3.1 Východiskový stav

Slovenské hospodárstvo stále stojí a zároveň padá na nákladovo veľmi tvrdom konkurenčnom boji rozhodujúceho sektora stredných a veľkých podnikov v odvetviach na export orientovaného

spracovateľského priemyslu. Mikropodniky, malé a stredné podniky (MSP) sú v súčasnosti ohrozené pretrvávajúcou ekonomickou krízou a zároveň prebiehajúcimi zmenami v podnikateľskom prostredí. V dôsledku toho bol zastavený ich rast a prebieha ich marginalizácia spojená s útlmom podnikateľských aktivít, znižovaním počtu pracovných miest a ohrozením ekonomickej udržateľnosti podnikov.

Kľúčovým problémom SR je nízka konkurencieschopnosť a flexibilita MSP. V ekonomickej štruktúre MSP prevládajú odvetvia služieb s nižšou poznatkovou náročnosťou. Bežný začínajúci podnikateľ podniká v tradičných službách, nie je veľmi inovatívny a nemá vysoké ambície prenikať na zahraničné trhy. Ďalšími problémami sú nízka kapitalizácia a klesajúca ziskovosť MSP spojená s nižšou tvorbou daňových príjmov.

V sektore rybného hospodárstva (akvakultúra, spracovanie rýb) majú svoje zastúpenie predovšetkým malé a stredné podniky, ktoré majú obmedzený prístup k zdrojom financovania a zároveň musia čeliť lacnému dovozu z krajín mimo EÚ, čo ohrozuje ich existenciu. Rybníky a rybochovné zariadenia sa nachádzajú predovšetkým na vidieku, kde vytvárajú pracovné príležitosti najmä pre obyvateľov vidieka.

V oblasti rozvoja vidieka je zvyšovanie efektívnosti a príjmov v poľnohospodárstve a zlepšenie konkurencieschopnosti podnikov často spojené so substitúciou práce, čo spôsobuje znižovanie zamestnanosti. Preto táto priorita napĺňa predpoklady inteligentného rastu a inkluzívny rast je identifikovaný ako sekundárny efekt.

1.3.3.2 Zdôvodnenie výberu

Tento tematický cieľ je zameraný na podporu podnikania a implementáciu nových modelov so zreteľom na MSP a sektor poľnohospodárstva. Ide o oblasti, v ktorých SR na základe hodnotenia „Small Business Act“ (SBA), hodnotenia konkurencieschopnosti, ako aj inovačnej výkonnosti výrazne zaostáva. V nasledujúcom období je preto potrebné zrealizovať rad komplexných opatrení, ktoré zvrátia súčasný negatívny trend a naštartujú potrebné zmeny v priemysle a službách.

V nadväznosti na plnenie cieľov stratégie Európa 2020 a NPR je potrebné zlepšiť podnikateľské prostredie, t. j. zlepšiť pozíciu SR v rebríčku Doing bussiness, ktorý vypracováva Svetová banka, minimálne o 15 miest do roku 2015 a pokračovať v znižovaní AZ podnikania tak, aby SR do roku 2015 v tzv. integrovanom indikátore regulácie trhov OECD (PMR – Product Market Regulation indicator) dosiahlo hodnotu priemeru krajín OECD (1,45). V rámci plnenia cieľov stratégie EÚ pre Dunajský región je dôležité zabezpečovať podporu prepojení medzi inštitúciami, ktoré sa zaoberajú inováciami, a tými, ktoré podporujú podnikanie.

Pre sektor rybného hospodárstva je dôležité posilnenie konkurencieschopnosti prostredníctvom modernizácie výroby, zvyšovania pridanej hodnoty v rámci celého reťazca, budovania nových rybochovných zariadení a zavádzania inovácií. Hlavnou výzvou je produkcia vysokokvalitných produktov, ktoré by čelili lacnému dovozu z tretích krajín. Okrem samotnej produkcie je dôležité zamerať sa aj na zvýšenie informovanosti spotrebiteľa, zlepšenie imidžu produktov akvakultúry, ako aj celého sektora. Za účelom minimalizácie vplyvu sezónnosti produkcie a zabezpečenia dodatočných príjmov pre podniky je nevyhnutné rozvíjať doplnkové aktivity, napr. v oblasti cestovného ruchu. Vo väzbe na stratégiu Európa 2020 sa podporou zavádzania inovácií, rozvoja potenciálu akvakultúry a cestovného ruchu a zvyšovaním informovanosti spotrebiteľa prostredníctvom EFNRH prispeje k inteligentnému a inkluzívnemu rastu.

V oblasti rozvoja vidieka je potrebné posilniť sebestačnosť poľnohospodárstva SR, zlepšiť starostlivosť o pôdu, zabrániť degradácii pôdy, lepšie využiť PPF na produkciu potravín alebo biomasy, zabezpečiť generačnú obmenu v poľnohospodárstve prostredníctvom podpory zakladania malých fariem a fariem mladých poľnohospodárov, podporovať investičné aktivity

malých podnikov s výrazne obmedzeným prístupom k zdrojom financovania a znížiť rozdrobenosť vlastníctva pôdy prostredníctvom pozemkových úprav.

V rámci podpory organizácie potravinového reťazca a manažmentu rizika v poľnohospodárstve je potrebné zabezpečiť spoluprácu subjektov a pokročilejšej vertikálnej integrácie s dopadom na systém a úroveň predaja a koncentrovanie dopytu s možnosťou uspokojiť spotrebiteľa širokou škálou ponuky. V kontexte vertikálnej integrácie je potrebné zvýšiť aj využiteľnosť všetkých domácich spracovateľských kapacít, vrátane konzervárenských a mraziarenských¹⁹¹. Ďalej je tiež potrebné podporovať organizácie krátkeho reťazca, resp. priameho predaja farmárskych výrobkov konečnému spotrebiteľovi a zamerať sa na preventívne opatrenia na zmiernenie dôsledkov potenciálnych katastrofických udalostí, napríklad kapacitná rekonštrukcia, stavebná a technologická obnova odvodňovacích kanálov a pod.

1.3.3.3 Priority financovania podľa EŠIF

EFRR - zabezpečenie prístupu k financovaniu pre mladých ľudí a začínajúcich podnikateľov s inovatívnymi podnikateľskými zámermi, ktoré majú perspektívne komerčné uplatnenie; zabezpečenie prístupu k financovaniu pre začínajúce inovatívne podniky s potenciálom rýchleho rastu; podpora rozvoja trhu neformálneho rizikového kapitálu v SR; podpora podnikania v BSK formou komerčného využívania poznatkov a výsledkov výskum a vývoja, sprostredkovania spolupráce a prepojenia vedecko-výskumného akademického a podnikateľského prostredia, využitia inovačného a kreatívneho potenciálu pre ekonomický rozvoj, zamestnanosť a konkurencieschopnosť mesta a kraja; podpora skvalitňovania a rozširovania portfólia odborných služieb inkubátorov pre rozvoj inovatívneho podnikania, rozvoj podnikania na miestnej a regionálnej úrovni, pre vyhľadávanie a využívanie nových nápadov v hospodárstve a zakladanie nových firiem a start-upov; podpora začínajúcich podnikateľov a nových inovatívnych a kreatívnych MSP prostredníctvom činností a služieb inkubácie; podpora začínajúcich podnikov prostredníctvom inkubátorov; zabezpečenie dlhodobého mentorského poradenstva pre prenos podnikateľských skúseností a uľahčenie využívania nových nápadov v podnikaní; podpora spolupráce MSP a vedecko-výskumných inštitúcií MSP pri realizácii inovačných aktivít; podpora prenosu know-how v záujme internacionalizácie MSP; podpora inovácií a internacionalizácie MSP; podpora internacionalizácie MSP na tretích trhoch, podpora medzinárodnej spolupráce a stimulácia prenosom know-how; podpora internacionalizácie MSP prostredníctvom zavedenia nového obchodného modelu financovania; vytvorenie modelu podnikania pre MSP zohľadňujúcich sociálne aspekty podnikania a umožňujúceho zamestnávania znevýhodnených rodinných príslušníkov; podpora rozvoja a stability mikro a malých podnikov formou pôžičkových programov, čím sa prispeje k rozvoju segmentu MSP s vysokým pracovným potenciálom a nárastu a stabilizácie zamestnancov; podpora rozvoja a stability stredných podnikov formou dostupných finančných programov, čím sa prispeje k rozvoju segmentu s vysokým rastovým potenciálom a nárastu a stabilizácii zamestnancov; zlepšenie financovania MSP za účelom podporenia tvorby a rozširovania pokročilých kapacít pre produkciu výrobkov a služieb; zlepšenie financovania MSP za účelom podporenia tvorby a rozširovania pokročilých kapacít pre produkciu výrobkov a služieb; zvyšovanie konkurencieschopnosti a miery prežitia MSP, podpora inovačných aktivít MSP, udržanie zamestnanosti a podpory tvorby nových pracovných miest v regiónoch Slovenska; skvalitnenie služieb pre MSP a uľahčenie regionálneho prístupu k odborným a špecializovaným službám pre podnikanie.

EFNRH - posilnenie inovatívneho, konkurencieschopného a na znalostiach založeného rybolovu a akvakultúry, vrátane spracovania.

¹⁹¹ Podľa prieskumu Eurostatu je zastúpenie slovenských konzervovaných potravín v obchodných reťazcoch v SR najnižšie. Podľa posledných štatistických údajov je zastúpenie domácej produkcie potravín v SR menej ako 50 %, oproti tomu v Poľsku je to viac ako 85 % v ČR a v Maďarsku viac ako 70 %.

EPFRV – zvýšenie konkurencieschopnosti všetkých typov poľnohospodárstva a životaschopnosti poľnohospodárskych podnikov; podpora organizácie potravinového reťazca a manažmentu rizika v poľnohospodárstve.

1.3.3.4 Očakávané výsledky

Cieľovým stavom je prispieť k vybudovaniu 1. piliera stratégie NPR, t. j. vytvorenie priaznivého prostredia, ktoré bude motivovať podniky intenzívne inovovať. Jeho prejavom bude zvýšená inovačná výkonnosť SR a účinná transformácia do zvýšenej konkurenčnej schopnosti a tvorby nových atraktívnych pracovných miest vo všetkých regiónoch SR.

Očakávané výsledky: EFRR

V rámci malých a stredných podnikov je potrebné realizovať systémové podporné opatrenia v súlade s princípmi iniciatívy SBA. Len prostredníctvom takýchto opatrení bude možné zvrátiť súčasný negatívny trend a zabezpečiť základné podmienky pre udržateľný rozvoj MSP, podporiť motiváciu pre podnikanie a stimulovať rast kategórie mikropodnikov. Týmto spôsobom sa budú môcť generovať a rozvíjať MSP s inovačným potenciálom ktoré budú konkurencieschopné na globálnom trhu.

Očakávané výsledky: EFNRH

V oblasti rybného hospodárstva bude hlavnou očakávanou zmenou posilnenie konkurencieschopnosti sektora rybného hospodárstva v SR prostredníctvom podpory v oblasti akvakultúrnych foriem s vysokým trhovým potenciálom, nových foriem príjmu a pridanej hodnoty, nových alebo zlepšených produktov, nových alebo zlepšených postupov spracovania, systémov riadenia a organizácie.

Očakávané výsledky: EPFRV

V oblasti rozvoja vidieka možno očakávať nasledovné zmeny: zlepšenie ekonomickej výkonnosti všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov najmä z hľadiska zvýšenia účasti na trhu a poľnohospodárskej diverzifikácie; uľahčenie vstupu primerane vzdelaných poľnohospodárov do poľnohospodárstva a najmä generačná obmena; zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do agro-potravinárskeho reťazca, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na lokálnych trhoch a krátkych zásobovacích reťazcoch a miernejšie dôsledky prírodných pohrôm v dôsledku podpory prijímania preventívnych opatrení.

1.3.4 TC4: Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

1.3.4.1 Východiskový stav

Napriek dynamickému zvyšovaniu energetickej efektívnosti a pozitívnym trendom vývoja má SR piatu najvyššiu energetickú náročnosť, ktorá prevyšuje priemernú úroveň EÚ 27 približne trikrát, zásadne ovplyvňuje uhlíkovú ako aj celkovú environmentálnu efektívnosť s dopadom na konkurencieschopnosť priemyslu.

Hlavným sektorom, v ktorom sa SR nedarí stabilizovať rast emisií skleníkových plynov, je sektor cestnej dopravy, v ktorom významne stúpla predovšetkým individuálna automobilová doprava na úkor environmentálne priaznivejších druhov hromadnej dopravy.

Významný vplyv na nízku uhlíkovú efektívnosť budov na Slovensku daná pomalým tempom obnovy. Do konca roku 2011 sa obnovilo zhruba 32% fondu bytových budov postavených po r. 1992.

Významnou oblasťou, ktorá je nepripravená na prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo je oblasť výroby energie, ako aj zásobovania teplom charakteristická nízkym podielom OZE, technicky a ekonomicky zastaranými technológiami výroby energie, rozvodov a spôsobov zásobovania teplom.

1.3.4.2 Zdôvodnenie výberu

Napriek uvedeným pozitívnym trendom je zaostávanie SR v environmentálnej efektívnosti priemyslu a služieb značné. Výzvou pre nasledujúce obdobie je preto uplatnenie efektívnych nízkouhlíkových technológií a výrobných postupov, ktoré prispievajú k zníženiu energetickej náročnosti tvorby HDP a environmentálnej efektívnosti produkcie a budú ekonomicky motivovať podnikateľov k prechodu na nízkouhlíkovú výrobu. Ide o rozsiahlu úlohu implementácie nových komplexných obchodných modelov do technologickej infraštruktúry a procesov v podnikoch.

V nadväznosti na plnenie cieľov stratégie Európa 2020 "Európa efektívne využíva zdroje" a NPR je prínosom nízkouhlíkových technológií znižovanie emisií, zvyšovanie kvality vzduchu, znižovanie hladiny hluku a zlepšovanie verejného zdravia. Tento tematický cieľ zabezpečí podporu dlhodobej konkurencieschopnosti prostredníctvom politiky tzv. zeleného rastu, využívania čistejších zdrojov energie, zabránenia environmentálnej degradácií, prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a postupného znižovania emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia, zastavenia neúmerneho zvyšovania koncových cien elektrickej energie v dôsledku silnej finančnej podpory obnoviteľných zdrojov energie (OZE) a kombinovanej výroby elektrickej energie a tepla (KVET), ako aj zvýšenie využitia obnoviteľných zdrojov energie pri výrobe tepla. Ďalej sa zabezpečí zvýšenie energetickej efektívnosti a využitia OZE vo verejnom sektore a verejných budovách vrátane ich obnovy, dosiahnutie cieľa úspor energie obnovou budov ústredných orgánov štátnej správy (ÚOŠS) vo výške 3 % ročne z celkovej podlahovej plochy, alebo dosiahnutie úspor energie alternatívnym spôsobom a tiež zvyšovanie energetickej hospodárnosti a podielu OZE v sektore bytových budov. Zároveň bude podpora zameraná na zlepšenie efektívnosti využívania zdrojov a celkovej hospodárskej konkurencieschopnosti s dôrazom na "správne stanovenie cien" a na ich transparentnosť pre spotrebiteľov napr. v spotrebe energie, zavedením inteligentného merania spotreby, zavedenie inteligentných meracích systémov na základe smernice EP a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES a rozvoj infraštruktúry s cieľom posilniť interoperabilitu sústavy. Rovnako sa zabezpečí podpora politiky tzv. zeleného rastu, ktorá sa stala jednou z priorít stratégie Európa 2020 aj OECD, využívania čistejších zdrojov energie, ktoré zabránia environmentálnej degradácií, bude znamenať prechod na nízko-uhlíkové hospodárstvo, ako aj postupné znižovanie emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia.

V oblasti rozvoja vidieka sa bude podporovať zvýšenie energetickej efektívnosti a úspory energie, modernizácia a obnova zastaralých strojov a technológií s nízkou energetickou efektívnosťou, podpora cieleného pestovania a využívania biomasy z pôdohospodárstva na energetické účely, zvýšenie podielu využívania odpadovej biomasy, rastlinných zvyškov a exkrementov živočíšnej výroby na produkciu energie a poradenstvo, vzdelávanie a osвета poľnohospodárov zameraných na cielené zníženie emisií skleníkových plynov z poľnohospodárstva, ako aj motivácia znižovať emisie.

1.3.4.3 Priority financovania podľa EŠIF

EFRR - podpora prenosu poznatkov a rozvoja inovačných výrobkov, procesov a služieb na národnej a európskej úrovni; zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe; zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v MSP prostredníctvom energetických auditov, energetického a environmentálneho manažérstva a realizáciou opatrení v oblasti

energetickej efektívnosti, OZE a nízkouhlíkových technológií; rozvoj a zavádzanie inteligentných sietí, ktoré spájajú energetickú efektívnosť a miestnu výrobu energie na územnom základe; podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovania emisie skleníkových plynov pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, prostredníctvom poradenstva, vzdelávania a monitorovania; podpora energetickej efektívnosti, využívania OZE a znižovanie emisií skleníkových plynov pre všetky typy území, prostredníctvom regionálnych a lokálnych akčných plánov udržateľnej energetiky a rozvoja energetických služieb; rozvoj efektívnych systémov centralizovaného zásobovania teplom vysokou účinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla vrátane zvýšeného využívania OZE a priemyselného odpadového tepla; zvýšenie atraktivity mestskej dopravy a znižovanie environmentálneho zaťaženia mestských oblastí.

KF, EFRR - zníženie spotreby energie a zvýšenie podielu OZE pri prevádzke budov zohľadnením nákladovo optimálnych požiadaviek pri ich komplexnej obnove.

EPFRV – podpora efektívneho využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmenám klímy v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.

1.3.4.4 Očakávané výsledky

Z pohľadu aktivít je tento tematický cieľ priamym priemetom merateľných cieľov stratégie Európa 2020 pre oblasť klímy a energie a to („20/20/20“) a prioritnej oblasti NPR SR „Zelený rast a energetika“ a zabezpečuje podporu ich vzájomnej previazanosti a komplexnosti, t. j. podporu zvyšovania energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie zároveň prispieva k prechodu k nízkouhlíkovému hospodárstvu, vyznačujúcemu sa znižovaním produkcie emisií skleníkových plynov.

Očakávané výsledky: EFRR, KF

Investície zamerané na nižšie využívanie uhlíka a efektívnejšie využívanie zdrojov v priemysle sú prepojené na výskum a inovácie, takže podpora prechodu na energeticky efektívnejšie nízkouhlíkové hospodárstvo je uplatňovaná aj v intenciách hlavnej iniciatívy „Únia inovácií“, čím dochádza k prepojeniu vzájomne sa dopĺňajúcich priorít inteligentného a udržateľného rastu, ako aj v rámci tematického cieľa 6 prostredníctvom podpory zavádzania inovatívnych technológií na zlepšenie ochrany životného prostredia a účinného využívania zdrojov.

Očakávané výsledky: EPFRV

V oblasti rozvoja vidieka bude očakávanou zmenou zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účel biohospodárstva, zníženie emisie oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva, ako aj podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve.

1.3.5 TC5: Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzanie a riadenie rizika

1.3.5.1 Východiskový stav

Jedným z najvýznamnejších opatrení aktívnej adaptácie na zmenu klímy je zabezpečenie efektívneho hospodárenia s vodou, na účely ktorého je nutné aktívne ovládať dostatočný akumulovaný objem vody. Z Vodohospodárskej bilancie povrchových vôd k 1. 1. 2011 vyplýva, že objem disponibilných vodných nádrží pokrýva len tretinu budúcich potrieb SR, pričom navýšenie tejto hodnoty je možné len dobudovaním ďalších vodozádržných objektov – najmä vodných nádrží.

V súvislosti s výskytom povodní nadobúda na význame tiež skutočnosť, že na území SR sa nachádza 21 190 svahových deformácií, z toho 19 104 zosuvov, ktoré predstavujú viac ako 4,7 % rozlohy SR. V SR sa nachádzajú viaceré uzavreté a opustené úložiská ťažobných odpadov, ktoré vzhľadom na uložený materiál predstavujú dlhodobé riziko z hľadiska vplyvu na zdravie ľudí a na stav životného prostredia. Riziko uvoľnenia vyplavením rizikových látok hrozí najmä v prípade zaliatia úložiska počas privalových dažďov, či miestnych povodní.

Vplyvy klimatických zmien na výkonnosť slovenskej ekonomiky budú v budúcnosti príznačné a z dlhodobého hľadiska môžu vážne ovplyvniť rozvojový potenciál a trvalú udržateľnosť krajiny. Na základe projekcií budúceho vývoja by v prípade nerealizácie adaptačných opatrení mohlo dôjsť k spomaleniu slovenského hospodárstva v dlhodobom horizonte (2050) na úrovni 0,4 – 0,7 % ročného HDP.

1.3.5.2 Zdôvodnenie výberu

Nepriaznivé dôsledky zmeny klímy sú v podmienkach SR hlavne povodne, zosuvy, ale aj dlhotrvajúce obdobia sucha a vlny horúčav, znižovanie vlhkosti pôdy, lesné požiare. Aktuálnou potrebou je zvýšenie pripravenosti SR na uplatňovanie princípov minimalizácie investičných rizík v dôsledku zmeny klímy, ako aj realizácia opatrení na prevenciu a zmiernenie rizík súvisiacich so zmenou klímy a ich riadenie. Riešením je podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy a propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof prostredníctvom opatrení tohto tematického cieľa zo zdrojov KF a EFRR.

Zdôvodnenie výberu tohto tematického cieľa vyplýva z negatívneho dopadu klimatických zmien na zdroje podzemných vôd po roku 1980 (85 % zdrojov pitných vôd SR tvoria podzemné vody), nevyhnutnosti zabezpečiť ciele v súlade so smernicou 2000/60/ES EP a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva v útvare podzemných vôd, existencie uzavretých úložísk a opustených úložísk ťažobných odpadov predstavujúcich dlhodobé riziko z hľadiska vplyvu na zdravie ľudí a stav životného prostredia, celkového zvyšovania podielu skleníkových plynov v atmosfére, zvyšovania teploty zemského povrchu, zmeny množstva a intenzity zrážok a z toho vyplývajúcich zmien počasia, vznikajúcej potreby aktívne ovládať akumulovaný objem vody, extrémnych zrážok, ktoré si vyžadujú vodu zachytiť a vytvárať zásobný objem a zároveň vode zabrániť vzniku veľkých povodňových vln, extrémne suchých období vyžadujúcich zabezpečenie dostatku vody, povinnosti dodržiavania zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami, ktorým sa do právneho systému SR transponuje smernica EP a Rady 2007/60/ES zo dňa 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík, povinnosti inventarizácie uzavretých a opustených úložísk ťažobných odpadov predstavujúcich riziko pre zdravie človeka a životné prostredie v zmysle smernice EP a Rady 2006/21/ES z 15. marca 2006 o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES - Vyhlásenie EP, Rady a Komisie, povinnosti vyhotovovania a pravidelnej aktualizácie plánov manažmentu povodňového rizika, vrátane predbežného hodnotenia povodňového rizika a vyhotovovania máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika vyplývajúcich zo zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami, odporúčaní Koncepcie organizácie a rozvoja civilnej ochrany, odporúčania Koncepcie vyznenia a varovania obyvateľstva v SR, plnenia priorít stratégie EÚ pre Dunajský región a stratégie vnútornej bezpečnosti EÚ.

V oblasti rozvoja vidieka sa zabráni pokračujúcej degradácii pôd, ktorá spôsobuje každoročne značné škody, osobitne erózia (vodná a veterná), zhutnenie pôdy, strata pôdnej organickej hmoty a s tým súvisiace zhoršenie biologickej aktivity a vodného režimu pôdy. Zároveň bude potrebné zastaviť negatívny trend vo využívaní závlah, ako intenzifikačného faktora s priamym dopadom na konkurencieschopnosť poľnohospodárskej prvovýroby a osobitne v rámci adaptačných opatrení na zmiernenie dopadov sucha, podporovať činnosti vedúce k zvýšenému zadržiavaniu vody

v krajine; a modernizovať závlahovú infraštruktúru, ako aj podporovať investície do moderných a úsporných technológií zavlažovania.

1.3.5.3 Priority financovania podľa EŠIF

KF, EFRR - zmiernenie negatívnych dopadov zmeny klímy realizáciou preventívnych a adaptačných opatrení v súvislosti s povodňami; zvýšenie objemu aktívne ovládaného odtoku vody z územia SR; zmiernenie negatívnych dopadov zmeny klímy realizáciou preventívnych a adaptačných opatrení v súvislosti so zosuvmi; posilnenie nástrojov na riešenie osobitných rizík a systémov zvládania katastrof; zlepšenie systému zberu, analýzy a monitoringu objektívne preverených aktuálnych údajov o rizikách na miestnej, regionálnej a národnej úrovni; prispôbenie systému civilnej ochrany a intervenčných kapacít záchranných zložiek pri katastrofách aktuálnym hrozbám v záujme ochrany životov, majetku a infraštruktúry a zvýšenie odolnosti hospodárstva a krajiny; zvýšenie efektívnosti riadenia a manažmentu rizík vyplývajúcich zo zmien klímy a implementácie prioritných oblastí pripravenosti; posilnenie informovanosti verejnosti v oblasti ochrany, zvládania rizík a zvýšenie zapojenia komún, dobrovoľníkov a občianskej spoločnosti do predchádzania, zvládania krízových situácií a do obnovy a rekonštrukcie po katastrofách a tiež vytvorenie nástrojov na obnovu a rekonštrukciu po skončení katastrof.

EPFRV – obnova, ochrana a posilňovanie ekosystémov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve; podpora efektívneho využívania zdrojov a prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmenám klímy v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.

1.3.5.4 Očakávané výsledky

Navrhované investičné priority a intervencie definované v rámci tohto tematického cieľa sú nástrojmi na zvládanie očakávaných výziev a zároveň prispievajú k naplneniu hlavných cieľov stratégie Európa 2020. Tieto priority a intervencie tiež prihlasujú na priority Dunajskej stratégie, a to konkrétne na:

- Riadenie rizík v oblasti životného prostredia
- Zvýšenie inštitucionálnej kapacity a spolupráce

Očakávané výsledky: KF, EFRR

Realizáciou jednotlivých preventívnych a adaptačných opatrení dôjde k zmierneniu negatívnych dopadov zmeny klímy prejavujúcich sa na našom území, predovšetkým predlžujúcimi sa obdobiami sucha sprevádzanými znižovaním množstva zadržovaných podzemných a povrchových vôd v krajine, ktoré striedajú výdatné dažde s častejším výskytom povodní. Dôjde tým k naplneniu smernice EP a Rady 2007/60/ES z 23. októbra 2007 o hodnotení a manažmente povodňových rizík, ktorá je do práva SR transponovaná zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Smernica 2007/60/ES a zákon č. 7/2010 Z. z. ustanovujú povinnosť plánovať manažment povodňových rizík a podľa plánov realizovať preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami v oblastiach, v ktorých existuje alebo možno očakávať výskyt povodňového rizika.

Očakávané výsledky: EPFRV

V oblasti rozvoja vidieka bude očakávanou zmenou zlepšenie stavu vody a pôdy a zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zlepšenie kvality vody prostredníctvom investícií do efektívneho zavlažovania a poskytovania poradenstva o efektívnom využívaní vody.

1.3.6 TC6: Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov

1.3.6.1 Východiskový stav

Prevládajúcim spôsobom nakladania s odpadmi je skládkovanie (37 – 47 %) nasledované materiálovým zhodnocovaním (23 – 30 %). Energetické zhodnocovanie je v podmienkach SR zanedbateľné (okolo 3 %). V znižovaní miery skládkovania odpadov SR zaznamenala len malý pokrok.

Podľa údajov vo Vodnom pláne Slovenska 2009 – 2015 je 63,7 % vodných útvarov vo veľmi dobrom a dobrom stave, avšak v súlade s Rámcovou smernicou o vode je cieľom dosiahnutie dobrého stavu všetkých vôd do roku 2015, resp. 2021, najneskôr však do roku 2027.

Jedným z primárnych zdrojov znečistenia povrchových vôd sú nečistené alebo nedostatočne čistené komunálne odpadové vody. Požiadavky vyplývajúce zo smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd pre aglomerácie nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov (EO), ktorých splnenie je záväzkom SR voči EÚ do 31. 12. 2015 neboli v plnej miere naplnené. V SR sa zároveň nachádzajú aglomerácie pod 2000 EO v chránených oblastiach a územiach, ktoré vykazujú zlý stav vôd.

Za pozitívum v oblasti zásobovania obyvateľstva pitnou vodou však možno považovať každoročný nárast podielu zásobovaných obyvateľov. Počet obcí s verejným vodovodom v roku 2011 dosiahol 2 348 (z celkového počtu 2890 obcí) čo predstavuje 81,2 % z celkového počtu obcí SR.

SR sa na jednej strane vyznačuje vysokou rozmanitosťou druhov, ekosystémov a krajiny, veľkou rozlohou chránených území, na druhej strane podobne ako iné štáty EÚ čelí rozvojovým aktivitám a nedostatku prostriedkov na ochranu prírodných hodnôt. Podľa článku 17 smernice o biotopoch z r. 2007 je len 18 % biotopov európskeho významu a druhov európskeho významu v SR v priaznivom stave, stav 29 % je neznámy, ostatné biotopy a druhy sú v nepriaznivom stave.

Z analýzy stavu ovzdušia v SR vyplýva pretrvávajúca nepriaznivá situácia v oblasti kvality ovzdušia, a to aj napriek postupne klesajúcemu trendu v celkovom množstve emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia. Vyššiemu riziku spojenému so znečistením ovzdušia sú vystavovaní najmä obyvatelia husto obývaných oblastí SR, hlavne v mestách.

Systematickou inventarizáciou environmentálnych záťaží na území SR bolo zistené, že cca. 1200 lokalít predstavuje nebezpečenstvo pre zdravie človeka a životné prostredie, z toho je 250 vysoko rizikových. V týchto oblastiach pretrvávajú nebezpečné látky, pričom kontaminujú jednotlivé zložky životného prostredia a dokázateľne negatívne ovplyvňujú zdravotný stav obyvateľstva vo svojom okolí.

Sektor rybného hospodárstva a životné prostredie sú vo vzájomnej interakcii. Kvalita produkcie priamo závisí od kvality prostredia, v ktorom sa realizuje. Kvalita vôd, stupeň ich znečistenia, obsah kyslíka vo vode, úroveň poľnohospodárskych a priemyselných činností sú základnými faktormi podieľajúcimi sa na kvalite a množstve produkcie, resp. prvoradou podmienkou prítomnosti akejkoľvek ichtyofauny. Chov rýb ovplyvňuje ráz krajiny, vodné pomery, štruktúru genofondu rýb, ako aj fauny a flóry v blízkosti vodných plôch.

V oblasti rozvoja vidieka je hlavným cieľom prispieť k obnove a zachovaniu biologickej diverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000 a poľnohospodárskej činnosti s vysokou prírodnou hodnotou .

1.3.6.2 Zdôvodnenie výberu

Kvalita životného prostredia a efektívne využívanie prírodných, a teda aj energetických, zdrojov je jedným z hlavných faktorov regionálneho rozvoja a konkurencieschopnosti. Integrácia kvality životného prostredia a zdrojovej/energetickej efektívnosti do produktívnych investícií zaručí

rozumné využitie prostriedkov, zlepšenie výkonnosti hospodárstva a jeho konkurencieschopnosti, pričom má potenciál zachovávať alebo vytvárať na Slovensku zamestnanosť. Z hľadiska svojho významu a celkového dopadu na hospodárstvo SR je sektorom s osobitým potenciálom na zvýšenie konkurencieschopnosti, vytváranie sekundárnej zamestnanosti a v neposlednom rade s veľmi výrazným potenciálom pre ochranu prírodných zdrojov.

V podmienkach SR bude potrebné do roku 2020 zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu komunálnych odpadov ako je papier, kov, plasty a sklo najmenej na 50 % hmotnosti vzniknutých odpadov, do konca roku 2013 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 50 % z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995 a do konca roku 2020 znížiť množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov na 35 % z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov vzniknutých v roku 1995. Do roku 2020 bude potrebné zvýšiť prípravu na opätovné použitie, recykláciu a zhodnotenie stavebného a demolačného odpadu vrátane zasypávacích prác ako náhrady za iné materiály najmenej na 70 % hmotnosti vzniknutého odpadu. V rámci SR je vysoký podiel komunálneho odpadu zneškodňovaného skládkovaním, ako aj nízka efektivita triedenia komunálneho odpadu, nízka úroveň zhodnocovania komunálneho odpadu, nefunkčný informačný systém o produkcii a nakladaní s odpadmi a tiež je potrebné zvyšovať úroveň environmentálneho vedomia v oblasti predchádzania vzniku odpadov, triedeného zberu a recyklácie.

Zároveň je potrebné zabezpečiť implementáciu Rámцovej smernice o vode s cieľom dosiahnutia dobrého stavu všetkých vôd do roku 2015, resp. 2021, najneskôr však do roku 2027, posúdiť účinnosť už nastavených opatrení na dosiahnutie dobrého stavu vôd a prípadne navrhnúť ďalšie opatrenia, zabezpečiť zásobovanie obyvateľstva kvalitnou pitnou vodou v súlade so smernicou Rady 98/83/ES o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu a naďalej plniť požiadavky vyplývajúce zo smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2000 EO.

Vychádzajúc zo Stratégie EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020 je potrebné do roku 2020 zlepšiť o 100 % stav biotopov európskeho významu a o 50 % stav druhov európskeho významu, zabezpečiť zachovanie a zlepšenie stavu ekosystémov a ich služieb vďaka zriadeniu zelenej infraštruktúry a obnoveniu aspoň 15 % znehodnotených ekosystémov, zabezpečiť súlad s Prioritným akčným rámcom financovania Natura 2000 v SR v rokoch 2014 - 2020 a vytvoriť funkčný systém monitoringu a reportingu na úseku ochrany prírody a krajiny. Rovnako SR vykazuje nepriaznivú situáciu v oblasti kvality ovzdušia napriek celkovému trendu znižovania emisií, dlhodobé prekračovanie povolených hraničných koncentrácií prachových častíc PM vo viacerých zónach a aglomeráciách, významný podiel miestnych zdrojov na znečistení ovzdušia, nedostatočnú informovanosť v oblasti kvality ovzdušia a narastajúci význam znečistenia ovzdušia spôsobený mobilnými zdrojmi (doprava). Vzhľadom na uvedené je potrebné zabezpečiť dosiahnutie cieľov národnej stratégie pre redukciu PM10 a programov na zlepšenie kvality ovzdušia, klásť dôraz na podporu využívania zelených technológií v MSP, zlepšenie technického vybavenia podnikov zavádzaním BAT, na požiadavky dosiahnutia dobrého stavu vôd a sanáciu environmentálnych záťaží, ako nevyhnutného predpokladu opätovného využitia lokalít na hospodársky rozvoj.

Jeden zo základných cieľov akčného plánu stratégie EÚ pre Dunajský región je „obnoviť aspoň 15 % degradovaných ekosystémov, vrátane degradovaných pôd do roku 2020“.

Udržateľné a efektívne využívanie zdrojov akvakultúry, vrátane spracovania, je nevyhnutnou podmienkou pre ďalší rozvoj sektora rybného hospodárstva v SR. Je potrebné podporovať zavádzanie chovateľských metód šetrných k životnému prostrediu a takých technologických riešení chovov a spracovania rýb, ktoré minimalizujú negatívny dopad, resp. posilnia pozitívny efekt na životné prostredie. Okrem toho, významnú úlohu zohrávajú aj environmentálne služby,

ktoré akvakultúra poskytuje a ktoré je potrebné adekvátne podporovať. V nadväznosti na vykonávanie Spoločnej politiky rybného hospodárstva (SPRH) bude nevyhnutné zabezpečiť zber údajov v súlade s reformou SPRH.

V oblasti rozvoja vidieka bude potrebné zamedziť znižovaniu biodiverzity a rozvratu cenných ekosystémov v poľnohospodárskej krajine, zvýšiť starostlivosť o územia spadajúce do siete Natura 2000, zastaviť pustnutie kultúrnej poľnohospodárskej krajiny, podporovať vzdelávanie, poradenstvo a šírenie dobrej praxe v oblasti hospodárenia s vodou a pestovať povedomie a zodpovednosť poľnohospodárov za kvalitu vôd v obhospodarovanom území, podporovať činnosti zlepšujúce starostlivosť o kvalitu pôdy, osobitne obsah organickej hmoty v pôde, elimináciu zhutnenia pôd a pod., vedúce k zvýšeniu retenčnej kapacity pôd a zadržiavaniu vody v krajine a podporovať ekologické poľnohospodárstvo.

1.3.6.3 Priority financovania podľa EŠIF

KF, EFRR - zabezpečenie nakladania s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva a za účelom plnenia požiadaviek environmentálneho acquis; dosiahnutie splnenia predvstupových záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania odpadových vôd; zabezpečenie plnenia požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ a SR v oblasti zásobovania obyvateľstva pitnou vodou; vytvorenie podmienok pre zabezpečenie dobrého stavu vôd v SR; zabezpečenie podmienok pre zachovanie biologickej diverzity; zlepšenie celistvosti územného systému ekologickej stability; dobudovanie a skvalitnenie informačného systému monitoringu a reportingu na úseku ochrany prírody a krajiny; zabezpečenie sanácie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách; zníženie znečistenia ovzdušia a zlepšenie jeho kvality; zlepšenie monitorovacieho a informačného systému v oblasti kvality ovzdušia; posilnenie zavádzania inovatívnych technológií na zlepšenie ochrany životného prostredia; účinného využívania zdrojov a ochrany, podpory a zachovania kultúrneho a prírodného dedičstva, rozvoju kultúrneho a kreatívneho priemyslu a kultúrneho turizmu, udržateľného rozvoja miest a mestských oblastí, vrátane regenerácie opustených priemyselných lokalít.

EPFRV - obnova, ochrana a posilňovanie ekosystémov v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve; podpora efektívneho využívania zdrojov a prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmenám klímy v odvetviach poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva.

EFNRH - podpora trvalo udržateľných a efektívnych zdrojov rybolovu a akvakultúry, vrátane spracovania; podpora vykonávania Spoločnej politiky rybného hospodárstva.

1.3.6.4 Očakávané výsledky

Očakávané výsledky: KF, EFRR

Očakávaným výsledkom v oblasti odpadového hospodárstva SR je odklon od skládkovania odpadov v prospech zhodnocovania odpadov a energetického zhodnocovania odpadov. Do roku 2015 bude na prípravu na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností a podľa možnosti aj odpadu z iných zdrojov, použitých najmenej 35 % hmotnosti vzniknutých odpadov. V oblasti nakladania s komunálnym odpadom (KO) sa zníži množstvo biologicky rozložiteľných odpadov (BRO) zneškodňovaných na skládkach, a to prostredníctvom aktivít zameraných zhodnocovanie BRO, ako aj podpory znižovania celkového množstva zmesového KO ukladaného na skládky. V súlade so smernicou Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov bude do roku 2015 znížené množstvo skládkovaných biologicky rozložiteľných KO na 45 % a do roku 2020 na 35 % z celkového množstva (hmotnosti) biologicky rozložiteľných KO vzniknutých v roku 1995.

V súlade s Rámcovou smernicou o vode bude zabezpečené dosiahnutie dobrého stavu všetkých vôd do roku 2015, resp. 2021, najneskôr však do roku 2027.

Z dôvodu ochrany podzemných a povrchových vôd pred nečistenými, alebo nedostatočne čistenými odpadovými vodami budú vykonané opatrenia na likvidáciu resp. eliminovanie znečistenia z bodových zdrojov aj v aglomeráciách pod 2000 EO tam, kde vodný útvar vykazuje zlý stav.

V súlade s prioritným akčným rámcom financovania Natura 2000 v SR a cieľom 1 EÚ stratégie biodiverzity – sa do roku 2020 zlepši o 100 % stav biotopov európskeho významu a o 50 % stav druhov európskeho významu“ (vrátane vybraných druhov vtáctva chránených podľa smernice EP a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva).

V oblasti ochrany ovzdušia budú zrealizované opatrenia na implementáciu predpisov opatrenia na implementáciu príslušných predpisov EÚ (smernica EP a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia); smernica EP a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe; smernica 2001/81/ES EP a Rady z 23. októbra 2001 o národných emisných stropoch pre určité látky znečisťujúce ovzdušie).

V súlade s požiadavkou dosiahnutia dobrého stavu vôd, ktoré vyplývajú zo smernice 2000/60/ES EP a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva budú vykonané opatrenia na odstránenie starých environmentálnych záťaží a tým odstránené permanentné riziko negatívneho vplyvu na zdravie človeka a životné prostredie. Zároveň budú vytvorené predpoklady pre opätovné využitie lokalít po sanácii environmentálnych záťaží pre ďalší hospodársky rozvoj. Zabezpečí sa rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu a kultúrneho turizmu, rozvoj miest a mestských oblastí.

Očakávané výsledky: EFNRH

Udržateľné a efektívne využívanie zdrojov akvakultúry, vrátane spracovania, je nevyhnutnou podmienkou pre ďalší rozvoj sektora rybného hospodárstva v SR. Je potrebné podporovať zavádzanie chovateľských metód šetrných k životnému prostrediu a takých technologických riešení chovov a spracovania rýb, ktoré minimalizujú negatívny dopad, resp. posilnia pozitívny efekt na životné prostredie. Okrem toho, významnú úlohu zohrávajú aj environmentálne služby, ktoré akvakultúra poskytuje a ktoré je potrebné adekvátne podporovať.

V nadväznosti na vykonávanie Spoločnej politiky rybného hospodárstva (SPRH) bude nevyhnutné zabezpečiť zber údajov v súlade s reformou SPRH. Hlavným očakávaným výsledkom je posilnenie trvalo udržateľného rozvoja rybného hospodárstva prostredníctvom podpory v oblastiach akvakultúrnych foriem poskytujúcich environmentálne služby, zníženia negatívneho dopadu, resp. zvýšenia pozitívneho vplyvu akvakultúry a spracovania na životné prostredie a zvýšenie účinnosti využívania zdrojov, zber, riadenie a použitie údajov v rámci SPRH.

Očakávané výsledky: EPFRV

V oblasti rozvoja vidieka bude očakávanou zmenou obnova a zachovanie biologickej diverzity vrátane lokalít sústavy Natura 2000, zlepšeniu stavu vody a pôdy a zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zlepšenie kvality vody prostredníctvom investícií do efektívneho zavlažovania a poskytovanie poradenstva o efektívnom využívaní vody.

1.3.7 TC7: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach

1.3.7.1 Východiskový stav

Na zabezpečenie funkčného dopravného systému SR a fungujúcej ekonomiky je nevyhnutná rozvinutá a po technickej a kvalitatívnej stránke vyhovujúca dopravná infraštruktúra, ktorá predstavuje základný predpoklad rozvoja spoločnosti spolu s ostatnými faktormi.

Pre zabezpečenie adekvátneho tempa výstavby a modernizácie dopravnej infraštruktúry primerane reflektujúceho na rozvoj hospodárstva, na rast prepravných výkonov a intenzitu dopravy bude potrebné v budúcnosti uvažovať so všetkými dostupnými formami financovania dopravnej infraštruktúry – počnúc štátnym rozpočtom, efektívnym využívaním prostriedkov z fondov EÚ, primeraným zapojením súkromného kapitálu prostredníctvom tzv. projektov verejno-súkromného partnerstva, resp. hľadanie ďalších možností vhodných na financovanie rozvoja dopravnej infraštruktúry.

Kľúčovým problémom SR je neexistujúca, alebo nekvalitná infraštruktúra vo všetkých druhoch dopravy. Hlavnou príčinou tohto stavu sú vysoké náklady na realizáciu dopravných stavieb na jednej strane a nedostatok verejných zdrojov na ich údržbu a rozvoj na strane druhej.

Dopravná infraštruktúra je v SR v mnohých prípadoch trasovaná v náročných terénnych podmienkach s množstvom tunelov a mostných objektov, ktorých realizácia je mimoriadne technicky a finančne náročná. Vzhľadom na prírodné podmienky SR dochádza aj ku konfliktom so sieťou sústavy chránených území. Uvedené aspekty sa prirodzene negatívne premietajú aj do nákladov na realizáciu infraštruktúrnych investícií.

Pokrok dosiahnutý pri budovaní dopravnej infraštruktúry v súčasnosti výrazne zaostáva za dynamikou rozvoja ekonomiky a rastom prepravných nárokov, čím dopravná infraštruktúra v SR nepodporuje, ale skôr brzdí hospodársky rast, ako aj integráciu slabších regiónov do širších územných a hospodárskych vzťahov. Kľúčovým problémom v dopravnej infraštruktúre je nedostatočná schopnosť verejného rozpočtu generovať finančné zdroje na rozvoj a údržbu dopravnej infraštruktúry vzhľadom na potreby rozvoja transeurópskej dopravnej siete, mobility regiónov SR, ekologickej efektívnosti dopravy. Dôsledkom je nedostupná kvalitná dopravná infraštruktúra a služby, absencia funkčných integrovaných dopravných systémov, nie je zabezpečená vzájomná previazanosť a koordinácia jednotlivých dopravných módov.

1.3.7.2 Zdôvodnenie výberu

SR disponuje nedobudovanou a technicky a kvalitatívne zastaranou infraštruktúrou, ktorá sa negatívnym spôsobom premieta v oblastiach hospodárstva, životného prostredia, tvorí prekážku v mobilite obyvateľstva a znižuje atraktivitu územia z pohľadu cestovného ruchu a prílevu investícií. V podmienkach SR je potrebné prispieť k homogenizácii siete TEN-T, zabezpečeniu plynulého fungovania vnútorného trhu a posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti.

Z hľadiska regionálnej mobility je žiaduce dosiahnuť komplementaritu s intervenciami do nadnárodnej a národnej dopravnej infraštruktúry, umožniť prístup na sieť TEN-T a zabezpečiť kvalitné spojenie medzi regiónmi, medzi regionálnymi centrami a hlavným mestom, resp. krajskými sídlami.

Z hľadiska environmentálnej efektívnosti dopravy bude potrebné, aby sa SR zamerala najmä na realizáciu projektov smerujúcich k podpore udržateľnej mestskej mobility, ktorá si predovšetkým vo veľkých sídelno-urbanistických zónach, s enormne rastúcim podielom individuálneho automobilizmu, resp. zastaraných neefektívnych systémov, vyžaduje intervenčný zásah. Obnovou mobilného parku verejnej osobnej dopravy a podporou budovania infraštruktúry pre integrované systémy je možné prispieť k prioritám stratégie EÚ 2020 v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a zvyšovania energetickej efektívnosti/podielu obnoviteľných zdrojov.

Z dôvodu potreby zvýšenia konkurencieschopnosti železničnej dopravy je nevyhnutné vytvoriť kvalitný, komplexný a interoperabilný systém prostredníctvom investícií do infraštruktúry, mobilného parku, integráciou rôznych typov dopravy (intermodálna doprava). V rámci SR je potrebné posilniť celkovú ekonomickú, sociálnu a územnú súdržnosť regiónov kvalitnou a dostupnou dopravnou infraštruktúrou.

1.3.7.3 Priority financovania podľa EŠIF

KF - zabezpečenie kvalitného cestného spojenia a homogenizácia siete TEN-T; zvyšovanie bezpečnosti cestnej dopravy; vytváranie podmienok pre rast výkonov verejnej osobnej dopravy; zvyšovanie kvality dopravnej infraštruktúry; zvýšenie ekologickosti, energetickej efektívnosti a prístupnosti verejnej osobnej dopravy; vytváranie podmienok pre rast výkonov leteckej dopravy s cieľom podpory spoločenského a hospodárskeho rozvoja štátu a regiónov; efektívny rozvoj siete infraštruktúry leteckej dopravy; rozvoj, modernizácia a rekonštrukcia infraštruktúry vodných ciest; údržba, obnova, modernizácia a rozvoj infraštruktúry verejných prístavov; zavádzanie nových technológií; vytváranie podmienok pre rast výkonov železničnej osobnej a nákladnej dopravy; zvyšovanie kvality dopravnej infraštruktúry železničnej dopravy; zvýšenie ekologickosti a energetickej efektívnosti dopravného systému SR.

EFRR - zabezpečenie kvalitného cestného spojenia medzi regiónmi; zvyšovanie bezpečnosti a plynulosti dopravy na cestách I. triedy; zlepšenie dostupnosti k nadradenej cestnej infraštruktúre a ciest I. triedy; zvýšenie atraktivity mestskej dopravy a znižovanie environmentálneho zaťaženia mestských oblastí.

1.3.7.4 Očakávané výsledky

Očakávané výsledky: KF

Očakávaným výsledkom v oblasti dopravnej infraštruktúry a služieb je vytvorenie podmienok a zabezpečenie trvalého zlepšovania kvality dopravnej infraštruktúry, najmä železničnej a cestnej dopravy, s prihliadnutím na zvyšovanie bezpečnosti, spoľahlivosti a environmentálnej a finančnej efektívnosti. Realizáciou cestných projektov budú vystavané chýbajúce úseky diaľnic a rýchlostných ciest, modernizované a rekonštruované železničné trate európskeho významu, čím sa zabezpečí kvalita napojenia SR na dopravnú infraštruktúru susedných štátov. Bude vytvorené Národné dopravné informačné centrum a implementované mechanizmy na podporu rozvoja služieb a aplikácií inteligentných dopravných systémov pre cestnú dopravu a ich prepojenie s inými druhmi dopravy.

Očakávané výsledky: EFRR

V oblasti verejnej osobnej dopravy je cieľom zvrátiť doterajší nepriaznivý vývoj v delbe prepravnej práce a vhodnejšou organizáciou a integráciou budú vytvorené podmienky pre trvalo udržateľnú regionálnu a mestskú mobilitu.

1.3.8 TC8: Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily

1.3.8.1 Východiskový stav

Rozvoj ľudského kapitálu je dlhodobým problémom a hlavným predmetom záujmu pre SR. EŠIF by mali prispieť k rastu a tvorbe pracovných príležitostí. Zároveň by sa mali zamerať na odstraňovanie prekážok na pracovnom trhu pre najohrozenejšie skupiny, t. j. dlhodobo nezamestnaných a starších ľudí, mladých nezamestnaných, ženy a osoby ohrozené sociálnym vylúčením. Účinnejšie verejné služby zamestnanosti budú kľúčovým nástrojom pre dosiahnutie týchto cieľov.

Dlhodobá nezamestnanosť v SR patrí medzi najvyššie v EÚ. Existuje popri nedostatku pracovnej sily a týka sa najmä nequalifikovaných pracovníkov, dopyt po ktorých bude pravdepodobne klesať. Miera zamestnanosti starších osôb (55 - 64) je rovnako pod priemerom EÚ a možnosť ich zamestnania je nepriaznivo ovplyvnená nedostatočným prístupom k celoživotnému vzdelávaniu.

Vysoká miera dlhodobej nezamestnanosti je trvalým problémom slovenskej spoločnosti. Je prevládajúcim dôvodom nízkej životnej úrovne, vylúčenia a chudoby. Vzhľadom na regionálnu disparitu v nezamestnanosti, dlhodobú nezamestnanosť a problematiku marginalizovaných rómskych komunít nie je v súčasných podmienkach pre veľkú časť obyvateľov možné uplatniť sa na trhu práce.

Podiel mladých ľudí v SR vo veku 15-24 rokov, ktorí nepracujú, nevzdelávajú sa a nezúčastňujú sa na odbornej príprave (NEET) je vyšší oproti priemeru EÚ-27, čo je spôsobené najmä vysokým podielom nezamestnaných mladých ľudí v tejto skupine.

Rodové nerovnosti v pracovnom procese, ale i iných oblastiach v SR spôsobuje niekoľko navzájom sa ovplyvňujúcich faktorov. Patria k nim napr. tradičné rozdelenie rodových rolí, nízka znalosť svojich práv a agendy rodovej rovnosti, nedostatok vyrovnávacích opatrení, ale v neposlednom rade aj nedostatok sociálnych služieb, ktoré by umožňovali lepšie zosúladenie rodinného a pracovného života.

1.3.8.2 Zdôvodnenie výberu

V podmienkach SR je potrebné zlepšiť prístup k zamestnaniu pre uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych ľudí, vrátane miestnych iniciatív zameraných na zamestnanie a podporu pracovnej mobility. Táto potreba vychádza z odporúčania Rady, ktoré sa týka Národného programu reforiem Slovenska na rok 2012 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na roky 2012 – 2015 č. 11271/12; oznámenia Komisie EP, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov - Spoločný záväzok pre zamestnanosť č. KOM(2009) 257 v konečnom znení; odporúčania Rady o zavedení záruky pre mladých ľudí; stratégie EÚ pre mládež: Investovanie a posilnenie postavenia mládeže 2009 – 2018; Národný program reforiem SR 2013; koncepcie rozvoja informačno-poradenskej činnosti pre mládež (2009); kľúčových oblastí a akčných plánov štátnej politiky voči mládeži v SR 2008 – 2013; zákona o podpore práce s mládežou (282/2008 Z. z.); štúdie o vplyve neformálneho vzdelávania na zamestnateľnosť mladých ľudí, Európske Fórum mládeže, 2012; jednej z hlavných iniciatív Stratégie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu stratégie Európa 2020 – „Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta“ (priorita inkluzívny rast); vysokej nezamestnanosti a nízkej mobility pracovnej sily; piatej najvyššej miery nezamestnanosti mladých ľudí z krajín EÚ (Eurostat – 2012); nízkej ponuky pracovných miest; poklesu udržateľnosti pracovných miest a nedostatočnej previazanosti systému vzdelávania na dopytovú stránku trhu práce.

V rámci podpory zamestnanosti a mobility pracovnej sily je potrebné, aby sa SR zameriavala aj na riešenia v oblasti rovnosti medzi mužmi a ženami, ako aj zosúladenia pracovného a súkromného života. Investície do tejto oblasti vyplývajú z odporúčania Rady k Národného programu reforiem Slovenska na rok 2012 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na roky 2012 – 2015 č. 11271/12; Národný program reforiem SR 2013; východísk a výziev pre vypracovanie štátnej rodinnej politiky (IVPR); neexistencie zariadení pre deti do 3 rokov veku – tzv. jasí; nedostatku služieb pre zosúladenie rodinného a pracovného života a nadmerného zaťaženia žien neplatenou prácou; vysokej vertikálnej a horizontálnej segregácia na trhu práce a vo vzdelávaní; vysokého rodového mzdového rozdielu (dlhodobo nad 20 %).

V oblasti rozvoja vidieka je potrebné zabezpečiť diverzifikáciu poľnohospodárskych aktivít za účelom udržania/resp. vytvorenia pracovných miest, ako aj alternatívny zdroj príjmov.

1.3.8.3 Priority financovania podľa EŠIF

ESF – podpora zamestnanosti, riešenia nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti, nezamestnanosti ohrozených skupín a ich začlenenia na trh práce; podpora tvorby pracovných miest a zvýšenia mobility pracovnej sily, podpora podnikateľskej činnosti, udržateľnej samostatnej

zárobkovej činnosti, začínajúcich podnikov, poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych aktivít vo vidieckych oblastiach; zvýšenie dostupnosti kvalitných, udržateľných a cenovo dostupných riešení v oblasti starostlivosti o deti, najmä jasí a škôlok, a dlhodobých opatrovateľských služieb pre seniorov s cieľom zvýšiť mieru zamestnanosti žien; podpora politiky a mobilizácie hospodárskych a sociálnych partnerov s cieľom odstrániť rodovú segmentáciu na pracovnom trhu; odstraňovanie rodových stereotypov a podpora inovačných spôsobov organizácie práce a uľahčenie zosúladenia profesionálneho a rodinného života.

EPFRV – podpora sociálnej inklúzie, zmiernenia chudoby a hospodárskeho rastu vo vidieckych oblastiach.

1.3.8.4 Očakávané výsledky

Očakávané výsledky: ESF

SR si v nadväznosti na cieľ stratégie Európa 2020 v oblasti podpory zamestnanosti a mobility pracovnej sily zadefinovala konkrétny cieľ a to: „Dosiahnuť 72 % mieru zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov do roku 2020“.

Zmeny, ktoré budú v záujme splnenia tohto cieľa zrealizované prinesú zvýšenú mieru zamestnanosti najmä dlhodobo nezamestnaných osôb, pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, starších ľudí a žien cielenými preventívnymi opatreniami politiky trhu práce a fakultatívnou podporou vytvárania pracovných miest. Kľúčovou pozitívnou zmenou bude výraznejšie zapojenie predstaviteľov podnikateľského sektora, neziskového sektora ako aj samosprávy do tvorby i realizácie politiky zamestnanosti v konkrétnom regióne. Ide o partnerov, ktorí priamo ovplyvňujú hospodárstvo i zamestnanosť na regionálnej úrovni. Stratégia implementácie v oblasti trhu práce je založená na modernizácii nástrojov aktívnej politiky trhu práce (AFTP), vrátane deinštitucionalizácie služieb a prechodu na komunitne poskytované služby a rozvoj sociálnej ekonomiky prostredníctvom neziskových organizácií a obcí. Cieľovým stavom je modernizovaný trh práce s funkčnými, efektívnymi a účinnými nástrojmi AFTP, ktoré umožnia zvýšiť úroveň zamestnanosti a zabezpečiť udržateľnosť sociálnych modelov a pracovných miest, zlepšiť postavenie zamestnancov prostredníctvom získavania nových zručností, ktoré súčasným a budúcim zamestnancom umožnia prispôbiť sa novým podmienkam a potenciálnym kariérnym posunom, znížia nezamestnanosť a zvýšia produktivitu práce.

Očakávané výsledky: EPFRV

V rámci rozvoja vidieka sa očakáva uľahčenie diverzifikácie, vzniku a rozvoja malých podnikov a tvorba pracovných miest.

1.3.9 TC9: Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkolvek diskriminácie

1.3.9.1 Východiskový stav

V SR sa v dôsledku hospodárskej krízy neustále prehľbuje problém chudoby, nezamestnanosti, sociálneho vylúčenia, či celkového zníženia životnej úrovne občanov. Charakteristické sú pretrvávajúce výrazné regionálne rozdiely v miere nezamestnanosti, ako aj chudoby. V niektorých regiónoch môžeme hovoriť o tzv. „ostrovoch hlbokkej chudoby“.

Súčasná situácia, ktorá je vo výraznej miere ovplyvnená dlhodobou nezamestnanosťou si vyžaduje zefektívnenie (modernizáciu) súčasných nástrojov, ako aj zavedenie nových nástrojov v oblasti finančnej podpory jednotlivcov a členov rodín zameranej na zlepšenie ich prístupu na trh práce, k bývaniu, vzdelaniu, starostlivosti o dieťa, využívaniu služieb a pod.

Spríevodným znakom chudoby a sociálneho vylúčenia je úroveň zdravotného stavu obyvateľstva. Zlý zdravotný stav obyvateľov SR (chronické ochorenie, zdravotné postihnutie) je jednou z príčin sociálneho vylúčenia a chudoby (najmä z dôvodu následnej straty príjmu a nezamestnanosti).

1.3.9.2 Zdôvodnenie výberu

Sociálne vylúčenie vedie k chudobe na úrovni jednotlivca a rodiny, a tiež predstavuje ekonomické a finančné náklady pre spoločnosť, náklady stratenej tvorby produktu spôsobené nízkou zamestnanosťou, náklady súvisiace s vyššou kriminalitou, ako aj priame nákladové položky ako zdravotné poistenie nezamestnaných, dávky sociálnej pomoci apod. Súčasnú zameranie sociálnej politiky EÚ, ako aj aktuálny vývoj medzinárodnej ľudsko-právnej agendy zvyrazňuje potrebu zmeniť systém inštitucionálnej starostlivosti prevládajúci v podmienkach SR. Je potrebné ho deinštitucionalizovať a transformovať. Výber tohto tematického cieľa podporujú nasledovné dokumenty: Národný program reforiem SR 2013; Národná sociálna správa za rok 2012; Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v SR; Národná stratégia rodovej rovnosti na roky 2007-2013; Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020; Koncepcia integrácie cudzincov v SR; Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím a Koncepcia štátnej bytovej politiky do roku 2015.

Prostredníctvom tohto tematického cieľa bude riešená aj otázka marginalizovaných komunít a ich nevyhovujúce postavenie vo všetkých oblastiach života. Slovenské zdravotníctvo dosahuje nízku efektívnosť, pre zlepšenie tohto stavu je potrebné v zdravotníctve uskutočniť reformné štrukturálne zmeny.

V SR je tiež potrebné zabezpečiť zvýšenie podpory miestneho rozvoja, vrátane vidieckych oblastí, za účelom spomalenia vyľudňovania vidieka.

1.3.9.3 Priority financovania podľa EŠIF

ESF – podpora programov, systémových opatrení a inovačných riešení zameraných na ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením; podpora prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť; poskytovanie pomoci sociálnym podnikom; podpora nediskriminačného prístupu k bývaniu pre ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, vrátane príspevku na bývanie; prevencia a eliminácia diskriminácie; zefektívnenie poskytovania zdravotnej starostlivosti a integrovanie zdravotných služieb s orientáciou na občana prostredníctvom tvorby a realizácie preventívnych programov a inováčných modelov v rámci integrovaného modelu poskytovania zdravotnej starostlivosti; modernizácia zdravotníckej infraštruktúry za účelom zefektívnenia zdravotnej starostlivosti a zlepšenia dostupnosti kvalitnej zdravotnej starostlivosti; zvýšenie účasti detí z MRK v predprimárnom vzdelávaní, zvýšenie podielu rómskej populácie s ukončeným stredným vzdelaním na úroveň všeobecnej populácie na základe zlepšeného prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu s cieľom odstraňovať rozdiely vo vzdelanostnej úrovni MRK voči majoritnej populácii; zníženie podielu nezamestnanosti z miery nezamestnanosti rómskych mužov 72 % a žien 75 % na základe zlepšeného prístupu k pracovným príležitostiam s osobitným dôrazom na nediskriminačný prístup, odbornú prípravu a podporu samostatnej zárobkovej činnosti; podpora prístupu k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti a zdravotníckej osvedy, prostredníctvom rozšírenia siete komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy;

EFRR - zvýšenie podielu rómskych domácností s prístupom k bývaniu a inžinierskym sieťam na celkovej počte rómskych domácností v území s prítomnosťou MRK; zlepšenie prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v rannom detstve zvýšením podielu zrekonštruovaných/postavených predškolských a školských zariadení v území s prítomnosťou MRK

na celkovom počte zariadení; zlepšenie prístupu ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre; zvýšenie miery zamestnanosti v podporených sociálnych podnikoch v území s prítomnosťou MRK v dôsledku intervencie s osobitným dôrazom na nediskriminačný prístup na pracoviskách; podpora prechodu poskytovania sociálnych služieb a výkonu opatrení sociálno-právnej ochrany detí asociálnej kurately z inštitucionálnej formy na komunitnú z hľadiska riešenia investičných potrieb do infraštruktúry a materiálno - technického vybavenia zariadení poskytujúcich transformované alebo komunitné služby; zlepšenie sociálnych aspektov rozvoja miest a mestských oblastí zlepšením dostupnosti bývania prispievajúcej k zvýšenej kvalite života v mestách a mestských oblastiach; zlepšenie územných a urbanistických aspektov rozvoja miest a mestských oblastí opätovným využitím nevyužívaných areálov prispievajúcim k zvýšenej kvalite života v mestách, mestských oblastiach a na vidieku a zvýšenie ekonomickej atraktivity v zanedbaných mestských a vidieckych územiach.

EFRR, ESF – podpora miestneho rozvoja pod vedením komunít.

EPFRV – podpora sociálnej inklúzie, zmiernenia chudoby a hospodárskeho rastu vo vidieckych oblastiach.

1.3.9.4 Očakávané výsledky

Očakávané výsledky: ESF

Očakáva sa zavedenie programov systémových opatrení a inovačných riešení zameraných na ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených; zvýšenie percentuálneho pomeru detí mimo vlastnej rodiny umiestnených v náhradnom prostredí na komunitnej úrovni k deťom umiestnených v skupinách zariadení; zvýšenie zamestnancov, ktorí sú v čase odchodu zo sociálnych podnikov zamestnaní na plný pracovný úväzok; podpora nízkopríjmových domácností v nájomných, resp. sociálnych bytoch; zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb; vyškolené osoby v oblasti eliminácie diskriminácie; percento pacientov odporučených na vyššie úrovni zdravotnej starostlivosti; zvýšenie obložnosti lôžok akútnej starostlivosti; skrátenie priemernej dĺžky hospitalizácie – akútna starostlivosť; počet obyvateľov, na ktorých sa bude vzťahovať poskytovanie kvalitnejšej zdravotnej starostlivosti; podiel detí z MRK v predprimárnom vzdelávaní; podiel rómskej populácie s ukončeným stredným vzdelaním; zlepšenie situácie MRK na pracovnom trhu a zvýšenie zdravotnej starostlivosti a osvetu MRK.

Očakávané výsledky: EFRR

Očakáva sa zvýšenie podielu rómskych domácností využívajúcich zlepšené podmienky bývania na celkovom počte rómskych domácností v území s prítomnosťou MRK; zvýšenie podielu zrekonštruovaných resp. postavených predškolských a školských zariadení v území s prítomnosťou MRK na celkovom počte zariadení; percentuálne zvýšenie prevádzkovej kapacity predškolskej a školskej infraštruktúry v území s prítomnosťou MRK; zvýšenie podielu príslušníkov MRK v územiach s prítomnosťou MRK, užívajúcich obnovenú, resp. vybudovanú sociálnu infraštruktúru na celkovom počte príslušníkov MRK v príslušnom území; nárast zamestnanosti v podporených podnikoch v územiach s prítomnosťou MRK v dôsledku intervencie; zvýšenie podielu obecného/mestského nájomného bývania na celkovom bývaní v regióne; zníženie nevyužívanej plochy na celkovej ploche mesta/územia a zvýšenie počtu novovytvorených pracovných miest v zanedbaných mestských a vidieckych územiach.

Očakávané výsledky: ESF, EFRR

Zvýšenie počtu novovzniknutých miestnych akčných skupín; vypracovaných a implementovaných integrovaných stratégií miestneho rozvoja.

Očakávané výsledky: EPFRV

Zabezpečenie miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach.

1.3.10 TC10: Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania

1.3.10.1 Východiskový stav

Najpočetnejšou vekovou skupinou v štruktúre uchádzačov o zamestnanie sú mladí ľudia. Uvedený vývoj je daný demografickými trendmi, ktoré nie je možné ovplyvniť. Na druhej strane svedčí o vysokej neefektívnosti systému vzdelávania, ktorý nedokáže pripraviť dostatočné množstvo absolventov, ktorí by boli prínosom pre prax už po nástupe do prvého zamestnania.

Nízka kvalita sa dotýka systémov na všetkých úrovniach vzdelávania a je daná predovšetkým nízkou kvalitou procesov vzdelávania a nekvalitným obsahom vzdelávania, ktorý plne nereflektuje potreby trhu práce a požiadavky zamestnávateľov. Prejavom nízkej kvality na systémovej úrovni je nedostatok kvalitných pedagógov, ktorí sú dostatočne motivovaní sa vzdelávať, inovovať obsah a formu vzdelávania so súčasnými trendmi.

Problematickou oblasťou je aj nedostatočné priestorové (najmä materské školy), materiálne a technické vybavenie (najmä odborné školy) inštitúcií vzdelávania.

1.3.10.2 Zdôvodnenie výberu

Ekonomický rast ako predpoklad zvyšovania životnej úrovne obyvateľov je možný len vtedy, ak vytvoríme skutočné predpoklady pre jeho udržateľnosť. Vzdelaná spoločnosť založená na informáciách a schopnostiach ich efektívne spracovávať je preto prirodzeným strategickým východiskom SR. Najohrozenejšou skupinou na trhu práce a najväčšou bariérou udržateľného rozvoja SR a zvyšovania životnej úrovne sú nevzdelaní a nevzdelávajúci sa ľudia.

SR sa vyznačuje vysokou mierou nezamestnanosti, najmä mladých ľudí, ktorá predstavuje piatu najvyššiu mieru nezamestnanosti z krajín EÚ (Eurostat – 2012). Kľúčovým problémom SR je nedostatočná previazanosť systému vzdelávania s potrebami trhu práce a požiadavkami zamestnávateľov, ktorá sa odzrkadľuje aj v raste podielu nezamestnaných absolventov (Výročná správa o stave vysokého školstva za rok 2011).

V oblasti vzdelávania je potrebné zaviesť do praxe formy vyučovania, ktoré podporujú názornosť a tvorivosť žiakov, ako aj zabezpečiť kvalitu vzdelávania prostredníctvom materiálno-technického vybavenia škôl potrebnými učebnými pomôckami a didaktickou technikou. Zároveň je žiaduce vytvoriť systém hodnotenia kvality vzdelávania, zabezpečiť uspokojujúcu úroveň vzdelávania a motivácie pedagogických zamestnancov a zamedziť „odlivu mozgov“ najmä v oblasti výskumu a vývoja.

Dôležitým prvkom v oblasti vzdelávania je proces celoživotného vzdelávania. Vo vzťahu k špecifickým odporúčaniam Rady 2012 a Pozičnému dokumentu EK je v SR je potrebné zlepšiť prístup k celoživotnému vzdelávaniu, zaviesť chýbajúci systém celoživotného vzdelávania v oblasti sociálnych vecí a rodiny, a najmä zvýšiť význam systémov vzdelávania pre potreby pracovného trhu.

V rámci rozvoja vidieka bude v podmienkach SR potrebné posilniť inštitucionálne väzby medzi odborným vzdelávaním a trhom práce, výskumom, podnikateľským verejným, súkromným a neziskovým sektorom a zamerať sa na adresné a ciele odborné vzdelávanie úzko previazane s vopred identifikovanými potrebami potenciálnych prijímateľov.

1.3.10.3 Priority financovania podľa EŠIF

ESF – zvýšenie kvality a dostupnosti predprimárneho vzdelávania vrátane zavedenia aktívnych a preventívnych opatrení na zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky; zvýšenie kvality vzdelávania na ZŠ a SŠ reflektujúc potreby trhu práce s dôrazom na podporu odborného vzdelávania a prípravy; zvýšenie kvality VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce; zvýšenie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehĺbovanie a zvyšovanie kvalifikácie; tvorba, rozvíjanie a udržanie kvalitných ľudských zdrojov v zdravotníctve prostredníctvom podpory ďalšieho vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve.

EFRR - zvýšenie kvality a dostupnosti predprimárneho vzdelávania; zvýšenie kvality základných škôl; zvýšenie kvality vzdelávania stredných odborných škôl pre potreby trhu práce.

EPFRV – prenos poznatkov a inovácie.

1.3.10.4 Očakávané výsledky

Očakávané výsledky: ESF

V podmienkach SR sa očakáva zvýšenie detí vo veku 3-5 rokov ktorí budú zapojení do predprimárneho vzdelávania; zvýšenie počtu novovytvorených pracovných miest asistenta učiteľa na materských školách; zvýšenie počtu zavedených programov duálneho vzdelávania a účastníkov, ktorí absolvovali tento program; zvýšenie počtu účastníkov, ktorí si prostredníctvom projektu doplnili základné a/alebo nižšie stredné vzdelanie; zvýšenie počtu partnerstiev medzi zamestnávateľmi a školami existujúce 6 mesiacov po ukončení projektu; zvýšenie počtu účastníkov, ktorí 6 mesiacov po ukončení projektu pokračujú na nasledujúcom stupni vzdelávania, alebo sú zamestnaní; zvýšenie počtu vytvorených centier prepájajúcich VŠ a podnikovú sféru; zvýšenie počtu vytvorených/inovovaných študijných programov/odborov v terciárnom vzdelávaní; zvýšenie počtu zavedených programov neformálneho vzdelávania a učenia sa; zvýšenie počtu účastníkov, ktorí absolvovali programy celoživotného vzdelávania (CŽV); zvýšenie počtu partnerstiev medzi zamestnávateľmi a poskytovateľmi CŽV existujúce 6 mesiacov po ukončení projektu; vytvorenia predvídania potrieb pracovného trhu a profesijného poradenstva; zvýšenie počtu pracovníkov v zdravotníctve, ktorí po ukončení vzdelávania pôsobia v systéme slovenského zdravotníctva a zníženie priemerného veku všeobecných lekárov.

Očakávané výsledky: EFRR

Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách a zníženie nezamestnanosti absolventov v podporených stredných odborných školách.

Očakávané výsledky: EPFRV

Posilnenie celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania v poľnohospodárstve.

1.3.11 TC11: Posilnenie inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektívnosť verejnej správy

1.3.11.1 Východiskový stav

V programovom období 2007 - 2013 nebola oblasť efektivity verejnej správy a zvyšovania účinnosti politik systematicky riešená v žiadnom OP. Parciálne, so zameraním na informatizáciu bola riešená len oblasť eGovernmentu, a to len na komunikačnej, resp. transakčnej úrovni elektronických služieb vybraných úsekov štátnej správy a samosprávy. Absencia jasného „biznis“ cieľa, ktorému by mala byť informatizácia podriadená sa ukazuje ako kľúčový problém nedostatočnej účinnosti opatrení informatizácie na zmenu fungovania verejnej správy.

Na základe ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti verejných financií (GAP) sa pri nezmenených politikách považuje súčasná pozícia SR za jednoznačne neudržateľnú. K tomu, aby dlh v nasledujúcich dekádach nenarástol nad úroveň horného limitu¹⁹² je potrebné zrealizovať štrukturálne zmeny a trvalo zvýšiť príjmy a trvalo znížiť výdavky verejných financií. Táto úloha sa dá splniť jedine prostredníctvom zásadnej a komplexnej reformy verejnej správy.

V roku 2010 a 2011 patrila SR 9. pozícia od konca medzi EÚ-27. Od roku 1996 sa zlepšuje postavenie SR v oblasti otvorenosti, kvality regulácie, politickej stability a pomalšie vo vymožitelnosti práva. SR výrazne zaostáva v oblasti kontroly korupcie a efektívnosti verejnej správy, zapojenia občianskej spoločnosti do tvorby a monitorovania plnenia politik, ktoré majú stagnujúcu, alebo zhoršujúcu sa tendenciu. Ide o dve najpodstatnejšie oblasti, ktoré odzrkadľujú celkovú nízku kvalitu a vysokú finančnú náročnosť obsluhy verejnej správy.

1.3.11.2 Zdôvodnenie výberu

Kvalita verejnej správy v Slovenskej republike a jej efektívnosť je najdôležitejším predpokladom realizácie akejkoľvek štrukturálnej zmeny smerujúcej k inteligentnému rastu. Rozvojové zámery verejnej správy vychádzajú pri definovaní strategických a koncepčných zámerov z viacerých dokumentov. Východiskovým materiálom je Stratégia Európa 2020, ktorý bol rozpracovaný v dokumentoch národného charakteru schválených vládou SR. K týmto materiálom patrí Národný program reforiem Slovenskej republiky, Program ESO (Efektívna, Spoľahlivá a Otvorená štátna správa), Národný program kvality Slovenskej republiky, Stratégia informatizácie verejnej správy, Národná koncepcia informatizácie verejnej správy, ako aj Národná stratégia pre informačnú bezpečnosť v SR. Východiskovým dokumentom pre oblasť rozvoja ľudských zdrojov vrátane podpory celoživotného vzdelávania je Stratégia celoživotného vzdelávania 2011 schválená vládou SR.

Súčasný neudržateľný stav verejných financií a strata účinnosti niektorých funkcií štátu sú prejavom nízkej kvality verejnej správy. Na základe ukazovateľa dlhodobej udržateľnosti verejných financií (GAP) sa pri nezmenených politikách považuje súčasná situácia za neudržateľnú. K tomu, aby dlh v nasledujúcich dekádach nenarástol nad úroveň horného limitu v ústavnom zákone (50 % z HDP) je potrebné realizovať štrukturálne zmeny a trvalo zvýšiť príjmy a trvalo znížiť výdavky verejných financií. Táto úloha sa dá splniť jedine prostredníctvom zásadnej a komplexnej reformy verejnej správy. V SR je potrebné modernizovať verejnú správu tak, aby jej jednotlivé subjekty boli schopné držať krok s organizáciami rovnakého typu v jednotlivých členských krajinách EÚ. Aktivity reformy musia byť preto zamerané na oblasti racionalizácie štruktúry, riadenia, integrácie a optimalizácie procesov výkonu verejnej správy tak, aby sa zvýšila kvalita poskytovaných služieb pre riešenie životných situácií občanov a podnikateľov. Kľúčovým konceptom je interoperabilita, zmena súčasného prevažne hierarchicky organizovaného poskytovania služieb na model horizontálne integrovaných služieb. Z hľadiska znižovania výdavkov je potrebná orientácia na implementáciu procesov programového rozpočtovania s dôrazom na výsledky a výstupy namiesto vstupov. Je potrebné užšie prepojiť programové rozpočtovanie s tvorbou politik, presné monitorovanie a hodnotenie programov a financovanie bežných výdavkov na základe štandardov a noriem.

Celosvetovo implementovaným konceptom, ktorý je zároveň aj súčasťou spoločnej európskej stratégie, je racionalizácia štruktúry verejnej správy prostredníctvom budovania moderných centier pre poskytovanie verejných služieb, v ktorých sú poskytované všetky služby na jednom mieste proklientským spôsobom. Ide o koncept, ktorý okrem potenciálu na modernizáciu a racionalizáciu administratívnych budov je prostriedkom pre optimalizáciu procesov. Jeho princíp spočíva v rozdelení procesov vo verejnej správe na procesy s priamou interakciou s verejnosťou – tzv. front-office a procesy, ich štandardizáciu a centralizáciu tak, aby verejnosť mala prístup ku

¹⁹² Ústavným zákonom stanovený na 50 % HDP

všetkým službám verejnej správy na jednom mieste a v tom istom čase. Nevyhnutným predpokladom komplexnej implementácie tohto prístupu je optimalizácia ostatných procesov vo verejnej správe, nazývaných „back-office“. Centrum pre poskytovanie verejných služieb, front – office je miestom, kde občan, alebo podnikateľ zadáva dopyt na riešenie svojej konkrétnej situácie a back-office je „továreň“, ktorá s využitím interoperability naprieč odbornými subjektmi verejnej správy spracuje konkrétne riešenia. Takéto riešenie má aj protikorupčný charakter vzhľadom na to, že zabraňuje kontaktu medzi občanom a kompetentným úradníkom, ktorý o danej životnej situácii rozhoduje.

Nekorupčné prostredie, transparentné verejné obstarávanie a celkové zvýšenie efektívnosti služieb verejnej správy majú vplyv na zlepšovanie podnikateľského prostredia a podporujú zvýšenie kvality života občanov. SR sa vo svetovom rebríčku vnímania korupcie vo verejnom sektore za rok 2012 (CPI- Corruption Perceptions Index) umiestnila na 62. mieste zo 176 hodnotených krajín. Je to piate najhoršie umiestnenie z krajín EÚ. Aktivity boja proti korupciám sú súčasťou Programového vyhlásenia vlády SR na obdobie rokov 2012 - 2016. Úrad boja proti korupciám Prezídia Policajného zboru v spolupráci s ÚV SR vypracovali Strategický plán boja proti korupciám v SR. Tento strategický plán vytvára platformu na riešenie boja s korupciou, s ekonomickými trestnými činmi poškodzovania záujmov Európskych spoločností. Cieľom je znižovať korupciu v SR vo verejnom živote, pri využívaní verejných zdrojov a podporovať transparentnosť v spoločnosti prostredníctvom zavádzania účinných procesov, metód a prostriedkov.

S cieľom zefektívniť procesy vo verejnom obstarávaní, boli prijaté zákony, ktorými sa dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V oblasti verejného obstarávania je potrebné podporovať jeho efektívnu implementáciu vo verejnej správe. Kritickými oblasťami sú najmä efektívne vynakladanie verejných prostriedkov (spoločné verejné obstarávania), zabezpečenie a ochrana súťažného princípu s dôrazom na záujmy štátu, transparentnosť procesov verejného obstarávania a ochrana poctivých a kvalitných dodávateľov. V oboch oblastiach, boj proti korupciám a verejné obstarávanie, je potrebné posilňovať a podporovať dohľad a monitorovanie subjektmi občianskej spoločnosti.

Rozvoj modernej a spravodlivej spoločnosti si vyžaduje dodržiavanie zákonov a vymožitelnosť práva.

Vymožitelnosť práva je jedným z hlavných predpokladov fungovania občianskej spoločnosti, podnikateľského prostredia a hospodárstva. Efektívny boj s korupciou znamená zvýšenie transparentnosti a zúženie priestoru pre nekalé aktivity pri nakladaní s majetkom štátu, verejnej správy a pri verejnom obstarávaní. Kritickými oblasťami sú nestabilné právne prostredie, prieťahy v súdnom konaní, kvalita súdneho personálu, kvalita súdnych rozhodnutí, meranie výkonnosti sudcov a súdov a zvýšenie podielu ukladania alternatívnych trestov. Je potrebné podporovať aktivity zamerané na moderné väznenstvo, rozvoj Justičnej akadémie a centier právnej pomoci. V oblasti podnikateľského prostredia je to podpora zavádzania špecializovaných súdov v oblasti daňovej trestnej činnosti. Vytvorili by sa tak predpoklady na obnovenie dôvery v justíciu a vymožitelnosť práva.

V súčasnosti medzi najvýznamnejšie úlohy verejnej správy patrí zabezpečenie výnosovej časti verejných rozpočtov. Kľúčovým dokumentom v tejto oblasti schváleným vládou SR je Koncepcia reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných podvodov. Tento dokument vytvára priestor na realizáciu aktivít zameraných na ďalšiu etapu transformácie finančnej správy v SR. Je potrebné podporiť modernizáciu, zjednodušenie a zefektívnenie administratívnych postupov a vysokú kvalitu služieb v týchto oblastiach pre klientov. Aktivity je preto potrebné zamerať na oblasť riadenia a organizovania, znižovania záťaže pre fyzické a právnické osoby a zvýšenie efektívnosti a účinnosti výberu štátnych príjmov. Vláda SR sa vo svojom

Programom vyhlásení vlády na roky 2012 až 2016 zaviazala účinne, nekompromisne a systematicky bojovať proti daňovým podvodom. Vzhľadom na odhadovanú výšku straty príjmov napr. na DPH uvedenú v analytickej časti jednoznačne vyplýva, že v rámci konsolidačného úsilia predstavuje účinný boj proti daňovým podvodom jednu z priorit vlády SR. Daňové podvody a úniky negatívne ovplyvňujú aj ostatné oblasti spoločenského a ekonomického života. Zároveň deformujú a nemotivujú ekonomické prostredie, zvádžajú subjekty s dobrou daňovou disciplínou k využívaniu podobných praktík. Znižujú tak príjmy štátneho rozpočtu a tým aj možnosť štátu zabezpečovať plnenie svojich úloh, poškodzujú finančné záujmy EÚ. Všetky tieto skutočnosti znižujú kredibilitu a dôveryhodnosť SR v medzinárodnom meradle. Nebezpečenstvo príjmov z čiernej ekonomiky spočíva v ich možnom následnom investovaní do iných foriem závažnej kriminálnej činnosti.

Modernizovať a zefektívniť verejnú správu nie je možné bez zvyšovania kompetentnosti jej pracovníkov a posilňovania analytických kapacít jednotlivých inštitúcií verejnej správy. Pre úspešnú implementáciu zmien v oblastiach organizovania, riadenia, implementácie systémov riadenia, merania výkonnosti, tvorby politík a stratégií, postupov programovania rozpočtov, monitorovania a hodnotenia je potrebná odborná príprava pracovníkov v týchto oblastiach. Zároveň je potrebné ďalšie vzdelávanie pracovníkov v špecializovaných oblastiach potrebných pre kvalitné poskytovanie služieb občanov na riešenie ich životných situácií.

Pre súčasnosť je typická rozdrobenosť agendy orgánov verejnej správy, čo pre občana znamená, že musí pri riešení jednej životnej situácie (napr. narodenie dieťaťa) vyplniť niekoľko formulárov s opakujúcimi sa údajmi a navštíviť niekoľko úradov v rôznom čase a priniesť im potvrdenia z iných úradov. Orgány verejnej správy sídlia z časti v budovách vo vlastníctve štátu, ktoré sú v správe týchto orgánov, alebo v správe iných orgánov štátnej správy na základe zmluvného vzťahu, z časti v budovách vo vlastníctve iných fyzických alebo právnických osôb na základe zmluvy o výpožičke alebo zmluvy o nájme. Pri výbere budov na účely centier pre poskytovanie verejných služieb bude potrebné brať do úvahy optimálne využívanie štátom vlastnených nehnuteľností, ich rekonštrukcie, modernizácie a dovybavenia s ohľadom na potreby bezbariérového prístupu a dostatočnej kapacity parkovacích miest. Cieľom je dostupná a moderná sieť centier verejných služieb pre občanov a podnikateľov vo vybraných okresoch, alebo regiónoch. Výber je podriadený dostupnosti pre občanov v danom regióne. Potreba výberu tohto tematického cieľa vyplýva na úrovni EÚ zo stratégie Európa 2020, špecifických odporúčaní Rady pre SR na roky 2013, ako aj NPR SR 2013.

1.3.11.3 *Priority financovania podľa EŠIF*

ESF - Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb s ohľadom na reformy, lepšiu reguláciu a dobrú správu (ESF); budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií za účelom prípravy a realizácie reforiem na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

EFRR - Posilnenie inštitucionálnej kapacity a účinnosti orgánov verejnej správy a verejných služieb súvisiacich s realizáciou EFRR a podpora akcií týkajúcich sa inštitucionálnej kapacity a účinnosti verejnej správy podporovaných ESF; budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií za účelom prípravy a realizácie reforiem na národnej, regionálnej a miestnej úrovni

1.3.11.4 *Očakávané výsledky*

Očakávané výsledky: ESF, EFRR

Kľúčovou prioritou vlády SR je zásadne zefektívniť a skvalitniť verejnú správu. V roku 2015 budú vybudované technologické základy, spustené všetky vytvorené služby a SR dosiahne súčasný štandard krajín vyspelej Európy. V snahe maximalizovať úžitok zo zdrojov EÚ je potrebné v projektoch transformácie verejnej správy pokračovať aj v období 2014 - 2020, nadviazať na ne

a v plnej miere využiť potenciál IKT na zvýšenie kvality služieb verejnej správy verejnosti a efektívnosti z pohľadu rozpočtu verejnej správy. Transformácia prinesie tiež posilnenie kapacity občianskej spoločnosti a väčšie zapojenie sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií do tvorby verejných politík prostredníctvom outsourcingu vybraných služieb, ktoré bude verejná správa zabezpečovať efektívnejšie cez partnerstvá s uvedenými subjektmi. Zvýši sa tiež verejný dohľad a monitorovanie verejnej správy na miestnej, regionálnej a národnej úrovni nielen prostredníctvom digitálnych technológií a otvorených dát, ale aj priamym zapojením partnerov do vyhodnocovania kvality poskytovaných služieb.

Cieľový stav transformácie prinesie štíhlu, efektívnu a otvorenú verejnú správu, ktorá vďaka zefektívneniu jej fungovania, odstráneniu multiplicity procesov, elektronizácií služieb, automatizácií procesov a outsourcingu frontoffice umožní optimalizovať náklady na zabezpečenie bežného chodu verejnej správy. Uvoľnené zdroje bude môcť verejná správa vo väčšej miere investovať do stability rastu a kvality života. Najúčinnjším nástrojom na dosiahnutie cieľového stavu je implementácia digitálnych technológií a zavedenie procesov, ktoré umožnia plné využitie ich potenciálu. Taktiež bude zabezpečená zvýšená ochrana obyvateľstva v prípade katastrof a živelných pohrôm prostredníctvom profesionálnej a dobrovoľníckej ochrany.

Okrem toho, že verejná správa je tvorcom legislatívneho prostredia a politík, ktorými priamo, alebo nepriamo ovplyvňuje kvalitu života ľudí v SR, je aj organizáciou, ktorá je najväčším zamestnávateľom a vlastníkom najrozsiahlejšieho dlhodobého majetku v ekonomike. Štandardná kvalita služieb verejnej správy, zodpovedné hospodárenie s financiami a majetkom je preto najdôležitejším predpokladom realizácie akejkoľvek štrukturálnej zmeny smerujúcej k inteligentnému rastu na Európskej, národnej a regionálnej úrovni.

Piliermi pre dosiahnutie tohto cieľa sú:

- racionalizácia štruktúry a infraštruktúry verejnej správy,
- integrácia a optimalizácia procesov výkonu verejnej moci, ako aj fungovania subjektov štátnej správy a samosprávy,
- zvyšovanie kvality služieb verejnej správy.

1.4 Orientačné rozdelenie podpory Únie podľa tematického cieľa na vnútroštátnej úrovni pre každý z EŠIF, ako aj celková orientačná výška podpory plánovaná na ciele súvisiace so zmenami klímy

Uvedené rozdelenie finančnej alokácie na jednotlivé tematické ciele pre každý EŠIF je len predbežné. Predbežná výška podpory pre programy Európskej územnej spolupráce (ďalej len „EÚS“) na vnútroštátnej úrovni predstavuje 228 mil. €.

1.4.1 Orientačné rozdelenie podpory Únie podľa tematického cieľa na vnútroštátnej úrovni pre každý z EŠIF

(orientačné rozdelenie podpory je uvedené v %)

	EFRR	ESF	KF	EPFRV	EFNRH	CELKOM
1. Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií	21,19			2		
2. Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám	11,22					

a zlepšenie ich využívania a kvality						
3. Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, poľnohospodárskeho sektora (pre EPFRV) a rybného hospodárstva a akvakultúry (pre EFNRH)	5,98			21	74	
4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	11,65			32		
5. Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzanie a riadenie rizika	5,05		11,59	9		
6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	4,96		31,35	9	20	
7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach	13,52		55,30			
8. Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily		49,24		13		
9. Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii	14,25	19,50		8		
10. Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania	5,29	12,39		2		
11. Posilnenie inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy	1,94	15,49				
Technická pomoc	4,95	3,38	1,76	4	6	
CELKOM	100	100	100	100	100	

Indikatívna alokácia na oblasť zmeny klímy (v mil. €)

	celková alokácia na Tematický cieľ (TC) bez Technickej pomoci	alokácia na zmenu klímy	% alokácie na zmenu klímy
TC6	1 320,00	291,72	22
TC5	878,00	878,00	100
TC4	902,00	902,00	100

	3 100,00	2 071,72	67
--	----------	----------	----

	celková alokácia na TC	alokácia na zmenu klímy	% alokácie na zmenu klímy
TC6	1 374,00	291,72	21
TC5	915,00	878,00	96
TC4	940,00	902,00	96
	3 229,00	2 071,72	64

1.5 Uplatňovanie horizontálnych princípov a cieľov politiky pre využívanie EŠIF

1.5.1 Opatrenia pre princíp partnerstva vrátane indikatívneho zoznamu partnerov a zhrnutie aktivít na zahrnutie partnerov, ich úloha pri príprave PD a správa o pokroku

Dňa 13. marca 2013 bol prijatý zákon č. 60/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov. Uvedeným zákonom došlo k presunu kompetencie Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len „MDVRR SR“) v oblasti koordinácie využívania finančných prostriedkov z fondov EÚ na ÚV SR s účinnosťou od 1. apríla 2013. Od tohto dátumu ÚV SR vykonáva funkciu CKO a zodpovedá za prípravu PD SR na obdobie 2014 – 2020.

Na účely koordinácie formálnych konzultácií k PD SR so zástupcami EK bola uznesením Rady vlády pre prípravu Partnerskej dohody na roky 2014 – 2020 č. 1/2012 zo 17. septembra 2012 zriadená „Vyjednávací skupina Partnerskej dohody na roky 2014 – 2020“. Vedením tejto skupiny je poverené Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (ďalej len „MZVEZ SR“).

Proces prípravy PD SR pozostáva z nasledujúcich hlavných krokov:

Vytvorenie inštitucionálneho zabezpečenia koordinácie prípravy PD SR. Na tento účel boli zriadené:

- Rada vlády SR pre Partnerskú dohodu na roky 2014 – 2020 - koordinačný, poradný a iniciatívny orgán vlády SR v otázkach súvisiacich s prípravou PD SR (Zoznam členov v prílohe 6.3)
- Riadiaci výbor pre koordináciu fondov EÚ - koordinačný, poradný a iniciatívny orgán ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, ktorý ukončil svoje pôsobenie delimitáciou CKO na ÚV SR. (Zoznam členov v prílohe 6.3)
- pracovná skupina „Partnerstvo pre politiku súdržnosti“ - platforma pre výmenu skúseností z praxe a názorov odborníkov v oblasti politiky súdržnosti EÚ po roku 2013. (Zoznam členov v prílohe 6.3)
- pracovné skupiny k plneniu ex ante kondicionalít – zriadené na jednotlivých ministerstvách zodpovedných za ich plnenie v zmysle uznesenia vlády SR č. 305/2012.
- pracovná skupina na vytvorenie Územnej dohody medzi vládou SR, regionálnou samosprávou a miestnou samosprávou na roky 2014 – 2020.

Vypracovanie hlavných dokumentov súvisiacich s prípravou PD SR, a to:

- „Spôsob uplatnenia ex ante kondicionalít pri príprave implementačného mechanizmu politiky súdržnosti EÚ po roku 2013 v podmienkach Slovenskej republiky“ – (schválený vládou SR v júni 2012);

- b) „Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody SR na programové obdobie 2014 – 2020“, ktorý tvorí východisko pre stanovenie stratégie a priorít v podmienkach SR na využívanie fondov EÚ. Prílohu tvorí aj návrh harmonogramu prípravy PD SR a operačných programov na roky 2014 – 2020. (schválený vládou SR v novembri 2012)

Vypracovanie PD SR:

V úvodnej fáze procesu prípravy návrhu PD SR bola v spolupráci s relevantnými partnermi vykonaná komplexná analýza rozdielov a potrieb v oblasti rozvoja a potenciálu rastu, vzhľadom na tematické ciele a kľúčové činnosti definované v Pozičnom dokumente EK k príprave PD SR a programov na programové obdobie 2014 – 2020. Pri spracovaní analýzy sa prihliadalo na NPR SR 2012, špecifické odporúčania Rady pre SR, legislatívne a strategické dokumenty EÚ a SR a skúsenosti z programového obdobia 2007 – 2013. Dňa 30. apríla 2013 bol návrh analytickej časti PD SR predložený na neoficiálne posúdenie EK. V ďalšom kroku bola vypracovaná strategická časť a ex ante hodnotenie PD SR. Čiastkové výstupy analytickej a strategickej časti boli priamo konzultované s relevantnými partnermi formou pracovných stretnutí k jednotlivým oblastiam podpory v rámci PD SR, rovnako boli zapracované podklady od jednotlivých riadiacich orgánov (v súvislosti s paralelnou prípravou operačných programov) a prezentované na zasadnutí pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti. Návrh PD SR bol tiež prerokovaný členmi Rady vlády SR pre PD SR. Do procesu prípravy PD SR bola zapojená aj široká verejnosť prostredníctvom dotazníka CKO, ktorého cieľom bolo zhromaždiť názory a príspevky verejnosti na aktuálne otázky týkajúce sa využívania fondov EÚ v programovom období 2014 – 2020. Výstupy z dotazníka (napr. výber tematických cieľov a investičných priorít, návrhy na zníženie administratívneho zaťaženia atď.) boli využité pri spracovaní PD SR, ako aj pri príprave systému riadenia EŠIF. Prvý návrh PD SR vrátane ex ante hodnotenia bol predložený na posúdenie EK do konca júna 2013. Súbežne bola zo strany CKO zabezpečovaná koordinácia plnenia a vyhodnocovania plnenia ex ante kondicionálť v podmienkach SR, a to v spolupráci s ich gestormi.

Výber relevantných partnerov zapájaných do procesu prípravy PD SR bol realizovaný v súlade s čl. 5 návrhu všeobecného nariadenia EÚ, návrhom delegovaného aktu EK k Európskemu kódexu pre partnerstvo tak, aby bol v celom procese uplatňovaný princíp partnerstva a viacúrovňové riadenie. Do úvahy boli vzaté doterajšie skúsenosti spolupráce z programového obdobia 2007 – 2013, aktívna účasť a výsledky v príslušnej oblasti pôsobnosti a potreba pokrytia všetkých oblastí PD SR relevantnými reprezentatívnymi partnermi. CKO vydalo pre budúce riadiace orgány usmernenie k príprave operačných programov na roky 2014 – 2020 spolu s návrhom jednotného štatútu pracovných skupín pre prípravu jednotlivých operačných programov SR, kde bola okrem iného identifikovaná povinnosť zastúpenia sociálno-ekonomických partnerov v týchto pracovných skupinách. CKO tiež vypracovalo usmernenie k zapojeniu partnerov mimovládnych neziskových organizácií do prípravy budúcich operačných programov. Výber reprezentatívnych partnerov zastupujúcich občiansku spoločnosť je zabezpečovaný prostredníctvom Rady vlády SR pre mimovládne neziskové organizácie. Rovnaký prístup sa uplatňuje aj v pracovnej skupine na prípravu PD SR.

Za účelom zabezpečenia účasti širokého spektra sociálno-ekonomických partnerov na úrovni SR, CKO umožnilo v rámci doterajších zasadnutí pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti refundáciu cestovných nákladov pre partnerov z prostredia občianskej spoločnosti, záujmových a profesijných združení pôsobiach mimo miesta zasadnutia uvedenej pracovnej skupiny. Prostriedky budúcej technickej pomoci budú využité aj na organizovanie konferencií, seminárov a školení pre relevantných sociálno-ekonomických partnerov, vrátane možnosti úhrady ich cestovných nákladov na zasadnutiach týkajúcich sa prípravy, implementácie, monitorovania a hodnotenia PD SR. S cieľom aktívne zapájať široké spektrum partnerov do fázy programovania sa tiež plánuje organizovanie sérií pracovných stretnutí v prostredí regiónov SR. Pre ďalšiu

podporu posilnenia kapacít občianskej spoločnosti plánuje SR v programovom období 2014 – 2020 využiť aj inštitút globálnych grantov. Princíp partnerstva sa bude v podmienkach SR uplatňovať aj pri implementácií integrovaných územných nástrojov.

Pri príprave PD SR je taktiež dôležitá spolupráca s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“).

V súlade s čl. 5 návrhu všeobecného nariadenia EÚ bude princíp partnerstva uplatňovaný aj v implementačnej fáze PD SR a programov. Spolupráca s partnermi bude naďalej pokračovať formou, ktorá sa osvedčila už v programovom období 2007 – 2013, a to začlenením partnerov do práce monitorovacieho výboru pre PD SR a monitorovacích výborov jednotlivých programov. Za účelom zabezpečenia kontinuity programovej a implementačnej fázy sa pri výbere členov monitorovacích výborov vezmú do úvahy najmä partneri, ktorí boli zahrnutí do prípravy PD SR a jednotlivých programov. Partneri, ako riadni členovia monitorovacích výborov, budú pravidelne informovaní o stave implementácie programov a zapojení do hodnotenia efektívnosti a účinnosti využívania prostriedkov EŠIF. Zároveň budú mať možnosť aktívne sa zúčastňovať na príprave a pripomienkovaní výročných správ o vykonávaní programu a správ o pokroku, a tak prispievať k ich väčšej objektívnosti.

CKO zabezpečuje informovanosť širokej verejnosti o príprave programového obdobia 2014 – 2020 prostredníctvom svojej webovej stránky <http://www.nsrr.sk>, ako aj prostredníctvom pravidelných publikácií v časopise Eurokompas. Mobilizácia sociálno-ekonomických partnerov sa zabezpečuje aj organizovaním konferencií a školení k predmetnej problematike. Zároveň CKO pravidelne predkladá na rokovanie vlády SR informáciu o negociačnom procese k návrhom právnych predpisov EÚ pre politiku súdržnosti po roku 2013, príprave Partnerskej dohody SR na programové obdobie 2014 – 2020 a plnení ex ante kondicionalít v podmienkach SR za polročné obdobie. Obsahom uvedenej informácie je aj podrobný prehľad o uskutočnených aktivitách so sociálno-ekonomickými partnermi pri príprave programového obdobia 2014 – 2020.

1.5.2 Podpora rovnosti príležitostí medzi mužmi a ženami, nediskriminácie a prístupnosti

Hlavné ciele pre horizontálny princíp rodová rovnosť sú zadefinované v závislosti od fondu EÚ, z ktorého sú programy a ich prioritné osi podporované. Hlavným cieľom pre programy ESF je zabezpečiť rovnosť mužov a žien na trhu práce a v príprave naň a cieľom pre ostatné programy EŠIF je zníženie horizontálnej a vertikálnej rodovej segregácie v odvetviach hospodárstva. Hlavným cieľom horizontálneho princípu nediskriminácia pre programy ESF je zabezpečiť rovnosť príležitostí na trhu práce a v príprave naň a pre ostatné programy EŠIF je zabezpečiť rovnosť príležitostí v prístupe a využívaní infraštruktúry a služieb.

Za účelom predchádzania diskriminácie a podpory rodovej rovnosti sa budú tieto princípy uplatňovať v relevantných programoch, a to prostredníctvom podpory zavádzania vyrovnávacích opatrení a aktivít cielených na podporu znevýhodnených skupín. Tento prístup bude integrovaný do relevantných programov EŠIF na roky 2014 – 2020 prostredníctvom ich riadiacej dokumentácie. Pre účinné uplatňovanie horizontálneho princípu rodová rovnosť a nediskriminácia bude vo výberovom procese žiadostí o nenávratný finančný príspevok stanovené diskvalifikačné kritérium v rámci prioritných osí tých programov, ktoré budú vykazovať najvyššiu relevanciu k týmto horizontálnym princípom. Identifikácia dotknutých prioritných osí bude definovaná prostredníctvom metodiky vypracovanej na národnej úrovni. Proces monitorovania plnenia horizontálnych princípov bude na projektovej úrovni sledovaný prostredníctvom monitorovacích správ (t. j. popisom vykonaných aktivít, ich výsledkov a vyhodnotením ich príspevku

k dosahovaniu stanovených cieľov horizontálnych princípov), ako aj kontrolou na mieste realizácie projektov.

Riadiace orgány budú predkladať orgánu zodpovednému za uplatňovanie horizontálnych princípov rodová rovnosť a nediskriminácia pravidelnú informáciu o ich plnení, a to vyhodnotením monitorovacích správ a kontrol na mieste v pravidelných časových intervaloch. Analytickú, hodnotiacu, strategickú a legislatívnu činnosť pre uplatňovanie horizontálnych princípov rodová rovnosť a nediskriminácia bude na národnej úrovni zabezpečovať Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“), ktoré je zodpovedné za štátnu politiku v oboch oblastiach. Rovnako bude zabezpečovať vzdelávacie a školiace aktivity pre uplatňovanie rodovej rovnosti a nediskriminácie subjektom zapojeným do implementácie EŠIF, ako aj relevantným sociálno-ekonomickým partnerom. Na efektívne a účinné uplatňovanie horizontálnych princípov rodová rovnosť a nediskriminácia bude na národnej úrovni potrebné zvýšiť, resp. optimalizovať počet zamestnancov, ktorí budú zabezpečovať vykonávanie vymenovaných činností. Zároveň bude žiaduce zabezpečiť zastúpenie orgánu zodpovedného za uplatňovanie horizontálnych princípov

v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie vo všetkých monitorovacích výboroch, prípadne pracovných skupinách pre EŠIF.

V súlade s princípom partnerstva budú relevantné inštitúcie občianskej spoločnosti, zastupujúce rodovú rovnosť, nediskrimináciu a záujmy znevýhodnených skupín zapojené do procesu prípravy, monitorovania a hodnotenia programov SR.

1.5.3 Udržateľný rozvoj

Programy spolufinancované z EŠIF musia dodržiavať aj princíp udržateľného rozvoja. Základom udržateľného rozvoja sú tri piliere, a to environmentálny, ekonomický a sociálny. Hlavným cieľom udržateľného rozvoja je ochrana a zlepšenie životného prostredia pri zohľadnení zásady „znečisťovateľ platí“, nakoľko medzi ekonomickými aktivitami a aktivitami v oblasti životného prostredia dochádza najčastejšie ku konfliktom s dôsledkami pre udržateľnosť rozvoja. Zároveň je však potrebné zohľadňovať princíp udržateľného rozvoja aj pri tých aktivitách, ktoré nie sú priamo zamerané na oblasť životného prostredia (ako napr. znižovanie energetickej náročnosti, zavádzanie ekologicky úsporných technológií, vzdelávanie, atď.).

Zásada „znečisťovateľ platí“ je obsiahnutá v legislatíve SR napr. v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon), podľa ktorej je pôvodca poškodenia povinný vykonať opatrenia na nápravu alebo uhradiť s tým spojené náklady. Ďalej v zákone č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zákone č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zákone č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý vymedzuje pôvodcu environmentálnej záťaže v súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ a stanovuje mechanizmus určenia povinnej osoby.

Požiadavky na starostlivosť o životné prostredie – v SR sa využívajú predovšetkým dva horizontálne nástroje – integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania (IPKZ) a posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA). V roku 2010 bol schválený Štátny program sanácie environmentálnych záťaží SR 2010 – 2015, ktorý je strategickým plánovacím dokumentom pre systematické odstraňovanie environmentálnych záťaží.

Podpora efektívneho využívania zdrojov – v odpadovom hospodárstve treba vyvinúť úsilie pri budovaní zariadení na energetické a materiálové spracovávanie odpadov a zariadení na spracovanie nebezpečných odpadov. V sektore vodného hospodárstva sa pozornosť zameria

na splnenie požiadaviek vyplývajúcich z rámcovej smernice o vodách (investície do znižovania obsahu škodlivých látok vo vodách, budovanie kanalizácií a zariadení na čistenie odpadových vôd, budovanie vodovodov, atď.). V energetike je dôležitá podpora energetickej efektívnosti a zvyšovanie využívania obnoviteľnej energie, nízkouhlíkových technológií a eko-inovačných prístupov. Nevyhnutým zostáva aj zvyšovanie informovanosti o otázkach energetiky, vrátane informačných kampaní a podujatí. Podporovať sa bude prechod na vysoko účinnú výrobu tepla a elektriny, systémové investície do diaľkových sietí vykurovania/chladenia, energetické úspory a optimalizácia využitia energie na miestnej/obecnej úrovni podporovaním nízkouhlíkových stratégií/akčných plánov pre udržateľnú energiu, ako aj zavádzanie inteligentných meracích systémov a sietí.

Prispôsobenie sa a zmiernenie dopadov klimatickej zmeny - pripravuje sa komplexná Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, ktorá by mala byť prijatá do konca roka 2013.

Biodiverzita a starostlivosť o ekosystémy – SR pripravuje dokument Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity pre roky 2012 – 2020.¹⁹³ Kľúčovým cieľom zostáva zastavenie straty biodiverzity a degradácie ekosystémov v SR, zabezpečenie ich revitalizácie a racionálneho využívania ekosystémových služieb v ich najväčšom vykonateľnom rozsahu. Biodiverzita bude zachovaná kombináciou synergických efektov s poľnohospodárstvom, lesným hospodárstvom, vodným hospodárstvom a turizmom a posilnením ekonomických nástrojov a stimulov.

Prírodné katastrofy, predchádzanie riziku a jeho riadenie – medzi hlavné aktivity SR patrí prevencia pred povodňami, prevencia a riadenie rizík vyplývajúcich z uzavretých a opustených úložísk ťažobného odpadu, problematika rizík spojených so svahovými zosuvmi a predchádzanie katastrofám. Zákon č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami ustanovil povinnosť vyhotovovať a pravidelne aktualizovať plány riadenia povodňového rizika, vrátane predbežného hodnotenia povodňového rizika a vyhotovovania máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika. Predbežné hodnotenie povodňového rizika v SR bolo vykonané v decembri 2011. Pripravuje sa Program prevencie a riadenia rizík na uzavretých a opustených úložiskách ťažobného odpadu, ktorý má byť predložený na rokovanie vlády SR v máji 2014. Pripravuje sa tiež Program prevencie a riadenia zosuvných rizík, ktorý by mal byť predložený na rokovanie vlády SR do konca roka 2013.

Princíp udržateľného rozvoja bude integrovaný do relevantných programov EŠIF na roky 2014 – 2020 prostredníctvom ich riadiacej dokumentácie. Pre účinné uplatňovanie tohto princípu bude vo výberovom procese žiadostí o nenávratný finančný príspevok stanovené diskvalifikačné kritérium v rámci prioritných osí tých programov, ktoré budú vykazovať najvyššiu relevanciu k tomuto horizontálnemu princípu. Identifikácia dotknutých prioritných osí bude definovaná prostredníctvom metodiky vypracovanej na národnej úrovni. Proces monitorovania plnenia princípu udržateľného rozvoja bude na projektovej úrovni sledovaný prostredníctvom monitorovacích správ (t. j. popisom vykonaných aktivít, ich výsledkov a vyhodnotením ich príspevku k dosahovaniu stanovených cieľov horizontálnych princíпов), ako aj kontrolou na mieste realizácie projektov.

Riadiace orgány budú predkladať orgánu zodpovednému za uplatňovanie horizontálneho princípu udržateľný rozvoj pravidelnú informáciu o jeho plnení, a to vyhodnotením monitorovacích správ a kontrol na mieste v pravidelných časových intervaloch. Analytickú, hodnotiacu, strategickú a legislatívnu činnosť pre uplatňovanie horizontálneho princípu udržateľný rozvoj bude na národnej úrovni zabezpečovať Úrad vlády SR. Rovnako bude zabezpečovať vzdelávacie a školiace aktivity pre uplatňovanie udržateľného rozvoja subjektom zapojeným do implementácie EŠIF, ako aj relevantným sociálno-ekonomickým partnerom. Na efektívne a účinné uplatňovanie horizontálneho princípu udržateľný rozvoj bude na národnej úrovni potrebné zvýšiť, resp.

¹⁹³ <http://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/aktualizovana-narodna-strategia-ochrany-biodiverzity-pre-roky-2012-2020>

optimalizovať počet zamestnancov, ktorí budú zabezpečovať vykonávanie vymenovaných činností. Zároveň bude žiaduce zabezpečiť zastúpenie orgánu zodpovedného za uplatňovanie tohto princípu vo všetkých monitorovacích výboroch, prípadne pracovných skupinách pre EŠIF.

V súlade s princípom partnerstva budú relevantné inštitúcie občianskej spoločnosti, zastupujúce oblasť udržateľného rozvoja zapojené do procesu prípravy, monitorovania a hodnotenia programov SR.

1.6 Zoznam programov v rámci EFRR, ESF a KF, s výnimkou programov v rámci cieľa Európskej územnej spolupráce a zoznam programov v prípade EPFRV a EFNRH spolu s príslušnými orientačnými pridelenými finančnými prostriedkami podľa EŠIF a roku

Ide o predbežné prerozdelenie alokácií, ktoré bude definitívne až po schválení legislatívy EÚ (v mil. €)

Názov programu	EŠIF	Celkom	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Výskum a inovácie (VaI)	EFRR	2 300							
Integrovaná infraštruktúra (II)	KF	2 329							
	EFRR	1 800							
Ľudské zdroje (LZ)	EFRR	550							
	ESF	1 637							
Kvalita životného prostredia (KŽP)	EFRR	1 347							
	KF	1 882							
Integrovaný ROP (IROP)	EFRR	1 570							
Efektívna verejná správa (EVS)	EFRR	30							
	ESF	300							
Technická pomoc (TP)	EFRR	150							
Rybné hospodárstvo	EFNRH	23							
Program rozvoja vidieka	EPFRV	1 890,14*							
Total		15 808,14							

* MPRV SR zvažuje alternatívu presunu 25 % zdrojov EPFRV do I. piliera SPP (priame platby). V prípade realizácie takéhoto presunu bude celková alokácia na Program rozvoja vidieka predstavovať celkovú čiastku 1 484,80 mil. €.

V súčasnosti ešte prebieha legislatívny proces k návrhom nariadení EÚ, ktoré upravujú pravidlá platné pre viacročný finančný rámec EÚ a spoločný rámec podpory z EŠIF, rozdelenie alokácie jednotlivých operačných programov medzi jednotlivé ročné záväzky 2014 – 2020 bude doplnené do tabuľky 1.6 až po oficiálnom prijatí príslušnej legislatívy EÚ.

2 Opatrenia na zabezpečenie efektívnej implementácie EŠIF

Príprava implementácia EŠIF sa uskutočňuje v súlade s legislatívnymi návrhmi EÚ na obdobie 2014 - 2020, ako aj so súvisiacimi návrhmi usmernení a delegovaných a implemetačných aktov EK.

2.1 Mechanizmy, v súlade s národným inštitucionálnym rámcom, na zabezpečenie koordinácie medzi EŠIF a ostatnými nástrojmi podpory na národnej úrovni, úrovni EÚ, ako aj zabezpečenie koordinácie s EIB

V podmienkach SR bude podpora z EŠIF smerovať najmä na nasledovné prioritné oblasti financovania:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

V súvislosti s koordináciou poskytovania podpory z fondov EÚ sa pripravuje jednotná úprava národnej legislatívy pre EŠIF, pri zohľadnení špecifik EPFRV a EFNRH, ktorej cieľom je zabezpečiť spoločnú základňu pre koordináciu poskytovania pomoci z týchto fondov EÚ. Na sledovanie využívania pomoci EÚ bude základným nástrojom aj jednotný systém riadenia EŠIF a IS pre monitorovanie EŠIF v programovom období 2014 – 2020. Tento systém bude zahŕňať špecifiká EPFRV a EFNRH a tieto budú jeho súčasťou.

Vo vzťahu k mechanizmom určeným pre žiadateľov a prijímateľov na zvýšenie dostupnosti pomoci z EŠIF je prioritne potrebné zabezpečiť vyššiu mieru dostupnosti informácií pre širokú verejnosť. Tento cieľ sa bude zabezpečovať dostupnosťou odborného poradenstva v rámci celej SR (informačná dostupnosť na regionálnej úrovni). V rámci plánovaného opatrenia bude zanalyzovaný aktuálny stav v oblasti poskytovania informácií organizáciami na regionálnej úrovni, ktoré pôsobia v súčasnom programovom období. Cieľom tejto analýzy je navrhnúť optimálny model regionálnej siete informačných a poradenských centier, ktoré by poskytovali podporu a poradenstvo pre žiadateľov a prijímateľov EŠIF tak, aby sa dosiahla možnosť získania všetkých potrebných informácií pre žiadateľa/prijímateľa na jednom mieste.

Zároveň je pre všetky úrovne orgánov zapojených do poskytovania pomoci nevyhnutné zabezpečiť jednotnú koordináciu, ktorú v podmienkach SR už v prípravnej fáze zastrešuje podpredseda vlády SR pre investície. Zabezpečením koordinácie na jednej úrovni, bez ohľadu na rezortnú príslušnosť, je garantovaná možnosť presadenia jednotných pozícií a opatrení potrebných na správne smerovanie a doplnkové využitie zdrojov EÚ v jednotlivých oblastiach podpory. Na túto koordinačnú úroveň musí nadväzovať aj jednotná pozícia orgánu zodpovedného za nastavovanie pravidiel poskytovania pomoci EÚ, ktorým je v podmienkach SR CKO. V tejto súvislosti je potrebné, aby na kľúčové opatrenia nadväzovala ich jednotná implementácia všetkými orgánmi, čo je možné zabezpečiť iba posilnenou pozíciou CKO v oblasti nastavovania harmonizovaných pravidiel a postupov. Rovnako je za týmto účelom žiaduce pripraviť všeobecnú príručku pre implementáciu EŠIF, ktorá by prehľadným spôsobom poskytovala verejnosti užitočné informácie bez potreby ich pracného vyhľadávania na rôznych miestach.

Pre uplatnenie nových prvkov implementačného mechanizmu EŠIF je potrebné v programovom období 2014 – 2020 prekonať zameranie sa na úzky rozsah činností rezortov a tiež predchádzať ich duplicitným činnostiam. Podpora duplicitných činností bude vylúčená stanovením deliacich línií na

úrovni jednotlivých programov. V podmienkach SR sa bude využívať viacfondový prístup nielen na úrovni prioritných osí programov, ale aj na úrovni projektov.

Vo vzťahu k iným nástrojom EÚ budú mať EŠIF len doplnkový charakter. Konkrétne ide o zabezpečenie podpory bývania z Integrovaného regionálneho operačného programu prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania a inovatívneho finančného nástroja JESSICA. Podobne je možné identifikovať komplementaritu a synergiu pri podpore vidieckych oblastí z Programu rozvoja vidieka a Integrovaného regionálneho operačného programu (v závislosti od príslušnej integrovanej územnej stratégie).

Zabezpečenie koordinácie s Nástrojom na prepájanie Európy (CEF) sa uskutoční prostredníctvom presunu finančných prostriedkov z KF na dopravnú infraštruktúru, ktorý bude slúžiť na spolufinancovanie vopred určených projektov. SR bude uprednostňovať výstavbu a modernizáciu dopravnej infraštruktúry TEN-T po roku 2013 prioritne prostredníctvom nástroja CEF tak, aby došlo k plnému využitiu finančných prostriedkov EÚ, ktoré budú alokované pre SR.

Na programové obdobie 2014 - 2020 sa v rámci OP Val plánujú zabezpečiť synergie s Horizontom 2020 a Európskym výskumným priestorom, a to v administratívnej rovine (harmonizácia štruktúr oprávnených nákladov, zavedenie používania paušálnych výdavkov a pod.) i obsahovej rovine (financovanie infraštruktúry potrebnej pre riešenie výskumných úloh v projekte, tzv. shortlisted projekty, účasť slovenských výskumných inštitúcií v technologických a v znalostných spoločenstvách/platformách a pod.). Taktiež budú zabezpečené synergie s národnými politikami a nástrojmi na podporu výskumu a vývoja prostredníctvom Stratégie inteligentnej špecializácie SR do roku 2020 a vyhlasovaním spoločných, resp. komplementárnych výziev v rámci viacerých národných zdrojov zameraných na podporu výskumu a vývoja. Rovnako sa zaistí synergia s Dunajskou stratégiou v rámci Európskeho výskumného priestoru, Horizontu 2020, OP Val, vytvárania cezhraničných sietí spolupráce a spoločných projektov v rámci dunajského regiónu a inovačnej politiky zameranej na zvýšenie exportov high-tech tovarov a poznatkovo intenzívnych služieb, ako aj orientácia na výskum a inovácie pokrokových technológií a vytvorenie konkurenčnej výhody oproti iným regiónom Európy.

V prípade Programu rozvoja vidieka boli identifikované tematicky podobné aktivity v rámci všetkých investičných prioritných spadajúcich pod jednotlivé tematické ciele operačného programu Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“). Deliace línie budú presne stanovené buď na úrovni žiadateľov, alebo oprávnených aktivít.

Vo vzťahu k OP KŽP bude rovnako komplementárne využívaný finančný nástroj EÚ LIFE na roky 2014 – 2020, s ktorým sa prelína vo viacerých špecifických oblastiach. Princíp komplementarity bude zabezpečený viacstupňovou kontrolou projektových žiadostí o finančný príspevok z LIFE.

Komplementarita a synergia s Environmentálnym fondom, ktorý predstavuje štátny fond na uskutočňovanie štátnej podpory starostlivosti o životné prostredie, sa taktiež zaručí s OP KŽP.

Využitie iniciatívy JASPERS sa očakáva pri príprave žiadostí o nenávratný finančný príspevok pre veľké projekty v rámci implementácie OP KŽP. Rozsah spolupráce bude stanovený tak, aby reflektoval na určený zoznam veľkých projektov s ktorých implementáciou sa bude v rámci OP KŽP uvažovať.

Na realizáciu návratnej formy pomoci bude vyčlenená alokácia do výšky 3 % z EŠIF, pričom až na základe spracovanej analýzy potrieb MF SR a jasne definovanej implementačnej štruktúry, bude určená, v kapitole 1.3.2 navrhovaná štruktúra programov, v rámci ktorých bude táto forma pomoci realizovaná.

2.2 Informácie potrebné na predbežné overenie súladu s pravidlami o doplnkovosti

Výdavky verejnej správy vyjadrené ako podiel HDP	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
P.51	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %

Na základe doterajšieho vývoja výdavkov verejnej správy a ich predpokladaného ďalšieho vývoja sa stanovujú výdavky verejnej správy vyjadrené ako podiel HDP na roky 2014 - 2020 vo výške 1,3 % HDP.

Východiskom na stanovenie minimálnej úrovne výdavkov verejnej správy sú:

- skutočný podiel výdavkov verejnej správy na tvorbe hrubého fixného kapitálu na roky 2007 - 2012;
- odhad výdavkov na tvorbu hrubého fixného kapitálu na rok 2013;
- návrh východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2014 - 2016.

Tieto údaje sú v súlade s Programom stability SR na roky 2013 - 2016.

2.3 Súhrnné hodnotenie plnenia ex ante kondicionalít na vnútroštátnej úrovni a činností, ktoré sa majú vykonať, ako aj zodpovedné orgány a harmonogram ich vykonávania v prípade, že ex ante kondicionality nie sú splnené

Politika súdržnosti EÚ

Tematické ex ante kondicionality					
Ex ante kondicionalita	Splnenie ex ante kondicionality: Áno/Nie/Čiastočne	Kritériá plnenia ex ante kondicionality príloha č. IV návrhu všeobecného nariadenia EÚ	Splnenie kritérií: Áno/nie	Odkazy	Vysvetlenie (v prípade vhodnosti)
1.1. Výskum a inovácie: Existencia národného, alebo regionálneho výskumného a inovačného strategického rámca pre inteligentnú špecializáciu, ktorý je, pokiaľ je to vhodné, v súlade s národným programom reforiem, na získanie súkromných financií na výskum a vývoj	Nie	1. Je zavedený národný alebo regionálny výskumný a inovačný strategický rámec pre inteligentnú špecializáciu, ktorý:	Nie	Návrh koncepcie a štruktúry Stratégie S3 pre inteligentnú špecializáciu: https://www.vedatechnika.sk/SK/VedaATechnikaVSR/Stranky/Ramcova-koncepcia-a-struktura-strategie-inteligentnej-specializacie-S3-v-SR.aspx	
		- je založený na SWOT alebo podobnej analýze s cieľom sústrediť zdroje na obmedzený počet výskumných a inovačných priorít;	Nie		
		- opisuje opatrenia na podporu súkromných investícií do výskumu a vývoja;	Nie		
		- zahŕňa monitorovací mechanizmus.	Nie		
		2. Bol prijatý rámec navrhujúci dostupné rozpočtové zdroje na výskum a inovácie.	Nie		
1.2. Existencia viacročného plánu pre rozpočtovanie a prioritizáciu investícií	Nie	Bol prijatý indikatívny viacročný plán pre zostavenie rozpočtu a prioritizáciu investícií súvisiacich s prioritami EÚ a tam, kde je to vhodné, bolo prijaté Európske strategické fórum pre výskumné infraštruktúry ESFRI.	Nie	Návrh koncepcie a štruktúry Stratégie S3 pre inteligentnú špecializáciu: https://www.vedatechnika.sk/SK/VedaATechnikaVSR/Stranky/Ramcova-koncepcia-a-struktura-strategie-inteligentnej-specializacie-S3-v-SR.aspx	
2.1. Rast v oblasti digitálnych služieb		Existuje strategický politický rámec pre digitálny rast, napríklad ako súčasť národného alebo regionálneho inovačného strategického politického rámca pre inteligentnú špecializáciu, ktorý obsahuje:	Áno		<i>Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie bude zverejnený až po dopracovaní (najmä o pripomienky EK zo dňa 21.5. 2013) a odsúhlasení v predpokladanom termíne jún/júl 2013.</i>
		zostavenie rozpočtu a zoradenie akcií podľa priorít pomocou SWOT analýzy vykonanej s ohľadom na hodnotiacu tabuľku Digitálnej agendy pre Európu;	Áno		

		- analýzu vyváženej podpory pre dopyt a ponuku IKT, ktoré sa mali vykonať;	Áno		
		- ukazovatele pre hodnotenie zásahov v oblastiach, ako sú digitálna gramotnosť, elektronická inklúzia, elektronická dostupnosť a elektronické zdravotníctvo v rámci obmedzení článku 168 Zmluvy o fungovaní EÚ, ktoré súvisia s existujúcimi dôležitými sektorovými vnútroštátnymi alebo regionálnymi stratégiami;	Áno		
		- posúdenie potrieb na posilnenie budovania kapacít IKT.	Áno		
2.2. Infraštruktúra prístupovej siete novej generácie (NGA)	Áno	Existuje vnútroštátny a/alebo regionálny plán NGA, ktorý obsahuje:	Áno		<i>Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie bude zverejnený až po dopracovaní (najmä o pripomienky EK zo dňa 21.5. 2013) a odsúhlasení v predpokladanom termíne jún/júl 2013.</i>
		- plán investícií do infraštruktúry vychádzajúci z ekonomickej analýzy, berúci do úvahy existujúcu infraštruktúru a uverejnené súkromné investičné plány;	Áno		
		- udržateľné investičné modely, ktoré podporujú hospodársku súťaž a umožňujú prístup k otvorenej, cenovo dostupnej, kvalitnej a nadčasovej infraštruktúre a službám; -	Áno		
		- opatrenia na podporu súkromných investícií.	Áno		
3.1. Boli uskutočnené konkrétne aktivity na podchytenie podpory podnikania s ohľadom na iniciatívu „Small Business Act“ (SBA)		Konkrétnymi činnosťami sú: - opatrenia na zníženie nákladov a času na založenie obchodnej spoločnosti/podnikov;	Áno	http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3843	
		- opatrenia na zníženie času potrebného na získanie licencií a povolení na začatie a vykonávanie určitej činnosti podnikateľom.	Áno	http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=19987	
4.1. Boli uskutočnené aktivity na podporu nákladovo-efektívnych zlepšení energetickej účinnosti konečného využitia energie a nákladovo efektívnych investícií do energetickej efektívnosti pri stavbe		Činnosťami sú: - opatrenia zabezpečujúce minimálne požiadavky súvisiace s energetickou hospodárnosťou budov v súlade s článkom 3, 4 a 5 smernice 2010/31/EÚ;		Bude splnené v júni 2013 Pre čl. 3 - § 3 zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov novelizovaný zákonom č. 300/2012 Z. z., vykonávacía vyhláška č. 364/2012 Pre čl.3 - § 4 zákona č.555/2005	

alebo obnovy budov	Čiastočne		Nie	<p>Z. z. o energetickej hospodárnosti budov novelizovaný zákonom č. 300/2012 Z. z., vykonávacía vyhláška č. 364/2012</p> <p>Pre čl. 5 - § 5 zákona č.555/2005 o energetickej hospodárnosti budov novelizovaný zákonom č. 300/2012, vykonávacía vyhláška č. 364/2012</p> <p>Štúdia „Technické a ekonomické aspekty nákladovo optimálnych opatrení zabezpečenia energetickej hospodárnosti budov“, bude ukončená v júni 2013. Bude pripravené zhrnutie výsledkov analýz a porovnania nákladovo optimálnych úrovní EHB vyplývajúcich z výpočtov vykonaných pre všetkých 11 referenčných budov so súčasne platnými minimálnymi požiadavkami EHB</p>	
		- opatrenia potrebné na zavedenie systému certifikácie energetickej hospodárnosti budov v súlade s článkom 11 smernice 2010/31/EÚ;	Áno	§ 5 zákona č.555/2005 Z. z., pričom tento je aktualizovaný v novelizovanom zákone č. 300/2012 Z. z. a vyhláške č. 364/2012 Z. z.	
	- opatrenia v súlade s článkom 13 smernice 2006/32/ES o energetickej efektívnosti pri konečnom využití energie a energetických službách, aby sa konečným zákazníkovi zabezpečilo poskytovanie samostatných meračov, ak je to technicky možné, finančne rozumné a primerané vzhľadom na možné úspory energie.		<p>Meranie dodávky určeným meradlom pre oblasť elektroenergetiky v §40 a pre oblasť plynárenstva v § 76 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike</p> <p>SR posúdila náklady a výnosy pre zavedenie inteligentných meracích zariadení (SMT) v obidvoch spomínaných</p>		

			Áno	<p>sektoroch, ktoré umožnia kontrolu a riadenie spotreby. Táto oblasť je riešená v § 42 a § 77 zákona o energetike</p> <p>Ods. 3 čl. 13 smernice 2006/32/ES je implementovaný v § 11 odseku 3 zákona č. 476/2008 Z. z. o efektívnosti pri používaní energie (zákon o energetickej efektívnosti).</p>	
4.2. Boli uskutočnené aktivity na podporu vysokoúčinnnej kogenerácie tepla a elektriny	Áno	<p>Činnosťami sú:</p> <p>Podpora pre kogeneráciu je založená na dopyte po využiteľnom teple a úsporách primárnej energie v súlade s čl. 7.1 a 9.1 (a) a (b) smernice 2004/8/ES, členské štáty alebo ich príslušné orgány vyhodnotili existujúci legislatívny a regulačný rámec s ohľadom na proces autorizácie alebo iných procesov s cieľom:</p> <p>a) podporovať návrh kogeneračných jednotiek tak, aby sa využil ekonomicky odôvodnený dopyt po využiteľnom teple a aby sa zamedzilo výrobe tepla nad rámec množstva využiteľného tepla; a</p> <p>b) znížiť bariéry regulačného a neregulačného charakteru, ktoré bránia nárastu kogenerácie.</p>	Áno	<p>Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby</p> <p>V zákone je definované využiteľné teplo podľa smernice 2004/8/ES a keďže je v SR výroba tepla sieťovým odvetvím, sú určené pravidlá <i>zákonom č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike</i> a <i>zákonom č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach</i>.</p>	
			Áno	<p>Doplatkom je podporené len také množstvo elektriny, ktoré je vyrobené vysoko účinnou kombinovanou výrobou a zodpovedá množstvu využiteľného tepla. Množstvo elektriny vyrobené vysoko účinnou kombinovanou výrobou sa vypočíta podľa <i>vyhlášky MH SR č. 599/2009 Z. z.</i>, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby, v ktorej je zapracované aj Rozhodnutie Komisie 2008/952/ES, ktorým sa zavádzajú podrobné usmernenia na vykonávanie a uplatňovanie prílohy II k smernici EP a Rady</p>	

				<p>2004/8/ES a Rozhodnutie Komisie 2011/877/EÚ, ktorým sa ustanovujú harmonizované referenčné hodnoty účinnosti samostatnej výroby elektriny a tepla pri uplatňovaní smernice EP a Rady 2004/8/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Komisie 2007/74/ES.</p> <p>V zmysle zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike je držiteľ povolenia na rozvod tepla povinný na zabezpečenie zmluvne dohodnutých dodávok tepla odoberať za určenú alebo schválenú cenu teplo od držiteľa povolenia na výrobu tepla, ktorý teplo vyrába z obnoviteľných zdrojov energie alebo v zariadení na kombinovanú výrobu tepla a elektriny za podmienok ustanovených v § 21.</p>	
4.3. Boli uskutočnené aktivity na podporu výroby a distribúcie obnoviteľných zdrojov energie	Áno	<p>1. Sú zavedené transparentné podporné schémy, prednostný prístup do siete alebo garantovaný prístup a pre prednostné zaobchádzanie (pri dispečingu), ako aj štandardné pravidlá týkajúce sa znášania a zdieľania nákladov na technické úpravy, ktoré sú zverejnené, a sú v súlade s čl. 14(1), 16(2) a 16(3) smernice 2009/28/ES.</p> <p>2. Členský štát prijal národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov v súlade s článkom 4 smernice 2009/28/ES.</p>	Áno	<p>Transparentné podporné schémy sú zavedené v zákone č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby. Šírením informácií o možnostiach využívania obnoviteľných zdrojov energie podľa čl. 14(1) smernice 2009/28/ES je poverená Slovenská inovačná a energetická agentúra (SIEA) a tieto informácie sú prístupné širokej verejnosti prostredníctvom internetovej stránky www.zitenergiou.sk.</p>	

<p>5.1. Predchádzanie rizikám a riadenie rizika:</p> <p>Existencia národných alebo regionálnych hodnotení rizík na účely riadenia katastrof s ohľadom na prispôbovanie sa zmenám klímy</p>	<p>Čiastočne</p>	<p>Opis postupu, metodiky, metód a údajov (okrem citlivých) používaných pri hodnotení rizika ako aj kritérií prioritizácie investícií založených na riziku (risk-based criteria).</p>	<p>Áno</p>	<p>Splnené úlohy:</p> <ol style="list-style-type: none"> Existencia analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí na národnej a regionálnej úrovni, existencia plánu ochrany obyvateľstva na regionálnej úrovni <p>Zákon o civilnej ochrane obyvateľstva: § 12 až § 14 zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zo_braz_clanok1.asp?kotva=k1&skupina=1</p> <ol style="list-style-type: none"> Analýza dostupných metód a postupov hodnotenia rizík Výber vhodných postupov, modifikácia a prispôsobenie stanoveným cieľom Doplnenie kvantifikátorov rizika Vypracovanie metodiky hodnotenia vybraných rizík na vnútroštátnej úrovni Postup pri určovaní prioritizácie investícií založených na riziku; spolupráca MŽP SR pri vypracúvaní metodiky hodnotenia vybraných rizík (vrátane environmentálnych záťaží, zosuvov a rizík vyplývajúcich z úložísk ťažobného odpadu) <p>vykonané predbežné hodnotenie povodňového rizika http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/voda/ochrana-pred-povodnami/manazment-povodnovych-rizik/</p> <ol style="list-style-type: none"> Analýza dostupných metód a postupov <ul style="list-style-type: none"> Analýza všeobecných zásad manažérstva rizika Analýza metód HRVA (Hazard Risk Vulnerability Assessment) z týchto hľadísk: <ul style="list-style-type: none"> typy zraniteľnosti prostredia (obyvateľstvo, kritická infraštruktúra, životné prostredie), rozsah kvantifikátorov zraniteľnosti, postupy na zber, zhromažďovanie a spracovanie údajov, mechanizmus hodnotenia rizika. Výber vhodných postupov, modifikácia a prispôsobenie stanoveným cieľom <p>Z analyzovaných nástrojov hodnotenia rizík boli vybrané relevantné postupy a riešenia pre hodnotenie zraniteľnosti vo vzťahu ku konkrétnym rizikám a boli použité pri tvorbe modelu. Dôraz bol kladený na komplexné posúdenie rizika z hľadiska možných ohrození v prostredí vrátane zohľadnenia potenciálnych následkov mimoriadnych udalostí spôsobených tiež napr. spojením viacerých rizík (dominoefekty, synergické javy). Výstupom hodnotenia rizík bude ich kvantitatívna definícia, umožňujúca jednoduché porovnanie a určenie priorit medzi rizikami, určenie najzraniteľnejších území v SR voči</p>
--	------------------	---	------------	---

				<p>Prioritizácia investícií = určovanie priorít v znižovaní rizík</p> <p>Model hodnotenia rizík umožňuje získať všeobecný prehľad o rizikách (kvantitatívne zobrazenie rizík podľa poradia ich závažnosti, slovné popísanie charakteristík územia, následkov MU). S využitím týchto údajov je možné riziká porovnávať a určovať si priority pri ich znižovaní (pri výbere mechanizmu ich znižovania), resp. znižovaní zraniteľnosti prostredia.</p>	<p>rizikám prírodného charakteru, určenie pravdepodobných dôsledkov vzniku MU na špecifické prostredie, a pod.</p> <p>4. Doplnenie kvantifikátorov rizika</p> <p>MŽP SR poskytlo materiály potrebné na špecifikovanie kvantifikátorov zraniteľnosti životného prostredia. O tieto údaje je výpočet zraniteľnosti životného prostredia vo vzťahu ku konkrétnym rizikám doplnený, čo umožňuje kvalifikovanejšie zhodnotenie zraniteľnosti ŽP ako jedného z potenciálne postihnutých prostredí</p> <p>5. Vypracovanie metodiky hodnotenia vybraných rizík na vnútroštátnej úrovni</p> <p>Metodika hodnotenia rizík bude pozostávať z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • modelu hodnotenia rizík v prostredí MS Excell – výpočet „skóre“/ hodnoty rizika • metodiky hodnotenia rizika – používateľská príručka (popis postupu) pri aplikácii navrhnutého modelu hodnotenia rizík <p>6. Postup pri určovaní kritérií prioritizácie investícií založených na riziku</p> <p>Prioritizácia investícií = určovanie priorít v znižovaní rizík</p> <p>Model hodnotenia rizík umožňuje</p>
--	--	--	--	---	---

					<p>získať všeobecný prehľad o rizikách (kvantitatívne zobrazenie rizík podľa poradia ich závažnosti, slovné popísanie charakteristík územia, následkov MU). S využitím týchto údajov je možné riziká porovnávať a určovať si priority pri ich znižovaní (pri výbere mechanizmu ich znižovania), resp. znižovaní zraniteľnosti prostredia.</p> <p>Pre oblasť zosuvných rizík bude vypracovaný Program prevencie a riadenia zosuvných rizík</p> <p>V rámci implementácie smernice 2007/60/ES o hodnotení a riadení povodňových rizík sa pripravuje vypracovanie máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika, ako aj Plánov riadenia povodňového rizika.</p> <p>SVP, š. p. pripravuje nové verejné obstarávanie poskytnutia služby pre prípravu máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika. Časový harmonogram pre splnenie úlohy je v priamej previazanosti na vybraný variant ďalšieho postupu podľa ustanovení zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v platnom znení .</p>
		Opis scenárov s jedným rizikom a viacerými rizikami).	Áno	<p>Identifikácia scenárov prejavu rizika vrátane zohľadnenia synergického efektu a domino efektu</p> <p>Možné scenáre prejavu rizika sú identifikované a implementované do modelu ako kvantifikátory zraniteľnosti prostredia. Ide o zoznam možných prejavov konkrétnych rizík zohľadňujúci možné dominoefekty a synergické javy</p>	<p>Možné scenáre prejavu rizika sú identifikované a implementované do modelu ako kvantifikátory zraniteľnosti prostredia. Ide o zoznam možných prejavov konkrétnych rizík zohľadňujúci možné dominoefekty a synergické javy prejavujúce sa s daným rizikom.</p>

				prejavujúce sa s daným rizikom.	
		Zobrať do úvahy, kde je to potrebné, národné adaptačné stratégie na zmenu klímy.	Nie	Predpokladom plnenia ex ante kondicionality je vypracovanie Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.	Predpoklad splnenia December 2013
6.1. Sektor vôd	Čiastočne	Členský štát zabezpečil príspevok rôznych spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby podľa sektorov v súlade s článkom 9 ods. 1 smernice 2000/60/ES berúc na zreteľ, kde je to vhodné, sociálne, environmentálne a ekonomické efekty refundácie, ako aj geografické a klimatické podmienky regiónov, ktorých sa to týka.	Nie	<p>§ 78a Zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách www.zbierka.sk/sk/predpisy/306-2012-z-z.p-34861.pdf</p> <p>Nariadenie vlády SR č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd www.zbierka.sk/sk/predpisy/755-2004-z-z.p-8366.pdf</p> <p>Cenová politika v oblasti vodného hospodárstva https://lt.justice.gov.sk/Attachm ent/vlastn%C3%BD%20materi%C3%A1l doc.pdf?instEID=-1&attEID=29620&docEID=144483&matEID=3384&langEID=1&tStamp=20101129113946687</p> <p>Regulačná politika na regulačné obdobie 2012 - 2016 www.urso.gov.sk/doc/urad/RegulacnaPolitika_2012-2016.pdf</p> <p>Vodný plán Slovenska, kap. 7, http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=87&lang</p>	Čiastkovo nesplnený prvok plnenia kritéria v rámci "princípu refundácie nákladov za vodné služby". Princíp refundácie nákladov za všetky vodohospodárske služby je splnený s výnimkou primeraného príspevku za službu spojenú s odberom vody na závlahy, ktorý je v štádiu legislatívneho návrhu novely zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách v platnom znení, následne novela nariadenia vlády SR č. 755/2005 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd (zmena v nariadení vlády SR č. 367/2008 Z. z.).

				<p>=sk</p> <p><i>Analýza pokroku dosiahnutého pri zavádzaní Programu opatrení obsiahnutom vo Vodnom pláne Slovenska, kap.5 „Cenová politika za vodohospodárske služby“</i></p> <p>http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=58&lang=sk</p>	
		<p>Prijatie plánu riadenia povodia pre oblasť povodia, ak sa investície realizujú v súlade s článkom 13 smernice EP a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva.</p>	<p>Áno</p>	<p><i>Vodný plán Slovenska, kap. 5,6 a 7,</i></p> <p>http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=87&lang=sk</p> <p>Vodný plán Slovenska obsahuje 2 plány riadenia povodí:</p> <p>a) plán riadenia národnej časti správneho územia povodia Dunaja (SÚPD) integrujúci plány riadenia čiastkových povodí tohto správneho územia a</p> <p>b) plán riadenia správneho územia povodia Visly (SÚPV).</p> <p><i>Nariadenie vlády SR č. 279/2011, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť Vodného plánu Slovenska obsahujúca program opatrení na dosiahnutie environmentálnych cieľov</i></p> <p>www.zbierka.sk/sk/predpisy/279-2011-z-z-p-34239.pdf</p> <p><i>Analýza pokroku dosiahnutého pri zavádzaní Programu opatrení obsiahnutom vo Vodnom pláne Slovenska, kap.5 „Cenová politika</i></p>	

				za vodohospodárske služby“ http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=58&lang=sk	
6.2. Sektor odpadov	Čiastočne	Členský štát predložil Komisii správu o pokroku dosiahnutom v napĺňaní cieľov uvedených v článku 11 smernice 2008/98/ES a plánovaných akciách na splnenie týchto cieľov.	Nie	<i>Sektorová správa za obdobie 2010-2012 bude vypracovaná v mesiacoch júl – august 2013.</i>	Plnenie v súlade s čl. 11 (5) a čl. 37 smernice o odpade, ktorá stanovuje termín do 30. septembra 2013.
		Členský štát zabezpečil existenciu jedného alebo viacerých programov odpadového hospodárstva v súlade s článkom 28 smernice 2008/98/ES.	Nie	POH na národnej úrovni bol vypracovaný a schválený: Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky - <i>Uznesenie vlády SR č. 69/2012 z 22. februára 2012 k Programu odpadového hospodárstva SR na roky 2011 - 2015.</i> http://www.minzp.sk/sekcije/temy-oblasti/odpady-obaly/poh/poh-2011-2015/ http://www.minzp.sk/files/oblasti/odpady-a-obaly/poh/poh2011-2015/poh-sr-2011-2015.pdf	POH na úrovni krajov budú prijaté v priebehu augusta 2013.
		Členský štát stanovil v súlade s článkami 1 a 4 smernice 2008/98/ES programy na predchádzanie vzniku odpadu, ako sa vyžaduje v článku 29 smernice.	Nie		Program predchádzania vzniku odpadov v SR do roku 2020 je v štádiu prípravy, následne bude predložený na schválenie vláde SR - predpoklad december 2013.

		Členský štát prijal potrebné opatrenia na dosiahnutie cieľa v oblasti opätovného použitia a recyklácie na rok 2020 v súlade s článkom 11 smernice 2008/98/ES.	Áno	Zákon č. 343/2012 Z. z. o odpadoch http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zobraz_clanok1.asp?kotva=k1&skupina=1 http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/odpady-obaly/poh/poh-2011-2015/	Od 1.1.2013 je účinná novela zákona o odpadoch, ktorou bola do národnej legislatívy transponovaná smernica o odpade.
7.1. Cestná doprava	Čiastočne	Existuje komplexný plán alebo rámec pre dopravné investície, ktorý spĺňa právne požiadavky na strategické environmentálne posúdenie a stanovuje:	Nie		Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 predložený do vlády SR v júli 2013. Plán už je vypracovaný, no zatiaľ sa neuskutočnilo strategické environmentálne hodnotenie.
		– príspevok k jednotnému európskemu dopravnému priestoru v súlade s článkom 10 nariadenia č. [TEN-T] vrátane priorit pre investície do:	Áno	Čiastkové analýzy budú zverejnené ako súčasť Strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020.	
		– základnej siete TEN-T a úplnej siete,	Áno		
		pričom sa počíta s investíciami ERDF a KF,	Áno		
		– sekundárnej siete,	Áno		
		– realistickú a kvalitnú realizáciu projektov, pri ktorých sa počíta s podporou zo strany ERDF a KF,	Áno		
		- Opatrenia na zabezpečenie kapacity sprostredkovateľských subjektov a príjemcov pri vykonávaní naplánovaných projektov.	Áno		

7.2. Železničná doprava	Čiastočne	V rámci uvedeného plánu alebo rámca dopravy existuje časť venovaná rozvoju železničnej siete, ktorá spĺňa právne požiadavky na strategické environmentálne posúdenie a stanovuje realisticky a kvalitne vypracovaný plán realizácie projektov (vrátane časového plánu a rozpočtového rámca).	Áno	Čiastkové analýzy budú zverejnené ako súčasť Strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020.	Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 predložený do vlády SR v júli 2013. Plán už je vypracovaný, no zatiaľ sa neuskutočnilo strategické environmentálne hodnotenie.
		Opatrenia na zabezpečenie kapacity sprostredkovateľských subjektov a príjemcov pri vykonávaní naplánovaných projektov.	Áno		
8.1 Vytváranie a realizácia aktívnych politik trhu práce v súvislosti s usmerneniami politiky zamestnanosti.		– Služby zamestnanosti sú schopné zabezpečiť a zabezpečujú: – personalizované služby a včasné aktívne a preventívne opatrenia na trhu práce, ktoré uprednostňujú najzraniteľnejšie osoby, pričom sú prístupné všetkým uchádzačom o prácu,	Áno	Národný program reforiem 2013 http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=22344 Zákon č. 96/2013 Z. z. službách zamestnanosti http://www.zakonypreludi.sk/zz/2013-96 Správa o situácii na trhu práce v SR a opatrenia na jej zlepšenie. http://www.nrsr.sk/web/Dynamica/Download.aspx?DocID=382240	Celoplošné rámce aktívnej politiky trhu práce (APTP) zahrnuté v NPR. APTP orientovaná na zlepšenie prístupu neaktívnych osôb k zamestnaniu, najmä na rizikové skupiny mladých nezamestnaných a dlhodobo nezamestnaných, ako aj na zabezpečenie preventívnych opatrení na trhu práce. Zákon č. 96/2013 Z. z. vytvára predpoklady na zlepšenie prístupu uchádzačov o zamestnanie k zamestnaniu a prináša zásadné zmeny v realizácii aktívnych politik trhu práce v oblasti služieb zamestnanosti.
		– informácie o nových voľných pracovných miestach,	Áno	http://www.upsvar.sk/volne-pracovne-miesta.html?page_id=12925 http://www.upsvar.sk/eures.html?page_id=13140	
		– Služby zamestnanosti vypracovali formálne alebo neformálne dohody o spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami.	Áno	Zákon č. 96/2013 Z. z. o službách zamestnanosti http://www.zakonypreludi.sk/zz/2013-96	Novela zákona o službách zamestnanosti výrazne upravuje, sprehľadňuje formálnu spoluprácu príslušných účastníkov APTP. Ide o zavedenie novej pôsobnosti Výborov pre otázky zamestnanosti, ktoré budú zložené zo všetkých

				http://sustavapovolani.sk/sektorove-rady	relevantných zástupcov trhu práce, najmä bude rekonštruované zloženie zamestnávateľov, a budú schvaľovať priority podpory zamestnanosti v územnom obvode úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, analýzy a prognózy o vývoji trhu práce a v tomto zložení budú posudzovať žiadosti právnickej osoby alebo fyzickej osoby o poskytnutie príspevkov podľa zákona o službách zamestnanosti, na ktoré nie je právny nárok.
<p>8.2. Samostatná zárobková činnosť, podnikanie a zakladanie podnikov:</p> <p>existencia strategického rámca pre komplexné začatie činnosti</p>	Áno	<p>Zavedený strategický rámec pre komplexné začatie činnosti, ktorý obsahuje nasledovné prvky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opatrenia na zníženie nákladov a času na založenie obchodnej spoločnosti/podnikov, - opatrenia na zníženie času potrebného na získanie licencií a povolení na začatie a vykonávanie určitej činnosti podnikateľom, - opatrenia spájajúce vhodné služby rozvoja podnikania a finančné služby (prístup ku kapitálu), vrátane dosahu na znevýhodnené skupiny a/alebo oblasti kde potrebné. 	Áno	<p>http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3843</p> <p>http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=19987</p>	
<p>8.3. – Inštitúcie trhu práce sú modernizované a posilnené podľa usmernení politiky zamestnanosti.</p> <p>– Reformám inštitúcií trhu práce predchádza jasný strategický politický rámec a hodnotenie ex ante zahŕňajúce rodovú</p>		<p>- Činnosti zamerané na reformu služieb zamestnanosti s cieľom vybaviť ich kapacitou na zabezpečovanie:</p>	Áno	<p>Zákon č. 96/2013 Z. z. službách zamestnanosti</p> <p>http://www.zakonypreludi.sk/zz/2013-96</p> <p><i>Správa o aktuálnej situácii na trhu práce v SR a o opatreniach</i></p>	<p>Niektoré z kritérií sú už plnené novelou zákona o službách zamestnanosti, ktorá jednoznačne ustanovila úlohy pre celý systém inštitúcií a nástrojov podpory a pomoci účastníkom trhu práce, a to pri</p> <ul style="list-style-type: none"> - hľadani zamestnania, - zmene zamestnania,

dimenziu.	Áno			<p>na jej zlepšenie.</p> <p>http://www.nrsr.sk/web/Dynamici/Download.aspx?DocID=382240</p>	<p>- obsadzovaní voľných pracovných miest a pri uplatňovaní aktívnych opatrení na trhu práce s osobitným zreteľom na pracovné uplatnenie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie. Konkrétne ide o potrebu zabezpečenia posilnenia personálnych kapacít úradov PSVR o 500 zamestnancov v priemere 10 zamestnancov na jeden úrad a to najmä pre oblasti priameho kontaktu s klientmi, uchádzačmi o zamestnanie a zamestnávateľmi.</p>
		<p>– personalizovaných služieb a včasných aktívnych a preventívnych opatrení na trhu práce, ktoré uprednostňujú najzraniteľnejších uchádzačov o prácu,</p>	Áno	<p><i>Správa o aktuálnej situácii na trhu práce v SR a o opatreniach na jej zlepšenie.</i></p> <p>http://www.nrsr.sk/web/dynamici/download.aspx?docid=382240</p>	<p>Na <i>novelu zákona o službách zamestnanosti</i> nadväzuje aj reforma služieb zamestnanosti v prospech posilnenia aktívnych a preventívnych opatrení, čo bezprostredne súvisí aj s potrebou posilnenia kapacít verejných služieb zamestnanosti. Konkrétne ide o potrebu zabezpečenia posilnenia personálnych kapacít úradov PSVR o 500 zamestnancov v priemere 10 zamestnancov na jeden úrad a to najmä pre oblasti priameho kontaktu s klientmi, uchádzačmi o zamestnanie a zamestnávateľmi.</p>
		<p>– informácie o nových voľných pracovných miestach,</p>	Áno	<p>http://www.upsvar.sk/volne-pracovne-miesta.html?page_id=12925</p> <p>www.eures.sk</p>	<p>Modernizácia služieb zamestnanosti je aj naďalej založená na poskytovaní informácií o voľných pracovných miestach prostredníctvom siete EURES. Služby zamestnanosti sú vykonávané aj na princípe partnerstva. Takýmto príkladom dobrej praxe sú existujúce cezhraničné partnerstvá EURES-T Danubius (Slovensko a Maďarsko) a EURES-T Beskydy (Slovensko, Česká republika, Poľsko). Rozpočet určený na financovanie aktivít oboch partnerstiev vrátane ľudských</p>

					zdrojov je vo výške 2 200 000 €.
		- súčasťou reformy služieb zamestnanosti bude aj vytvorenie formálnych alebo neformálnych dohôd o spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami.	Áno	http://www.zakonypreludi.sk/zz/2013-96 http://sustavapovolani.sk/sektorove-rady	
8.4. Aktívne a zdravé starnutie	Čiastočne	Operácie zamerané na napĺňanie výziev spojených s aktívnym a zdravým starnutím: – príslušné zainteresované strany sa zapájajú do vytvárania a sledovania politik aktívneho starnutia s cieľom udržať starších pracovníkov na trhu práce a podporiť ich zamestnanosť.	Nie	http://www.cvmpsvr.sk/new/index.php/projekty/2007-2013/sas	<p>Momentálne prebieha realizácia projektu <i>Stratégia aktívneho starnutia</i>, ktorý má nasledovné aktivity:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analýza demografického vývoja v SR a prognóza ponuky práce do roku 2020 2. Analýza právneho prostredia vstupu, udržania a zotrvania v zamestnaní starších občanov v SR 3. Analýza faktorov ovplyvňujúcich účasť starších na trhu práce 4. Vytvorenie stratégie aktívneho starnutia s využitím príkladov dobrej praxe v SR a v zahraničí. Ukončenie projektu, ktorým sa kritérium splní, sa predpokladá koncom júna 2013.
8.5. Prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	Čiastočne	Je zavedený obmedzený počet základných nástrojov na podporu sociálnych partnerov a verejných orgánov pri vytváraní proaktívnych prístupov k zmene a reštrukturalizácii, najmä existencia politik, ktorých cieľom je podporiť predvídanie a dobré riadenie zmeny a reštrukturalizácie.	Nie		Niektoré opatrenia stanovené v <i>Spoločnom záväzku pre zamestnanosť</i> sú už napĺňané, avšak kompletne posúdenie plnenia tejto podmienosti bude až koncom júna 2013.

<p>9.1 Existencia strategického rámca na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky v rámci v rámci obmedzení článku 165 ZFEÚ</p>	<p>Čiastočne</p>	<p>Je zavedený systém na zhromažďovanie a analýzu údajov o predčasnom ukončení školskej dochádzky na relevantných úrovniach, ktorý poskytuje dostatok dôkazov, na základe ktorých sa dajú stanoviť ciele politiky a monitorovať vývoj.</p>	<p>Nie</p>		
<p>Je zavedená stratégia, týkajúca sa predčasného ukončovania dochádzky, ktorá je založená na dôkazoch.</p>		<p>Áno</p>	<p><i>Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015</i></p> <p>http://www.romadecade.org/files/downloads/Decade%20Documents/Revised_Slovak_Action_Plan_SK.pdf</p> <p><i>Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020</i></p> <p>http://www.ksuza.sk/doc/metodika/bozp/20012012.pdf</p> <p><i>Zákon č. 324/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave</i></p> <p>http://www.minedu.sk/zakon-o-odbornom-vzdelavani-a-priprave/</p> <p><i>Národný projekt MPC „Inkluzívny model vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy“</i></p> <p>www.eduk.sk (stránka NP)</p>		

		Je zavedená stratégia, týkajúca sa predčasného ukončovania dochádzky, ktorá pokrýva relevantné oblasti vzdelávania, vrátane predškolského a zaoberá sa preventívnymi, intervenčnými a kompenzačnými opatreniami.	Áno		
		Je zavedená stratégia týkajúca sa predčasného ukončovania dochádzky, ktorá zahŕňa všetky sektory a zainteresované strany, ktorých sa dotýka riešenie predčasného ukončovania školskej dochádzky.	Áno		
9.2 Existencia národného, alebo regionálneho strategického rámca na zvýšenie dosahovania kvality a účinnosti vzdelávania tretieho stupňa v rámci obmedzení článku 165 ZFEÚ	Čiastočne	Je zavedená vnútroštátna alebo regionálna stratégia vzdelávania tretieho stupňa , ktorá zahŕňa tam kde je to nevyhnutné opatrenia na zvýšenie účasti a výsledkov, ktoré zvyšujú účasť na vyššom vzdelávaní u skupín s nižším príjmom a u ostatných nízko zastúpených skupín.	Nie	Novelizovaný zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách http://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-131	
		Je zavedená vnútroštátna alebo regionálna stratégia vzdelávania tretieho stupňa , ktorá zahŕňa tam kde je to nevyhnutné opatrenia na zvýšenie účasti a výsledkov, ktoré znižujú počet študentov, ktorí školu neskončia / zvyšujú počet študentov, ktorí školu úspešne dokončia.	Áno		
		Je zavedená vnútroštátna alebo regionálna stratégia vzdelávania tretieho stupňa, ktorá zahŕňa opatrenia na zvýšenie zamestnateľnosti a podnikania, ktoré podporujú rozvoj prierezových zručností vrátane podnikania v relevantných programoch vyššieho vzdelávania.	Áno		
		Je zavedená vnútroštátna alebo regionálna stratégia vzdelávania tretieho stupňa, ktorá zahŕňa opatrenia na zvýšenie zamestnateľnosti a podnikania, ktoré znižujú rodové rozdiely pokiaľ ide o voľbu univerzity alebo povolania.	Áno		

9.3 Existencia národného a/alebo regionálneho strategického rámca celoživotného vzdelávania v rámci obmedzení článku 165 ZFEÚ	Čiastočne	Je zavedený vnútroštátny alebo regionálny rámec politiky celoživotného vzdelávania, ktorý zahŕňa opatrenia na podporu vykonávania celoživotného vzdelávania, rozširovania zručností a zabezpečenia účasti a partnerstva so zainteresovanými stranami.	Áno		
		Je zavedený vnútroštátny alebo regionálny rámec politiky celoživotného vzdelávania, ktorý zahŕňa opatrenia na zabezpečovanie rozvoja zručností podľa potrieb rozličných cieľových skupín, ak tieto sú identifikované ako prioritné v národných alebo regionálnych rámcoch politiky ČŽV (napr. mladí ľudia v odbornom vzdelávaní, dospelí, rodičia vracajúci sa na trh práce, nízko kvalifikovaní a starší pracovníci, migranti a iné znevýhodnené osoby).	Nie	Stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva Stratégia celoživotného vzdelávania 2011 Akčný plán plnenia Stratégie celoživotného vzdelávania 2012	
		Je zavedený vnútroštátny alebo regionálny rámec politiky celoživotného vzdelávania, ktorý zahŕňa opatrenia na rozšírenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu prostredníctvom účinného zavádzania transparentných nástrojov (napr. EQF, NQF, ECVET, EQAVET).	Nie	http://www.minedu.sk/9772-sk/dokumenty-a-predpisy/	
10.1. Existencia a vykonávanie vnútroštátneho strategického politického rámca pre znižovanie chudoby, ktorý je zameraný na aktívne začlenenie osôb vyčlenených z trhu práce podľa usmernení politiky zamestnanosti	Čiastočne	- Je zavedený vnútroštátny strategický politický rámec pre znižovanie chudoby, zameraný na aktívne začleňovanie, ktorý: - poskytuje dostatok dôkazov, na základe,	Nie		V súčasnosti sa pripravuje projektový zámer národného projektu na prípravu Národnej rámcovej stratégie sociálneho začlenenia a boja proti chudobe, ktorého realizácia začne v júni 2013.
		ktorých sa dajú stanoviť politiky v oblasti znižovania chudoby a sledovať vývoj,	Nie		Národná rámcová stratégia sociálneho začlenenia a boja proti chudobe vytvorená v rámci národného projektu bude v analytickej časti vychádzať zo zdrojov EÚ SILC, vybraných štatistických zisťovaní a iných administratívnych a ad hoc zdrojov.

		- sa zhoduje s vnútroštátnym cieľom v oblasti chudoby a sociálneho vylúčenia (ako sa uvádza v národnom reformnom programe), ktorý zahŕňa rozšírenie pracovných príležitostí pre znevýhodnené skupiny,	Nie		Národná rámcová stratégia je v súlade a vychádza aj z <i>Národného programu reforiem</i> a ďalších strategických dokumentov ako napríklad <i>Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti</i> .
		- zahŕňa príslušné strany zainteresované v oblasti boja proti chudobe,	Áno		
		- na žiadosť a podľa potreby možno príslušným zainteresovaným stranám poskytnúť podporu pri predkladaní žiadostí o projekty a pri vykonávaní a riadení vybraných projektov.	Nie	V súčasnosti sa využívajú viaceré možnosti podpory a informovanosti príslušných účastníkov a prijímateľov. Pri predkladaní projektov ide najmä o informačné semináre k výzvam a často kladené otázky (FAQ) prostredníctvom ktorých RO a SORO odpovedajú všetkým účastníkom.	
10.2. Je zavedený vnútroštátny strategický politický rámec pre integráciu Rómov.	Čiastočne	- Je zavedená vnútroštátna stratégia integrácie Rómov, ktorá: - stanovuje dosiahnuteľné ciele pre integráciu Rómov na premostenie medzery existujúcej vo vzťahu k ostatnému obyvateľstvu. Tieto ciele by mali riešiť štyri ciele EÚ týkajúce sa integrácie Rómov, ktoré zahŕňajú prístup ku vzdelaniu, zamestnaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaníu,	Áno	<i>Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020</i> http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=20646 <i>Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015</i> http://www.minv.sk/?romske-komunity-uvod	

		<p>- v príslušných prípadoch identifikuje znevýhodnené mikroregióny alebo segregované susedstvá, kde sú najviac deprivované komunity, s použitím už dostupných sociálnoekonomických a územných ukazovateľov (t. j. veľmi nízka úroveň vzdelanosti, dlhodobá nezamestnanosť atď.),</p>	<p>Nie</p>	<p>S cieľom získať dostupné informácie a spracovať komplexnú databázu údajov pre efektívnu realizáciu politík smerujúcich k zlepšeniu postavenia Rómov na Slovensku bol vytvorený <i>Atlas rómskych komunit 2004</i>. Zohľadňujúc rastúcu požiadavku disponovať detailnými súčasnými dátami o rómskych komunitách, United Nations Development Programme (ďalej len "UNDP" v spolupráci s Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ďalej len „úrad“) začal v roku 2012 s prípravou nového vydania Atlasu rómskych komunit s plánovaným zverejnením v druhom štvrťroku 2013. http://www.minv.sk/?atlas_2004</p>	
--	--	---	------------	---	--

		<p>- zahŕňa výkonné metódy sledovania na posúdenie vplyvu opatrení na integráciu Rómov a mechanizmy preskúmania na 8207/12 ADD 2 REV 2 pp/BV/zc 18 DG G 1 SK prispôsobovanie stratégie,</p>	<p>Nie</p>	<p>V Stratégii boli v každej prioritnej oblasti zadané konkrétne merateľné ukazovatele a to tak, aby objektívne odzrkadľovali sledované ciele, zároveň boli zadané postupy monitorovania a hodnotenia.</p> <p>http://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/dokumenty/StrategiaSR_integraciaRomov.pdf</p> <p>V rámci interných kapacít úradu bol vytvorený návrh štandardizovanej podoby monitorovacích a hodnotiacich správ, ktorý bol konzultovaný so zástupcami mimovládnych organizácií a UNDP, ktorí majú skúsenosti v oblasti analytických činností, monitorovania a hodnotenia. Výstupom bolo zadané schéma monitorovania členenej do troch základných línií: a) Technicko-administratívna línia, b) Kvalitatívna línia, c) Línia externého monitorovania. Úplné nastavenie monitorovania a hodnotenia Stratégie je plánované na tretí štvrtrok 2013.</p>	
		<p>- je navrhnutá, vykonáva sa a monitoruje v úzkej spolupráci a neustálom dialógu s rómskou občianskou spoločnosťou, regionálnymi a miestnymi orgánmi,</p>	<p>Áno</p>	<p>Úrad, ako koordinátor procesu implementácie stratégie a iniciátor rámca monitorovania a</p>	

			<p>hodnotenia, spolupracuje so všetkými partnermi, t.j. orgánmi štátnej správy a samosprávy, občianskou spoločnosťou, vedeckými inštitúciami, medzinárodnými organizáciami a Rómami.</p> <p>http://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/dokumenty/StrategiaSR_integraciaRomov.pdf</p> <p>- Str. 53, kap. E.1.3 Mimovládne organizácie, str. 67 Zoznam prizvaných predstaviteľov štátnej správy, samosprávy a mimovládneho sektora ku konzultácii pri tvorbe Stratégie</p> <p>Podporné platformy ÚSVRK:</p> <p>http://www.minv.sk/?programove_obdobie_2014-2020</p>	
		<p>- na žiadosť a podľa potreby možno príslušným zainteresovaným stranám poskytnúť podporu pri predkladaní žiadostí o projekty a pri vykonávaní a riadení vybraných projektov.</p>	<p>Úrad má v rámci organizačnej štruktúry vytvorené administratívne kapacity, vrátane regionálnych kancelárií, ktoré sa viažu na programové obdobie 2007 – 2013.</p> <p>http://www.minv.sk/?kontakty_r_k</p> <p>Prípravovaný materiál, ktorý bude predložený na rokovanie vlády SR „Návrh optimalizácie a stabilizácie administratívnych kapacít odboru koordinácie horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity“, poukazuje na potrebu zabezpečiť primerané administratívne kapacity pre</p>	

				<p>nové programové obdobie 2014 – 2020.</p> <p>https://lt.justice.gov.sk/Material/MaterialHome.aspx?instEID=-1&matEID=6035&langEID=1</p> <p>Návrh administratívne kapacity úradu pre 2014 - 2020 je riešený aj v „Ad hoc hodnotení HP MRK v roku 2011“ a Strategickom externom hodnotení HP MRK k 31. 12. 2011“, http://www.minv.sk/?hodnoteni_e_MRK</p> <p>Cieľom úradu je rozšíriť pomoc zainteresovaným stranám v rámci princípu partnerstva prostredníctvom mimovládnych organizácií a podnikateľských subjektov zohľadňujúc ciele investičných zámerov s termínom nastavenia podpory do 3.Q/2013.</p>	
10.3. Zdravie	Čiastočne	<p>- Je zavedený vnútroštátny alebo regionálny strategický politický rámec pre zdravie, ktorý zahŕňa:</p> <p>- koordinované opatrenia na zlepšenie prístupu k zdravotným službám,</p>	Nie		<p>Návrh Strategického rámca v zdravotníctve pre roky 2013 – 2030, verzia 1, bol dňa 13.5.2013 schválený gremiálnou poradou ministerky zdravotníctva SR. Návrh bol následne dňa 23.5.2013 prerokovaný s partnermi v rámci nadrezortnej pracovnej skupiny na zabezpečenie plnenie EAK v gescii MZ SR</p>
		<p>- opatrenia na podporu efektívnosti sektora zdravotníctva prostredníctvom zavádzania modelov poskytovania služieb a infraštruktúry,</p>	Nie	<p>MZ SR v návrhu <i>Strategického rámca</i> identifikovalo kľúčové indikátory ako ukazovatele zdravotnej starostlivosti, v ktorých SR zaostáva za krajinami OECD a stanovilo cieľové hodnoty, ktoré prostredníctvom implementácie následných špecificky zameraných stratégií/nástrojov zmien plánuje dosiahnuť v časovom horizonte do roku 2030. Súčasne identifikovalo ich prínos k zlepšeniu dostupnosti,</p>	

				kvality a efektívnosti zdravotnej starostlivosti.	
		- monitorovací a kontrolný systém,	Nie	MZ SR zriadi monitorovaciu komisiu, ktorá bude zložená zo zástupcov relevantných partnerov. Komisia bude v pravidelných intervaloch vyhodnocovať podnety na zmeny v strategickom rámci a dohliadať na plnenia jednotlivých čiastkových stratégií/ nástrojov zmien. MZ SR v spolupráci s partnermi bude vypracovávať v ročných intervaloch správy o dosahovanom pokroku na úrovni strategického rámca najmä formou aktualizácie dosiahnutých hodnôt vybraných ukazovateľov a formou informácie o stave plnenia stratégií/nástrojov na uskutočnenie zmien.	
		- členský štát alebo región prijal rámec orientačne opisujúci dostupné rozpočtové zdroje a nákladovo efektívnu koncentráciu zdrojov na prioritné potreby pre zdravotnú starostlivosť.	Nie	MZ SR identifikovalo v návrhu <i>Strategického rámca</i> možné zdroje financovania pre dosahovanie stanovených cieľov (zdroje štátneho rozpočtu, verejného zdravotného poistenia, komunitárneho programu pre oblasť zdravia a zdroje štrukturálnych fondov).	
11.1. „Efektívnosť verejnej správy členských štátov EÚ: Existencia stratégie na posilňovanie efektivity verejnej správy členského štátu vrátane reformy verejnej správy“.	Čiastočne	Analýza a strategický plán právnych, organizačných alebo procesných reformných opatrení.	Nie	Program ESO – <i>Zákon č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov</i> http://www.zbierka.sk/sk/predpis/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=345%2F2012&q=&filter_cas_schvaleny_od=&filter_cas_schvaleny_do=&fi	Zákon je vydaný v Zbierke zákonov, nadobudol účinnosť 1. 1. 2013.

				<p>lter cas uciny od=& filter cas uciny do=& filter cas aktualizovany od=& filter cas aktualizovany do=& filter cas zruseny od=& filter cas zruseny do=& filter term%5B0%5D=& filter term%5B1%5D=& filter term%5B2%5D=& filter term%5B3%5D=)</p>	
				<p>Program ESO - <i>Návrh zákona o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov</i></p> <p>(http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=22348)</p> <p>(http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=476)</p>	<p>Návrh zákona bol dňa 19. júna 2013 schválený NR SR, postupuje na podpis prezidentovi SR.</p>
				<p>Spoločný projekt s OECD „Zvyšovanie kvality verejnej správy – strategické hodnotenie hlavných aspektov reformy štátnej správy“</p>	<p>Na projekte sa pracuje.</p> <p>MV SR v spolupráci s príslušnými rezortmi a ústrednými orgánmi štátnej správy v súčasnosti pripravuje odpovede na dotazník OECD, ktorý poskytne vstupné údaje pre spracovanie analytickej správy.</p>
				<p><i>Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike</i></p> <p>http://bojprotikorupcii.vlada.gov.sk/26117/strategicky-plan-boja-proti-korupcii-v-sr.php</p> <p>http://bojprotikorupcii.vlada.gov.sk/data/files/8518.pdf</p>	<p>Schválený uznesením vlády SR č. 517 z 10. augusta 2011.</p>
				<p>Príprava legislatívnych opatrení na vyhodnocovanie oznámení o korupčnom správaní v existujúcich všeobecne záväzných právnych predpisoch,</p>	<p>V legislatívnom procese.</p> <p>Uznesením vlády SR č. 137 z 20. 3. 2013 bola ministrom vnútra uložená úloha C.1 „predložiť na</p>

				<p>resp. príprava nového zákona o ochrane oznamovateľov korupčného správania</p> <p>Uznesenie vlády SR č. 137 z 20. 3. 2013</p> <p>http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-13224?prefixFile=u –</p>	<p>rokovanie vlády návrh zákona o ochrane oznamovateľov korupčného správania v termíne do 31. decembra 2013 a následne bude zákon predložený Národnej rade SR.</p> <p>Termín sa z hľadiska legislatívnej prípravy zákona posúva na 31. 12. 2013.</p>
				<p><i>Koncepcia modernizácie a stabilizácie súdnictva</i></p>	<p>Pripravuje sa.</p>
				<p><i>Koncepcia väzenstva</i></p>	<p>Pripravuje sa.</p>
				<p><i>Koncepcia Centra právnej pomoci</i></p>	<p>Pripravuje sa.</p>
				<p><i>Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb</i></p>	<p>Pripravuje sa.</p>
				<p><i>Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</i></p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=233%2F1995&q=</p>	<p>Zákon sa novelizuje.</p>
				<p><i>Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</i></p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=7%2F2005&q=</p>	<p>Zákon sa novelizuje.</p>

				<p>Zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/predpisy/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=244%2F2002&q=&filter_cas_schvaleny_od=&filter_cas_schvaleny_do=&filter_cas_ucinny_od=&filter_cas_ucinny_do=&filter_cas_aktualizovany_od=&filter_cas_aktualizovany_do=&filter_cas_zruseny_od=&filter_cas_zruseny_do=&filter_term%5B0%5D=&filter_term%5B1%5D=&filter_term%5B2%5D=&filter_term%5B3%5D=</p>	Zákon sa novelizuje.
				<p>Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=99%2F1963&q=</p> <p>Návrh legislatívneho zámeru rekodifikácie civilného práva procesného.</p> <p>http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=22496</p>	<p>Pripravuje sa rekodifikácia.</p> <p>Uznesením vlády SR č. 283/2013 bol schválený Legislatívny zámer rekodifikácie civilného práva.</p>

			<p>Zákon č. 40/1964 Zb. <i>Občiansky zákonník</i> v znení neskorších predpisov</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=40%2F1964&q=</p>	Pripravuje sa rekodifikácia.
			<p>Zákon č. 300/2005 Z. z. <i>Trestný zákon</i> v znení neskorších predpisov</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=300%2F2005&q=</p>	Zákon sa novelizuje.
			<p>Zákon č. 301/2005 Z. z. <i>Trestný poriadok</i> v znení neskorších predpisov</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=301%2F2005&q=</p>	Zákon sa novelizuje.
			<p>Zákon č. 475/2005 Z. z. <i>o výkone trestu odňatia slobody</i> a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p> <p>(http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=475%2F2005&q=)</p>	Zákon sa novelizuje.
			<p>Zákon č. 221/2006 Z. z. <i>o výkone väzby v znení neskorších predpisov</i></p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=221%2F2006&q=</p>	Zákon sa novelizuje.
			<p>Zákon č. 4/2001 Z. z. <i>o Zbore väzenskej a justičnej stráže</i> v znení neskorších predpisov</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=4%2F2001&q=</p>	Zákon sa novelizuje.

				<p><i>Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku a z nej prijaté uznesenie vlády č. 68 dňa 22.2.2012</i></p> <p>http://tretisektor.gov.sk/data/files/1794_koncepcia-rozvoja-os-na-slovensku.pdf</p> <p>http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-12376?prefixFile=u</p>	<p>Koncepcia hodnotí stav občianskej spoločnosti na Slovensku a definuje hlavné aktivity na roky 2012-2013, z nej prijaté uznesenie vlády SR definuje konkrétne úlohy na roky 2012-2013.</p>
				<p><i>Deklarácie o spolupráci jednotlivých ministerstiev a mimovládnych neziskových organizácií</i></p> <p>http://tretisektor.gov.sk/deklaracie-ministerstiev-o-spolupraci-s-mno/</p>	<p>Deklarácie boli prijaté Radou vlády SR pre mimovládne a neziskové organizácie dňa 25.3.2013.</p>
				<p><i>Memorandum o porozumení (úloha C.2. uznesenia vlády č. 68/2012 k návrhu koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku)</i></p> <p>http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-12376?prefixFile=u</p>	<p>Memorandum bude obsahovať základné východiskové hodnoty a postoje vo vzťahu k občianskej spoločnosti, princípy vzťahu s organizovanými iniciatívami a mimovládny a neziskovými organizáciami.</p> <p>Termín plnenia úlohy je presunutý na 31.10.2013</p>
				<p><i>Koncepcia reformy daňovej a colnej správy s výhľadom zjednotenia výberu daní, cla a poistných odvodov</i></p> <p>http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=7018</p>	<p>Schválená uznesením vlády SR č. 285 zo 7.5.2008.</p>
				<p><i>Koncepcia reformy daňovo – odvodového systému</i></p> <p>http://www.rokovania.sk/Rokovani_e.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=19683</p>	<p>Schválená uznesením vlády SR č. 313 z 18.5.2011.</p>

				<p>Koncepčný zámer týkajúci sa zjednotenia výberu daní a cla s výberom poistných odvodov („Koncepcia zjednotenia výberu daní a cla s výberom odvodov“ – 2. fáza UNITAS II.)</p>	<p>Je spracovaný návrh koncepcného zámeru týkajúci sa zjednotenia výberu daní a cla s výberom poistných odvodov, ktorý bude detailizovaný odbornými pracovními skupinami tvorenými zo zástupcov MF SR, Finančnej správy SR a Sociálnej poisťovne . Návrh bude po schválení MF SR predložený na vyjadrenie vláde SR.</p>
				<p>Implementácia projektov súvisiacich s realizáciou reformných zámerov programu UNITAS je realizovaná v zmysle schválených koncepcných zámerov a zároveň bude predmetom návrhu „Koncepcie rozvoja finančnej správy“.</p>	<p>„Koncepcia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu.</p>
				<p>„Koncepcia rozvoja finančnej správy“</p>	<p>Spracovaný návrh „Koncepcie rozvoja finančnej správy“, ktorý po schválení vedením finančnej správy bude predložený na schválenie MF SR.</p>
				<p>http://www.minv.sk/?medzinarodne-zmluvy http://www.minv.sk/?multilateralne-zmluvy</p>	<p>Zoznam bilaterálnych a multilaterálnych zmlúv a dohôd zameraných na podporu susedských vzťahov</p>
		Vývoj systémov riadenia kvality.	Nie	<p><i>Systém riadenia a monitorovania kvality – pilotný projekt - Nastavenie parametrov sledovania kvality výkonu miestnej štátnej správy</i></p>	<p>Na projekte sa pracuje.</p>
				<p>Dobudovať systém riadenia kvality interných výkonov vo finančnej správe – realizácia projektu „Implementácia systému kvality výkonov vo finančnej správe“ a zabezpečenie SW nástroja,</p>	<p>„Koncepcia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu, príprava podkladov k opatreniu je v realizácii.</p>

				školení, konzultácií, workshopov je v predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnej správy“.	
				http://www.minv.sk/?medzinarodne-zmluvy http://www.minv.sk/?multilateralne-zmluvy	Monitoring bezpečnostných rizik v SR a v iných štátoch.
		Zjednotené akcie na zjednodušenie a racionalizáciu administratívnych postupov.	Nie	<p>Budovanie <i>Kontaktných administratívnych miest občanov (KAMO)</i></p> <p><i>Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov</i></p> <p>(http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=6&ID=359)</p> <p><i>Zákon č. 95/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.</i></p> <p>(http://www.zbierka.sk/sk/predpis/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=95%2F2013&q=&filter_cas_schvaleny_od=&filter_cas_schvaleny_do=&filter_cas_ucinny_od=&filter_cas_ucinny_do=&filter_cas_aktualizovany_od=&filter_cas_aktualizovany_do=&filter_cas_zruseny_od=&filter_cas_z)</p>	<p>Na projekte sa pracuje.</p> <p>Novela uvedeného zákona, ktorá nadobúda účinnosť 1.7.2013 je vydaná v Zbierke zákonov. Cieľom novely je zefektívniť procesy vo verejnom obstarávaní.</p>

				<p>ruseny do=& filter term%5B0%5D=& filter term%5B1%5D=& filter term%5B2%5D=& filter term%5B3%5D=)</p>	
				<p>Realizovať zmeny v systéme riadenia a organizovania finančnej správy implementáciou súvisiacich projektov je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnej správy“.</p>	<p>„Konceptia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu.</p> <p>V súvislosti so zmenami v systéme riadenia a organizovania finančnej správy prebieha realizácia pilotného projektu so Slovenskou poštou - boli zriadené 4 spoločné kontaktné miesta daňových úradov na prevádzkach Slovenskej pošty.</p> <p>Realizovaná je štvrtá etapa projektu v rámci ktorej bude priebežne hodnotená úspešnosť zavedenia SKM, monitoring efektivity výkonov a spokojnosti klientov.</p>
				<p>Zefektívniť a zintenzívniť boj proti trestnej činnosti v daňovej a colnej správe realizáciou súvisiacich projektov je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnej správy“.</p> <p>(vybudovaním systému na zefektívnenie boja proti podvodom, zabezpečením požadovanej IT podpory a realizáciou medzinárodnej spolupráce).</p>	<p>„Konceptia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu.</p> <p>V období od 1.1.2013 sa zintenzívnila medzinárodná spolupráca ako v administratívnej, tak v operatívnej oblasti minimálne o 50 %.</p>
				<p>„Program boja proti korupcii vo finančnej správe“ - interný materiál zverejnený na intranete finančnej správy.</p>	<p>„Program boja proti korupcii vo finančnej správe“ bol schválený vedením finančnej správy.</p>
				<p>Eliminovať korupciu a ďalšie vnútorné riziká finančnej správy - dobudovanie technickej podpory systému inšpekčnej činnosti a vnútornej kontroly a zavedenie</p>	<p>„Konceptia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu.</p>

				technických opatrení je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnéj správy“.	
				Implementácia elektronickej komunikácie finančnéj správy s okolím v zmysle zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.	Vytvorenie nového portálu finančnéj správy – prebieha realizácia projektu v zmysle zmluvného vzťahu. Realizácia prebieha v rámci modulu „Portál finančnéj správy“ projektu „Elektronické služby Centrálného elektronického priečinka (ES CEP)“.
				Vybudovanie call - centra, realizácia všetkých foriem komunikácie s verejnosťou a vyhodnotenie spokojnosti verejnosti s poskytovanými službami je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnéj správy“.	„Konceptia rozvoja finančnéj správy“ je v štádiu návrhu, príprava podkladov k opatreniu je v realizácii. Prebiehajú prípravné práce na vybudovaní kontaktného centra na poskytovanie informácií verejnosti všetkými komunikačnými kanálmi v rámci celej finančnéj správy. V súčasnosti sa spracováva návrh na realizáciu komunikačného kanála „live agent“ pre elektronickú komunikáciu s verejnosťou v oblasti daní a účtovníctva.
				Zvýšiť úroveň IT podpory vo finančnej správe – implementáciou súvisiacich projektov je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnéj správy“.	Rozpracovanie sa očakáva v rámci Tematického cieľa č. 2 – Zlepšenie prístupu k IKT, ako aj ich využívania a kvality. Finančná správa realizuje sadu projektov, ktoré smerujú k zvýšeniu úrovne IT podpory vo FS. Medzi hlavné projekty, ktoré naplnia TC č. 2 patria konsolidácia infraštruktúry finančnéj správy, zavedenie virtualizácie desktopového a serverového prostredia FS, implementácia portálu FS, implementácia DMS pre interné aj

					externé prostredia a ďalšie.
				Posilňovať bezpečnosť hraničných priechodov za colnú oblasť – nákup technického vybavenia a technických prostriedkov, zabezpečenie SW podpory, vzdelávania a medzinárodnej výmeny informácií je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnej správy“.	Bol spracovaný návrh technických požiadaviek na posilnenie bezpečnosti hraničných priechodov za colnú oblasť, ktorý bol postúpený cez MF SR na DG TAXUD. „Konceptia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu.
				Zvýšiť priepustnosť, kapacitu a efektívitu výkonu služby na hraničných priechodoch – zabezpečenie modernizácie cestných hraničných priechodov je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnej správy“.	Bol spracovaný návrh technických požiadaviek na posilnenie bezpečnosti hraničných priechodov za colnú oblasť, ktorý bol postúpený cez MF SR na DG TAXUD.. „Konceptia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu.
				http://www.minv.sk/?medzinarodn-e-zmluvy http://www.minv.sk/?multilateraln-e-zmluvy	V súlade s dohodami o spolupráci a vzájomnej pomoci pri katastrofách sú nadefinované presné postupy a činnosti riadenia a koordinácie prác vykonávaných v rámci realizácie týchto dohôd.
		4. Vývoj a vykonávanie stratégií a politík ľudských zdrojov, ktoré zahŕňajú plány náboru a cesty ku kariére zamestnancov, budovanie a získavanie spôsobilostí.	Nie	Analýza súčasného stavu, nastavenie žiaduceho stavu, definícia vzdelávacích potrieb na úrovni „front 144ffice“ služieb.	Na projekte sa pracuje.
				Posilnenie analytických kapacít verejnej správy pri vytváraní politik a lepšie využívanie verejných zdrojov	Na MF SR, MŽP SR, MPSVR SR, MDVRR SR, MZ SR, MŠVVŠ SR sú vytvorené analytické kapacity, v ich posilňovaní sa bude pokračovať a taktiež sa bude pokračovať v dobudovaní analytických kapacít aj na ostatných ústredných orgánoch štátnej správy.

				<p>Národný projekt budovania kapacít a zlepšenia efektivity verejnej správy SR – projekt realizovaný v spolupráci s OECD</p>	Projekt sa pripravuje.
				<p>Zákon č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/predpisy/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=400/2009+Z.z.&q=&filter_cas_schvaleny_od=&filter_cas_schvaleny_do=&filter_cas_ucinny_od=&filter_cas_ucinny_do=&filter_cas_aktualizovany_od=&filter_cas_aktualizovany_do=&filter_cas_zruseny_od=&filter_cas_zruseny_do=&filter_term[0]=&filter_term[1]=&filter_term[2]=&filter_term[3]</p>	<p>Novelizácia zákona. Predmetom novelizácie je odstránenie aplikačných problémov na základe vykonaného prieskumu uplatňovania zákona o štátnej službe v podmienkach služobných úradov.</p> <p>V súčasnosti sa sumarizujú jednotlivé návrhy a požiadavky oslovených rezortov a inštitúcií, ktoré môžu byť premietnuté do návrhu zákona o štátnej službe.</p>
				<p>Návrh zákona o finančnej správe je predmetom návrhu „Konceptie rozvoja finančnej správy“.</p>	<p>„Konceptia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu. Návrh zákona sa pripravuje. Zámerom je právnou úpravou dosiahnuť zrovnoprávnenie podmienok pre zamestnancov finančnej správy zabezpečujúcich činnosti v daňovej a v colnej oblasti.</p>
		Rozširovanie zručností na všetkých úrovniach.	Nie	<p>Zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní v znení neskorších predpisov</p> <p>http://www.zbierka.sk/sk/predpisy/vyhľadavanie?filter_sent=1&filter_predpis_aspi_id=568%2F2009+Z.z.&q=&filter_cas_schvaleny_od=&filter_cas_schvaleny_do=&filter_cas_ucinny_od=&filter_cas_ucinny_do=&filter_cas_aktualizovany_od</p>	<p>Ďalšie vzdelávanie zamestnancov verejnej správy je v súčasnosti zabezpečované v súlade s týmto zákonom, zákon je vydaný v Zbierke zákonov.</p>

				=& filter cas aktualizovany do=& filter cas zruseny od=& filter cas zruseny do=& filter term%5B0%5D=& filter term%5B1%5D=& filter term%5B2%5D=& filter term%5B3%5D	
				Vybudovanie systému vzdelávania vo verejnej správe – Vypracovanie vzdelávacích programov	Na projekte sa pracuje.
				Materiál „Návrh opatrení na zabezpečenie plnenia odporúčaní prijatých pre Slovenskú republiku Pracovnou skupinou OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách“ http://www.rokovania.sk/Rokovani_e.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=22210	Schválený uznesením vlády č. 137 z 20. marca 2013. V zmysle bodu C.22. uvedeného uznesenia vlády ÚV SR zorganizoval dňa 6. 6. 2013 školenie v spolupráci s MV SR, Generálnou prokuratúrou GP SR a Úradom pre verejné obstarávanie za účelom zvyšovania povedomia o problematike korupcie vo verejnom sektore (Úloha je priebežne plnená)
				Dobudovanie systému vzdelávania zamestnancov finančnej správy je predmetom návrhu „Koncepcie rozvoja finančnej správy“.	„Koncepcia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu, príprava podkladov k opatreniu je v realizácii.
				http://www.minv.sk/?medzinarodne-zmluvy http://www.minv.sk/?multilateralne-zmluvy	Uskutočňuje sa systematická vzájomná spolupráca v odbornej príprave a v ďalšom vzdelávaní príslušníkov záchranných skupín alebo záchrancov. Zdokonaľovanie jazykovej vybavenosti, riadiacich schopností a zručností, vzťahy medzi inštitúciami, vzájomná výmena učebnej látky a skúseností.
		Vývoj postupov a nástrojov na monitorovanie a hodnotenie.	Nie	Audit územnej samosprávy – Audit preneseného výkonu štátnej správy a originálnych pôsobností a zabezpečenia ich financovania na	Audit bol schválený uznesením vlády č. 465/2012 k návrhu na zmenu uznesenia vlády č. 48 z 22. februára 2012 k návrhu opatrení na zabezpečenie plnenia uznesenia

			<p>úrovni regionálnej a miestnej samosprávy</p> <p>(http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-12798?prefixFile=u)</p>	<p>Národnej rady SR z 8. decembra 2011 č. 748 prijatého na 26. schôdzi Národnej rady SR. V súlade s uznesením vlády bola vypracovaná jednotná metodika pre spracovanie auditu podľa ktorej audit uskutočňujú vo svojej vecnej pôsobnosti všetky ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy.</p> <p>Na projekte sa v súčasnosti pracuje.</p>
			Audit ústredných orgánov štátnej správy	Na projekte sa pracuje.
			Optimalizácia procesov miestnej štátnej správy – Vykonanie auditu procesov výkonu štátnej správy na úrovni miestnej štátnej správy	Na projekte sa pracuje.
			Vybudovať systémy na analýzy dát, monitorovanie a hodnotenie výkonov finančnej správy – implementácia súvisiacich IS (DWH, a pod.) je predmetom návrhu „Koncepcie rozvoja finančnej správy“.	<p>„Koncepcia rozvoja finančnej správy“ je v štádiu návrhu, príprava podkladov k opatreniu je v realizácii.</p> <p>V roku 2013 bol nasadený integrovaný systém pre service management IT v rámci projektu ITSM2, ktorý sa už využíva na hodnotenie výkonnosti IT podpory.</p>
			<p>(http://www.minv.sk/?medzinarodne-zmluvy)</p> <p>http://www.minv.sk/?multilateralne-zmluvy)</p>	Zdokonaľovanie postupov a nástrojov na monitorovanie a hodnotenie cezhraničnej spolupráce.

Všeobecné ex ante kondicionality

Ex ante kondicionalita	Splnenie ex ante kondicionality: Áno/Nie/Čiastočne	Kritériá plnenia ex ante kondicionality príloha č. IV návrhu všeobecného nariadenia EÚ	Splnenie kritérií: Áno/nie	Odkazy	Vysvetlenie (v prípade vhodnosti)
Verejné obstarávanie	Áno	Opatrenia na účinné uplatňovanie pravidiel EÚ o verejnom obstarávaní prostredníctvom vhodných mechanizmov.	Áno	Zákon č. 95/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní http://www.google.sk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.zbierka.sk%2Fsk%2Fpredpisy%2F95-2013-z-z-p-35127.pdf&ei=3fW1UayzL4qv7AbKgYHgCA&usg=AFQjCNFeoUtyl6K0gwmmt2CEWLimY6tSA&sig2=ZNem2ix_R1LJNkCiYwUsdA	
		Opatrenia, ktoré zabezpečia transparentné postupy prideľovania zákaziek.	Áno	Zákon č. 95/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní http://www.google.sk/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&ved=0CC4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.zbierka.sk%2Fsk%2Fpredpisy%2F95-2013-z-z-p-35127.pdf&ei=3fW1UayzL4qv7AbKgYHgCA&usg=AFQjCNFeoUtyl6K0gwmmt2CEWLimY6tSA&sig2=ZNem2ix_R1LJNkCiYwUsdA	
		Opatrenia v oblasti odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do	Áno		CKO zabezpečuje tréningy pre riadiace a sprostredkovateľské

		využívania fondov.			orgány ohľadom administratívnych postupov vo verejnom obstarávaní v rámci systému riadenia, prezentácie často sa opakujúcich nedostatkov, výkladov CKO k metodike verejného obstarávania pri implementácii fondov EÚ. V druhej polovici roka 2012 bolo vyškolených 145 pracovníkov.
		Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity na vykonávanie a uplatňovanie pravidiel.	Áno		
Štátna pomoc	Áno	Opatrenia na účinné uplatňovanie právnych predpisov EÚ o štátnej pomoci.	Áno	MF SR je podľa § 22 zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov koordinátorom štátnej pomoci. Zo strany koordinátora štátnej pomoci je zabezpečený mechanizmus usmernenia RO nasledovným spôsobom: - riadiace orgány musia pravidlá pre štátnu pomoc (právne akty EÚ pre štátnu pomoc, rozsudky Európskeho súdneho dvora, ako aj rozhodnutia EK v oblasti štátnej pomoci) zohľadňovať už pri príprave návrhov jednotlivých operačných programov a následne pri príprave schém štátnej pomoci a schém minimálnej pomoci, ako aj pri posudzovaní opatrení štátnej pomoci ad hoc, - ak pri posudzovaní návrhov jednotlivých operačných programov a príprave schém štátnej pomoci a schém minimálnej pomoci, ako aj pri posudzovaní opatrení štátnej pomoci ad hoc budú mať riadiace orgány „pochybnosť“, či v konkrétnom prípade môže ísť	

				<p>o štátnu pomoc, resp. nie, môžu návrhy opatrení štátnej pomoci „konzultovať“ s odborom štátnej pomoci MF SR, a to buď formou osobného pracovného rokovania, alebo príslušnej písomnej komunikácie,</p> <p>- zo strany riadiacich orgánov je potrebné predkladať koordinátorovi štátnej pomoci na pripomienkovanie z pohľadu štátnej pomoci všetky návrhy schém štátnej pomoci, schém minimálnej pomoci, ako aj návrhy jednotlivých operačných programov a prípady poskytnutia pomoci ad hoc,</p> <p>- „zaužívaná“ štruktúra schém štátnej pomoci/schém minimálnej pomoci pre programové obdobie rokov 2007 – 2013 sa nemení ani pre nové programové obdobie (2014 – 2020)</p> <p>Riadiace orgány boli upozornené na:</p> <p>- tri základné ciele, ktoré má modernizácia štátnej pomoci, ktorá prebieha od mája 2012</p> <p>- skutočnosť, že usmernenie EK pre postup posudzovania, či v rámci financovania infraštruktúry ide o štátnu pomoc a ak áno, či podlieha notifikačnej povinnosti poskytuje „Analytický prehľad pre infraštruktúru č. 1 – Všeobecný analytický prehľad“ a osobitné prehľady s doplnkovými informáciami, ktoré sa týkajú infraštruktúry</p>
--	--	--	--	--

				<p>súvisiacej s určitými sektormi (letiská, širokopásmové pripojenie, kultúra, prístavy, výskum, vývoj, inovácie a vodohospodárske služby),</p> <p>- povinnosť notifikácie opatrení EK ešte pred poskytnutím štátnej pomoci [ak nejde o opatrenia (schéma štátnej pomoci, pomoc poskytnutá ad hoc) spadajúce pod skupinovú výnimku – napr. nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008], a to vrátane upozornenia na notifikačné formuláre [nariadenie Komisie (ES) č. 271/2008],</p> <p>- možnosť prednotifikácie s poukazom, že prednotifikačná fáza ponúka EK možnosť diskutovať s daným členským štátom a poskytnúť mu usmernenie o rozsahu informácií, ktoré sa majú poskytnúť v notifikačnom formulári, aby sa zabezpečila jeho úplnosť od dňa notifikácie. Riadiacim orgánom boli vysvetlené najmä:</p> <p>- kritériá testu štátnej pomoci (prostriedky sú poskytované z verejných zdrojov, z miestnych alebo regionálnych zdrojov alebo zo zdrojov EÚ; ekonomické zvýhodnenie príjemcu pomoci; selektívnosť poskytnutej pomoci; vplyv na hospodársku súťaž a vnútorný obchod EÚ) a pojem „podnik v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ“ a pojem „hospodárska činnosť“,</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>- problematiku štátnej pomoci vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci Altmark; rozhodnutie EK z 20.12.2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu oznámeným pod č. K(2011) 9380, rámec EÚ pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2011), (2012/C 8/03).</p> <p>Riadiace orgány boli informované o:</p> <p>- o dobudovaní (prebudovaní) IS SAMA, ktorým sa v súčasnosti eviduje najmä poskytnutie/prijatie minimálnej pomoci zo strany poskytovateľov/prijemcov minimálnej pomoci s cieľom kontroly neprekročenia stropu minimálnej pomoci. V súčasnosti údaje o poskytnutí/prijatí minimálnej pomoci vkladá do registra minimálnej pomoci koordinátor štátnej pomoci na základe písomných oznámení poskytovateľov/prijemcov minimálnej pomoci.</p>	<p>IS SAMA je členený na 4 hlavné kategórie: minimálna pomoc, štátna pomoc, prehľady a administrácia. S predpokladanou účinnosťou do konca roku 2014 má byť IS prebudovaný tak, že bude zabezpečené portálové riešenie IS štátnej pomoci a minimálnej pomoci (napr. údaje o poskytnutí minimálnej pomoci budú do registra minimálnej pomoci vkladateľ priamo poskytovatelia). Dobudovaný IS štátnej pomoci a minimálnej pomoci zabezpečí flexibilitu a aktuálnosť údajov a tým vytvorí predpoklad pre zlepšenie toku informácií medzi koordinátorom štátnej pomoci a riadiacimi orgánmi.</p>
--	--	--	--	---	--

		<p>Opatrenia v oblasti odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do využívania fondov.</p>	<p>Áno</p>	<p>Informovanosť riadiacich orgánov je zabezpečená najmä s ohľadom na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrebu prehlbovania svojich poznatkov a vedomostí z oblasti štátnej pomoci najmä formou priebežného individuálneho vzdelávania a formou účasti na školení, - priebežné individuálne vzdelávanie v oblasti štátnej pomoci koordinátor štátnej pomoci odporúča zamerať na štúdium nových právnych aktov EÚ pre štátnu pomoc, rozsudkov ESD a rozhodnutí EK z oblasti štátnej pomoci, - vzdelávacie aktivity z oblasti štátnej pomoci, ktoré by sa mali realizovať prostredníctvom školení, by si mali riadiace orgány zahrnúť do svojich programov vzdelávania a nadväzne by mali byť zadané v ročných operatívnych plánoch pre Komunikačný plán Operačného programu Technická pomoc (gestor CKO). <p>Riadiace orgány dostali najmä tieto odporúčania na ročný operatívny plán pre Komunikačný plán Operačného programu Technická pomoc pre úroveň NSRR na rok 2013 doplniť o vzdelávacie aktivity v súvislosti s prijatím nových právnych aktov EÚ pre štátnu pomoc, pričom upozornil, že EK v roku 2013 v rámci modernizácie štátnej pomoci plánuje prijať viaceré právne akty.</p> <p>Riadiace orgány boli oboznámené s metodickými</p>	
--	--	---	-------------------	--	--

				príručkami EK. Zároveň budú zabezpečené nevyhnutné školenia.	
		Opatrenia na zabezpečenie administratívnej kapacity pre vykonávanie a uplatňovanie pravidiel EÚ o štátnej pomoci.	Áno	RO bolo odporučené, aby vypracovali analýzu „zhodnotenia dostatočnosti“ administratívnych kapacít pre oblasť štátnej pomoci, pričom by mali vychádzať z jednotlivých priorít, ktoré budú obsiahnuté v jednotlivých operačných programoch na roky 2014 – 2020 a zároveň boli oboznámení aj so štruktúrou analýzy.	
Právne predpisy v oblasti životného prostredia týkajúce sa posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) a strategického environmentálneho posudzovania (SEA)	Nie	Opatrenia na účinné uplatňovanie smerníc EIA a SEA.	Nie	Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_mini_zak_zo_braz_clanok1.asp?kotva=k1&sku_pina=1	Pre splnenie kritéria nie je odkaz na existenciu zákona postačujúci. Bola začatá procedúra 154eficit154ment vo veci transpozície 154eficit vo vzťahu smernici EP a Rady 2011/92/ES o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (smernica EIA). Vo výzve sú uvedené ďalšie právne predpisy dotknuté potrebou úplnej a správnej transpozície EIA smernice, vrátane právnych predpisov, ku ktorým neboli oznámené opatrenia na transpozíciu (zákony upravujúce práva a povinnosti dotknutých orgánov, navrhovateľov a verejnosti a zákony upravujúce povoloacie konanie). Odpoveď SR na formálne oznámenie EK bude zaslaná v termíne do 22.7.2013.
		Opatrenia v oblasti odbornej prípravy a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania smerníc EIA a SEA.	Nie	Bola vypracovaná „Stratégia školenia a informovania zamestnancov zapojených do vykonávania smerníc EIA a SEA,	S ohľadom na infringement vo bude vykonaná aktualizácia stratégie školení v termíne august 2013.

				vrátane návrhu opatrení na jej realizáciu". Cieľom Stratégie je zabezpečiť odbornú prípravu zamestnancov participujúcich na procesoch EIA a SEA. Samotné vzdelávanie bude zabezpečované najmä prostredníctvom prednášok, workshopov, seminárov a konferencií.	
		Opatrenia na zabezpečenie dostatočnej administratívnej kapacity.	Áno	Bola vypracovaná "Analýza administratívnych kapacít v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie (vykonávania smerníc EIA a SEA), vrátane návrhu opatrení na zabezpečenie ich dostatočného stavu". V zmysle záverov analýzy sú administratívne kapacity v oblasti SEA/EIA dostatočné.	V zmysle záverov analýzy sú administratívne kapacity v oblasti SEA/EIA dostatočné.
Štatistické systémy a ukazovatele výsledkov	Nie	- Opatrenia na včasné zozbieranie a zhromaždenie údajov, ktoré obsahujú tieto prvky:	Nie		Splnenie jednotlivých kritérií závisí od definovania ukazovateľov a špecifických cieľov v jednotlivých OP. To znamená, že kritériá sa môžu začať komplexne plniť najskôr od júna/júla 2013, keď bude známa podoba OP.
		- identifikácia zdrojov a mechanizmov na zaručenie validácie štatistických údajov,	Nie		
		- dohody o uverejnení a sprístupnení verejnosti,	Nie		
		- účinný systém ukazovateľov výsledkov vrátane:	Nie		
		- výberu ukazovateľov výsledkov pre každý program poskytujúcich informácie o tom, čo motivuje výber politických opatrení financovaných týmto programom,	Nie		
		- určenia cieľov týchto ukazovateľov,	Nie		

		- rešpektovania týchto náležitostí pre každý ukazovateľ: odolnosť a štatistická validácia, jasný normatívny výklad, citlivosť voči politike a včasné zhromažďovanie údajov,	Nie		
		- Existencia postupov, ktoré zaručia, že všetky operácie financované programom prijímú účinný systém ukazovateľov.	Nie		

Akčné plány pre splnenie ex ante kondicionalít

Tematické ex ante kondicionality				
Tematické ex ante kondicionality, ktoré sú nesplnené, alebo splnené len čiastočne	Nesplnené kritériá	Plánované opatrenie	Termín (dátum)	Orgány zodpovedné za ich splnenie
1.1. Výskum a inovácie: Existencia národného, alebo regionálneho výskumného a inovačného strategického rámca pre inteligentnú špecializáciu, ktorý je, pokiaľ je to vhodné, v súlade s národným programom reforiem, na získanie súkromných financií na výskum a vývoj	1. Je zavedený národný alebo regionálny výskumný a inovačný strategický rámec pre inteligentnú špecializáciu, ktorý: - je založený na SWOT alebo podobnej analýze s cieľom sústrediť zdroje na obmedzený počet výskumných a inovačných priorít; - opisuje opatrenia na podporu súkromných	Dopracovanie analytickej časti: <ul style="list-style-type: none"> • ekonomická analýza inovačného prostredia, • analýza výskumnej infraštruktúry, • analýza vysokého a stredného školstva s prepojením na potreby výskumu, vývoja a inovácií, • vypracovanie scenárov pre perspektívne oblasti VaV (SAV), • analýza vládneho prostredia Stretnutie k analytickej časti Stratégie a SWOT analýze Stretnutie k SWOT analýze Stratégie	- 15. 4. 2013 17. 4. 2013 24. 4. 2013 30. 4. 2013	MŠVVŠ SR Spolupráca MH SR

	<p>investícií do výskumu a vývoja;</p> <p>- zahŕňa monitorovací mechanizmus.</p> <p>2. Bol prijatý rámec navrhujúci dostupné rozpočtové zdroje na výskum a inovácie.</p>	<p>Verzia 0.0 Stratégie (zabezpečenie prekladu)</p> <p>Rokovania s jednotlivými skupinami: SRK, zamestnávateľa (AZZZ, RÚZ, SOPK, Klub 500), VÚC</p> <p>Zabezpečenie účasti zahraničných expertov na Slovensku</p> <p>Verzia 1.0 Stratégie (zabezpečenie prekladu) Zaradenie materiálu na medzirezortné pripomienkové konanie a verejnú diskusiu</p> <p>Workshop pre odbornú verejnosť (aj za účasti zahraničných expertov)</p>	<p>06. 5. 2013</p> <p>po 10. 5. 2013</p> <p>31. 5. 2013</p> <p>12. - 13. 6. 2013</p>	
1.2. Existencia viacročného plánu pre rozpočtovanie a prioritizáciu investícií	<p>Bol prijatý indikatívny viacročný plán pre zostavenie rozpočtu a prioritizáciu investícií súvisiacich s prioritami EÚ a tam, kde je to vhodné, bolo prijaté Európske strategické fórum pre výskumné infraštruktúry ESFRI.</p>	<p>Prerokovanie dokumentu (Verzia 1.0 Stratégie) v Rade vlády SR pre vedu, techniku a inovácie</p> <p>Prerokovanie dokumentu v Rade vlády SR pre Partnerskú dohodu</p> <p>Predloženie stratégie na rokovanie vlády SR</p>	<p>13. – 24. 6. 2013</p> <p>24. – 28. 6. 2013</p> <p>September 2013</p>	
5.1 Predchádzanie rizikám a riadenie rizika: Existencia národných alebo regionálnych hodnotení rizík na účely riadenia katastrof s ohľadom na prispôsobovanie sa zmenám klímy	<p>opis postupu, metodiky, metód a údajov (okrem citlivých) používaných pri hodnotení rizika ako aj kritérií prioritizácie investícií založených na riziku (risk-based criteria)</p>	<p>Vypracovať metodiku hodnotenia vybraných rizík na národnej a regionálnej úrovni:</p>	Jún 2013	MV SR spolupráca MŽP SR
		<p>- tvorba metodiky hodnotenia rizík:</p> <p>a) vytvorenie modelu hodnotenia rizík v prostredí MS Excell - výpočet "skóre"/ hodnoty rizika (máj 2013)</p> <p>b) metodika hodnotenia rizika - používateľská príručka (popis postupu) pri aplikácii navrhnutého modelu hodnotenia rizík (jún 2013)</p>	Máj - Jún 2013	MV SR
		<p>- postup pri určovaní kritérií prioritizácie investícií založených na riziku;</p> <p>spolupráca MŽP SR pri vypracúvaní metodiky hodnotenia vybraných rizík (vrátane environmentálnych záťaží, zosuvov a rizík vyplývajúcich z úložísk ťažobného odpadu)</p>	Jún 2013	MV SR spolupráca MŽP SR
	<p>opis scenárov s jedným rizikom a viacerými rizikami)</p>	<p>Identifikácia scenárov prejavu rizika vrátane zohľadnenia synergetického efektu a domino efektu.</p>	Jún 2013	MV SR spolupráca MŽP SR
<p>zobrať do úvahy, kde je to potrebné, národné adaptačné stratégie na</p>	<p>Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy</p>	December 2013	MŽP SR v spolupráci s inými rezortmi a inštitúciami	

	zmenu klímy	Súbor preventívnych adaptačných opatrení pre sledované oblasti/sektory	December 2013	MŽP SR v spolupráci s inými rezortmi a inštitúciami
		Súbor preventívnych adaptačných opatrení na úrovni regiónov SR, vrátane riadenia rizík	December 2013	MŽP SR v spolupráci s inými rezortmi a inštitúciami
		Vypracovanie metodiky hodnotenia investičných rizík spojených s nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy	December 2013	MŽP SR v spolupráci s inými rezortmi a inštitúciami
		Implementácia výsledkov geologického prieskumu životného prostredia (prieskum EZ) do analýzy územia a zahrnutie EZ do Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy	December 2013	MŽP SR
6.1 Sektor vôd: Existencia a) cenovej politiky v oblasti vôd, ktorá zabezpečuje primerané stimuly pre používateľov na efektívne využívanie vody a b) primeraný príspevok rozličných spôsobov využívania vody na úhradu nákladov za vodohospodárske služby vo výške schválenej v pláne riadenia povodia pre investície podporené z operačných programov.	a) Členský štát zabezpečil príspevok rôznych spôsobov využívania vody k úhrade nákladov za vodohospodárske služby podľa sektorov v súlade s článkom 9 ods. 1 smernice 2000/60/ES berúc na zreteľ, kde je to vhodné, sociálne, environmentálne a ekonomické efekty refundácie, ako aj geografické a klimatické podmienky regiónov, ktorých sa to týka	Zahrnutie povinnosti úhrady nákladov za služby spojené s odberom vody na závlahy prostredníctvom primeraného príspevku (platby) do novely zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, následne novely Nariadenia vlády SR č. 755/2005 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd (zmena v NV SR č. 367/2008 Z.z.)	December 2014	MŽP SR
6.2. Sektor odpadu: Podpora hospodárnych a environmentálne udržateľných investícií v sektore odpadového hospodárstva najmä prostredníctvom	a) Členský štát predložil EK správu o pokroku dosiahnutom v naplňaní cieľov uvedených v článku 11 smernice 2008/98/ES a plánovaných akciách na splnenie týchto cieľov	Vypracovanie sektorovej správy v elektronickej forme za obdobie rokov 2010, 2011 a 2012.	September 2013	MŽP SR v spolupráci so SAŽP
		Vypracovanie správy podľa čl. 11 rámcovej smernice o odpadoch.	September 2013	MŽP SR v spolupráci so SAŽP

vypracovania plánov odpadového hospodárstva v súlade so smernicou 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc (ďalej len „smernica o odpade“) a v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva	b) Členský štát zabezpečil existenciu jedného alebo viacerých programov odpadového hospodárstva v súlade s článkom 28 smernice 2008/98/ES	Zabezpečiť vypracovanie POH na úrovni kraja.	August 2013	Obvodné úrady životného prostredia v sídle kraja
	c) Členský štát stanovil v súlade s článkami 1 a 4 smernice 2008/98/ES programy na predchádzanie vzniku odpadu, ako sa vyžaduje v článku 29 smernice	Vypracovať program predchádzania vzniku odpadu v súlade s čl. 1 a 4 rámcovej smernice o odpadoch.	December 2013	MŽP SR v spolupráci so SAŽP
		Vypracovať program na predchádzanie vzniku odpadu: - v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva; - stanoviť ciele predchádzania vzniku odpadov a opatrenia, prerušujúce väzbu medzi hospodárskym rastom a dopadmi na životné prostredie v súvislosti so vznikom odpadu; - zabezpečiť kvalitatívne a kvantitatívne ukazovatele potrebné pre meranie pokroku v tejto oblasti.	December 2013	MŽP SR v spolupráci so SAŽP
8.4. Aktívne a zdravé starnutie	Operácie zamerané na napĺňanie výziev spojených s aktívnym a zdravým starnutím: – príslušné zainteresované strany sa zapájajú do vytvárania a sledovania politík aktívneho starnutia s cieľom udržať starších pracovníkov na trhu práce a podporiť ich zamestnanosť.	Ukončenie projektu	31.august 2013	MPSVR SR
9.1 Existencia strategického rámca na zníženie predčasného ukončovania školskej dochádzky v rámci v rámci obmedzení článku 165 ZFEÚ	Je zavedený systém na zhromažďovanie a analýzu údajov o predčasnom ukončení školskej dochádzky na relevantných úrovniach, ktorý poskytuje dostatok dôkazov, na základe ktorých sa dajú stanoviť ciele politiky a monitorovať vývoj	Spustenie Rezortného informačného systému (RIS)	1. september 2013	MŠVVŠ SR

9.2 Existencia národného, alebo regionálneho strategického rámca na zvýšenie dosahovania kvality a účinnosti vzdelávania tretieho stupňa v rámci obmedzení článku 165 ZFEÚ	Je zavedená vnútroštátna alebo regionálna stratégia vzdelávania tretieho stupňa, ktorá zahŕňa tam kde je to nevyhnutné opatrenia na zvýšenie účasti a výsledkov, ktoré zvyšujú účasť na vyššom vzdelávaní u skupín s nižším príjmom a u ostatných nízko zastúpených skupín	Predloženie návrhu Koncepce ďalšieho rozvoja koncepcie na verejnú diskusiu	do 30. júna 2013	MŠVVŠ SR
		Prerokovanie návrhu so sociálnymi partnermi v rámci Hospodárskej a sociálnej rady	do 31. augusta 2013	
		Schválenie Koncepce na rokovaní vlády SR	do 31. októbra 2013	
9.3 Existencia národného a/alebo regionálneho strategického rámca celoživotného vzdelávania v rámci obmedzení článku 165 ZFEÚ	Je zavedený vnútroštátny alebo regionálny rámec politiky celoživotného vzdelávania, ktorý zahŕňa opatrenia na zabezpečovanie rozvoja zručností podľa potrieb rozličných cieľových skupín, ak tieto sú identifikované ako prioritné v národných alebo regionálnych rámcoch politiky celoživotného vzdelávania (napr. mladí ľudia v odbornom vzdelávaní, dospelí, rodičia vracajúci sa na trh práce, nízko kvalifikovaní a starší pracovníci, migranti a iné znevýhodnené osoby)	Predloženie Zákona o uznávaní výsledkov neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa na rokovanie NR SR	do 31.12.2014	MŠVVŠ SR
		Implementácia dvoch kľúčových národných projektov: - Tvorba Národnej sústavy kvalifikácií - Ďalšie vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých ako nástroj lepšej uplatniteľnosti na trhu práce	1. marec 2013 – 31. október 2015 15. marec 2013 – 30. september 2015	MŠVVŠ SR ŠIOV NÚCŽV

10.1. Existencia a realizácia národného strategického rámca na znižovanie chudoby s cieľom aktívneho začlenenia ľudí vylúčených z trhu práce vo svetle usmernení politiky zamestnanosti	Zavedená je vnútroštátna stratégia na zníženie chudoby, ktorá	Finalizácia Žiadosti o NFP	máj 2013	MPSVR SR
	– poskytuje dostatočné dôkazy na vytvorenie politiky na zníženie chudoby a sledovanie pokroku;	Implementácia projektu – príprava národnej rámcovej stratégie	jún – december 2013	IVPR, MPSVR SR
		Tvorba analytickej časti Národnej rámcovej stratégie	jún – december 2013	IVPR, MPSVR SR
10.2. Zavedená je vnútroštátna stratégia začleňovania Rómov v súlade s rámcom EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov.	V príslušných prípadoch identifikuje znevýhodnené mikroregióny alebo segregované susedstvá, kde sú najviac deprivované komunity, s použitím už dostupných sociálnoekonomických a územných ukazovateľov (t. j. veľmi nízka úroveň vzdelanosti, dlhodobá nezamestnanosť atď.),	Nové vydanie Atlasu rómskych komunít na Slovensku	2. štvrťrok 2013	ÚSVRK
	Zahŕňa výkonné metódy sledovania na posúdenie vplyvu opatrení na integráciu Rómov a mechanizmy preskúmania na prispôsobovanie stratégie	Nastavenie monitorovania Stratégie SR pre integráciu Rómov do roku 2020	3. štvrťrok 2013	
	Na žiadosť a podľa potreby možno príslušným zainteresovaným stranám poskytnúť podporu pri predkladaní žiadostí o projekty a pri vykonávaní a riadení vybraných projektov	Nastavenie poskytovania podpory príslušným zainteresovaným stranám pri predkladaní žiadostí o projekty a pri vykonávaní a riadení vybraných projektov a zapracovanie do riadiacich dokumentoch	3. štvrťrok 2013	
10.3.Zdravie: Existencia národného, alebo regionálneho strategického rámca pre	Obsahuje koordinované opatrenia na zlepšenie prístupu k zdravotným službám	Predloženie návrhu dokumentu na verejnú diskusiu a následné zapracovanie relevantných pripomienok	Do 15. júna 2013	

zdravotnú starostlivosť v rámci obmedzení článku 168 ZFEÚ pri zaistení ekonomickej udržateľnosti	Obsahuje opatrenia na podporu efektivity v zdravotníctve prostredníctvom nasadzovania modelov poskytovania služieb a infraštruktúry	Predloženie návrhu dokumentu po verejnej diskusii na opätovné schválenie gremiálnej porade ministerky zdravotníctva SR	Do 30. júla 2013	MZ SR
	- obsahuje monitorovací a kontrolný systém	Predloženie dokumentu na medzirezortné pripomienkové konanie a na schválenie do vlády SR	Do 30. septembra 2013	
	Členský štát alebo región prijal rámec orientačne opisujúci dostupné rozpočtové prostriedky a nákladovo efektívne sústredenie zdrojov na prioritné potreby pre zdravotnú starostlivosť.			
11.1.„Efektivita verejnej správy členských štátov EÚ: Existencia stratégie na posilňovanie efektivity verejnej správy členského štátu vrátane reformy verejnej správy“.	1. Analýza a strategický plán právnych, organizačných alebo procesných reformných opatrení	Program ESO – Návrh zákona o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov	1. október 2013	MV SR
		Program ESO - Novelizácia zákona o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov	1. január 2014	MV SR
		Spoločný projekt s OECD „Zvyšovanie kvality verejnej správy – strategické hodnotenie hlavných aspektov reformy štátnej správy“	31. december 2013	MV SR
		Materiál „Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike“ – realizácia úloh uvedených v časti IX. tohto materiálu podľa stanovených termínov jednotlivých úloh, ktoré sú v pôsobnosti zodpovedných orgánov	31. december 2015	členovia vlády, predsedovia ostatných ústredných orgánov štátnej správy SR
		Strategický plán boja proti korupcii v SR – informácia o plnení úloh (odpočet)	do 30. novembra 2013	MV SR ÚV SR
		Príprava legislatívnych opatrení na vyhodnocovanie oznámení o korupčnom správaní v existujúcich všeobecne záväzných právnych predpisoch, resp. príprava nového zákona o ochrane oznamovateľov korupčného správania	do 31. decembra 2013	MV SR/Úrad splnomocnenca vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti

		Koncepcia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku schválená uznesením vlády SR č. 68/2012, úloha B.1. koordinovať činnosť implementácie akčného plánu a koncepcie rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku	31. december 2013	Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a ministri vlády SR
		Memorandum o porozumení (úloha C.2. uznesenia vlády SR č. 68/2012)	31. október 2013	Splnomocnenec vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a ministri vlády SR
		Koncepcia modernizácie a stabilizácie súdnictva	31. júl 2013	MS SR
		Koncepcia väznenstva	31. júl 2013	MS SR
		Koncepcia Centra právnej pomoci	31. december 2016	MS SR Centrum právnej pomoci
		Novela zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb	30. jún 2014	MS SR
		Novela zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	31. december 2014	MS SR
		Novela zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	31. december 2015	MS SR
		Novela zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní	31. december 2013	MS SR
		Novela zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov	31. december 2016	MS SR
		Novela zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov	31. december 2016	MS SR
		Novela zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov	30. jún 2014	MS SR

		Novela zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov	30. jún 2014	MS SR
		Novela zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	30. jún 2014	MS SR
		Novela zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov	30. jún 2014	MS SR
		Novela zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov	30. jún 2014	MS SR
		Schváliť koncepčný zámer týkajúci sa zjednotenia výberu daní a cla s výberom poisťných odvodov (2. fáza UNITAS II.)	31. december 2013	MF SR / FR SR
		Realizovať reformné zámery programu UNITAS – implementácia súvisiacich projektov	31. december 2016	MF SR/FR SR Sociálna poisťovňa
		Schváliť „Konceptiu rozvoja finančnej správy“	31. december 2013	FR SR
	2. Vývoj systémov riadenia kvality	Systém riadenia a monitorovania kvality – pilotný projekt - Nastavenie parametrov sledovania kvality výkonu miestnej štátnej správy	30. jún 2014	MV SR
		Dobudovať systém riadenia kvality interných výkonov vo finančnej správe – realizácia projektu „ Implementácia systému kvality výkonov vo finančnej správe“	31. december 2015	FR SR
	3. Zjednotené akcie na zjednodušenie a racionalizáciu administratívnych postupov	Budovanie Kontaktných administratívnych miest občanov (KAMO)	1. január 2014 a následne	MV SR
		Realizovať zmeny v systéme riadenia a organizovania finančnej správy a súvisiacich projektov	31. december 2014	FR SR
		Zefektívniť a zintenzívniť boj proti trestnej činnosti v daňovej a colnej oblasti – realizácia súvisiacich projektov (výbudovaním systému na zefektívnenie boja proti podvodom, zabezpečením požadovanej IT podpory a realizáciou medzinárodnej spolupráce).	31. december 2016	FR SR

		Eliminovať korupciu a ďalšie vnútorné riziká finančnej správy – dobudovanie technickej podpory systému inšpekčnej činnosti a vnútornej kontroly a zavedenie technických opatrení	31. december 2015	FR SR
		Skvalitniť elektronické služby poskytované verejnosti finančnou správou – implementácia elektronickej komunikácie finančnej správy s okolím	31. december 2014	MF SR FR SR
		Skvalitniť služby poskytované verejnosti finančnou správou – vybudovanie call centra, realizácia všetkých foriem komunikácie s verejnosťou a zabezpečenie prieskumov verejnosti	31. december 2014	MF SR FR SR
		Zvýšiť úroveň IT podpory vo finančnej správe – implementácia súvisiacich projektov	Rozpracovanie sa očakáva v rámci Tematický cieľ č.2 – Zlepšenie prístupu k informačným technológiám, ako aj ich využívania a kvality	FR SR
		Posilňovať bezpečnosť hraničných priechodov za colnú oblasť – nákup technického vybavenia a technických prostriedkov, zabezpečenie SW podpory, vzdelávania a medzinárodnej výmeny informácií	31. december 2016 1. fáza	FR SR
		Zvýšiť priepustnosť, kapacitu a efektivitu výkonu služby na hraničných priechodoch – zabezpečenie modernizácie cestných hraničných priechodov	31. december 2016 1.fáza	FR SR
	4. Vývoj a vykonávanie stratégií a politík ľudských zdrojov, ktoré zahŕňajú plány nábora a cesty ku kariére zamestnancov, budovanie a získavanie spôsobilostí	Analýza súčasného stavu, nastavenie žiaduceho stavu, definícia vzdelávacích potrieb na úrovni „front office“ služieb	30. jún 2014	MV SR MPSVR SR
		Posilnenie analytických kapacít verejnej správy pri vytváraní politík a lepšie využívanie verejných zdrojov	31. december 2016	MV SR MF SR MŽP SR MPSVR SR

				MDVRR SR MZ SR MŠVVŠ SR
		Národný projekt budovania kapacít a zlepšenia efektivity verejnej správy SR – projekt realizovaný v spolupráci s OECD	31. december 2014	MV SR / splnomocnenec vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti ÚV SR
		Novelizácia zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	september 2013	MPSVR SR
		Prijať novú právnu úpravu o finančnej správe, ktorou sa zrovnoprávnia podmienky zamestnancov zabezpečujúcich činnosti v daňovej a v colnej oblasti	31. december 2014	MF SR / FR SR
	5. Rozširovanie zručností na všetkých úrovniach	Vybudovanie systému vzdelávania vo verejnej správe - Vypracovanie vzdelávacích programov	31. december 2014	MV SR
		Materiál „Návrh opatrení na zabezpečenie plnenia odporúčaní prijatých pre SR Pracovnou skupinou OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách“ – Úloha C. 22 uznesenia vlády SR č. 137/2013 - Zvyšovanie povedomia o problematike korupcie vo verejnom sektore, vrátane problematiky korupcie v medzinárodných obchodných transakciách a problematiky verejného obstarávania	priebežne, vyhodnotenie plnenia k 31. máju kalendárneho roka	vedúci ÚV SR v spolupráci s ministrom vnútra SR, ministrom spravodlivosti SR, ministrom financií SR, generálnym prokurátorom SR, predsedníčkou Úradu pre verejné obstarávanie, ministrom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a ministrom hospodárstva SR
		Zabezpečiť rozvoj ľudských zdrojov - dobudovať systém vzdelávania zamestnancov finančnej správy	31. december 2016	FR SR
	6. Vývoj postupov a nástrojov na monitorovanie a hodnotenie	Audit územnej samosprávy - Audit preneseného výkonu štátnej správy a originálnych pôsobností a zabezpečenia ich financovania na úrovni regionálnej a miestnej samosprávy	31. október 2013	MV SR MF SR
		Audit ústredných orgánov štátnej správy - Optimalizácia ústredných orgánov štátnej správy	30. jún 2014	MV SR

		Optimalizácia procesov miestnej štátnej správy - Vykonanie auditu procesov výkonu štátnej správy na úrovni miestnej štátnej správy	31. december 2014	MV SR
		Vybudovať systémy na analýzy dát, monitorovanie a hodnotenie výkonov finančnej správy – implementácia súvisiacich IS (DWH, ...)	31. december 2015	MF SR / FR SR

Rozvoj vidieka a rybného hospodárstva

Všeobecné ex ante kondicionality				
Existencia pravidiel na efektívnu aplikáciu legislatívy Únie v oblasti životného prostredia týkajúcej sa EIA a SEA	Účinné vykonávanie a uplatňovanie právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia sa zabezpečuje prostredníctvom: opatrení pre efektívnu aplikáciu EIA a SEA smerníc	Pokračovanie intenzívnych rokovaní medzi gestorom (odbor environmentálneho posudzovania), odborom legislatívy MŽP SR a zástupcom MDVRR SR	Priebežne	MŽP SR
		Príprava finálneho znenia odpovede za SR a jej rozoslanie príslušným rezortom a odborom na zaujatie stanoviska	podľa výsledkov z technického rokovania	MŽP SR
		Realizácia koordinačného stretnutia k textu odpovede	podľa potreby	MŽP SR v spolupráci s CKO a dotknutými orgánmi (najmä MDVRR SR, MV SR, MS SR)
		Zaslanie finálnej odpovede EK v termíne zohľadňujúcom žiadosť o predĺženie (predĺženie o 2 mesiace)	v stanovenom termíne podľa dohody s EK	MŽP SR
		Intenzívne prípravy definitívnych návrhov dohodnutých legislatívnych zmien v príslušných predpisoch.	v čo najskoršom možnom termíne	MŽP SR v spolupráci s CKO a dotknutými orgánmi (najmä MDVRR SR, MV SR, MS SR)

Rozvoj vidieka a rybné hospodárstvo

Tematické ex ante kondicionality					
Ex-ante kondicionalita	Splnenie ex ante kondicionality: Áno/Nie/Čiastočne	Kritériá plnenia ex ante kondicionality	Splnenie kritérií: Áno/nie	Odkazy	Vysvetlenie (v prípade vhodnosti)
1.2. Poradenská kapacita: dostatočná poradenská kapacita na zabezpečenie poradenstva o regulačných požiadavkách a všetkých hľadiskách spojených s trvalo udržateľným riadením v poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve	Áno	Opis infraštruktúry systémov rozšírenia/poradenských systémov v príslušnom zemepisnom rozsahu (národnom/regionálnom) vrátane ich plánovanej úlohy v rozsahu priority pre rozvoj vidieka, ktorá dokazuje, že splnenie ex ante kondicionality 1.2 je zahrnuté do programu.	Áno	<p>Opatrenie s cieľom zabezpečiť dostupnosť dostatočnej poradenskej kapacity je súčasťou kapitoly č. 3 Programu rozvoja vidieka podľa čl. 9ods.1 (c) (vi).</p> <p>Agroinštitút, š.p. Nitra pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo a Národné lesnícke centrum Zvolen pre lesné hospodárstvo: zabezpečujú vzdelávanie poradcov, vedú databázy poradcov v priamej súvislosti s programom rozvoja vidieka. Ide o národné inštitúcie. Existujú aj poradenské služby na komerčnej báze a pokiaľ poskytujú poradenské služby v súvislosti s PRV, certifikáciu zabezpečujú uvedené národné organizácie.</p> <p>Plánované úlohy v rozsahu priority Programu rozvoja vidieka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skvalitniť databázu poradcov - rozšíriť prístup k informáciám o poradenských službách - rozšíriť databázu poradcov - rozšíriť prístup ku vzdelávaniu poradcov podľa požiadaviek praxe <p>obsahovo pripraviť vzdelávanie poradcov v nadväznosti na obsah Programu rozvoja vidieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripraviť jednotné kritériá pre systém vzdelávania poradcov 	

4.1 Dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky (GAEC): normy dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok pôdy uvedené v kapitole I hlavy VI nariadenia (EÚ) č. HR/xxxx sú zavedené na národnej úrovni	Áno	Normy GAEC sú vymedzené vo vnútroštátnych právnych predpisoch a špecifikované v programoch	Áno	Křížové plnenie bude zapracované do nového nariadenia vlády SR o priamych platbách, ktoré bude upravovať podmienky vyplácania priamych podpôr podľa nového európskeho nariadenia. Zároveň Dobré poľnohospodárske a environmentálne podmienky (GAEC) sú špecifikované v prílohe XXX programu.	
4.2 Minimálne požiadavky na hnojivá a prostriedky ochrany rastlín: minimálne požiadavky na hnojivá a prostriedky ochrany rastlín uvedené v článku 29 kapitoly I hlavy III tohto nariadenia sú definované na národnej úrovni	Áno	Minimálne požiadavky na hnojivá a prostriedky ochrany rastlín uvedené v článku 29 kapitoly I hlavy III tohto nariadenia sú špecifikované v programoch	Áno	<p>Minimálne požiadavky sú špecifikované v prílohe XX programu. Minimálne požiadavky na hnojivá a prostriedky ochrany rastlín sú stanovené v národnej legislatíve:</p> <p>Oblasť hnojív (používanie hnojív) je v podmienkach SR legislatívne zabezpečená v rámci § 10 zákona č.136/2000 Z. z. o hnojivách.</p> <p>http://www.uksupzv.sk/prilohy/zakon_136-2000.pdf</p> <p>Oblasť ochrany rastlín je v podmienkach SR legislatívne zabezpečená v rámci § 3, § 15 a § 16 zákona č.193/2005 Z. z. o rastlinolekárskej starostlivosti.</p> <p>http://www.epi.sk/Main/Default.aspx?Template=~/Main/TArticles.ascx&phContent=~/EDL/ShoArticle.ascx&ArticleId=10486</p>	
4.3 Iné relevantné národné normy: relevantné povinné národné normy sú definované na účely článku 29 kapitoly I hlavy III tohto nariadenia	Áno	Relevantné povinné národné normy sú špecifikované v programoch.	Áno	Relevantné povinné národné normy definované na účely článku 29 kapitoly I hlavy III sú špecifikované v rámci opatrenia AE platby súvisiace s klímou.	
6.1 Prístup k EPFRV: Poskytovanie podpory príslušným zainteresovaným stranám v prístupe k EPFRV	Áno	Príslušným zainteresovaným stranám sa poskytuje podpora pri predkladaní žiadostí projektov a realizácií a riadení vybraných projektov	Áno	1. Pôdohospodárska platobná agentúra a jej regionálne pracoviská vykonávajú uvedené činnosti na základe <i>Splnomocnenia o delegovaní právomocí riadiaceho orgánu č. ***/2013 (CEZ ***/2013 – 610 – Z), časť</i>	

				<p>4.1.11 a 4.1.12</p> <p>http://crz.gov.sk</p> <p>2. Agentúra pre rozvoj vidieka a jej regionálne pracoviská vykonávajú uvedené činnosti na základe Štatútu, články 1 a 2:</p> <p>http://www.arvi.sk/dl.php?file=statut-arvi.pdf</p> <p>3. Agentúra vykonáva uvedené činnosti na základe každoročného kontraktu s MPRV SR</p> <p>http://www.arvi.sk/index.php?choice=1</p> <p>4. RO vykonáva uvedené činnosti v zmysle Systému finančného riadenia EPFRV, časť 3.2 „Riadiaci orgán“ pozn. Systém finančného riadenia EPFRV bude prístupný na webovom sídle MPRV SR</p> <p>Riadiaci orgán vykonáva uvedené činnosti aj v rámci propagácie programu, kapitola 15.3</p>	
<p>Vypracovanie NSP podľa článku 43 nariadenia EP a Rady (EÚ) o SPRH do roku 2014</p>	<p>Áno</p>	<p>predloženie NSP EK najneskôr v deň predloženia OPRH</p>	<p>Áno</p>		
		<p>OPRH zahŕňa informáciu o doplnkovosti s NSP</p>			

<p>Horizontálny cieľ 2: Rozdelenie ľudských zdrojov: dostatočná kapacita rozdelenia ľudských zdrojov, riadenia odborného vzdelávania a systémov IT je k dispozícii v orgánoch zodpovedných za riadenie a realizáciu programov rozvoja vidieka</p>	<p>Čiastočne</p>	<p>Opis rozdelenia ľudských zdrojov, riadenia odborného vzdelávania a systémov IT v rámci riadiacich orgánov programu, ktorý preukazuje splnenie ex ante kondicionality horizontálneho cieľa 2 je zahrnutý do programu.</p>	<p>Nie</p>	<p>Ľudské zdroje: Rozdelenie ľudských zdrojov je dané rozsahom činností riadiaceho orgánu a platobnej agentúry. Rozdelenie kapacít vychádza zo súčasného stavu a zo skúseností s implementáciou pomoci z EPFRV v období 2007 – 2013. Opis rozdelenia ľudských zdrojov je uvedený v programe, vrátane určenia všetkých príslušných orgánov, delegovaných činností a ich výkonu (kapitola 13). V oblasti ľudských zdrojov sa v prvom rade bude klásť dôraz na udržanie a vzdelávanie zamestnancov s viacročnou praxou zapojených do implementácie PRV. Navýšenie ľudských zdrojov bude závisieť od aktuálnych možností štátneho rozpočtu. Riadenie odborného vzdelávania: Riadiaci orgán programu zabezpečí systém odborného vzdelávania príslušných inštitúcií podľa oblasti pôsobnosti. Riadiaci orgán pripravuje každoročne Plán vzdelávania zamestnancov, ktorý analyzuje a definuje potreby, obsah a vyčlenený rozpočet na vzdelávanie z kapitoly MPRV SR na daný rok. Plán vzdelávania je dostatočne variabilný a vytvára priestor na aktualizáciu vzdelávacích aktivít priebežne podľa potrieb a požiadaviek jednotlivých organizačných útvarov v priebehu roka. Obsahovo ide o adaptačné vzdelávanie, priebežné vzdelávanie a špecifické vzdelávanie zamestnancov. IT systémy: Momentálne nie je definitívne rozhodnuté, od ktorého roku bude implementovaná reforma SPP a nový program PRV. Nastavenie a dobudovanie IT systémov za neprojektové opatrenia a priame platby bude závisieť od toho do akej miery sa zmenia podmienky oproti súčasnému obdobiu a od ktorého roku začne nové programové obdobie. Potreba nastavenia IT systémov bude vychádzať zo schválenej legislatívy, ako aj rámca pre monitorovanie a hodnotenie, ktorý pripravuje EK. Vo</p>	
---	-------------------------	---	-------------------	---	--

<p>Horizontálny cieľ 3: Výberové kritériá: vymedzil sa vhodný prístup, ktorým sa stanovili zásady určenia kritérií výberu projektov a stratégií miestneho rozvoja</p>	<p>Áno</p>	<p>Opis vybraného prístupu k stanoveniu výberových kritérií pre projekty a miestny rozvoj, ktorý preukazuje splnenie ex ante kondicionality horizontálneho cieľa 3 je zahrnutý do programu.</p>	<p>Áno</p>	<p>všeobecnosti možno povedať za neprojektové opatrenia PRV a priame platby, že v prípade ak sa zásadne nezmenia podmienky opatrení (nebudú výrazne zložitejšie) je možné ich zvládnutie zo strany PPA, hlavne ak bude dostatok času na úpravu IT a reforma sa bude realizovať od roku 2015. Čo sa týka monitorovania priamych podpôr a neprojektových opatrení PRV sa predpokladá, že bude PPA schopná zabezpečiť požadované údaje. Poskytovanie údajov pre monitoring zo žiadostí a z IACS, čo patrí do kompetencie PPA je možné v nadväznosti na predchádzajúce body zvládnuť. Opis prístupu k stanoveniu výberových kritérií je súčasťou kapitoly PRV podľa čl. 9ods.1 (c) (viii). Výberové kritériá pre neprojektové opatrenia budú uplatnené pri pretlaku žiadateľov nad finančnou alokáciou. Riadiaci orgán má zámer využívať jasné, transparentné a verejne kontrolovateľné výberové kritériá pre projekty a miestny rozvoj v záujme obmedzenia subjektívneho aspektu výberu operácií na financovanie. Opis prístupu k stanoveniu výberových kritérií pre neprojektové opatrenia (AE, AW, EP) je súčasťou programového dokumentu (kapitola XY) a bude aj súčasťou nariadenia vlády SR. Výberové kritériá pre neprojektové opatrenia budú uplatnené pri pretlaku žiadateľov nad finančnou alokáciou.</p>	
<p>Administratívne kapacity vo vzťahu k požiadavkám na zber údajov podľa článku 37 nariadenia EP a Rady (EÚ) o SPRH</p>	<p>Nie</p>	<p>Popis administratívnych kapacít pre prípravu a uplatnenie viacročného programu pre zber údajov, ktorý bude preskúmaný STECF a prijatý EK Popis administratívnych kapacít pre prípravu a implementáciu ročného pracovného plánu pre zber údajov, ktorý bude preskúmaný STECF a prijatý</p>	<p>Nie</p>		<p>Aplikovateľné od roku 2015 (2015-2020)</p>

		EK			
		Dostatočná kapacita rozdelenia ľudských zdrojov na plnenie bilaterálnych alebo multilaterálnych dohôd s ostatnými členskými štátmi, ak spolupracujú pri zbere údajov			
Administratívne kapacity vo vzťahu k implementácii kontrolného inšpekčného systému podľa článku 46 nariadenia o SPRH	Nie	<p>Opatrenia pre riadenie a správu národného kontrolného programu pre roky 2014-2020 (čl. 19 nariadenia Rady (ES) č. 861/2006)</p> <p>Opatrenia pre prípravu, správu a implementáciu národného kontrolného akčného programu pre viacročné plány (čl.46 nariadenia Rady (ES) č. 1224/2009)</p> <p>opatrenia pre prípravu a implementáciu spoločných kontrolných programov (čl. 94 nariadenia Rady (ES) č. 1224/2009)</p> <p>Opatrenia pre administratívne kapacity používať systém účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií za závažné porušenie predpisov (čl. 90 nariadenia Rady (ES) č. 1224/2009)</p> <p>Opatrenia pre administratívne kapacity na použitie bodového systému pre závažné porušenia predpisov (čl. 90 nariadenia Rady (ES) č. 1224/2009)</p>	Nie		Neaplikovateľné v podmienkach vnútrozemských štátov.

CKO	Centrálny koordinačný orgán
FR SR	Finančné riaditeľstvo SR
IVPR	Inštitút pre výskum práce a rodiny
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia SR
NÚCŽV	Národný ústav celoživotného vzdelávania
SAZP	Slovenská agentúra životného prostredia
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ÚSVRK	Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity
ÚV SR	Úrad vlády SR

2.4 Metodika a mechanizmus na zabezpečenie súladu vo fungovaní výkonnostného rámca

Výkonnostný rámec je jeden z nástrojov na dosiahnutie výsledkovo orientovaného prístupu s priamou väzbou na stanovené ciele. Určený je na základe míľnikov, t. j. priebežných cieľov a cieľov stanovených pre každú prioritnú os v programe. Míľniky predstavujú strednodobé ciele priamo spojené so špecifickým cieľom prioritnej osi a plánovaný pokrok vo vzťahu k stanoveným konečným cieľom. Hodnotenie míľnikov predstavuje prvú etapu plnenia výkonnostného rámca a vykonáva sa v roku 2019 (druhou etapou je posúdenie konečných cieľov nastavených na rok 2023). Dosiahnutie stanovenej hodnoty míľnika je podmienkou pre čerpanie výkonnostnej rezervy. Výkonnostná rezerva je alokovaná v rámci každej prioritnej osi príslušného programu v roku 2019 (s výnimkou zdrojov alokovaných pre technickú pomoc, Iniciatívu pre zamestnanosť mladých a inovačné opatrenia pre trvalo udržateľný mestský rozvoj, zdrojov prevedených z 1. piliera spoločnej poľnohospodárskej politiky do EPFRV, z KF EÚ do CEF a zdrojov v rámci Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii), v prípade dosiahnutia stanovených míľnikov.

Hodnoty míľnikov sa stanovujú na úrovni prioritnej osi k 31. 12. 2018. V podmienkach SR budú míľniky tvorené finančnými a výstupovými ukazovateľmi, resp. v prípade relevantnosti výsledkovými ukazovateľmi pre ESF. Míľniky majú číselné alebo percentuálne vyjadrenie. Míľnik sa považuje za dosiahnutý, ak všetky ukazovatele tvoriace míľnik sú splnené na 100 %. Zároveň existuje možnosť, aby najviac jeden zo stanovených ukazovateľov nebol splnený na maximálnu úroveň, no jeho plnenie nesmie byť nižšie ako 95 %. V prípade, že nebude možné stanoviť merateľný výstupový ukazovateľ (z dôvodu, že niektoré projekty nebudú ešte v roku 2018 v realizačnej fáze), bude potrebné určiť kľúčové implementačné kroky. Tie si v čase vyhodnotenia v roku 2018 vyžadujú 100% splnenie. Možnosť nižšieho plnenia je týmto vylúčená. Pre definovanie kľúčových implementačných krokov tak nie je určujúce číselné alebo percentuálne vyjadrenie, ale dosiahnutie takého stavu pripravenosti projektového cyklu, ktorým bude možné vykázať dosiahnutie cieľov po dokončení projektov. Týmto stavom je, napr. kontrahovanie, alebo dokončené verejné obstarávanie v roku 2018.

Aby priebežné ciele stanovené na úrovni prioritnej osi predstavovali zásadný pokrok, je nevyhnutné, aby výstupové ukazovatele predstavovali 75 % zdrojov alokovaných na prioritnú os. Zároveň je však vhodné stanoviť čo najnižší počet výstupových ukazovateľov s cieľom znížiť riziko neplnenia stanovených míľnikov. To znamená, že stanovenie úrovne míľnikov sa uskutočňuje s ohľadom na výšku alokácie pridelené na jednotlivé prioritné osi.

Míľniky, ktoré si riadiace orgány stanovujú, budú musieť vychádzať z verifikovaných údajov a podložených analýz, napr. zo súčasného programového obdobia, štatistických údajov, a pod.

S cieľom zabezpečiť splnenie podmienok pre určenie alokácie výkonnostnej rezervy v jednotlivých programoch prostredníctvom dosiahnutia hodnôt míľnikov v roku 2018, je potrebné vytvoriť systém monitorovania.

Nástrojom pre posúdenie a zhodnotenie relevantnosti a reálnosti stanovených míľnikov a ich hodnôt, ako aj cieľov prioritných osí pre rok 2023 je ex ante hodnotenie programov. Na základe tohto ex ante hodnotenia sa posúdi aj primeranosť stanovených hodnôt míľnikov a cieľov prioritných osí. Monitorovanie dosahovania stanovených hodnôt míľnikov sa bude v podmienkach SR vykonávať priebežne od roku 2016, a to prostredníctvom ich pravidelného vykazovania vo výročných správach o implementácii programu, prípadne ako súčasť monitorovacích dokumentov vypracovávaných v stanovených časových intervaloch.

Z tohto dôvodu bude na úrovni SR od roku 2015 povinnosťou uskutočňovať priebežné hodnotenia míľnikov v závislosti od stanovených hodnôt jednotlivých míľnikov na rok 2018 tak, aby bolo možné identifikovať, či daný míľnik bude splnený. Cieľom priebežného monitorovania dosiahnutých hodnôt

míľníkov je zabezpečiť efektívnu implementáciu programov a v prípade nesplnenia míľníkov prijať opatrenia na eliminovanie tohto rizika smerujúceho až k realokácií z málo výkonného operačného programu. V prípade potreby intervencie bude nevyhnutné, aby RO vypracoval akčný plán k dosiahnutiu stanovených hodnôt. Ak nedôjde k dosiahnutiu stanovených míľníkov, môže EK aplikovať sankcie pozastavením celkových alebo priebežných platieb prioritnej osi programu z dôvodu jasne identifikovaných implementačných nedostatkov a neuskutočnenia nápravných opatrení.

V prípade nesplnenia míľníkov na úrovni SR, na základe ročného hodnotenia počnúc rokom 2015, nebude pridelená výkonnostná rezerva danej prioritnej osi programu a jej finančná alokácia prepadne do "národnej finančnej obálky". Národná finančná obálka bude tvorená finančným objemom pridelenej výkonnostnej rezervy z neúspešných prioritných osí. Takto vytvorené finančné zdroje budú následne realokované medzi prioritné osi, ktorých čiastkové ciele boli od roku 2015 dosiahnuté. Ak prioritná os po splnení míľníkov, okrem čerpania výkonnostnej rezervy, získa aj realokáciu z výkonnostnej rezervy z národnej finančnej obálky, navrhne RO pre predmetnú prioritnú os revíziu ukazovateľov, ako aj jej konečných cieľov. Prerozdelenie zdrojov z národnej finančnej obálky sa uskutoční v danom programe, avšak ak by to nebolo prospešné, napr. zo strategických dôvodov, alebo pri nedosiahnutí pokroku, realokácia zdrojov sa bude môcť realizovať od roku 2016 aj medzi jednotlivými programami, resp. môže byť určená na zvýšenie alokácie v Slovenskom holdingovom fonde. V podmienkach SR sa vytvorí sankčný mechanizmus na zabezpečenie dosahovania stanovených hodnôt míľníkov, ktorý bude definovaný v legislatíve na úrovni SR dotýkajúcej sa podpory a pomoci z fondov EÚ. RO na základe výsledkov monitorovania a hodnotenia pokroku implementácie operačného programu na národnej úrovni, počnúc rokom 2015 bude povinný v prípade nesplnenia míľníkov navrhnúť v nasledujúcom roku realokáciu finančných prostriedkov operačného programu. Proces prerozdelenia zdrojov z národnej finančnej obálky bude predmetom rokovania medzi CKO, MF SR a príslušným RO a následne schválený vládou SR.

2.5 Vyhodnotenie nutnosti posilnenia administratívnych kapacít orgánov zapojených do riadenia a kontroly operačných programov, v prípade vhodnosti, aj na strane prijímateľov a prípadné zhrnutie aktivít potrebných na tento účel

Základnou podmienkou efektívneho riadenia, implementácie a kontroly EŠIF je nastavenie a príprava kvalifikovaných administratívnych kapacít všetkých subjektov zapojených do implementačného procesu, procesu certifikácie a auditu EŠIF. Na základe analýz administratívnych kapacít vypracovaných v programovom období 2007 – 2013 boli identifikované nasledovné potenciálne riziká v súvislosti s budovaním a stabilizáciou administratívnych kapacít v programovom období 2014 – 2020:

- zložitý systém riadenia subjektov zapojených do implementácie ŠF a KF a ich inštitucionálne začlenenie v rámci ústredných orgánov štátnej správy;
- výrazný vplyv politických cyklov na zmeny v oblasti inštitucionálneho usporiadania subjektov zapojených do implementácie ŠF a KF;
- časté zmeny na postoch vedúcich zamestnancov vplyvom politických cyklov;
- vysoká fluktuácia administratívnych kapacít;
- poddimenzovaný stav administratívnych kapacít;
- nedostatočná a neefektívna koordinácia a spolupráca na úrovni ústredných orgánov štátnej správy, vo vzťahu EÚ a SR a v regionálnom kontexte;
- nadmerná administratívna záťaž;
- zvýšená potreba administratívnych kapacít v období rokov 2014 – 2015, počas prekrývania programového obdobia 2007 – 2013 a programového obdobia 2014 – 2020.

V programovom období 2014 – 2020 budú relevantné orgány venovať zvýšenú pozornosť stabilizácii a optimalizácii stavov administratívnych kapacít s cieľom zefektívniť procesy čerpania EŠIF, pri zohľadnení špecifik EPFRV a EFNRH, a to prostredníctvom nasledovných opatrení:

- efektívne nastaviť počty administratívnych kapacít na všetkých úrovniach systému riadenia EŠIF prostredníctvom externej analýzy potrieb administratívnych kapacít a hĺbkových personálnych auditov subjektov zapojených do implementácie EŠIF v programovom období 2014 – 2020. Na základe analýzy je potrebné identifikovať príčiny vysokej fluktuácie, nastaviť stabilizačné mechanizmy a optimalizovať počty administratívnych kapacít s využitím skúseností z programového obdobia 2007 – 2013. V prípade potreby navýšiť administratívne kapacity v oblasti riadenia a implementácie operačných programov s využitím prostriedkov technickej pomoci – v prípade možnosti aj disponibilných prostriedkov v rámci programového obdobia 2007 – 2013;
- zjednotiť a štandardizovať procesy koordinácie, riadenia, implementácie a kontroly systémov riadenia a financovania EŠIF;
- posilniť kompetencie CKO vo vzťahu k ostatným subjektom zapojeným do implementácie EŠIF za účelom efektívnejšej koordinácie činností;
- zjednotiť a znížiť administratívnu náročnosť procesov koordinácie, riadenia, implementácie a kontroly systémov riadenia a financovania EŠIF;
- zjednotiť systém odmeňovania administratívnych kapacít zapojených do implementácie EŠIF v programovom období 2014 – 2020 (s prihliadnutím na požiadavky odbornej spôsobilosti a administratívnu záťaž);
- skvalitniť odborný a kariérny rast sústavným vzdelávaním administratívnych kapacít;
- zjednotiť a efektívnejšie využívať pracovné pozície na programovej úrovni prostredníctvom jasného nastavenia procesných rolí;
- znižovať administratívnu náročnosť činností spojených s implementáciou EŠIF zjednodušením postupov pre výber projektov;
- posilniť administratívne kapacity Úradu pre verejné obstarávanie (výrazný nárast podnetov bez posilnenia administratívnych kapacít v programovom období 2007 – 2013);
- vo vzťahu k prijímateľom pomoci posilniť v programovom období 2014 – 2020 administratívne kapacity na RO;
- na základe skúseností z obdobia 2007 – 2013 posilniť administratívne kapacity prijímateľov.

V prípade neplnenia plánov kontrahovania, čerpania a dosahovania výsledkov bude zavedený mechanizmus externého krízového riadenia v príslušnom operačnom programe. Uvedený mechanizmus sa bude vykonávať na základe metodiky vypracovanej CKO.

2.6 Zhrnutie aktivít plánovaných v rámci operačných programov, vrátane predbežného harmonogramu na dosiahnutie zníženia administratívnej záťaže na strane prijímateľov

V súvislosti s opatreniami na dosiahnutie zníženia administratívnej záťaže je potrebné identifikovať a odstrániť tieto bariéry až na úroveň žiadateľov o poskytnutie pomoci z EŠIF, pri zohľadnení špecifik EPFRV a EFNRH. Viaceré opatrenia v tejto oblasti boli, alebo v programovom období 2007 – 2013 sú priebežne prijímané (ako napr. vyžadovanie oficiálnych potvrdení preukazujúcich splnenie podmienok poskytnutia pomoci až vo fáze pred vydaním rozhodnutia o schválení a bez nutnosti ich predkladania zo strany väčšiny neúspešných žiadateľov, spustenie testovacej verzie centrálného dožadovania dokladov preukazujúcich splnenie niektorých podmienok poskytnutia pomoci). V programovom období 2014 – 2020 sa počíta so začlenením ďalších opatrení, ktorými sa zvýši efektívnosť v tejto

oblasti. Potenciál znižovania administratívnej záťaže pre programové obdobie 2014 - 2020 bol identifikovaný najmä v nasledujúcich oblastiach:

- potreba zjednodušenia, sprehľadnenia formy a zjednotenia podoby vyhlasovaných výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „NFP“) v rámci jednotlivých EŠIF;
- potreba zavedenia možnosti dvojkolového výberu žiadostí o NFP s dôrazom na minimalizáciu administratívnej a finančnej náročnosti prvého kola výberu;
- potreba zvýšenia dostupnosti informácií o možnostiach a podmienkach získania pomoci z EŠIF a centralizovaného poskytnutia kvalitného a odborného poradenstva v danej oblasti, vrátane zvýšenia informovanosti a publicity o EŠIF prostredníctvom printových a elektronických médií;
- potreba štandardizácie dokumentov týkajúcich sa podmienok poskytnutia pomoci a ich koncipovania s dôrazom na „user-friendly“ formát;
- potreba zabezpečenia výmeny relevantných informácií o žiadateľoch a projektoch, ktorými disponujú štátne orgány priamou vzájomnou komunikáciou, bez ich vyžadovania od žiadateľov o NFP;
- v záujme zabezpečenia vyššej efektívnosti a účinnosti použitia prostriedkov technickej pomoci SR zvažuje možnosť jej využitia prostredníctvom centrálného programu, ktorého čerpanie bude mať priamu väzbu na dosahované výsledky v oblasti čerpania, kontrahovania a plnenia stanovených míľnikov v jednotlivých operačných programoch.

Na tieto opatrenia je žiaduce nadviazať aj pri nastavovaní procesov implementácie projektov a nárokov kladených na administratívu vo vzťahu k prijímateľom (najmä dostupné, kvalitné a zrozumiteľné informácie v podobe umožňujúcej jednoduchú prácu s nimi, overovanie informácií o prijímateľoch a projektoch priamou komunikáciou s relevantnými štátnymi organizáciami bez ich vyžadovania od prijímateľov a pod.). Okrem uvedených oblastí, sú navrhované nasledujúce opatrenia smerované na znižovanie administratívnej záťaže prijímateľov:

Plánovaná aktivita	Začiatok realizácie opatrenia	Plná realizácia opatrenia
Zapojenie zamestnancov do systému nepretržitého vzdelávania subjektov zapojených do implementácie EŠIF, s dopadom na zefektívnenie procesov implementácie a priame zníženie administratívnej záťaže prijímateľov	1. 1. 2014	31. 12. 2014 a následne priebežne počas celého programového obdobia 2014 – 2020
Maximalizácia elektronickej formy komunikácie prijímateľ – poskytovateľ pomoci a minimalizácia predkladania počtu dokumentov v papierovej podobe (e-cohesion)	1. 1. 2014	30. 6. 2014/31. 12. 2016
Zavedenie jednotných, jasných a efektívnych pravidiel zmenového konania umožňujúceho optimálne reagovať na zmenené podmienky realizácie projektu	1. 1. 2014	31. 12. 2014

Zároveň boli identifikované aj nasledujúce oblasti s významným potenciálom ďalšieho znižovania administratívnej záťaže prijímateľov:

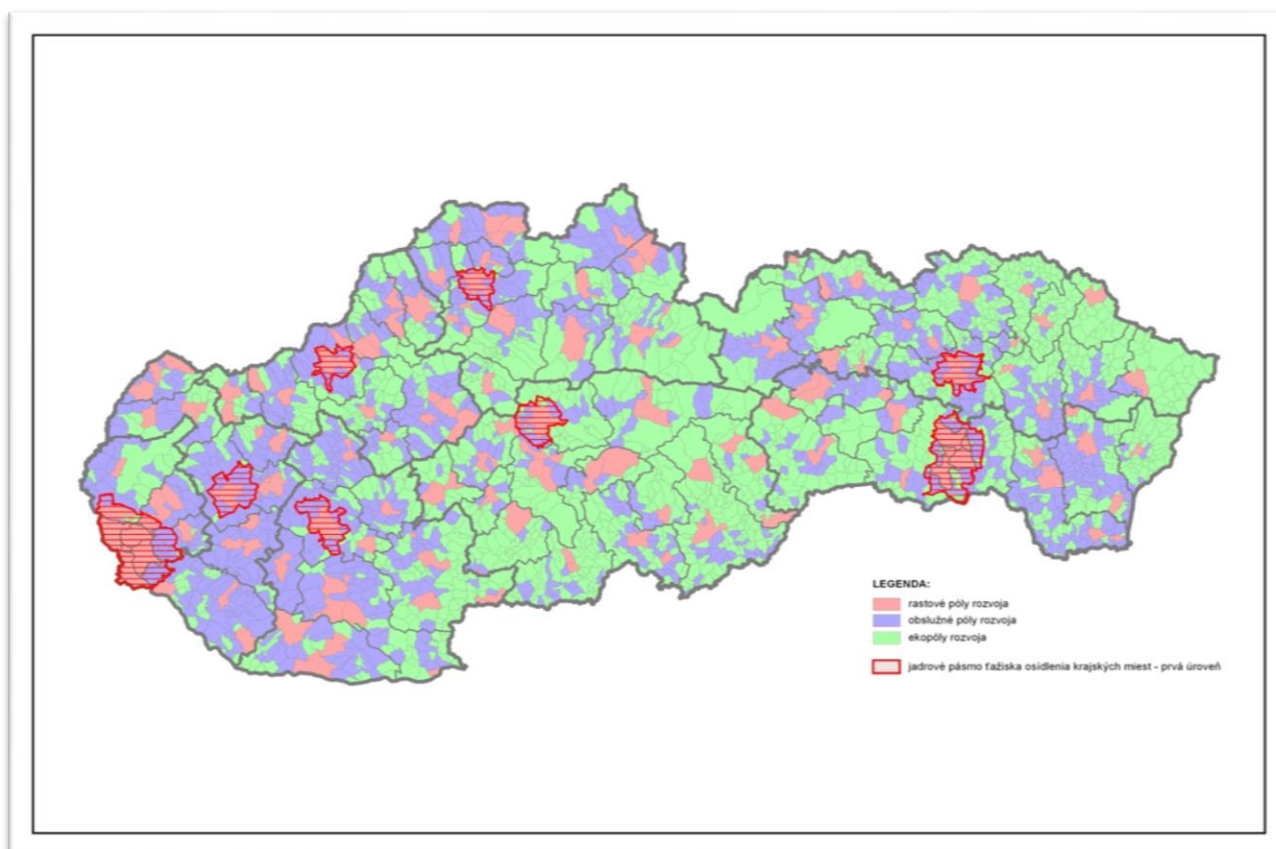
- zabezpečenie čo najširšieho využitia zjednodušeného vykazovania výdavkov projektov (významný podiel chýb súvisiacich s oprávnenosťou výdavkov je dôsledkom komplikovanosti systému vykazovania výdavkov využívanom v programovom období 2007 – 2013, tzv. princíp skutočných výdavkov);
- vytvorenie jednotnej a unifikovanej dokumentácie upravujúcej spôsob a postupy implementácie projektov, vrátane pravidelnej aktualizácie zoznamov opakujúcich sa nedostatkov a pochybení a šírenia príkladov dobrej praxe v implementácii projektov;
- zabezpečenie jednotnej siete subjektov poskytujúcich poradenské a informačné služby s cieľom zvýšiť dostupnosť informácií pre prijímateľov, uľahčiť prípravu podkladov spojených s implementáciou projektu a znížiť finančnú náročnosť riadenia projektov spojenú s potrebou externe zabezpečovaných poradenských služieb pri implementácii projektov;
- zavedenie dodržiavania pravidiel prehľadného a efektívneho projektového riadenia a poskytnutie odborného poradenstva v danej oblasti pre prijímateľov v rámci štruktúr jednotnej siete informačných a poradenských centier.

3 Popis integrovaného prístupu k územnému rozvoju podporovaného z EŠIF, alebo súhrn integrovaných prístupov k územnému rozvoju na základe obsahu operačných programov

V programovom období 2007 – 2013 sa uplatňoval prístup územnej koncentrácie s cieľom smerovať investície v území podľa tematickej príslušnosti. Obce a mestá boli rozdelené na inovačné a kohézne póly rastu a vidiecke oblasti. Realizované projekty však boli implementované ako dopytovo orientované, čo vytváralo veľký tlak na administráciu a taktiež to spôsobovalo vysoké finančné výdavky žiadateľov na spracovanie projektových žiadostí. Analýza poukázala na vážne nedostatky v oblasti prípravy, plánovania a pri činnostiach spojených s rozhodovaním na miestnej, subregionálnej, regionálnej a národnej úrovni. Bez tejto vzájomnej previazanosti dochádza k presadzovaniu individuálnych projektov, ktoré majú slabší vplyv na celkové dosahovanie stanovených cieľov. V programovom období 2014 – 2020 sa pristupuje k uplatneniu integrovaného prístupu tak, aby EŠIF čo najvýraznejšie prispievali k cieľom stratégie Európa 2020. Predpokladom uplatnenia integrovaného prístupu je zlepšenie mechanizmov pre priamu účasť partnerov na miestnej a regionálnej úrovni na príprave a rozhodovaní o implementácii EŠIF na základe územnej koncentrácie. Z hľadiska územnej koncentrácie bude odstraňovanie disparít medzi západným a východným Slovenskom založené na vytvorení silných ekonomických centier, ktoré budú ťahúňom pre celý región. Následným šírením poznatkov, inovácií a vytváraním dodatočných potrieb sa tento rozvoj rozšíri aj do ich okolitého územia. Hlavným cieľom je preto vytváranie regionálnych inovačných systémov, pre ktoré je charakteristická existencia systémových väzieb medzi zdrojmi produkcie poznatkov (vzdelávacie inštitúcie a výskumné organizácie, vrátane malých privátnych výskumno - vývojových zložiek), sprostredkovateľmi (verejné a súkromné služby) a podnikateľským sektorom (MSP a aj veľké podniky) s vysokou mierou ich vzájomnej interakcie. Regionálna a miestna samospráva je kľúčovou iniciačnou a koordinačnou jednotkou, ktorá môže aktívne vstupovať do podpory budovania partnerstiev, inovačnej infraštruktúry a strategického usmerňovania regionálneho rozvoja. Celková inovačná zaostalosť ekonomiky si vynucuje podporu rozvinutých centier, ktoré majú najlepšie kapacity potrebné k rastu založenému na poznatkoch. Úlohou takýchto centier je následne mobilizovať hospodársky rast

a zamestnanosť v periférnych oblastiach integrovaným spôsobom. Základnou úlohou územnej koncentrácie je členenie územia podľa jeho charakteru, funkčnosti a rozvojového potenciálu, ako predpokladu pre smerovanie investícií EŠIF do riešenia špecifických problémov regiónov s efektívnym využitím miestneho potenciálu a zdrojov, a to nasledovným spôsobom:

- územná oblasť rozvoja, ktorá zahŕňa sídla a ťažiská osídlenia, v ktorých sú koncentrované ťažiskové ekonomické aktivity, inovačné kapacity. Územia majú najväčší potenciál pre tvorbu inovácií, HDP a tvorbu pracovných miest pre vyššie kvalifikovanú pracovnú silu (podľa legendy v mapke „rastové póly rozvoja“);
- územná oblasť rozvoja s potenciálom predovšetkým na rozvoj malého a stredného podnikania, zabezpečenie bývania a služieb súvisiacich s regeneráciou ľudského kapitálu. Najväčšia pridaná hodnota týchto území je v ich dostupnosti (podľa legendy v mapke „obslužné póly rozvoja“).
- územná oblasť rozvoja vyznačujúca sa vysokým podielom chránených území, lesnej plochy, vodnej plochy, poľnohospodárskej plochy, vrátane vojenských obvodov a pod. Tieto územia majú charakter vidieckych sídiel s potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu, malého podnikania predovšetkým v primárnom a sekundárnom sektore (podľa legendy v mapke „ekopóly rozvoja“).

Oprávneným územím pre uplatnenie integrovaných územných prístupov bude celé územie SR. Na Slovensku existuje silná polarizácia medzi hlavným mestom Bratislava a okolitým územím v rámci BSK. Toto je spôsobené predovšetkým dvomi faktormi – nemožnosťou získať rovnakú podporu z fondov EÚ v programovom období 2007 - 2013 na rozvoj BSK v porovnaní s ostatnými regiónmi SR a na druhej strane zvýšenými nárokmi na fungovanie všetkých sfér regiónu. Mnohé obce BSK sú tak nútené hospodáriť s nedostatkom prostriedkov pre splnenie základných potrieb obyvateľstva, podnikov a infraštruktúry. Na základe potreby riešenia špecifických problémov BSK využije SR v programovom

období 2014 – 2020 prevod 3 % celkových prostriedkov pre menej rozvinuté regióny SR do tohto kraja, ako aj flexibilitu 15 % na projekty mimo oblasti programu, najmä na podporu výskumu a inovácií v BSK.

Spôsob implementácie definuje generické procesy a aktérov zapojených do riadenia PD SR, vychádzajúce z najlepších praktík pre riadenie programov, architektúry PD SR a skúseností z programového obdobia 2007 – 2013.

V SR sa budú využívať aj globálne granty pre mimovládne neziskové organizácie, ktoré budú v podmienkach SR tematicky a územne zamerané, a to prostredníctvom podpory z ESF a EFRR. Globálne granty budú implementované prostredníctvom malých projektov sprostredkovateľskými mimovládnymi neziskovými organizáciami, pri zabezpečení čo najširšieho využitia zjednodušeného vykazovania výdavkov.

3.1 Opatrenia na zabezpečenie integrovaného prístupu na využívanie EŠIF pre územný rozvoj špecifických subregionálnych oblastí

Opatrenia na zabezpečenie integrovaného prístupu na využívanie EŠIF sa budú uplatňovať na viacerých úrovniach a budú založené na posilnení viacúrovňového plánovania a kooperácie.

3.1.1 Komunitne vedený miestny rozvoj

SR bude v programovom období 2014 – 2020 podporovať ekonomický, sociálny a environmentálny rast na miestnej úrovni prostredníctvom komunitne vedeného miestneho rozvoja (ďalej len „CLLD“). Pre zabezpečenie tohto rastu je dôležitá adaptácia prostredia komunity na dôsledky klimatických zmien v danom prostredí a v neposlednej miere aj znižovanie sociálneho vylúčenia, či už jednotlivých členov, alebo celých častí komunity.

Najdôležitejšie výzvy je možné rozdeliť do troch základných oblastí:

- A. Socio-ekonomická zaostalosť
- B. Nízka kvalita života
- C. Chýbajúca infraštruktúra verejných služieb

A. Socio-ekonomická zaostalosť

V rámci komunít na miestnej úrovni možno identifikovať značné rozdiely v ekonomickej sile a stabilite miestneho hospodárstva. Zaostalosť špecifických území a ich neschopnosť mobilizovať vlastné zdroje prispieva k zväčšovaniu rozdielov medzi jednotlivými komunitami na miestnej úrovni a ich obyvateľmi. Prejavuje sa to hlavne v chýbajúcej infraštruktúre na podporu živnostníkov, mikropodnikov a malých podnikov, v nedostatočnej kvalifikácii a praxi pracovnej sily a vysokej miere nezamestnanosti, hlavne u mladých ľudí. Chýbajú príležitosti na vznik miestnych trhov a tvorbu krátkych potravinových reťazcov. Miestna ekonomika je slabo rozvinutá a absentuje zavádzanie sociálnych inovácií. Neprimerane sa využívajú miestne zdroje a potenciál pre ekonomický udržateľný miestny rozvoj.

B. Nízka kvalita života

Nedostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra vo vidieckych a mestských oblastiach spôsobuje nízku atraktivitu komunít na miestnej úrovni a v mnohých prípadoch vedie k odchodu hlavne mladých ľudí za prácou a lepšími podmienkami na život. Možnosti alternatívneho trávenia voľného času sú veľmi limitované, v rámci jednotlivých regiónov je v mnohých prípadoch nízke povedomie o hodnotách kultúrneho dedičstva a o ochrane prírodných zdrojov. Odolnosť a ochrana voči živelným katastrofám je nízka (ako napr. nedostatočné protipovodňové opatrenia). Začleňovanie sociálne znevýhodnených

skupín je v mnohých prípadoch nepostačujúce a prehlbuje sa sociálna exklúzia medzi jednotlivými skupinami obyvateľstva.

C. Chýbajúca infraštruktúra verejných služieb

Na úrovni miestnych komunít sú verejné služby poskytované v nízkej kvalite a v mnohých prípadoch nie sú poskytované vôbec, resp. efektívnosť ich poskytovania je na slabšej úrovni. Diverzita poskytovaných služieb je nedostatočná, v rámci jednotlivých regiónov je slabá spolupráca medzi poskytovateľmi služieb, nedostatočná je aj podpora vzniku a udržania partnerstiev medzi kľúčovými aktérmi implementácie jednotlivých verejných politík. V súčasnosti je nízka, alebo žiadna miera zapojenia miestnych partnerov do prípravy a implementácie projektov a dominuje podpora subjektov verejného sektora, bez zabezpečenej participácie súkromného sektora a občianskej spoločnosti. Prevládajúci rezortný prístup a centralizované riadenie na báze národných a dopytovo orientovaných projektov nevykazuje uspokojivé výsledky v zlepšovaní socio-ekonomických faktorov. Absencia stratégií pre špecifické ucelené územné oblasti bráni implementácii komplexných riešení a znižuje efekt verejnej podpory regionálneho rozvoja.

Hlavné ciele a priority pre CLLD

1. Podpora malého podnikania a udržanie/zvyšovanie zamestnanosti na miestnej úrovni
2. Adaptácia na zmenu klímy a využívanie miestnych obnoviteľných zdrojov, vrátane ich ochrany
3. Zvýšenie efektivity miestnych verejných služieb pre občanov
4. Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

Rozsah podpory, v oblasti rozvoja vidieka pre CLLD, bude zameraný na prioritnú oblasť 6.B v rámci iniciatívy LEADER prostredníctvom EPFRV. V rámci EFRR bude podpora zameraná na tematické ciele 5 a 8 a v rámci ESF na tematické ciele 8, 9, 10 a 11. Ďalšie možnosti rozsahu podpory CLLD sú v súčasnosti predmetom prebiehajúcich diskusií. Ciele budú musieť byť v komplementárnom vzťahu tak, aby nedochádzalo k podpore duplicitných aktivít.

Hlavné cieľové skupiny a cieľové územia

Hlavnými cieľovými územiaми s najmenej 10 000 obyvateľmi budú nasledovné dva typy partnerstiev:

- vidiecke partnerstvá – t. j. vidiecke územie s obcami do 10 000 obyvateľov
- vidiecko-mestské partnerstvá – t. j. vidiecke územie s mestami do 25 000 obyvateľov

Identifikácia EŠIF použitých pre CLLD a ich alokácia

Na podporu CLLD sa bude využívať EPFRV prostredníctvom programu MPRV SR, EFRR prostredníctvom programov MV SR a MŽP SR (v rámci investičnej priority 5b) a ESF prostredníctvom programu MV SR. Vzhľadom na to, že v súčasnosti prebieha diskusia k alokácii pre CLLD, nie je ešte možné ju stanoviť.

Koordinácia a administratívne zabezpečenie CLLD

Vzhľadom na to, že v SR bol zvolený viacfondový prístup pre implementáciu CLLD, je potrebné zabezpečiť koordináciu medzi jednotlivými operačnými programami, ktoré budú prispievať k napĺňaniu cieľov nástroja CLLD na miestnej úrovni. Orgán zodpovedný za koordináciu realizácie CLLD na národnej úrovni bude schválený vládou SR. Metodiku na zabezpečenie mechanizmu implementácie CLLD

v podmienkach SR vypracuje CKO. V podmienkach SR bude zriadená medzirezortná skupina za účelom zabezpečovania oblastí, ktoré budú vyžadovať od viacerých aktérov spoločný prístup (napr. spoločné metodické pokyny, monitoring a ďalšie činnosti súvisiace s efektívnym napĺňaním programových cieľov). Samotné vyhlasovanie výziev a výber miestnych akčných skupín a ich stratégií bude v kompetencii príslušného riadiaceho orgánu. V prípade viacfondových miestnych rozvojových stratégií bude výber miestnych akčných skupín zabezpečený dohodou príslušných RO. Podpora prípravných prác a náklady spojené s prípravou miestnych rozvojových stratégií bude v kompetencii príslušných RO, prípadne budú stanovené na základe dohody jednotlivých RO v najbližšom období.

3.1.2 Integrované územné stratégie

V nadväznosti na aplikáciu nového nástroja CLLD ako prvku zlepšenia spolupráce na miestnej úrovni bude realizovaný aj integrovaný nástroj na zlepšenie spolupráce na regionálnej úrovni, čím sa zabezpečí ich vzájomná súčinnosť a posilní sa plnenie cieľov EŠIF. Uplatňovanie integrovaného prístupu v rámci implementácie EŠIF dopĺňa schéma aplikácie integrovaných územných stratégií prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu (ďalej len „IROP“), ktoré majú povahu integrovaných územných investícií.

Integrované územné stratégie predstavujú prvok strategickejšieho a výsledkovo orientovaného prístupu s cieľom riešiť potreby a výzvy regiónov podľa ich špecifických potrieb. Tematicky by mali zladovať podporu v nasledovných oblastiach a z nasledovných operačných programov, spoločne prispievajúcich k integrovanej podpore rastu kvality života v regiónoch:

- 1) investície do regionálnych ciest a podpornej infraštruktúry integrovaných dopravných systémov, investície do infraštruktúry vzdelávania a sociálnej infraštruktúry, rozvoj nájomného bývania, revitalizácia nevyužívaných plôch a objektov na nové funkčné využitie, podpora kultúrneho dedičstva s dopadom na rast zamestnanosti (IROP);
- 2) opatrenia v oblasti vzdelávania, sociálnej starostlivosti, náhradnej starostlivosti a nájomného bývania (OP Ľudské zdroje).

Cieľom IROP je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov na území, a to prostredníctvom integrovaných územných stratégií. V nadväznosti na dosiahnutie územnej koncentrácie zdrojov EÚ budú integrované územné stratégie pokrývať celé územie SR tak, aby ich rozvojové zámery vychádzali zo špecifických potrieb regiónov a funkčného využitia územia a mali dopad pre čo najväčšiu skupinu obyvateľov.

IROP je komplementárnym podporným programom ostatných sektorových operačných programov, vzhľadom na to, že aktivitami kontinuálne nadväzuje na rozvojové projekty a vytvára predpoklady pre zlepšenie kvality života obyvateľov SR, ako jedného z faktorov hospodárskeho rastu. Aby sa predišlo prílišnej tematickej a územnej rozptýlenosti prostriedkov EÚ, bude IROP realizovať svoje aktivity prostredníctvom integrovaných územných stratégií na úrovni NUTS 3, ktorých prípravu zabezpečí regionálna samospráva v úzkom partnerstve s obcami a relevantnými partnermi na danom území. Integrované územné stratégie budú multisektorové stratégie, ktoré sa budú realizovať prostredníctvom relevantných prioritných osí EFRR a ESF dotknutých operačných programov. Cieľom týchto stratégií je vypracovanie jednotného plánovacieho mechanizmu na území regiónu, ktorý upúšťa od kompetenčného prístupu a rieši špecifické potreby územia ako celku. Náklady spojené s vypracovaním a implementáciou integrovaných územných stratégií budú financované prostredníctvom IROP. RO pre IROP bude zabezpečovať proces schvaľovania projektových zámerov identifikovaných v týchto stratégiách v úzkej súčinnosti s ostatnými dotknutými operačnými programami, ako aj proces ich implementácie. Ciele integrovaných územných stratégií budú musieť byť v komplementárnom vzťahu s cieľmi, ktoré budú realizované prostredníctvom ostatných

integrovaných prístupov (komunitne vedený miestny rozvoj a udržateľný mestský rozvoj) tak, aby nedochádzalo k ich duplicitnej podpore. Proces schvaľovania a hodnotenia stratégií pre realizáciu integrovaných prístupov v podmienkach SR bude nevyhnutné zabezpečovať v rovnakom časovom termíne.

3.1.3 Udržateľný mestský rozvoj, vrátane princípov na identifikovanie mestských oblastí, kde sa majú integrované aktivity udržateľného mestského rozvoja uskutočniť a indikatívna alokácia určená na aktivity v rámci EFRR na vnútroštátnej úrovni

V podmienkach SR je integrovaný mestský rozvoj legislatívne ustanovený v zákone č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý vyšším územným celkom a obciam predpisuje vypracovať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja v prípade, ak sa chcú uchádzať o verejné zdroje.

Cieľom udržateľného mestského rozvoja je napomôcť mestám vytvoriť atraktívnejšie a zdravšie prostredie pre život a prácu nielen dnešnej generácii, ale aj budúcim generáciám. Udržateľný mestský rozvoj bude sústredený na špecifické potreby miest a mestských oblastí, akými sú: podpora nízkouhlíkových stratégií pre mestské oblasti, udržateľnej mobility v mestách a sociálnych vecí prostredníctvom podpory fyzickej a hospodárskej obnovy znevýhodnených mestských oblastí, ako aj zlepšenie životného prostredia miest. Udržateľný mestský rozvoj bude podporovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií.

V nadväznosti na skúsenosti z predchádzajúceho obdobia, kapacitné možnosti miest a ich rozvojový potenciál, je vhodné podporu udržateľného mestského rozvoja z prostriedkov EÚ sústrediť na súčasné krajské mestá SR, vrátane prímestských oblastí. Tieto majú dostatočný potenciál a kapacitu prispieť k naplneniu cieľov ekonomického rastu, tvorby pracovných miest za súčasného zohľadňovania požiadaviek na sociálny rozvoj a environmentálnu udržateľnosť. U všetkých krajských miest sa predpokladá dostatočná pripravenosť, kapacita a dosiahnutie multiplikačných a synergických efektov. Taktiež sa očakáva ich zvýšená schopnosť pre podporu inovačných opatrení (štúdie a pilotné projekty) s cieľom identifikovať a realizovať nové riešenia problémov súvisiacich s udržateľným rozvojom miest. Uvedené vymedzenie vychádza tiež z Koncepcie územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001), v znení KURS 2011, v rámci ktorej je ako centrum najvyššieho významu stanovené mesto Bratislava, a to z dôvodu funkcie hlavného mesta, ako aj na základe jeho historického vývoja, keď sa na jeho území koncentrovali najvýznamnejšie vzdelávacie, výskumné, zdravotné, finančné, kultúrne a ostatné obslužné zariadenia celoštátneho významu. Druhé najvýznamnejšie centrum je mesto Košice, ďalej sú to mestá medzinárodného a celoštátneho významu, ktoré plnia aj funkciu krajských miest: Banská Bystrica, Nitra, Prešov, Žilina, Trenčín a Trnava.

Mechanizmus implementácie udržateľného mestského rozvoja bude v podmienkach SR stanovený tak, že pokiaľ krajské mestá nebudú najneskôr do 1. polovice roku 2016 pripravené na využívanie zdrojov EÚ, aktivity udržateľného rozvoja budú sprístupnené všetkým mestám nad 25 000 obyvateľov. Metodiku na zabezpečenie tohto mechanizmu vypracuje CKO. Rozhodnutie o sprístupnení zdrojov EÚ mestám nad 25 000 obyvateľov vydá RO.

Tab. Indikatívna alokácia určená na integrované aktivity udržateľného mestského rozvoja v rámci EFRR na národnej úrovni

Fond	Indikatívna alokácia určená na integrované aktivity udržateľného mestského rozvoja (EUR)	Podiel na celkovej alokácii fondu (%)
EFRR		5 %

3.1.4 Hlavné prioritné oblasti spolupráce v rámci EŠIF, v prípade potreby so zreteľom na makroregionálne stratégie

SR bude v programovom období 2014 - 2020 participovať na implementácii programov cezhraničnej spolupráce v súlade s úsilím ostatných národných programov zameraných najmä na zlepšovanie dostupnosti prihraničných regiónov (vrátane multimodálnej verejnej dopravy), posilňovanie hospodárskej konkurencieschopnosti, posilňovanie sociálnej a kultúrnej súdržnosti, ochranu životného prostredia, prírodného a kultúrneho dedičstva v prihraničných regiónoch s cieľom napomáhať k zvyšovaniu hospodárskej a sociálnej integrácie prihraničných regiónov.

SR zabezpečí komplementárnosť programov medzi hlavnými programami v rámci cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a programami cieľa EÚS, pričom jednotlivé programy budú pripravené v súlade so stratégiami na úrovni EÚ a SR.

Programy cezhraničnej spolupráce, na ktorých sa podieľa SR môžu vďaka svojmu zameraniu podporiť čiastočné riešenia hlavných cieľov Stratégie EÚ pre dunajský región (ďalej len „Dunajská stratégia“) prostredníctvom implementácie aktivít v oblasti ochrany životného prostredia, prírodného a kultúrneho dedičstva, udržateľnej dopravy, zvýšenia inštitucionálnej spolupráce a zefektívnenia spolupráce v oblasti školstva, vedy a výskumu.

V oblasti dopravy budú programy cezhraničnej spolupráce zamerané najmä na aktivity makroregionálneho charakteru, ktorých realizáciou salepší prepojenie prihraničných regiónov, čím sa významne podporia možnosti vzájomnej spolupráce, cestovného ruchu, hospodárskeho rozvoja a posilnenia konkurencieschopnosti dotknutých regiónov. Aktivity budú svojim charakterom zamerané predovšetkým na vypracovanie štúdií, tvorbu stratégií, projektovú prípravu, ako aj na samotnú fyzickú realizáciu dopravnej infraštruktúry – t. j. budovanie cezhraničných úsekov ciest II. a III. triedy, vrátane výstavby mostov, budovanie nových cyklotrás a pod. Tieto projekty budú komplementárne dopĺňať aktivity implementované v rámci hlavných operačných programov.

Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 bude tematicky koncentrovaný na zvýšenie úrovne hospodárskej a sociálnej integrácie v prihraničných oblastiach so zreteľom na posilnenie ľudského kapitálu, podporu rozvoja dostupnosti územia, ochranu životného prostredia, inovácie a výskum, ochranu kultúrneho a prírodného dedičstva dotknutých regiónov. Na základe skúseností z programového obdobia 2007 – 2013 je záujem aj o posilnenie cezhraničných vzťahov prostredníctvom realizácie mikroprojektov založených na aktivitách typu „ľudia ľuďom“.

Podpora v rámci programu cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovenská republika 2014 – 2020 bude smerovaná na ochranu a zveľaďovanie životného prostredia, budovanie dopravnej infraštruktúry, posilňovanie cezhraničnej mobility, využívanie riek pre nákladnú aj osobnú prepravu a dobudovanie modernej dopravnej siete prihraničných regiónov.

Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2014 – 2020 bude zameraný najmä na rozvoj dostupnosti územia a podporu udržateľnej dopravy, ochranu životného prostredia, ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva prihraničných regiónov a na investície do vzdelávania. V snahe zabezpečiť konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov, bude program podporovať vytváranie nových produktov a služieb. Vzhľadom na pozitívne skúsenosti z programového obdobia 2007 – 2013, je záujem aj o posilnenie cezhraničných vzťahov prostredníctvom realizácie mikroprojektov založených na aktivitách typu „ľudia ľuďom“.

V rámci programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2014 – 2020 sa bude predovšetkým podporovať realizácia rôznych aktivít s pridanou hodnotou s prevažne neinvestičným charakterom, najmä v oblasti výskumu, vývoja a vzdelávania. Okrem toho sa predpokladá aj podpora viacerých investičných aktivít hlavne v oblasti dopravnej infraštruktúry, životného prostredia a rozvoja turizmu.

Operačný program ENI SK-HU-RO-UA 2014 – 2020 bude naďalej podporovať zintenzívnenie a prehĺbenie jednotlivých oblastí rozvoja vzájomnej spolupráce medzi jednotlivými regiónmi s prihliadnutím na trvalú udržateľnosť v sociálnej, environmentálnej a ekonomickej oblasti. Program zároveň deklaruje potrebu zvýšenej podpory štvorstrannej spolupráce pri príprave tzv. strategických projektov.

SR bude plniť úlohy RO pre Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 a pre Operačný program INTERACT a úlohy Národného orgánu, resp. Národného koordinátora pre Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2014 – 2020 a Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Poľská republika 2014 – 2020. Riadiaca štruktúra v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Maďarsko 2014 - 2020 je naďalej predmetom vyjednávania s eminentným záujmom SR o prevzatie úlohy RO v programovom období 2014 – 2020.

Nadnárodné a medziregionálne programy sú zamerané na spoluprácu európskych regiónov s cieľom prekonať regionálne rozdiely a vytvoriť predpoklady pre vznik inteligentnejšej, udržateľnejšej a inkluzívnejšej Európy.

Program Stredná Európa bude naďalej podporovať spoluprácu v krajinách a regiónoch strednej Európy, čím prispeje k zlepšeniu výskumu a inovácií, životného prostredia, dopravy a podporí prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo. Taktiež sa v rámci programu očakáva podpora implementácie Dunajskej stratégie v oblasti strednej Európy.

Nadnárodný program EÚS pre dunajský región (ETC Dunaj) sa bude geograficky zameriavať na tie isté krajiny ako Dunajská stratégia, pričom SR v ňom bude zohrávať aktívnu úlohu pri trvalo udržateľnom rozvoji regiónu. Program ETC Dunaj bude zameraný na posilnenie tých aktivít, ktoré prinášajú pridanú hodnotu vo forme cezhraničných riešení a foriem spolupráce a predstavujú trvalo udržateľné riešenie aktuálnych problémov, či už environmentálnych, sociálnych, kultúrnych a ekonomických.

V rámci programu medziregionálnej spolupráce INTERREG VC boli identifikované tematické ciele - posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, posilnenie konkurencieschopnosti MSP, podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov, ktoré z veľkej časti odzrkadľujú tematickú koncentráciu stanovenú pre hlavné programy. Práve toto rovnaké zameranie programov spadajúcich pod oba ciele EÚ prispeje k ich väčšej synergii a posilní komplementárny charakter programu

medziregionálnej spolupráce voči hlavným programom. Synergia s hlavnými programami by sa mala dosiahnuť aj prostredníctvom akčných plánov, ktoré budú povinným výstupom každého zapojeného regiónu a ktorých implementácia sa bude monitorovať na úrovni programu. INTERREG VC bude rovnako spolupracovať s ostatnými programami EÚ, predovšetkým s programom INTERACT, a to hlavne v oblasti zefektívnenia implementácie programu INTERREG VC a kapitalizácie a prenosu získaných poznatkov do hlavných programov.

Program INTERACT bude v programovom období 2014 – 2020 poskytovať podporu pri účinnejšej a efektívnejšej realizácii programov EÚ. Program bude zameraný hlavne na zdieľanie riadenia a expertízu v oblasti kontroly, podporu inovačných prístupov v oblasti spolupráce, a podporu tematických väzieb a dosahovanie úspešnej spolupráce. V rámci programu bol identifikovaný iba cieľ posilňovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy, ktorý bol zvolený pre oblasť podpory. Program INTERACT bude aj naďalej pokračovať v hľadaní možností spolupráce a zameria sa na metodologické a inováčné aspekty.

Cieľom programu ESPON 2021 bude prostredníctvom výskumu prehľbovať dôkaz a poznatky o európskej územnej štruktúre, trendoch a perspektívach a zabezpečovať plynulú, efektívnu, cieleňú a integrovanú implementáciu politiky súdržnosti a sektorových politík, ktoré zahŕňajú územný rozmer. Program ESPON 2021 bude zameraný na aktivity v rámci 5 priorít na úrovni programu, zohľadňujúc programovú stratégiu a definované ciele. Synergiu s ostatnými programami EÚ bude program ESPON uskutočňovať prostredníctvom podpory pri navrhovaní a implementácii hlavných programov a tiež podnecovaním záujmu a poukazovaním na jeho dôležitosť pri rozvoji programov spolupráce.

Hlavným poslaním programu URBACT III bude podpora integrovaného prístupu k udržateľnému mestskému rozvoju. Významné aspekty aktivít programu nie sú tematické, ale prierezové naprieč všetkými tematickými cieľmi politiky súdržnosti EÚ. Program URBACT III, ktorý bude určený pre mestá, umožní efektívnu nadnárodnú výmenu skúseností a bude vzdelávacím nástrojom s inováčnymi metódami. Prinesie to konkrétne a nové riešenia pre mestá snažiac sa reagovať na špecifické výzvy a zároveň bude mať dôležitú úlohu pre budovanie kapacít miestnych orgánov v SR.

SR vynaloží úsilie na hľadanie možností spoločných riešení aj v rámci svojich hlavných programov pre zlepšenie kooperácie a koordinácie aktivít s krajinami relevantnými pre Dunajskú stratégiu, s cieľom zintenzívnenia integrácie regiónov. SR bude kľasť dôraz na efektívny plánovaný príspevok Dunajskej stratégie, či už prostredníctvom konkrétnych oblastí spolupráce, alebo spoločných stratégií po dohode s partnermi s využitím nových možností, ktoré poskytuje legislatíva EÚ (napr. integrované územné investície, spoločné akčné plány, oprávnenosť operácií mimo územia programu).

Programy budú plnením svojich cieľov synergicky podporovať plnenie priorít Dunajskej stratégie, a to aj prostredníctvom opatrení na rozvíjanie prosperity podporou rozvoja znalostnej spoločnosti prostredníctvom výskumu, vzdelávania a informačných technológií, ako aj investíciami do ľudí a zručností a podporou v oblastiach ako vzdelávanie, zamestnanosť a sociálna inklúzia, vrátane začlenenia marginalizovaných rómskych komunít.

Rozvoj dopravnej infraštruktúry vrátane rozvoja dunajskej vodnej cesty a zabezpečenie splavnosti Dunaja považuje SR za jednu z hlavných priorít. Dobudovanie dopravnej infraštruktúry v regiónoch, vytváranie synergických efektov splavňovaním prítokov Dunaja, výstavba a rekonštrukcia verejných prístavov na Dunaji a jeho splavných prítokov so zreteľom na zlepšenie medzinárodného a regionálneho prepojenia by sa mali stať podpornými, avšak nevyhnutnými opatreniami, ktoré umožnia dosiahnuť komplexnú konektivitu dunajského regiónu.

Pre zvýšenie sociálno-ekonomického rozvoja je potrebné riešiť aj dostupnosť regiónov podunajského priestoru, najmä možností prechodu cez Dunaj a napojenie na dopravné siete celoeurópskeho významu. Prioritnými oblasťami budú kľúčové železničné a cestné koridory, letiská a vodná doprava. Veľká pozornosť bude venovaná tvorbe flexibilných sietí multimodálnej dopravy, ktoré umožnia rýchlu i cenovo a environmentálne efektívnu prepravu tovarov.

Čiastočne sa Dunajská stratégia bude realizovať aj prostredníctvom spoločných aktivít v rámci Európskeho výskumného priestoru, alebo Horizontu 2020, ako aj realizáciou opatrení smerujúcich k podpore konkurencieschopnosti podnikov, vrátane rozvoja klastrov prostredníctvom vytvárania cezhraničných sietí spolupráce a spoločných aktivít v rámci dunajského regiónu.

Implementáciou aktivít v oblasti životného prostredia sa podporí plnenie priorít II. piliera Dunajskej stratégie „Ochrana životného prostredia v podunajskej oblasti“. Aktivity budú zamerané na budovanie a obnovu ČOV s potrebnou infraštruktúrou, na preventívne opatrenia predchádzania povodniam, alebo zosuvom pôdy súvisiacim s nadmernou zrážkovou činnosťou a rovnako na podporu opatrení zabezpečujúcich dostatok vody počas suchých období. Aktivity pri ktorých možno očakávať príspevok k plneniu Dunajskej stratégie budú tiež súvisieť s riešením problematiky environmentálnych záťaží, ochrany biodiverzity a biotopov, posilnenia sústavy Natura 2000, ako aj aktivitami zameranými na zlepšenie nakladania s odpadmi.

3.1.5 V prípade vhodnosti, integrovaný prístup na riešenie špecifických potrieb geografických oblastí najviac zasiahnutých chudobou, alebo cieľových skupín najviac ohrozených diskrimináciou, alebo sociálnym vylúčením, s osobitným ohľadom na marginalizované skupiny, osoby s postihnutím, dlhodobo nezamestnaných a mladých ľudí zaradených mimo pracovného pomeru, vzdelávania alebo školenia

V SR bude integrovaný prístup na riešenie špecifických potrieb realizovaný opatreniami zameranými na sociálne začlenenie s prepojením na také opatrenia, ktoré sa týkajú predovšetkým zamestnanosti a lepšieho uplatnenia sa na trhu práce. V súvislosti s týmto je potrebné zabezpečiť kvalitnú ponuku zamestnania, ako aj ďalšieho vzdelávania, a to hlavne vytváraním lepšie cielených a individualizovaných činností, ako aj zavedením princípu nadväznosti absolventskej praxe na povolanie. Podpora vytvárania pracovných miest na miestnej a regionálnej úrovni pri intervenciách štátu a prostredníctvom ESF si vyžaduje uplatňovanie adresnejšieho smerovania nástrojov aktívnej politiky trhu práce voči znevýhodneným skupinám, lepšie zohľadňovanie situácie na regionálnom trhu práce, ako aj zmiernenie nesúladu medzi ponukou a dopytom trhu práce po zručnostiach a pod.

Za účelom podpory sociálnej inklúzie je nevyhnutné vytvoriť podmienky prostredníctvom aktívnej inklúzie k službám starostlivosti o deti, odkázaného člena rodiny, k službám spojených s bývaním, zamestnanosťou a pod.

Pre zosúladienie rodičovských povinností spojených so starostlivosťou o maloleté deti a pracovného uplatnenia rodičov je potrebné vytvárať optimálne podmienky, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu pri dosiahnutí ich ekonomickej nezávislosti, čo sa pozitívne odrazí aj v znížení rizika chudoby. K dosiahnutiu zníženia chudoby a sociálneho vylúčenia je nevyhnutné realizovať opatrenia na zlepšenie prístupu k bývaniu a udržateľnosti bývania a budovanie nájomného bývania a sociálneho bývania.

V oblasti riešenia hmotnej núdze je stále priestor pre pokračovanie stimulov k práci v spojitosti s opatreniami politiky zamestnanosti hlavne v oblastiach najchudobnejších regiónov stredného a východného Slovenska.

Je potrebné naďalej pokračovať vo zvyšovaní dostupnosti, kvality sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ako aj v implementácii súčasných a nových opatrení na podporu deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti.

Pretože v súčasnosti neexistuje na úrovni SR žiadny programový dokument alebo stratégia, ktorá by bola zameraná na zabezpečenie maximálnej úrovne sociálnej inklúzie osôb so zdravotným postihnutím, je potrebné pripraviť „Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím“.

V oblasti sociálnych služieb je potrebné systémové riešenie ich financovania, z dôvodu zvyšujúceho sa dopytu po sociálnych službách v rámci demografického vývoja, ako aj systematické riešenie prechodu od inštitucionálnych služieb ku komunitným, vrátane ich finančnej udržateľnosti a kvality sociálnych služieb. Riešenie problému rómskej populácie, pri ktorej sa kombinujú viaceré znevýhodnenia si vyžaduje pokračovať v prijímaní koncepčných, ale i legislatívnych riešení problémov marginalizovaných rómskych komunít tvorbou efektívnych opatrení zameraných na prekonávanie sociálneho vylúčenia v oblasti zamestnanosti, zdravia, bývania a vzdelávania. Tieto aktivity budú realizované predovšetkým prostredníctvom podpory z ESF a EFRR.

Cieľovými skupinami najviac ohrozenými diskrimináciou alebo sociálnym vylúčením v oblasti vzdelávania sú osoby zo sociálne znevýhodneného prostredia (vrátane marginalizovaných rómskych komunít), deti v predškolskom veku, osoby s osobitými vzdelávacími potrebami a mladí ľudia. V súvislosti s komplexným riešením problémov týchto skupín je potrebné v rámci cielených aktivít uplatňovať integrovaný prístup prostredníctvom ESF a EFRR.

Pre potreby zmiernenia prehlbujúcej sa sociálnej stratifikácie a segregácie škôl je nevyhnutné podporovať inkluzívny model vzdelávania, uplatňovanie celodenného výchovného systému a kurzy na ukončenie základnej školy, stimulovať pokračovanie v štúdiu na strednej škole, zaviesť opatrenia na prevenciu a intervenciu predčasného ukončenia školskej dochádzky a podporiť školy druhej šance. Za účelom zlepšenia vzdelávacích podmienok osôb s osobitými vzdelávacími potrebami je potrebné smerovať investície do debarierizácie priestorov a do oblasti celoživotného vzdelávania tak, aby sa zvýšila ich uplatniteľnosť na trhu práce.

Špecifická cieľová skupina alebo geografická oblasť	Stručný opis potrieb	EŠIF, ktoré budú použité (EFRR, ESF, KF, EPFRV, EFNRH)	Hlavné typy plánovaných aktivít, ktoré sú súčasťou integrovaného prístupu	Program
V súvislosti s inklúziou marginalizovaných rómskych komunít (MRK), geografické oblasti budú identifikované na úrovni územných samospráv. Oprávnenými územiami budú územné samosprávy zaradené v Atlase rómskych komunít vykazujúce určitý stupeň segregáčného indexu.	Obyvatelia marginalizovaných rómskych komunít postihnutí chudobou a vysokou mierou sociálneho vylúčenia z dôvodu nerovného prístupu k bývaniu, vzdelávaniu, zamestnanosti a zdravotnej starostlivosti si vyžadujú integrovaný a komplexný prístup.	ESF	<ul style="list-style-type: none"> – technická asistencia na vysporiadavanie pozemkov – program asistentov učiteľa – podpora predškolského vzdelávania – program podpory komunitných centier – komunitní pracovníci v oblasti zdravotnej výchovy – terénna sociálna práca – podpora druhošancového vzdelávania s prepojením na trh práce – technická asistencia pre obce s prítomnosťou MRK zameranú na zvýšenie absorpcie ŠF 	OP LZ
		EFRR	<ul style="list-style-type: none"> – budovanie zdrojov pitnej vody v MRK – rekonštrukcia a modernizácia školskej a predškolskej infraštruktúry 	OP LZ

3.1.6 V prípade vhodnosti, integrovaný prístup k riešeniu demografických výziev regiónov alebo špecifických potrieb geografických oblastí s ťažkými a trvalými prírodnými alebo demografickými hendikepmi

V podmienkach SR sa uvedený článok neuplatňuje.

4 Opatrenia na zabezpečenie účinnej implementácie PD SR a operačných programov

4.1 Vyhodnotenie existujúcich systémov elektronickej výmeny údajov a zhrnutie plánovaných aktivít na postupný prechod výmeny všetkých informácií medzi prijímateľmi a orgánmi riadenia a kontroly programov prostredníctvom elektronickej výmeny údajov

Pre programové obdobie 2014 – 2020 je plánovaný rozvoj princípov e-kohézie, ktoré sú implementované v rôznych stupňoch už v súčasnom období 2007 – 2013. Konkrétne ide o:

- Only once encoding – stav, ktorý umožní, aby dokument, údaj, informácia v elektronickej podobe boli do databázy IS vložené iba raz a ak sú údaje správne, tak sa použijú jednotne v rámci rôznych operačných programov, projektov a pod. V súčasnosti SR disponuje ITMS, ktorý predstavuje centralizovaný IS s jednotnou databázou. Určité údaje, informácie sú už v súčasnosti do ITMS vložené iba raz alebo sú systematicky aktualizované a následne sú zdieľané v rámci rôznych operačných programov, projektov a pod. V súčasnosti ide najmä o údaje o subjekte (žiadateľ/prijímateľ). Ďalšie údaje, informácie a najmä dokumenty v elektronickej podobe potrebné pre implementáciu ŠF a KF nespĺňajú požiadavku e-kohézie.
- e-Submission – princíp implementácie inteligentných elektronických formulárov, ktoré sa používajú na predkladanie informácií, údajov a dokumentov v elektronickej podobe. Inteligentné elektronické formuláre zabezpečujú dostatočnú štruktúrovanosť dát v IS, ako základ pre efektívne analytické a štatistické zisťovanie a vyhodnocovanie implementácie ŠF a KF. ITMS podporuje väčšinu hlavných formulárov definovaných Systémom riadenia ŠF a KF a Systémom finančného riadenia ŠF a KF vo forme inteligentných elektronických formulárov. Technológia formulárov, metóda ich vypĺňania a následne ich spracovanie nie vždy dosahuje potrebnú úroveň štruktúrovateľnosti dát v databáze IS, ktorú je možné efektívne využiť pre potreby analytických a štatistických správ a prehľadov. Inteligentné elektronické formuláre musia byť pre používateľa intuitívnejšie, s jednoduchšou orientáciou a navigáciou a v neposlednom rade poskytovať používateľovi interaktívnu multimediálnu podporu pri spracovaní formuláru. V tejto oblasti sa plánuje rozvoj.
- e-Signature – princíp elektronického podpisu je nutné implementovať minimálne do úrovne nespochybniteľnej autentifikácie, identifikácie a autorizácie subjektu v IS. Na úrovni SR definuje elektronický podpis a jeho používanie zákon č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Legislatíva SR požaduje pre úradný styk používanie zaručeného elektronického podpisu. ITMS nemá implementované moduly, súčasti alebo funkcionality, ktoré by aspoň čiastočne spĺňali požiadavku „e-Cohesion policy“.
- e-Storage – požiadavka na e-Storage znižuje nároky na archiváciu dokumentácie spojenej s implementáciou EŠIF na projektovej úrovni. V prípade splnenia požiadavky na e-Storage dostupnosť elektronických dokumentov v databáze IS je stanovená min. na 3 roky po ukončení projektu. V programovom období 2007 - 2013 ITMS poskytuje možnosti pre uskladnenie len určitých dokumentov v elektronickej podobe. Pre splnenie požiadavky na vytvorenie e-Storage je potrebné ITMS upraviť tak, aby v jeho databáze mohol byť uložený kompletný projektový spis a iné dokumenty spojené s implementáciou EŠIF v elektronickej podobe.
- Interoperabilita – predstavuje požiadavku na otvorenosť IS, ktorý musí byť schopný komunikácie s inými IS verejnej správy a jednoduchej integrovateľnosti. Vysoký dôraz sa kladie na výmenu údajov a dát medzi jednotlivými IS verejnej správy za účelom zvyšovania výpovednej schopnosti, relevantnosti a správnosti dát. Interoperabilita zároveň prispieva k znižovaniu administratívnej záťaže na strane žiadateľa/prijímateľa a poskytovateľa pomoci. ITMS disponuje modulom pre riadenie integračných akcií, ktorý je implementovaný na mieru pre každú novú požiadavku na väzbu na iný IS.
- e-Audit – s cieľom zachovania integrity IS, bezpečnosti a nespochybniteľnosti procesov podporovaných IS, je potrebné zachytávať jednoznačné auditné stopy o operáciách, procesoch a pod. (bežní užívatelia, administrátori). ITMS obsahuje základné procesy a funkcionality pre sledovanie aktivít používateľov. Princíp e-auditov požaduje vytvorenie sofistikovaného nástroja, ktorý zabezpečí integritu dát a procesov v IS, t. j. používateľsky jednoduchým spôsobom jednoznačne určiť identitu používateľa, ktorý vykonal danú aktivitu v IS. Okrem jednoznačnej identity je potrebné identifikovať aj čas začiatku a konca aktivity a jej obsah.

IS pre monitorovanie EŠIF, ktorý bude zohľadňovať špecifiká EPFRV a EFNRH, bude v programovom období 2014 – 2020 (ďalej aj „MIS2014+“) základným nástrojom pre sledovanie využívania finančnej pomoci z fondov EÚ. MIS2014+ vznikne prebudovaním ITMS II na základe požiadaviek definovaných legislatívou EÚ, právnym poriadkom SR ako aj riadiacou dokumentáciou relevantných subjektov. MIS2014+ ako nástroj pre zber, prenos, spracovanie, uchovávanie a poskytovanie relevantných informácií a dát predstavuje jednu z kľúčových aktivít, ktorej výstupy môžu výrazným spôsobom ovplyvniť efektívnosť realizácie hospodárskej a sociálnej súdržnosti dotačnej politiky EÚ v rámci SR. MIS2014+ bude slúžiť všetkým žiadateľom a prijímateľom pomoci, orgánom štátnej správy, samosprávy, ich príspevkovým organizáciám a ďalším subjektom zapojeným do prípravy, administrácie, výberu, kontroly, analýzy (pokročilé štatistické metódy, manažérske prehľady a pod.) monitorovania a hodnotenia poskytovaných finančných prostriedkov z fondov EÚ.

MIS2014+ prostredníctvom webového portálu poskytne žiadateľom prístup k informáciám o aktuálne vyhlásených výzvach a možnostiach predloženia žiadosti o NFP. Po schválení žiadosti o NFP umožní webový portál prijímateľom pomoci predkladať informácií o realizácii jednotlivých aktivít projektu, informácií o realizovaných výdavkoch prijímateľa v rámci projektu v nadväznosti na aktivity a očakávané výsledky a výstupy projektu. Webový portál zároveň poskytne žiadateľom/prijímateľom pomoci nástroj pre získavanie informácií o stave spracovania predložených dokumentov, pre úpravu a správu informácií o svojom projekte, pre efektívnu komunikáciu s poskytovateľom pomoci v elektronickej podobe a nástroj pre informovanie verejnosti o podporených žiadostiach o finančný príspevok v rámci programového obdobia 2014 – 2020.

MIS2014+ musí byť užívateľsky prijateľný, jednoduchý, intuitívny a interaktívny IS. Architektúra a dizajn MIS2014+ musí zodpovedať súčasne platným štandardom pre navrhovanie inteligentných otvorených IS pri rešpektovaní efektívneho alokovania a použitia finančných prostriedkov na ďalší vývoj, prevádzku a údržbu MIS2014+.

Predpokladom pre vytvorenie efektívneho systému na výmenu informácií a dát medzi prijímateľom a poskytovateľom pomoci a ďalšími orgánmi zapojenými do implementácie EŠIF výlučne v elektronickej podobe je integrácia MIS2014+ s inými IS verejnej správy. Integráciou MIS2014+ s inými IS verejnej správy sa dosiahne nižšia administratívna a časová záťaž subjektov, zvýšenie konzistentnosti a validácie dát. Externé IS, s ktorými je potrebné MIS2014+ integrovať je možné rozdeliť do troch rámcových skupín:

- základné externé IS,
- validačné a komunikačné externé IS,
- prezentačné externé IS.

Skupina základných externých IS predstavuje IS verejnej správy SR a EK, kde integrácia s MIS2014+ je nevyhnutná z hľadiska zabezpečenia implementácie EŠIF v SR v programovom období 2014 – 2020. Medzi tieto IS patria¹⁹⁴:

- ISUF,
- Štátna pokladnica,
- RIS,
- SFC2014.

---

¹⁹⁴ Rozpočtový IS a Štátna pokladnica sú IS určené na riadenie verejných financií v oblasti štátneho rozpočtu a realizácie platieb, pričom elektronická výmena informácií a prepojenie na implementáciu pomoci z fondov EÚ je zabezpečené už od roku 2004 prostredníctvom systému ISUF, ktorý slúži ako jednotný účtovný systém pre fondy EÚ s väzbou na poskytovanie informácií pre konsolidovanú účtovnú závierku ústrednej správy v Slovenskej republike, zabezpečuje procesy účtovania a spracovanie žiadostí o platbu prijímateľa, súhrnné žiadosti o platbu, žiadosti o platbu na EK a systému vysporiadania finančných vzťahov.

Skupina validačných a komunikačných externých IS predstavuje IS verejnej správy SR a EK, kde integrácia s MIS2014+ prispeje k zníženiu administratívnej záťaže subjektov zapojených do implementácie EŠIF a zároveň k zvyšovaniu validačných procesov dát MIS2014+. Medzi tieto IS patria najmä:

- Ústredný portál verejnej správy a jeho moduly (napr. IAM, e-Desk, e-Notify, MED, a pod.),
- Základné číselníky a registre (napr. číselník právnych foriem, register fyzických osôb, register právnických osôb, register adries, a pod.),
- Elektronické služby verejného obstarávania,
- Elektronické služby sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní,
- Dátové schránky,
- CEDIS,
- IMS, a pod.

Skupina prezentačných externých IS predstavuje IS verejnej správy SR a EK, kde integrácia s MIS2014+ prinesie distribúciu a výmenu dát ohľadne implementácie EŠIF s inými IS a bude slúžiť na získavanie dát pre sekundárne analýzy vplyvu implementácie EŠIF na ekonomiku SR. Medzi tieto IS patria najmä:

- Elektronické služby ŠÚ SR,
- Mapa podporených projektov a prijímateľov pomoci v programovom období 2014 – 2020, a pod.

V podmienkach SR bude vytvorený efektívny systém na výmenu informácií a dát medzi prijímateľom a poskytovateľom pomoci a ďalšími orgánmi zapojenými do implementácie EŠIF v elektronickej podobe do 31. 12. 2015. Stratégia pre splnenie tejto požiadavky je v postupnom nasadzovaní funkcionalít MIS2014+, ktoré priamo súvisia s uvedenou požiadavkou. Rámcový pohľad na jednotlivé kroky kopíruje proces poskytovania a implementácie EŠIF a je nasledovný:

1. Funkcionality MIS2014+ na automatické získavanie/vkladanie informácií, štruktúrovaných dokumentov o žiadateľoch a prijímateľoch z referenčných IS,
2. Funkcionality MIS2014+ na automatické a manuálne získavanie/vkladanie informácií, štruktúrovaných dokumentov týkajúcich sa podpornej dokumentácie, ktorá sa vyžaduje pre poskytnutie finančného príspevku,
3. Funkcionality MIS2014+ na predkladanie a spracovanie rôznych informácií a dokumentov spojených s implementáciou EŠIF v elektronickej podobe,
4. Funkcionality MIS2014+ na vykonávanie elektronického podpisu.

Procesný model implementácie EŠIF bude jednoduchý, prehľadný a to na všetkých úrovniach implementácie. Pre efektívny vývoj MIS2014+ je potrebné doceliť redukciu a optimalizáciu procesov, redukciu a optimalizáciu štandardizovaných formulárov spojených s implementáciou EŠIF v programovom období 2014 – 2020. Je plánovaná integrácia MIS2014+ so základnými komponentmi e-Government architektúry v SR. Minimalizovaním počtu a definovaním relevantného obsahu štandardizovaných formulárov sa dosiahne zníženie počtu procesov a úkonov. Ďalej sa počíta s implementáciou zásady jedného vkladania dát, čo v praxi znamená, že v prípade ak „štát“ disponuje určitou informáciou/údajom, nebude ho opätovne vyžadovať od žiadateľa/prijímateľa, ale jednotlivé útvary si informácie vymenia medzi sebou. To znamená, že všetky subjekty verejnej správy budú voči žiadateľom/prijímateľom vystupovať ako jeden subjekt. Táto funkcionalita je výrazne ovplyvnená interoperabilitou IS a MIS2014+.

Doménový model MIS2014+ bude logickým obrazom procesného modelu implementácie EŠIF v programovom období 2014 – 2020. Detailný, jednoduchý a jasný procesný model zabezpečí zvýšenie konzistentnosti, integrity a relevantnosti dát v MIS2014+.

5 Strategické environmentálne posudzovanie (SEA)

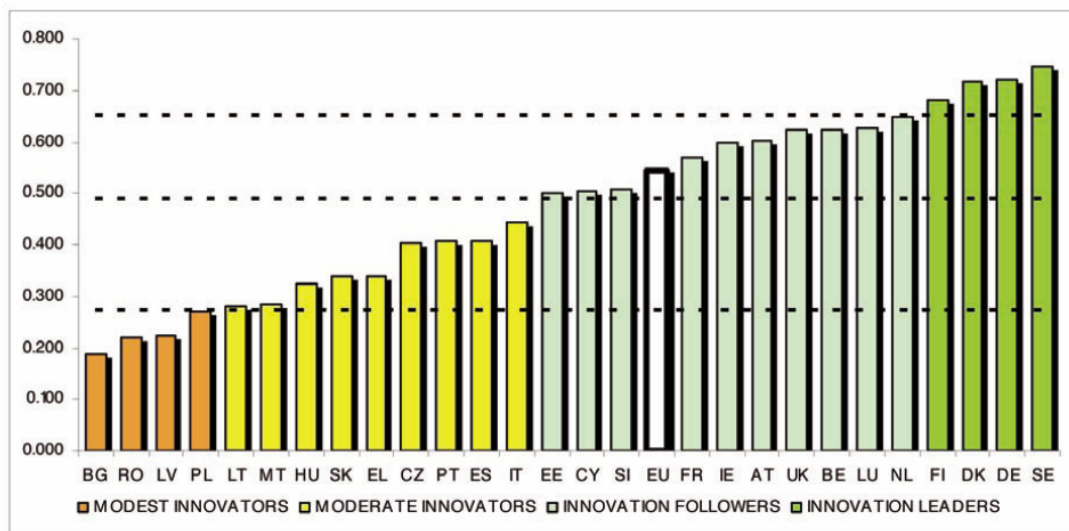
V súčasnosti bol ukončený výber spracovateľa zodpovedného za posúdenie vplyvu strategického dokumentu na životné prostredie. Predmetom posudzovania bude návrh PD SR. Predpokladaným termín ukončenia tohto procesu je október 2013.

6 Prílohy

6.1 Prílohy k analytickej časti (kap. 1.1)

6.1.1 Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií

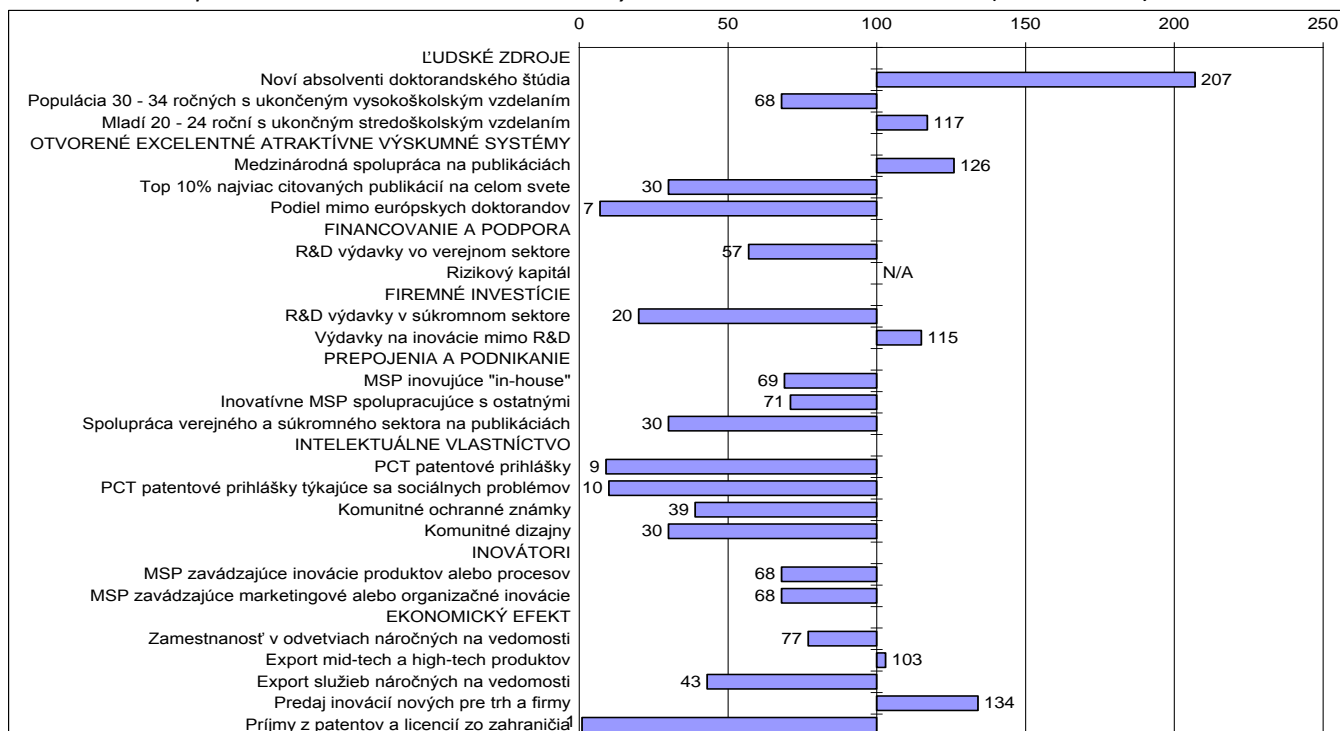
Inovačná výkonnosť v roku 2012 (Európske inovačné hodnotenie EIS 2013)

Note: Average performance is measured using a composite indicator building on data for 24 indicators going from a lowest possible performance of 0 to a maximum possible performance of 1. Average performance reflects performance in 2010/2011 due to a lag in data availability.

The performance of Innovation leaders is 20% or more above that of the EU27; of Innovation followers it is less than 20% above but more than 10% below that of the EU27; of Moderate innovators it is less than 10% below but more than 50% below that of the EU27; and for Modest innovators it is below 50% that of the EU27.

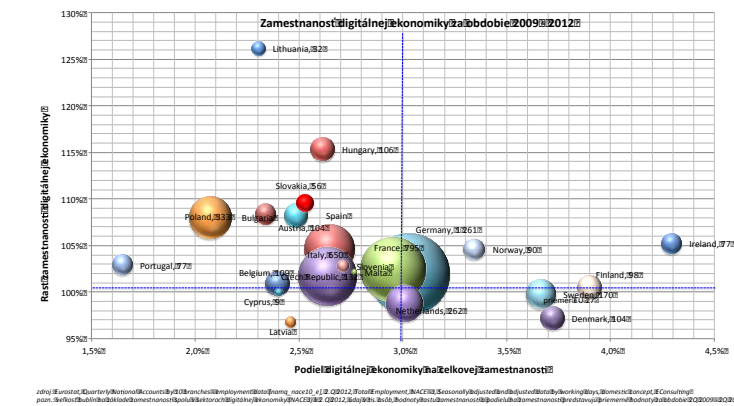
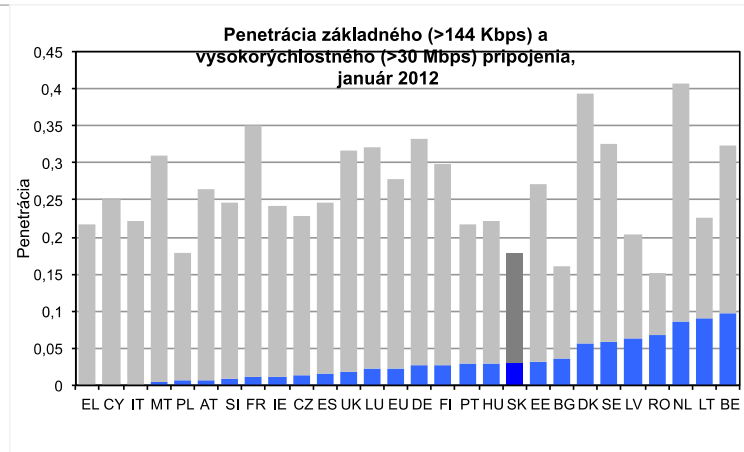
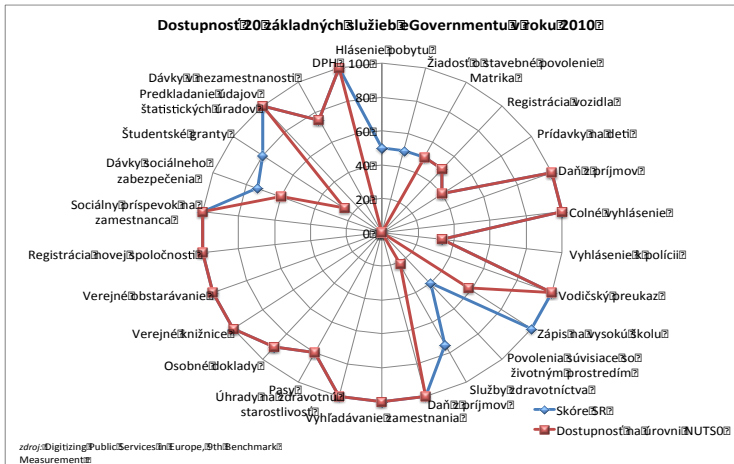
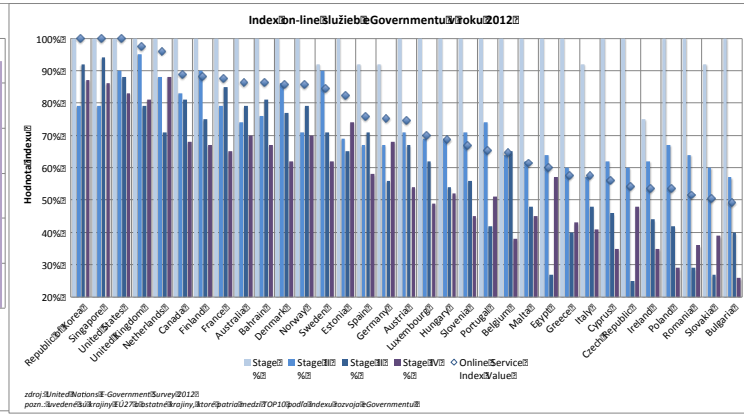
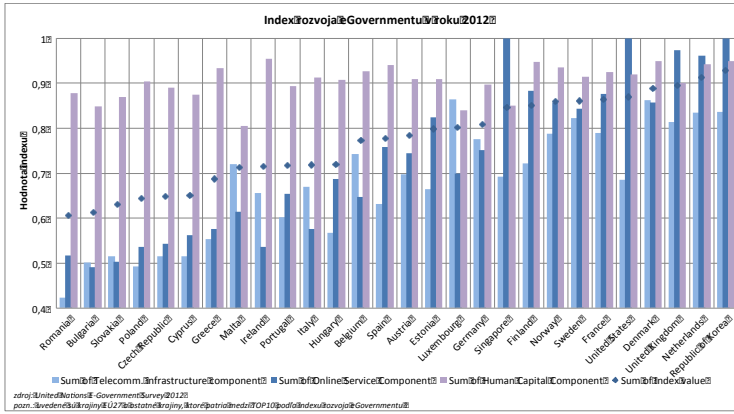
Porovnanie SR s priemerom EÚ za rok 2012 - hodnoty indikátorov relatívne k EU-27 (EU-27 = 100)

Zdroj: Innovation Union Scoreboard 2013

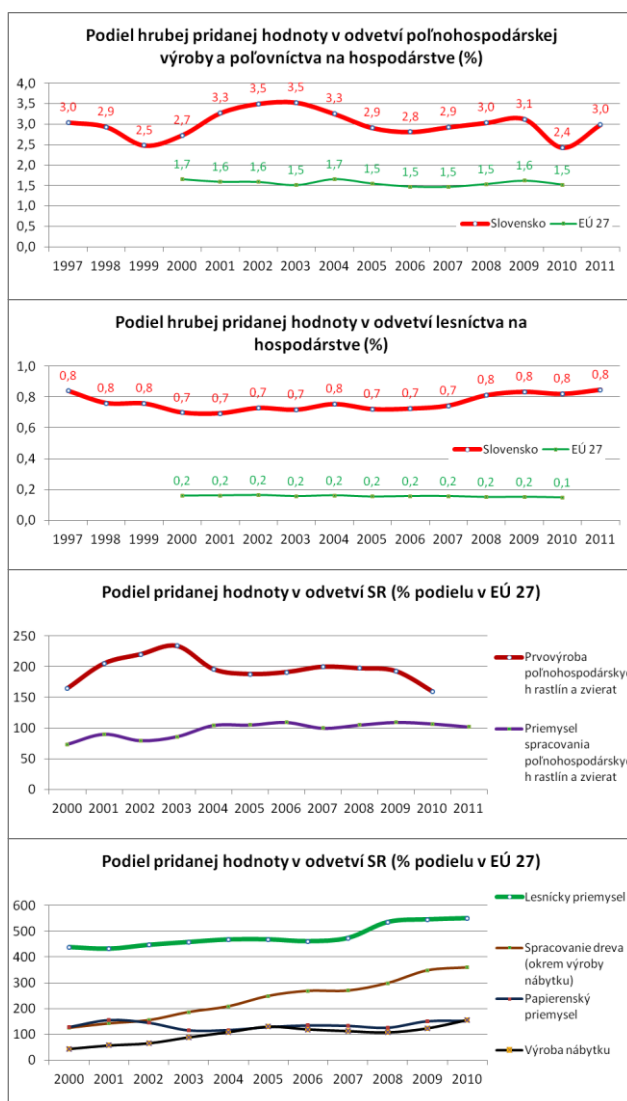
KPI	EU27	CZ	HU	PL	SK
ZDROJE					
Ľudské zdroje					
1.1.1 Počet nových doktorantov absolventov	1,5	1,4	0,9	0,8	2,1
1.1.2 Populácia s ukončeným terciálnym stupňom vzdelávania	33,6	20,4	25,7	35,3	22,1
1.1.3 Mládež so stredným vzdelaním	79,0	91,9	84,0	91,1	93,2
Systém VaV					
1.2.1 Medzinárodná vedecká spolupráca a publikácie	301	497	352	198	348
1.2.2 Vedecké publikácie medzi top 10% najviac citovaných	10,73	4,86	5,38	3,68	3,76
1.2.3 Počet doktorandov mimo EU	19,19	3,74	2,76	1,98	1,44
Systém podpory inovácií					
1.3.1 Verejné výdavky na VaV	0,76	0,58	0,44	0,53	0,36
1.3.2 Rizikový kapitál	0,095	0,011	0,020	0,034	N/A
INOVAČNÉ AKTIVITY PODNIKOV					
Firemené investície do inovácií					
2.1.1 Podnikové výdavky na VaV	1,23	0,97	0,69	0,20	0,27
2.1.2 Výdavky na inovácie mimo VaV	0,71	1,04	0,74	1,25	0,72
Prepojenie VV s praxou					
2.2.1 Malé a stredné podniky realizujúce vlastné inovácie	30,31	29,58	12,60	13,76	14,98
2.2.2 Inovačné malé a stredné podniky spolupracujúce s ostatnými	11,16	11,28	7,15	6,40	5,76
2.2.3 Verejnno-súkromné publikácie	36,2	24,7	19,6	2,5	10,3
Duševné vlastníctvo					
2.3.1 Patentové prihlášky	3,78	0,93	1,31	0,34	0,33
2.3.2 Patentové prihlášky v oblasti spoločenských výziev	0,64	0,14	0,36	0,06	0,07
2.3.3 ochranné známky Spoločenstva	5,59	2,83	2,30	2,95	1,72
2.3.4 patentové vzory Spoločenstva	4,77	2,51	1,04	4,40	1,48
VYSTUPY (inovačná výkonnosť)					
Inovátori					
3.1.1 Malé a stredné podniky, zavádzajúce inovovaný produkt	34,18	34,86	16,82	17,55	19,04
3.1.2 Malé a stredné podniky, zavádzajúce marketingové / organizačné	39,09	45,87	20,52	18,65	28,34
Ekonomické efekty					
3.2.1 Zamestnanosť v znalostne náročných aktivitách	13,50	11,80	12,80	9,10	10,10
3.2.2 Vývoz medium a high-tech výrobkov	48,23	62,10	68,03	52,39	62,27
3.2.3 Vývoz služieb založených na vedomostiach	48,13	38,03	28,88	33,05	23,13
3.2.4 Predaj inovácií nových na trhu a nových pre firmy	13,26	18,67	16,44	9,84	15,79
3.2.5 Príjmy z licencií a patentov zo zahraničia	0,51	0,06	0,77	0,06	0,07

6.1.2 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

6.1.3 Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade ERNRH)

Typ MSP	Technologická úroveň	2009	2010	2011	2012	2009-2012
MSP - PO, výroba	Vysoká technologická úroveň (HT)	2,8	2,9	2,9	3,0	
MSP - PO, výroba	Stredne vysoká technologická úroveň (MHT)	14,0	13,9	13,9	14,1	
MSP - PO, výroba	Stredne nízka technologická úroveň (MLT)	39,9	40,2	40,5	40,8	
MSP - PO, výroba	Nízka technologická úroveň (LT)	43,2	43,0	42,7	42,2	
MSP - FO, výroba	Vysoká technologická úroveň (HT)	0,9	0,9	0,8	0,8	
MSP - FO, výroba	Stredne vysoká technologická úroveň (MHT)	5,8	5,6	5,4	5,4	
MSP - FO, výroba	Stredne nízka technologická úroveň (MLT)	53,9	54,4	55,2	56,1	
MSP - FO, výroba	Nízka technologická úroveň (LT)	39,4	39,1	38,6	37,8	
MSP - PO, služby	Poznatkovo intenzívne služby	32,8	34,0	34,8	35,4	
MSP - PO, služby	Poznatkovo nenáročné služby	67,2	66,0	65,2	64,6	
MSP - FO, služby	Poznatkovo intenzívne služby	25,2	25,8	26,2	26,8	
MSP - FO, služby	Poznatkovo nenáročné služby	74,8	74,2	73,8	73,2	

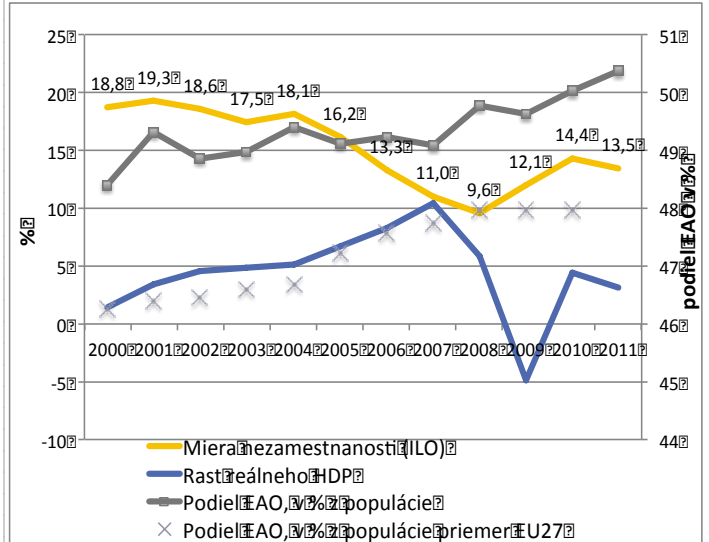
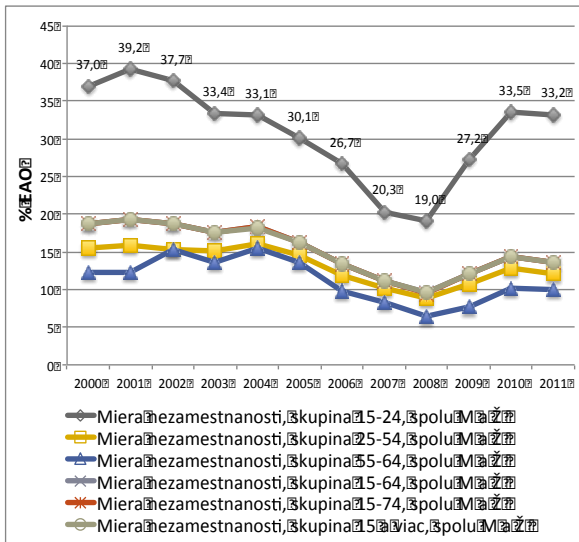
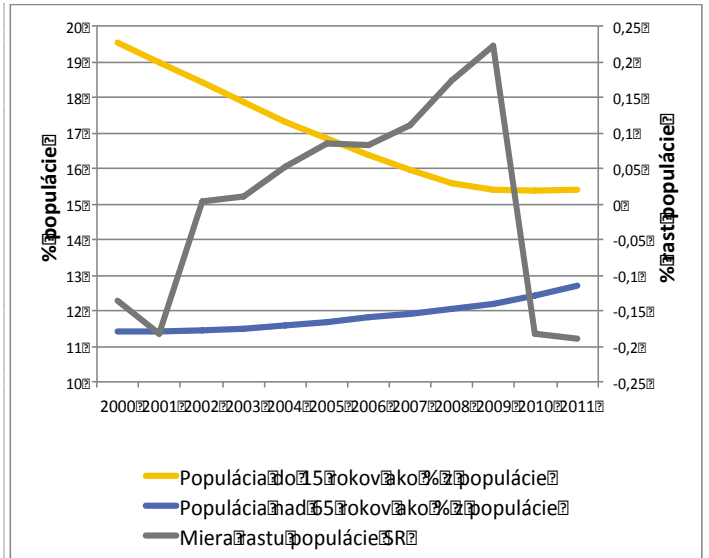
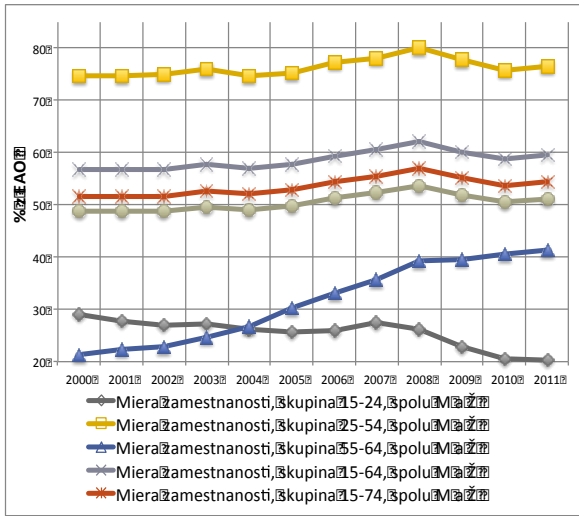

Zdroj: Eurostat, graf, prepočty autori

Vybrané výrobné kapacity potravinárskeho priemyslu v roku 2011

Komodita	Merná jednotka	Kapacita	Výroba	% využitia	2011/2012 využitia kapacít v p.b.
Spracovania mlieka	tona	1 228 346	642 682	52,3	-4,1
Mlieko sušené	tona	12 839	4 122	32,1	26,8
Hydinové výrobky	tona	10 518	8 069	76,7	-4,2
Mäsové výrobky	tona	120 064	63 551	52,9	-5,9
Chlieb	tona	209 521	83 908	40,0	-6,3
Výroba piva	hl	6 660 128	3 123 785	46,9	-21,9
Výroba hroznového vína	hl	1 049 814	446 308	42,5	-1,7
Nealko.nápoje sýtené sladené	hl	8 941 891	5 005 942	56,0	21,6
Čok., cukrov. a čokoláda	tona	35 125	24 772	70,5	0,0
Kompóty sterilizované	tona	5 000	1 888	37,8	6,2
Zelenina sterilizovaná	tona	29 530	15 434	52,3	-1,4
Liehoviny	l a	38 642 743	1 4452 422	37,4	1,7

6.1.4 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily

6.1.5 Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež¹⁹⁵

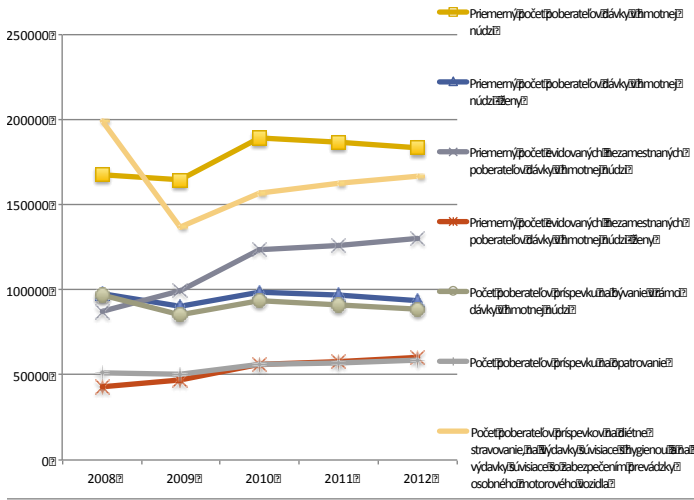
Por. č	druh zariadenia	počet zar.		hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 rokov ^{a)}	213	180	177	83,10%	36	16,90%	0	0,00%	0	0,0%
2.	Prevádzkarne výchovy a mimošk. vzdelávania	259	145	205	79,15%	52	20,08%	2	0,77%	0	0,0%
3.	Materské školy	2937	143	1844	62,79%	995	33,88%	98	3,34%	0	0,0%
4.	Základné školy	2208	147	1401	63,45%	738	33,42%	67	3,03%	2	0,09%
5.	Gymnázia	242	87	159	65,70%	80	33,06%	3	1,24%	0	0,0%
6.	Stredné odborné školy ^{b)}	3145	2028	1550	49,28%	1486	47,25%	109	3,47%	0	0,0%
7.	Konzervatóriá	16	10	8	50,00%	8	50,00%	0	0,00%	0	0,0%
8.	Základná umelecká škola ^{c)}	391	189	207	52,94%	181	46,29%	3	0,77%	0	0,0%
9.	Jazyková škola ^{d)}	137	118	93	67,88%	44	32,12%	0	0,00%	0	0,0%
10.	Školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami ^{e)}	443	43	206	46,50%	227	51,24%	10	2,26%	0	0,0%
11.	Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia ^{f)}	3745	525	2346	62,64%	1344	35,89%	53	1,42%	2	0,05%
12.	Špeciálne vých. zariadenia ^{g)}	28	2	13	46,43%	15	53,57%	0	0,00%	0	0,0%
13.	Školské zar. výchovného poradenstva a prevencie ^{h)}	172	71	130	75,58%	41	23,84%	1	0,58%	0	0,0%
14.	Školské účelové zariadenia ⁱ⁾	5265	468	3115	59,16%	2028	38,52%	119	2,26%	3	0,06%
15.	Fakulty VŠ	144	19	104	72,22%	39	27,08%	1	0,69%	0	0,0%
16.	Študentské domovy pri VŠ	104	16	55	52,88%	43	41,35%	6	5,77%	0	0,0%
17.	Zariadenia na vykonávanie opatrení soc. práv. ochrany detí a sociálnej kurately ^{j)}	170	26	132	77,65%	38	22,35%	0	0,00%	0	0,0%
18.	Zariadenia sociálnych služieb ^{k)}	182	42	131	71,98%	47	25,82%	4	2,20%	0	0,0%
19.	Zotavovacie podujatia	1000	688	776	77,60%	192	19,20%	32	3,20%	0	0,0%
20.	Ostatné ^{l)}	3854	1864	2214	57,45%	1629	42,27%	11	0,29%	0	0,0%
SPOLU		24655	6811	14866	60,30%	9263	37,57%	519	2,11%	7	0,03%

Legenda k tab.:

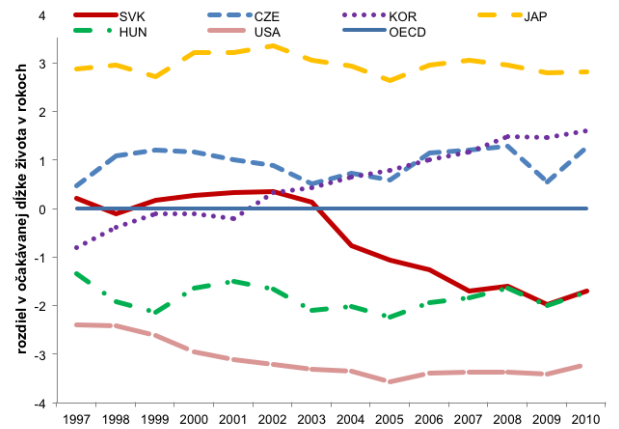
1. celkový počet zariadení
  2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
  3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
  4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
  5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
  6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
  7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
  8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
  9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
  10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
- a) zaraďujú sa sem detské jasle a prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku podľa § 24 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z.
- b) zaraďujú sa sem stredné odborné školy v zmysle § 42 a 43 (vrátane § 110 a 111 zák. č. 245/2008 Z. z.)
- c) zaraďujú sa sem zákl. umelecké školy v zmysle § 49 zák. č. 245/2008 Z. z.
- d) zaraďujú sa sem jazykové školy v zmysle § 53 zák. č. 245/2008 Z. z.
- e) zaraďujú sa sem školy podľa § 94, 96, 97, 98, 99, 100 a 104 zák. č. 245/2008 Z. z.
- f) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z.
- g) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 120 zák. č. 245/2008 Z. z.
- h) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 130 zák. č. 245/2008 Z. z.
- i) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 137 písm. a) a b) zák. č. 245/2008 Z. z.
- j) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 45 zák. č. 305/2005 Z. z.
- k) zaraďujú sa sem zariadenia v zmysle § 18 - 22 a § 28 zákona č. 195/1998 Z. z.
- l) zaraďujú sa sem všetky ostatné zariadenia, ktoré nie sú podľa § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. zariadeniami pre deti a mládež

6.1.6 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

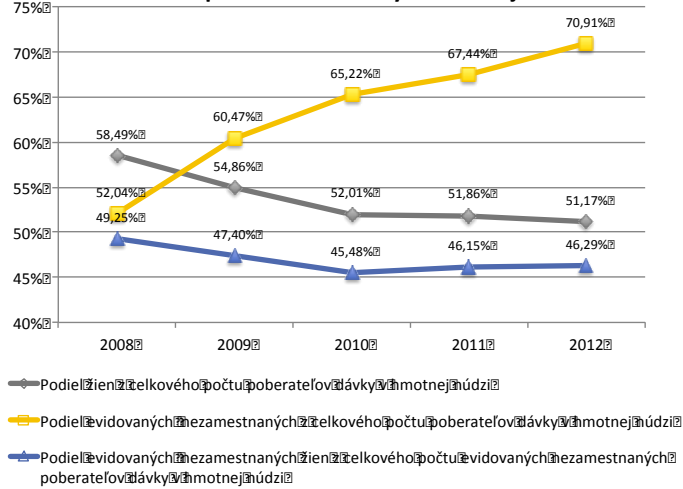
Počet poberateľov dávky v štátnej núdzi

Efektívnosť slovenského zdravotníctva v porovnaní vybraných krajín OECD

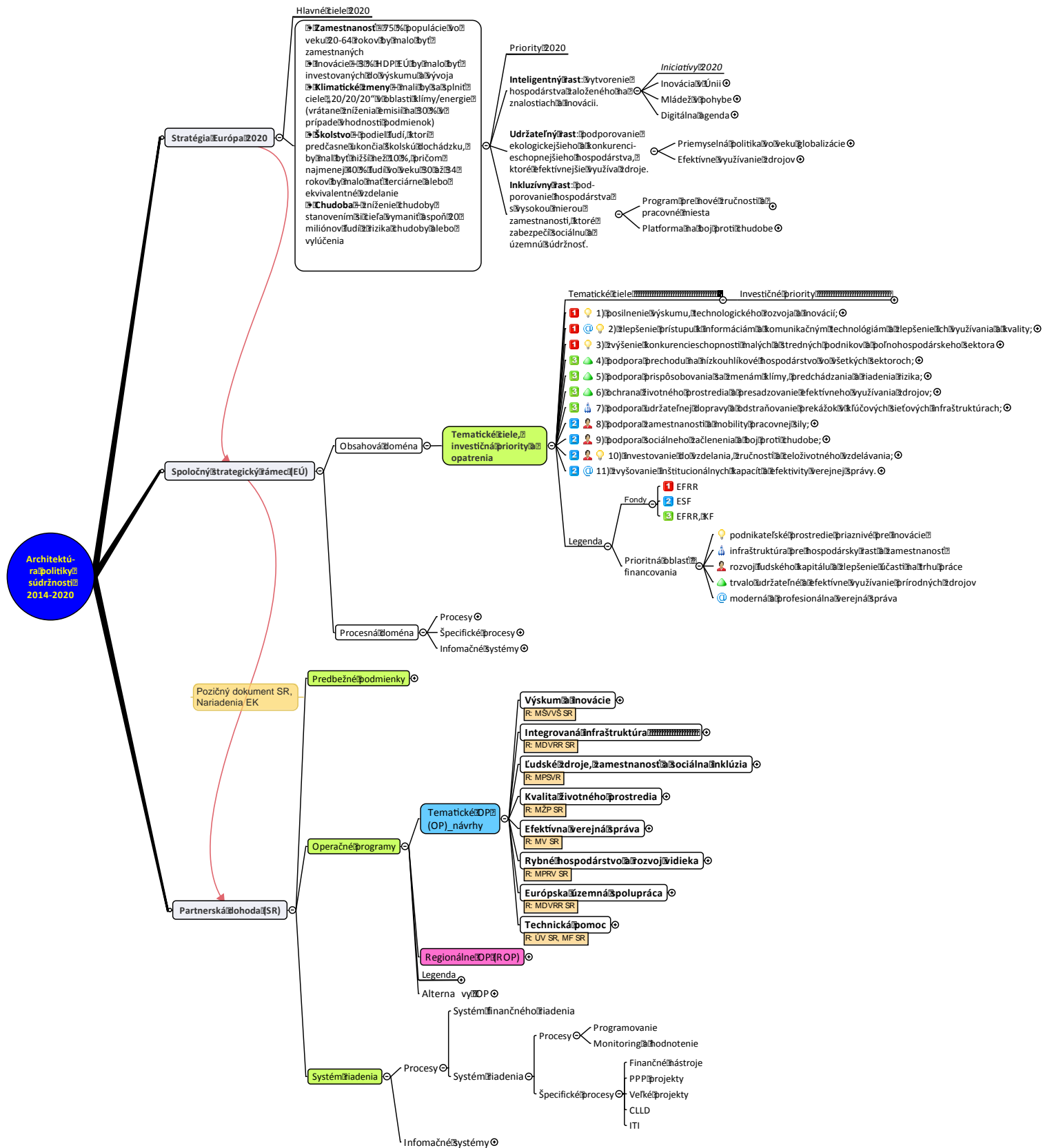

Štruktúra poberateľov dávky v štátnej núdzi

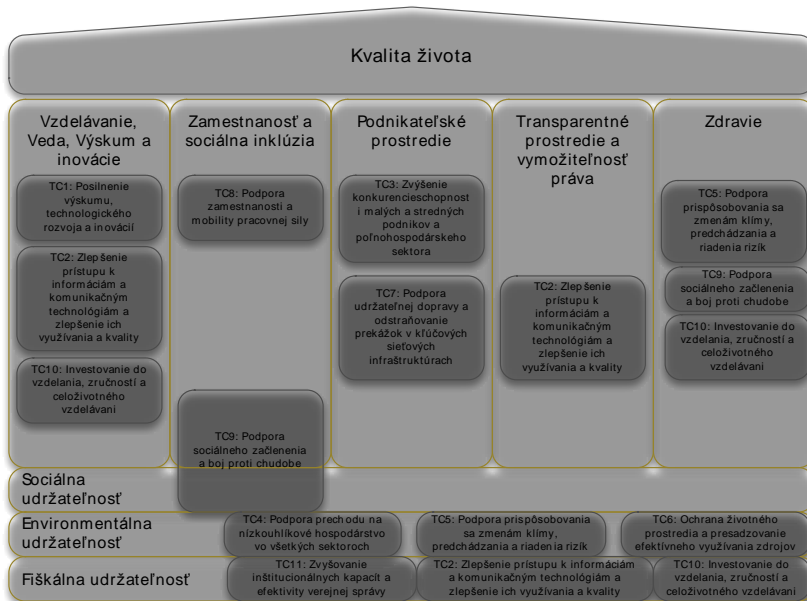

6.2 Prílohy k strategickej časti (kap. 1.3)

6.2.1 Architektúra politiky súdržnosti v SR

6.2.2 Prístup k riešeniu kvality života v podmienkach PD 2014-2020

6.2.3 Stratégia RIS3 SK

6.2.4 Aktéri PD SR

6.2.5 Analýza rozdielov vzhľadom na tematické ciele

TC1	Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
	Nedostatočná infraštruktúra a kapacity výskumu a inovácií
	Regionálne rozdiely v budovaní infraštruktúry VaV
	Nízka úroveň procesov VaV
	Nízka inovačná kapacita akademického sektora
	Nedostatok kvalifikovaných ľudských zdrojov pre VaV
	Slabá angažovanosť SR v medzinárodnom výskume a vývoji
	Chýbajúce rámce pre spoluprácu aktérov VaV
	Nízka efektívnosť a účinnosť systému podpory VaV
	Nedostatočne rozvinutá spolupráca s podnikateľským sektorom a ďalšími aktérmi VaV
	Slovenské firmy nie sú motivované inovovať
TC2	Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality
	Nízka penetrácia internetu
	Nízka angažovanosť podnikov a verejnej správy – málo užitočných aplikácií
	Nízka úroveň eGovernmentu
	Semantická interoperabilita
	Organizačná interoperabilita
	Technická interoperabilita
	Nízka angažovanosť podnikov v DE
TC3	Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH)
	Nízka systémová konkurencieschopnosť spracovateľského priemyslu
	Marginalizácia MSP
	Nízka konkurencieschopnosť MSP
	Nedostatočné zdroje financovania a podpory inovatívnych firiem
	Nedostatočná diverzifikácia ekonomických aktivít na vidieku

TC4	Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	
	Nízka energetická efektívnosť v priemysle	
	Neudržateľná doprava	
	Nízka energetická efektívnosť budov a služieb	
	Neefektívna energetika, teplárenstvo a plynárenstvo	
	Neefektívne zásobovanie teplom	
	Nízky podiel obnoviteľných zdrojov v energetickom mixe	
	Nízky podiel kombinovanej výroby tepla a energie	
	Nízka penetrácia inteligentých meracích systémov a sietí	
	Environmentálne neefektívne poľnohospodárstvo	
TC5	Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík	
	Investícií na prispôsobenie sa zmene klímy	
	Poľnohospodárstvo	
	Lesné hospodárstvo	
	Vodné hospodárstvo	
	Biodiverzita	
	Turizmus	
	Zdravotníctvo	
	Doprava	
	Energetika	
	Riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof	
	Protipovodňová ochrana	
	Geológia a prírodné zdroje	
	Svahové deformácie	
	Ťažobné odpady	
	Služby v oblasti bezpečnosti, prevencie a riešenia rizík	
	Infraštruktúra krízového riadenia verejnej správy	
	Systém monitoringu, varovania a predpovedných služieb	
	Príprava na civilnú ochranu a riadenie krízových situácií	
TC6	Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov	
	Nedostatočná ochrana a nevyvážené využívanie vôd	
	Nedostatočné materiálové a energetické zhodnocovanie komunálnych odpadov	
	Biodiverzita	
	Problémy v oblasti ovzdušia	
	Existencia environmentálnych záťaží	
TC7	Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach	
	Nedostupná kvalitná infraštruktúra cestnej siete	
	Nekvalitná infraštruktúra železničnej dopravy	
	Nekvalitná infraštruktúra – Terminály intermodálnej prepravy	
	Nekvalitná infraštruktúra vodnej dopravy	
	Nekvalitná infraštruktúra a služby leteckej dopravy	
	Neefektívne služby verejnej osobnej dopravy a nefungujúca integrovaná doprava	
	Nemotorová doprava	
TC8	Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily	
	Vysoká nezamestnanosť a nízka zamestnanosť	
	Dlhodobá nezamestnanosť	
	Nezamestnanosť mladých ľudí	
	Účinnosť a efektívnosť aktívnej politiky trhu práce (AFTP)	
	Nízka mobilita pracovnej sily	
TC9	Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkolvek diskriminácii	
	Rozvojové potreby a disparity	
	Chudoba a sociálne vylúčenie MRK	
	Riziko sociálneho vylúčenia občanov so zdravotným postihnutím	
	Nízka úroveň sociálnej ekonomiky	
	Nízka úroveň zdravotného stavu obyvateľstva	
TC10	Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania	
	Nekvalitné školské vzdelávanie	
	Materské školy	
	Základné a stredné školy	

		Sieť základných a stredných škôl
		Nízka kvalita vzdelávania na základných a stredných školách
		Slabo motivovaní učitelia
		Nízka kvalita terciárneho vzdelávania
		Neefektívne financovanie VŠ
		Málo doktorandov
		Nízka intenzita ďalšieho vzdelávania
TC11		Posilnenie inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy
		Nízka úroveň verejnej správy SR a medzinárodnej interoperability služieb
		Štruktúra a infraštruktúra verejnej správy
		Nízka interoperabilita procesov a efektivita služieb verejnej správy
		Zabezpečovanie ďalšieho vzdelávania

6.3 Príloha (kap. 1.5)

Pracovná skupina Partnerstvo pre politiku súdržnosti	
Zastúpenie:	
Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Ministerstvo financií SR Ministerstvo hospodárstva SR Ministerstvo kultúry SR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ministerstvo spravodlivosti SR Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Ministerstvo vnútra SR Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Ministerstvo zdravotníctva SR Ministerstvo životného prostredia SR Úrad vlády SR Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti Štatistický úrad Najvyšší kontrolný úrad SR Banskobystrický samosprávny kraj Bratislavský samosprávny kraj Košícký samosprávny kraj Nitriansky samosprávny kraj Prešovský samosprávny kraj Trenčiansky samosprávny kraj Trnavský samosprávny kraj Žilinský samosprávny kraj Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR Centrum vzdelávania neziskových organizácií Ekonomický ústav Slovenskej akadémie vied	

Ekonomická univerzita v Bratislave
Fórum donorov
Fórum euroregiónov Slovenska
Inštitút hospodárskej politiky
Klub 500
Konfederácia odborových zväzov
Integrovaná sieť regionálnych rozvojových agentúr
Národná asociácia pre rozvoj podnikania
Národná sieť rozvoja vidieka SR
OZ Občan, demokracia a zodpovednosť
Partnerstvá pre prosperitu
Prešovská univerzita v Prešove
Priatelia Zeme - CEPA
Regionálna rozvojová agentúra Borolo
Republiková únia zamestnávateľov
SOCIA - nadácia na podporu sociálnych zmien
Slovenská asociácia podnikateľských a technologických inkubátorov
Slovenská informatická spoločnosť
Slovenská obchodná a priemyselná komora
Univerzita Komenského v Bratislave
Univerzita Mateja Bella v Banskej Bystrici
Únia klastrov Slovenska
Únia miest Slovenska
Združenie miest a obcí Slovenska
Združenie podnikateľov Slovenska
Zväz stavebných podnikateľov Slovenska

Prizvaní:

Fórum pre komunikačné technológie
Slovenská inovačná a energetická agentúra

Rada vlády SR pre Partnerskú dohodu SR na roky 2014 - 2020

Zastúpenie:

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
Ministerstvo financií SR
Ministerstvo hospodárstva SR
Ministerstvo kultúry SR
Ministerstvo obrany SR
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
Ministerstvo spravodlivosti SR
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
Ministerstvo vnútra SR
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
Ministerstvo zdravotníctva SR
Ministerstvo životného prostredia SR
Úrad vlády SR
Výbor Národnej rady SR pre európskej záležitosti
Úrad pre verejné obstarávanie

<p>Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti</p> <p>Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR Slovenská akadémia vied Jednota dôchodcov Slovenska Klub 500 Konfederácia odborových zväzov Republiková únia zamestnávateľov Slovenská obchodná a priemyselná komora Slovenská rektorská konferencia Slovenský živnostenský zväz Úrad Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Združenie miest a obcí Slovenska Združenie samosprávnych krajov SK 8</p>
Riadiaci výbor pre koordináciu fondov EÚ
Zastúpenie:
<p>Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Ministerstvo financií SR Ministerstvo hospodárstva SR Ministerstvo kultúry SR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Ministerstvo zdravotníctva SR Ministerstvo životného prostredia SR Úrad vlády SR</p> <p><u>Pozorovatelia:</u> Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR Republiková únia zamestnávateľov Únia miest Slovenska Združenie miest a obcí Slovenska</p>

Zoznam skratiek:

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce
APTP	Aktívna politika trhu práce
ARRA	Akademická rankingová a ratingová agentúra
BAT	„najlepšia dostupná technika“
BSK	Bratislavský samosprávny kraj
CKO	Centrálny koorinačný organ
CLLD	Komunitne vedený miestny rozvoj

CZT	Centralizované zásobovanie teplom
ČOV	Čistiareň odpadových vôd
DCOM	Dátové centrum obcí a miest
DE	Digitálna ekonomika
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EIB	Európska investičná banka
EK	Európska komisia
EMFF	Európsky fond pre námorné a rybné hospodárstvo
EO	Ekvivalentný obyvateľ
EP	Európsky parlament
EPFRV	Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka
ESF	Európsky sociálny fond
ESFRI	Európske strategické fórum pre výskumnú infraštruktúru
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
ETC	Európska územná spolupráca
ETS	Európske schémy obchodovania
EÚ	Európska únia
IKT	Informačné a komunikačné technológie
IMS	Inteligentné meracie systémy
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
IS	Informačný systém
IT	Informačné technológie
JKM	Jednotné kontaktné miesto
KF	Kohézny fond
KVET	Kombinovaná výroba elektriny a tepla
MAAE	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MSP	Malé a stredné podniky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRK	Marginalizované rómske komunity
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠ	Materská škola
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MZVEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NARMSP	Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NMVOC	Nemetánové tektuté organické zlúčeniny
NN	Nízke napätie
NPR	Národný program reforiem
OECD	Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj
OP	Operačný program
OP IS	Operačný program Informatizácia spoločnosti
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PD SR	Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020
POVAPSYS	Povodňový varovný a predpovedný systém
RO	Riadiaci orgán
ROP	Regionálny operačný program
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SAV	Slovenská akadémia vied
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SR	Slovenská republika
ŠF	Štrukturálne fondy EÚ
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TŽP	Ťažké zdravotné postihnutie
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
VaI	Výskum a inovácie
VaV	Výskum a vývoj
VŠ	Vysoká škola